Den uforbederlige bibliotekar
Niels Jensen

Hertha

Udgivet af A.P. Liunge. [Bind 1]-8, 1827-28.

Der er ikke foretaget nogen efterbehandling eller korrekturlæsning af OCR-resultatet.

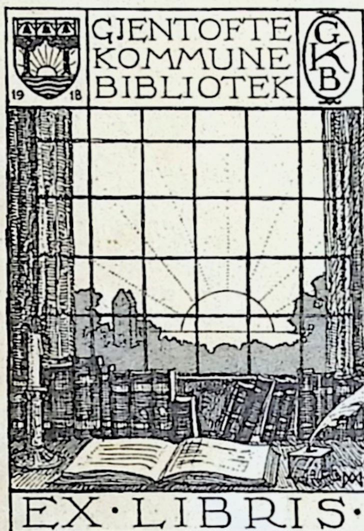
Udførlig indholdsfortegnelse på:

https://uforbederlig.dk/tidsskrifter/Hertha1827.htm

Skønlitterære bidrag indekseret på Dansk Forfatterleksikon:

https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p70087.htm

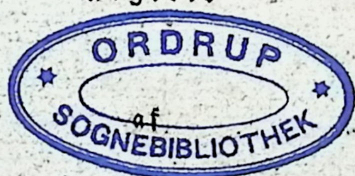
Udarbejdet 2024 af Niels Jensen

GJENTOFTE
KOMMUNE
BIBLIOTEK
19
18
GKB
EX·LIBRIS·

Hertha.

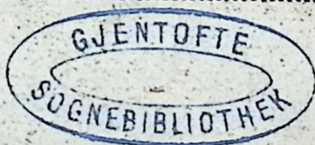
Et Maanedsskrift.

Udgivet

A. P. Liunge.

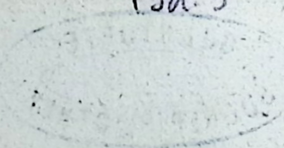
Tredie Bind.

Kiöbenhavn.
Trykt i B. J. Bendixens Bogtrykkerie.

1827.

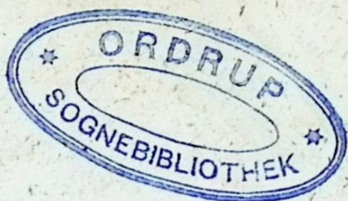

Indhold.

Side.

Side.

De tvende Foscaris.

(Sluttet; see forrige Hefte.)

Tredie Act.

Første Scene.

Foscari (alene.)

Ei Lys, hint svage Glimt undtagen, der
Mig viser Mure, som gientoge aldrig,
Undtagen Sørgelyd, lang Fængslings Suk,
Og Trin af Fødder, Jernet klirred paa,
Dødsstøn, Fortvivlelsens Forbandelser.
Og dertil dog kom jeg tilbage til
Venedig; skiøndt med nogen svag Forhaabning,
At Tiden, der opslider Marmor, havde
Slidt Hadet bort af Hierterne; men jeg
Ei kiændte dem, og her maa jeg fortære
Mit eget, der slog aldrig for Venedig,
Undtagen med en Nørelse, som Duen
Har for sin fierne Reede, naar den høit
I Luften hvirvler paa sin Hiemvei for
At hilse duunløs Yngel. Hvad er det (nærmer sig Væggen)
For Bogstaver, som der staae kradsede
Langs ubevægelige Muur. Vil Glimtet
Tillade mig at eftergranske dem?
Ak, Navnene af mine arme Formænd
Paa dette Sted, Fortvivlelsens Dagbøger,

De korte Ord af Sorg, der var for stor
Til mange. Dette Steenblad indeholder,
Som Gravskrift, deres Livs Historie,
Og paa hans Fængselsvæg den arme Fanges
Fortælling er indgravet, som en Elskers
Erindringer i Bark af ranke Træ,
Som bærer hans og hans Tilbedtes Navn.
Ak, jeg gienkiender nogle Navne, der
Var mig velkiendte, skiæmmede, som mit,
Hvad jeg vil føie til, som passeligst
For slig en Krønikke, der blot kan læses,
Som skrives af Elendige. (Indgraver sit Navn.)

(En Familiar kommer ind.)

Familiar.

Her bringer
Jeg Levnetsmidler.

Foscari.

Jeg dig beder, sæt det!
Jeg hungrer ikke meer; men mine Læber
Er tørre. Vandet —

Familiar.

Her!

Foscari.

Jeg takker, jeg
Er bedre.

Familiar.

Man mig har befalt at sige,
At Eders videre Forhør er udsat.

Foscari.

Til naar?

Familiar.

Det veed jeg ikke; og er min
Befaling, Eders ædle Frue skal
Indlades.

Foscari.

Ak! de da formildes! Jeg
Var ophørt det at haabe. Det var Tid.

Marina (kommer.)

Min høiest Elskte!

Foscari.

Min trofaste Kone!
Min ene Ven!

Marina.

Vi vil ei skilles mere.

Foscari.

Hvorledes, du et Fængsel vilde deele?

Marina.

Ja! Pinebænken, Graven, Alt med dig!
Men Graven sidst af Alt; thi der vi skal
Ei vide af hinanden; dog jeg den
Vil dele, alle Ting, undtagen ny
Adskillelse; det alt formeget er,
At jeg den første overlevet har.
Hvor gaaer det dig? hvorledes er det med
De piinte Lemmer! Ak! hvi spørger jeg?
Din Bleghed —

Foscari.

Det er Glæden over, dig
At see igien saa snart og saa uventet,
Der har tilbagesendt mit Blod til Hiertet,
Og mine Kinder efterladt som dine.
Thi, min Marina! ogsaa du er bleeg.

Marina.

Det Mulmet er af denne evige Hule,
Der aldrig kiendte Solglimt, og det gustne
Sælsomme Skiær af Familiarens Kierte,
Der synes meer i Slægt med Mulm end Lys,
I det den laaner Fængselsdunsterne

Sin Harpixsmøg, der Alt omtaager, hvad
Vi stirre paa, selv dine Øine. Nei!
Ei dine Øine! Nei de tindre! hvor
De tindre, o!

Foscari.

Og dine; men jeg blindes
Af Kierten.

Marina.

Som jeg vilde uden den.
Har du her kundet see?

Foscari.

Først ingen Ting.
Men Tid og Vane mig Fortrolighed
Har lært med, hvad var Mørke; og graa Skumring
Af slige Glimt, der glide giennem Revner,
Som Vindene har giort, var mine Øine
Meer venlige, end fulde Soel, naar den
Forgylder overdaadigst andre Taarne
End mit Venedigs; men et Øieblik,
For du kom hid, var jeg i Færd at skrive.

Marina.

Og hvad?

Foscari.

Mit Navn; see! det er her, indført
Næst efter hans, som her min Formand var,
Hvis ellers Fængsels Aarstal sige Sandhed?

Marina.

Og hvad om ham?

Foscari.

De Mure ere tause
Om Mandens Endeligt; de synes blot
At give lumske Vink derom. Ei taarnes
Saa stærke Mure nogen Tid histoppe,
Undtagen over døde eller dem,

Der snart skal være det? Du spørger: hvad
Om ham? — Og hvad om mig? der snart kan spørges
Med lige Svar, med Tvivl, og rædsom Gisning,
Med mindre du mit Eventyr fortæller.

Marina.

Jeg tale! jeg om Dig!

Foscari.

Og hvorfor ikke?
Alting skal tale da om mig; ei vårigt
Er Tausheds Tyrannie, og dølges end
Begivenhederne, dog Sukke af
Retfærdige vil hvert Liigklæde sprænge
Om Graven end er levende. Jeg tvivler
Ei om mit Minde, kun om Livet; intet
Af begge frygter jeg.

Marina.

Dit Liv er frelst.

Foscari.

Og Frihed?

Marina.

Den maa Sindet skabe sig.

Foscari.

Det har en ædel Klang; men det er Klang;
Musik, høist udtryksfuld, men altfor flygtig.
Vort Sind er meget, men ei alt. Mig Sindet
Har hærdet til at taale Dødens Fare,
Og virkelige Piinsler, meget værre
End Død, hvis Død dyb Dvale er, og uden
Et Suk, skiøndt med et Skrig, der Dommerne
Før gjorde Skam med mig; men ikke er
Det Alt; thi der er smerteligere,
Som denne liden Fangekiælder, hvor
Jeg mange Aar tør aande.

Marina.

Ak og denne

Saa liden Fangekiælder er alt, hvad
Tilhører dig af dette vide Rige,
Hvis Fyrste er din Fader.

Foscari.

Denne Tanke
Knap vilde styrke mig den at udholde.
Min Dom er almeen; mange er i Fængsler,
Men intet er som mit, saa nær min Faders
Pallads; men stundom hæves da mit Hierte;
Og Haab vil strømme langs de Smaaglimt Lys,
Befolkede med Støvatomer, der
Os skiænke al vor Dag; thi naar jeg
Undtager Slutterfaklen, og forvildet
Ildflue, der den sidste Aften hastig
Af hiin uhyre Wdderkop blev fanget,
Jeg aldrig noget saae her, ligt en Straale.
Ak, vel jeg veed, om Sindet os kan holde
I Veiret eller ei; jeg har det Sind,
Og har det viist for Mænd; i Eensomhed
Det synker; skabt til Selskab er min Siæl.

Marina.

Jeg hos Dig være vil.

Foscari.

O, var det saa!
Men det de aldrig tilstod — ei vil tilstaae,
Jeg ene være skal; ei Mennesker,
Ei Bøger, disse Lyvelignelser
Af Lyvemennesker. Jeg bad endog
Om disse deres Arts Omrids, de kalde
Historie, Aarbøger, hvad du vil,
Folk efterlade dem, som Skildringer,
Og de mig nægtedes; saa disse Mure
Har været min Studering; mere tro
Afbildinger af den venetianske
Historie, med alle deres Tomter,

Og fæle Pletter, end den Hall ei langt
Herfra, der høit opløfter Hundreder
Af Doger, deres Daad og deres Aarstal.

Marina.

Jeg kommer dig Udfaldet at berette
Af deres sidste Raadslag om din Dom.

Foscari.

Jeg veed det, see!
(Han peger paa sine Lemmer, som Vidner om den Mishandling, han har liidt.)

Marina.

Nei, nei! Ei meer om det;
Selv de formildes fra den Grusomhed.

Foscari.

Hvad da?

Marina.

Du gaaer til Candia tilbage.

Foscari.

Saa er mit sidste Haab forbi. Jeg kunde
Udholde Fængslet, thi det var Venedig,
Jeg kunde udstaae Pinslerne; der noget
Var i min Fødeluft, som hævede
Min Aand, liig Skibet, der paa Oceanet
Af Stormene omtumles, men bestandig
Paa høie Bølger vandrer stolt, og holder
Sit Løb; men hist paa denne Slavers
Og Fangers, og Vantroes bandlyste De,
Liig strandet Vrag, selv Siælen synes mig
At muldne hen i Brystet, og jeg skal
Døe stykkeviis, om jeg tilbagesendes.

Marina.

Og her!

Foscari.

Paa eengang, og paa bedre Maade,

Thi kortere! hvad? vil de nægte mig
Min Faders Grav, saavelsom Hiem og Arv?

Marina.

Min Mand! jeg ansøgt har om at ledsage
Dig bort herfra, og ei saa haabløs. Denne
Din Kiærlighed for utaknemmeligt
Tyrannisk Land, er Lidenskab, og ei
Patriotismus; hvad mig angaaer, naar
Blot dig jeg kunde see med roligt Aasyn,
Og nyde Luftens, Jordens søde Frihed.
Ei tvisted jeg om Himmelstrøg og Egne.
Ei denne Klynge af Palladser og
Af Fængsler er et Paradiis; dens første
Beboere var usle Landsforviiste.

Foscari,

Vel veed jeg det, hvor usle.

Marina.

Dog du seer,
Hvorledes fra de ved Tartarerne
Bandlystes hid til disse Saltets Øer;
Den gamle Siælekraft, alt, hvad der var
Af Rom tilbage dem til Arv, her gradviis
Har skabt et Havets Rom. Og skal et Onde,
Saa tit der leder til det Gode, dig
Nedtrykke saa?

Foscari.

Hvis jeg var gaaet ud
Af eget Land, som fordums Patriarker,
At søge anden Egn, med deres Qvæg
Og Faareflokke; var jeg kastet ud,
Som Iøderne fra Zion, eller var
Som vore Fædre, af en Attila,
Fra frugtbare Italien fordrevet
Til golde Holme, nogle Taarer vilde
Jeg skiænket fordums Land, og mange Tanker.

Men siden vendt mig med dem, som omgav mig,
Til mig nyt Hiem og anden Stat at skabe,
Maaskee jeg kunde baaret det; endskiøndt
Jeg veed ei.

Marina.

Hvi ei? Millioners Lod
Det været har, og Myriaders flere
Maa blive.

Foscari.

Ja! vi ikkun høre om
De Overlevendes Trælslid i deres
De nye Lande, deres Tal og Held,
Men hvo kan tælle Hierterne, der brast
I Tausheb ved Bortgangen, eller efter
Afreisen, af den Sygdom, der fremkalder
De grønne Fødeegne op til Skue
Af barske Dyb med saadan speiltro Liighed,
For arm Landsflygtigs febersyge Øie,
At han kan neppe holdes fra dem at
Betræde; denne Melodie, der ud
Af Lyd og Toner samler saadan Næring
For sorgfuld Biergboes længselfulde Veemod,
Naar han er fiernet fra hans Sneethronhimmel
Af Kløfter og af Skyer, at han næret
Af sød men af forgiftig Tanke, døer.
Du kalder dette Svaghed; det er Styrke,
Er Moder til hver ærlig Følelse;
Hvo elsker ei sit Land, kan intet elske.

Marina.

Adlyd det da! Det sender dig herfra.

Foscari.

Det er det; ak! Det er som Moderens
Forbandelse! Det Mærke, mig paasattes.
De Landsforviiste, som du taler om,
Drog bort i Nationer; deres Hænder

Opholdt hinanden underveis; tilsammen
Opsloges deres Telte. Jeg er ene.

Marina.

Ei mere skal du være det. Jeg vil
Gaae med dig.

Foscari.

Bedste! min Marina?
Og vore Børn?

Marina.

De, frygter jeg, ved Fordom
Af Statens afskyfulde Politik,
Der anseer alle Baand som Traade, som
Kan brydes efter dens Behag, vil ei
Tilstædes at gaae bort med os.

Foscari.

Og kan du
Forlade dem?

Marina.

Ja! vel med mangt et Nag;
Men jeg dem kan forlade, hvorvel Børn,
At lære dig at være mindre Barn;
Lær heraf dine Følelser at styre,
Naar det af Pligtens Herrebud forlanges
Og det det første er paa Jord at bære.

Foscari.

Har jeg ei baaret?

Marina.

Altfor meget af
Tyrannisk Uretfærdighed, og nok
At lære dig, ei at tilbagegyse
Nu for en Lod, der, sammenlignet med,
Hvad du har forhen liidt, er Naade.

Foscari.

O!
Du aldrig var endnu langt borte fra

Venedig, aldrig saae dens skiønne Taarne
I en bortvigende Fraliggenhed;
Mens hver en Skibets Fure i dets Spor
Sig synes dybt at pløie i dit Hierte.
Du aldrig Dagen saae at dale blid
Paa dine Fødespire i sit Guld,
Og Purpurherlighed, og drømte et
Forvirret Syn om dem og deres, vaagnede
Og fandt dem ikke mere.

Marina.

Jeg med dig
Det deele vil. Nu lad os tænke paa
Vor Bortgang fra hoitelskte Stad, da du
Maa, som det synes, elske den, og fra
Stadsværelset, som dens Erkiændtlighed
Indrømmer dig. For vore Børn vil Dogen
Og mine Frænder bære Omsorg. Vi
Maa seile inden Aften.

Foscari.

Det er hastigt.
Skal jeg ei see min Fader?

Marina.

Det du vil.

Foscari.

Og hvor?

Marina.

Her eller i Hertuggemakket.
Han sagde ikke, hvor. Jeg vilde ønske,
Du kunde bære din Forviisning, som
Han bærer den.

Foscari.

O, last ham ikke! Stundom
Et Dieblik jeg knurrer; men han kunde
Ei handle anderledes nu. En Yttring

Af Følelse, af Medynk fra hans Side
Kun vilde paa hans gamle Hoved Diecis
Mistanke draget ned, og over mit
Opdynget Ondt.

Marina.

Opdynget? og hvad Qval
Er da, som de dig har forskaanet for?

Foscari.

Den Qval, Venedig at forlade uden
At see ham eller dig, som kunde blevet
Forbudet nu, som ved min forrige
Forviisning.

Marina.

Det er sandt, og forsaavidt
Jeg ogsaa er i Statens Giæld, og skal
End mere være det, naar jeg os begge
Seer flydende paa frie Bølger — bort
Bort — var det end til Verdens Ende,
Fra et afskyet, uretfærdigt og —

Foscari.

Forband det ei! Naar jeg er taus, hvo tør
Mit Land anklage.

Marina.

Mennesker og Engle,
Myriaders Blod, der stiger op til Himlen,
Og Slavers Suk i Lænker, Mænds i Fængsler,
Og Mødre, Hustruer og Sønner, Fædre
Og Undersaatter, holdt i Trældom af
Ti Skaldepander; og skjøndt sidst ei mindst
Din Taushed. Kunde til dets Fordeel du
Fremføre noget, hvo det vilde prise
Som du?

Foscari.

Lad os da, siden saa maa være,
Os rede til vor Reise. Hvo er der?

(Loredano med to Familiarer.)

Loredano (til dem.)

Gaae, men lad Faklen blive.

Foscari.

Høistvelkommen,
Høiædle Herre! ikke tænkte jeg,
Det usle Sted en slig Nærværelse
Hidkalde kunde.

Loredano.

Ikke første Gang
Jeg disse Steder har besøgt.

Marina.

Ei heller
Det vilde blive sidste Gang, hvis Alles
Fortienester blev vel giengieldte. Kom
I hid for os at haane, eller blive
Som Speider paa os, eller Gidsel for os?

Loredano.

Mit Hverv ei nogen er af Delene,
Høiædle Frue! Jeg til eders Mand
Er hidsendt, Diecis Kiendelse ham at
Forkynde.

Marina.

Forekommet er den Ømhed;
Den alt er kiendt.

Loredano.

Hvorledes!

Marina.

Jeg har ham
Berettet, vistnok ei saa mildt, som Eders
Fiinfølenhed det vilde foreskrevet,
Den Skaansomhed af Eders Meddomsmænd;
Men han den vidste; kommer I om Tak
Af os; modtag den! og herfra! Dybt nok

Er dette Fængselsmulm alt uden Eder,
Og fuldt af Kryb ei mindre væmmeligt,
Skiøndt deres Sting er skikkeligere.

Foscari.

Jeg beder, fat dig! Hvortil slige Ord!

Marina.

Til ham at lade vide, han er kiændt.

Loredano.

Den skiønne Frue hævder Kiønnets Forret.

Marina.

Jeg nogle Sønner har, Signor! der bedre
Engang vil takke Eder.

Loredano.

I giør vel,
At I dem fostrer viselig. Foscari,
I veed da Eders Dom?

Foscari.

Til Candia
Tilbage.

Loredano.

Sendt for Livstid.

Foscari.

Ikke længe.

Loredano.

For Livstid, sagde jeg.

Foscari.

Og ikke længe,
Gjentager jeg.

Loredano.

Et Aar i Fangenskab
Paa Candia, og siden Frihed paa
Den hele Ø.

Foscari.

Mig eens er begge Dele!

Hin Efterfrihed, og den første Fængsling.
Og er det sandt, min Hustru følger mig?

Loredano.

Ja hvis hun vil.

Marina.

Hvo vandt mig denne Retfærd?

Loredano.

Een, der ei fører Krig med Qvinder.

Marina.

Men
Der undertrykker Mænd. Dog lad ham have
Min Tak for allereneste Velgierning,
Jeg vilde krævet eller taget af ham
Og slige, som, som han er.

Loredano.

Han den modtager,
Som den ham bydes.

Marina.

Lad den trives med ham!
Nu nok! ei meer.

Foscari.

Er det al Eders Sending?
Signor! vi har kort Tid os at berede,
Og seer I, at Nærværelsen af Eder
Uroliger min Frue, af et Huus
Med Eders lige ædelt.

Marina.

Ædlere.

Loredano.

Hvorledes ædlere?

Marina.

Meer ædelsindet.
Den ædle Ganger, sige vi, for at
Udtrykke Reenhed af hans høie Byrd,

Saa meget har jeg lært, skiøndt Venetiansk,
Som seer faa Heste, uden af Metal,
Af de Venetianer, der har giæstet
Ægyptens Kyst, Arabien, dens Nabo!
Hvi da ei sige og, den ædle Mand?
Hvis Æt er noget, det i Egenskaber
Er mere end i Aar; og min, der er
Med Eders lige gammel, bedre er
I sin Frugter! Nei! see ei saa barsk,
Vend om, og stir paa Eders Stammetræer,
Af Løv meest grønne, og af Frugter modnest,
Og blues ved at finde Fædre der,
Der vilde blues ved en saadan Søn,
Indgroede kolde Hader!

Foscari.

Nu igien,
Marina!

Marina.

Nu igien, Marina! stedse
Marina! Seer du ei, han kommer hid,
Sit Had at mætte med et sidste Blik
Paa vor Elendighed; lad ham den deele.

Foscari.

Det vanskeligt vil være.

Marina.

Lettere
Er intet; nu han deeler den. Ja han
Maa bag et Marmorbryn, og Læbens Haansmiil
Tilsløre Qviben; men han deler den.
Faa korte Sandheds Ord giør Diævlens Trælle
Som Mesteren til Skamme. Jeg har prøvet
Hans Siæl eet Øieblik, som inden lang Tid
Evindelige Ild vil naae bestandig.
See hvor han krymper sig for mig, med Død
Og Lænker og Forviisning i sin Haand.

At øse over Brødre efter Tykke,
Det er hans Vaaben, ei hans Rustning; thi
Jeg ham har giennemboret indtil Kiærnen
Af kolde Hierte; ikke agter jeg
Hans Rynkebryn. Vi kan kun døe, og han
Kun leve, ham den værste mellem Skiæbner;
Hver Dag ham vissere giør Fristerens.

Foscari.

Det idel Afsind er.

Marina.

Lad være saa!
Hvo har os giort affindige?

Loredano.

Lad hende
Kun blive ved; det ei bekymrer mig.

Marina.

Det er Usandhed. I kom hid at nyde
En hierteløs Triumph af kolde Blikke
Paa mangehaande Sorger; kom at mærke
Paa vore Taarer, samle vore Sukke,
At stirre paa det Vrag, hvortil I havde
En Fyrstes Søn, min Mage, giort; kort sagt,
At træde paa den Faldne, en Forretning,
En Bøddel gyser for, som alle Folk
For ham. Hvor er det lykket? Vi, Signor,
Er saa elendige, som Eders Rænker
Os kunde giøre, Eders Hævn os ønske.
Hvad føler I?

Loredano.

Hvad Klipper føle.

Marina.

Trufne
Af Lyn; de føle ei, men ligefuldt
Er splintrede. Foscari kom! nu lad

Os gaae, forlade den Misgierningsmand,
Den ene passende Beboer af
En saadan Celle, som han ofte har
Besat, men aldrig passelig, før han
Skal ruge ene selv deri.

(Dogen træder ind.)

Foscari.

Min Fader!

Dogen.

Jacopo, o min Søn! min Søn!

Foscari.

Endnu
Min Fader! o hvor længe er det siden,
Jeg hørte dig mit Navn, vort Navn at nævne?

Dogen.

Min Dreng! o kunde du kun vide.

Foscari.

Sielden
Jeg kun har knurret, Herre!

Dogen.

Alt formeget
Jeg føler, at du har ei.

Marina.

Doge! see! (peger paa Loredano.

Dogen.

Jeg seer det Menneske; hvad mener du?

Marina.

Forsigtighed.

Loredano.

Da dette er den Dyd,
Den ædle Frue selv udøver meest,
Hun handler vel at anbefale den.

Marina.

Det, Usling! ei er Dyd, men Politik

Af dem, med Magt der tvungne færdes maa
Med Lasten. Jeg, som slig den anbefaler,
Som jeg det vilde til den Mand, hvis Fod
Var paa en Hugorms Vei.

Dogen.

Min Datter, det
Er overflødigt, Loredano har
Jeg længe kiendt.

Loredano.

I bedre tør ham kiende.

Marina.

Ja! værre han ei kunde.

Foscari.

Fader! lad
Ei disse vore Afskedstimer spildes,
I det vi lytte til Bebreidelser,
Som intet gavne! er — er virkelig
Det da vort sidste Møde?

Dogen.

Søn! du seer
Mit hvide Haar.

Foscari.

Og føler jeg tillige,
Mit bliver aldrig hvidt; omfavn mig Fader!
Jeg altid elsked Eder; aldrig meer
End nu! O see til mine Børn, til Børn
Af Eders sidste Barn! De være Eder
Alt, hvad han eengang var, og aldrig være,
Hvad han er Eder nu! Maa jeg ei ogsaa
See dem?

Marina.

Nei! ikke her!

Foscari.

De allevegne
En Fader skulde see.

Marina.

Jeg vilde, at
De deres Fader skulde see et Sted,
Der blanded deres Ømhed ei med Frygt,
At iisne deres unge Blod i sit
Naturløb; de er vel opfødde, de
Sov sødt, og vidste ei, at deres Fader
Var blot en jaget Fredløs. Vel jeg veed,
En Dag hans Skiæbne deres Arv vil blive;
Men lad den ene blive deres Arv,
Ei deres Nutids Deel. Skiøndt levende
Til Kiærlighed, er deres Sandser vaagne
For Skræk; og disse fule Dunster og
Hin tykke grønne Bølge hist, der flyder
Henover Stedet, hvor vi staae — en Celle,
Saa dybt henunder Vandets Speil — der sender
Sin Pestilents igiennem hver en Revne,
Dem torde slaae; det er ei deres Luftkreds;
Skiøndt I — og I — og fremfor alle, som
Den værdigste — I, ædle Loredano!
Tør uden Skade aande den.

Foscari.

Det havde
Jeg ei betænkt, men giver efter. Jeg da
Skal reise uden dem at møde?

Dogen.

Nei!
De Eder vente skal i mit Gemak.

Foscari.

Og maa jeg samtlig efterlade dem?

Loredano.

Det maa I.

Foscari.

Ikke een?

Loredano.

De ere Statens.

Marina.

Jeg troede, at de havde været mine.

Loredano.

I alle moderlige Ting de er det.

Marina.

Det er i alle smertelige Ting.
Hvis de er syge, vil de overlades
Til mig at pleie, hvis de skulde døe,
Til mig at jorde og at sørge; men
Ifald de leve, skal de være Eder
Soldater, Senatorer, Slaver, Lands
Forviiste, hvad I vil, og er de Piger
Med Medgift, Adels Brude og Bestikkelser!
Saa sørger Stat for Sønner og for Mødre!

Loredano.

Sig Timen nærmer, Vinden nu er gunstig.

Foscari.

Hvoraf veed I det her, hvor livlig Vind
I al sin Brusefrihed aldrig blæser?

Loredano.

Den var det, da jeg kom. Galleien flyder
Et Bueskud fra Riva di Schiavonis.

Foscari.

Jeg beder, Fader, gaae foran, for at
Berede min Børn at see en Fader.

Dogen.

Vær fast, min Søn!

Foscari.

Jeg vil bestræbe mig.

Marina.

Tag Afsked med forhadte Fængsel i
Det mindste, og med ham, hvis gode Omsorg

Tildeels I skylde forbigangne Fængsling.

Loredano.

Og den nærværende Befrielse.

Dogen.

Han taler sandt.

Foscari.

Ustridig, men det er
Et Lænkeskifte til meer tunge Lænker,
Jeg skylder ham; det veed han, ellers havde
Han ikke søgt at vexle dem! Men jeg
Bebreider ikke.

Loredano.

Tiden haster, Herre!

Foscari.

Ak! lidt jeg tænkte, saa seenfærdig at
Forlade sligt et Opholdssted. Men naar
Jeg føler hvert et Skridt, jeg gjør, endog
Fra denne Hule, er et Skridt bort fra
Venedig, skuer jeg tilbage selv
Paa disse mørke, vaade Vægge og...

Dogen.

Dreng, ingen Taare!

Marina.

Lad dem flyde fort;
Han ikke græd paa Pinebænken, sig
Til Skam, og de ham ei kan nu beskiæmme.
De lette vil hans Hierte — dette alt
For ømme Hierte, og jeg finde skal
En Time at borttørre dem, hvis ei,
Tilføie mine. Nu jeg kunde græde,
Men vil ei saa fornøie denne Usling.
Lad os gaae bort! vær vor Veiviser, Doge!

Loredano (til Fam.)

Kom hid med Faklerne.

Marina.

Ja, lys for os
Som til et Jordefærd, med Loredano
I Sorg som Arving.

Dogen.

Søn! Du er afmægtig;
Tag denne Haand.

Foscari.

Ak! maa sig Ungdom støtte
Paa Alderdom? og jeg, som skulde være
En Støttestav for Eders!

Loredano.

Tag min Haand!

Marina.

Foscari, rør den ei! den dig vil stikke
Signor! til Side; og vær sikker paa,
At hvis eet Eders Haandtag vilde reise
Os af det Svælg, vi ere sunkne i,
Ei Haand af vore strakres det imøde.
Foscari! tag den Haand, dig Altret gav,
Ei frelse kunde den, men tro skal støtte.

Fierde Act.

Første Scene.

(Hall i Hertugspalladset.)

Loredano. Barbarigo.

Barbarigo.

Og har I Tillid til et saadant Forslag?

Loredano.

Det har jeg.

Barbarigo.

Det er i hans Alder haardt.

Loredano.

Siig heller: kiærligt, ham for Statens Sorger
At lette.

Barbarigo.

Det hans Hierte knuse vil.

Loredano.

Ei Alderdom et Hierte har at knuse.
Han saae sin Søns halv knust; undtager jeg
Et Gys af Følelse i Fængselet,
Han svigted aldrig.

Barbarigo.

I Udseende,
Tilstaaer jeg, aldrig; men jeg stundom ham
Har seet i en saa trøstløs Rolighed,
At meest høirøstet Smerte havde intet
Indvordes at misunde ham. Hvor er han?

Loredano.

I hans Deel af Palladset med hans Søn
Og med Foscariernes hele Æt.

Barbarigo.

At tage Afskeed.

Loredano.

Sidste Afskeed, som
Han snart skal tage med sit Hertugdømme.

Barbarigo.

Naar gaaer hans Søn ombord?

Loredano.

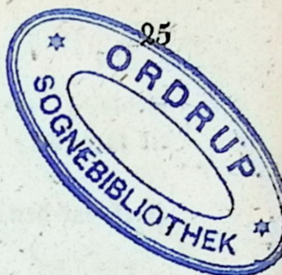
Ret snart, naar dette
Langvarige Farvel er taget. Det
Er Tid at minde dem igien.

Barbarigo.

Lad være!
Afknap ei deres Dieblik.

Loredano.

Jeg ikke.

Nu vi for vore have høiere
Forretning. Denne Dag af gamle Doges
Regiering skal den sidste blive, som
Den første Dag af Sønnens sidste Lands
Forviisning. Det er Hævn!

Barbarigo.

I mine Tanker
For dyb.

Loredano.

Den maadeholden er; ei Liv
For Liv engang; som er fra Arildstid
Fastsat til Giengieldsregel. De mig skylde
Endnu min Faders og Farbroders.

Barbarigo.

Nægted
Ei Dogen det med Kraft?

Loredano.

Ustridig.

Barbarigo.

Og
Mistanken ei hos Eder rokkedes?

Loredano.

Nei!

Barbarigo.

Men hvis hans Afsættelse nu skulde,
Ved vor forenede Indflydelse
I Raadet, finde Sted, da maa det skee
Med al Ærbødighed, der skyldes til
Hans Aar, hans Embedsstilling, hans Bedrifter.

Loredano.

Al den Ceremonie, I vil, saasnart
Kun Tingen skeer. I gierne maa for mig
Afsende Raadet knælende til ham,
Som Barbarossa kom til Paven, at

Bønfalde ham, den Artighed at have,
At takke af.

Barbarigo.

Hvad om han ikke vil?

Loredano.

Da kaare vi en anden, og ham giøre
Til Intet.

Barbarigo.

Har vi Lovens Medhold her?

Loredano.

Hvad Love? Dieci ere Love, og
Var de det ei, vil jeg Lovgiver være
I denne Sag.

Barbarigo.

Paa Eders eget Ansvar?

Loredano.

Her Intet er. Jeg siger Eder, saa
Vor Fuldmagt er.

Barbarigo.

Men han alt tvende Gange
Har søgt Tilladelse at takke af,
Og tvende Gange det afsloges ham.

Loredano.

Desbedre Grund, det at tilstaae den tredie.

Barbarigo.

Usøgt?

Loredano.

Det viser, hvad hans forrige
Ansøgninger har giort for Indtryk; var de
Af Hiertet, han taknemmelig maa være,
Hvis ei, det straffe vil hans Hykleri.
Kom, de er samlet nu; lad os gaae til dem.
Vær denne eene Gang fast i dit Forsæt,
Jeg har belavet mig paa Grunde, der

Vil ei undlade at bevæge dem,
Og at bortskaffe ham. Da deres Tanker
Og Formaal er randsagede, kom ei
Med Eders vante Skrupler os at lære
Udsættelse, og alt vil lykkes.

Barbarigo.

Kunde
Jeg være sikker blot, det ei er Forspil
Til slig Forfølgelse af Faderen,
Som der er overfalden Sønnen, vilde
Jeg understøtte Eder.

Loredano.

Han er tryg,
Jeg siger dig. Hans fire Snese Aar
Og fem kan slæbe hen, saa længe han
Kan trække dem; det kun hans Throne er,
Der sigtes efter.

Barbarigo.

Men afsatte Fyrster
Høist sielden leve længe.

Loredano.

Mænd paa fiirs
End sieldnere.

Barbarigo.

Og hvi ei vente de
Faa Aar?

Loredano.

Fordi vi længe nok har ventet,
Og han har levet længere end nok!
Nu kom! i Raad! (De gaae.)

Memmo. En Senator.

Senator.

En Indkaldelse
Til Dieci; og hvorfor?

Memmo.

Det Dieci ene
Besvare kan; de ere sielden vante
At lade deres Idræt foregribe
Ved foreløbigt Udraab af dets Formaal —
Vi ere indkaldte, det er nok.

Senator.

For dem,
Men ei for os. Jeg vide vil, hvorfor?

Memmo.

Net strax I veed, hvorfor, hvis I adlyder;
Hvis ei, vil I ei mindre vide, hvi
I skulde have lydet.

Senator.

Jeg ei mener
At sætte mig mod dem, men —

Memmo.

I Venedig
Er men Forræder. Men mig ingen Menner!
Med mindre I vil over Broen, som
Kun faa tilbagekomme.

Senator.

Jeg er taus!

Memmo.

Hvi saa tvivlraadig? Dieci have kaldet
Til Hielp ved deres Raadslag fem og tyve
Patricier af Raadet — I er een
Og jeg en anden — og mig synes, begge
Er hædrede ved Valget eller Loddet,
Som bringer os blandt saa anseelig
Forsamling.

Senator.

Sandt! jeg siger intet meer.

Memmo.

Som vi har Haab, Signor — og alle kan:
Med Ære — det vil sige, alle kan
Af ædel Byrd — sig gjøre Haab en Dag
At blive selv af Dieci, er det sikkert
Senatets kaarne tilforordnede
En Viisdomsskole, at saaledes stædes,
Endskiøndt som Lærlinge, Løndommene
At see.

Senator.

Lad os dem see! de udentvivl
Det ere værd.

Memmo.

Da de vort Liv er værd,
Hvis vi udsprede dem, de udentvivl
Er noget værd, for mig og Eder i
Det mindste.

Senator.

Jeg har ikke søgt et Sted
I Helligdommen; men da jeg er valgt,
Skiøndt mod min Villie saaledes valgt,
Jeg skal min Pligt opfylde.

Memmo.

Lad os ei
De sidste være, Diecis Kald at lyde.

Senator.

Ei alle end er mødte; men heri
Er jeg af Eders Tanker; vi gaae ind.

Memmo.

De tidligste er de velkomneste
I Alvorsraad; ei vi det mindst vil være.

(De gaae ind.)

Dogen. Jacopo Foscari. Marina.

Foscari.

O Fader! skiøndt jeg maae og vil bortdrage;

Dog — Dog — Jeg beder Eder mig udvirke,
Jeg eengang til mit Hiem igien maa vende,
Saa fiern end Tiden sættes. Lad det være
En Tidspunct som et Vartegn for mit Hierte,
Med hvilken Straf, de lyster at tilføie,
Men lad mig komme blot tilbage!

Dogen.

Søn!
Jacopo! gaae og lyd vort Lands Befaling!
Det ei anstaaer os at see videre.

Foscari.

Men altid maae jeg see tilbage! Jeg
Dig beder, tænk paa mig!

Dogen.

Ak! du var stedse
Mig kiærest af min Afkom, da den var
Talrigere, kan det ei være mindre,
Nu da du er den sidste. Men hvis Staten
Begiærte den opgravne Aske landlyst
Af dine trende ædle Brødre, nu
I Jorden, svæved deres Skygger end
Omkring mig trøstesløse, at forhindre
Den Handling, maatte jeg ei mindre lyde
En Pligt hoit over hver en Pligt.

Marina.

Min Mand!
Lad os bortile! dette kun forlænger
Vor Sorg.

Foscari.

Men vi endnu er ikke kaldte;
Galleiens Seil ei hidsede. Hvo veed!
Sig Vinden tør forandre.

Marina.

Var end saa;

Det deres Hierter ei forandre vil,
Og ei Din Lod. Galleiens Aarer snart
Vil klare Havnen.

Foscari.

O, I Elementer!
Hvor ere Eders Storme nu?

Marina.

I Hiertet
Af Mennesken! Ak! vil dig intet stille!

Foscari.

End aldrig Sømand sendte sin Skytshelgen
Slig Bøn om lykkelig og venlig Luftning,
Som jeg paakalder Eder, I min Stads
Skytshelgene, der ikke elske den
Med mere hellig Kjærlighed, end jeg,
At pidske adriatiske Bølger op
Fra Dybet, vække Stormens Enehersker,
Nordvinden, indtil Søen kaster mig
Tilbage paa min egen Strandbred, som
Et sønderslaget Liig paa nøgne Lido,
Hvor jeg kan blandes med det Sand, de hegner
Mit elskte Land, som jeg ei meer skal see.

Marina.

Og ønsker du ved din Side der?

Foscari.

Nei! nei! nei! ei for Dig! for gode! ømme!
Du leve længe, for at være Moder
For disse Børn, din ømme Troskab røved
En saadan Støtte for en Tid. Men for
Mig selv alene; alle Himlens Vinde
Ad Bugten hyle need, og slide Skibet,
Indtil Søfolket blegnende henvender
Fortvivlet Øinene paa mig, som fordum
Phœnicerne paa Jonas, nu mig kaste

Ud fra dem, som et Offer, Bølgerne
At tilfredsstille. Bølgen, mig afliver,
Meer ynksom være vil end Mennesker,
Og bære mig, død, men dog bære mig
Hen til en Hiemmets Grav af Fiskers Haand
Paa øde Strand, der, af dens tusind Vrag,
Saa sønderslidt end aldrig modtog noget,
Som dette Hierte da vil være. Men
Hvi brister det da ei? hvi lever jeg?

Marina.

Med Tiden, haaber jeg, dig at opmande,
At mestre slig unyttig Lidenskab,
Hidtil du var en lidende, men ei
En lydelig, Nu! hvad er dette mod,
Hvad du har liidt i Taushed? Fangenskab
Og Piinsel!

Foscari.

Dobbelt, trefold, tifold Piinsel!
Men du har Ret; det maae udholdes! Fader,
Giv din Velsignelse!

Dogen.

O maatte den
Dig bringe Gavn! du har den ei desmindre.

Foscari.

Tilgiv!

Dogen.

Og hvad?

Foscari.

Min arme Moder, at
Hun fødde mig, og mig, at jeg har levet,
Og Eder selv, som jeg tilgiver Eder
For Livets Gave, I tildeelte mig
Som Fader.

Marina.

Og hvad har du giort?

Foscari.

Jeg, intet.
Jeg min Erindring ei bebyrde kan
Med meget, uden Sorg; men jeg har været
Saa, uden for den fælleds Lod, afstraffet
Og hiemsøgt, at jeg maa nødvendig tænke,
At jeg var ond. Hvis saa er, gid da det,
Jeg her har liidt, mig frie fra lignende
Herefter.

Marina.

Frygt du ei! det er bevaret
Til dine Undertrykkere.

Foscari.

O, lad
Mig haabe, Nei!

Marina.

Hvad? haabe: nei!

Foscari.

Jeg kan
Ei ønske dem alt det, de mig har paaført.

Marina.

Alt! de fuldendte Diævle! tusindfold,
Den Orm, som aldrig døer, fortære dem!

Foscari.

De angre tør.

Marina.

Og hvis de giør det, Himlen
Ei Diævles seene Anger vil modtage.

(En Uffizial og Vagt.)

Uffizial.

Signor! nu Baaden er ved Kysten, Vinden

Sig reiser, vi er rede Eder at
Ledsage!

Foscari.

Jeg til at ledsages. Fader,
End eengang Eders Haand!

Dogen.

Tag den! ak, hvor
Din egen ryster!

Foscari.

Nei! I tager feil,
Det Eders egen er, som ryster, Fader!
Farvel!

Dogen.

Farvel! er ellers nogen Ting?

Foscari.

Nei, Intet! (til Uffiz.) Laan mig Eders Arm, Signor!

Uffizial.

I blegner! lad mig støtte Eder! O,
End blegere! O, kom og hielp! lidt Vand!

Marina.

Han døer!

Foscari.

Nu! jeg er færdig; mine Øine
Saa sælsomt svimle. Hvor er Døren?

Marina.

Bort!
Lad mig ham støtte, min hoitelskte! Gud!
Hvor svagt hans Hierte slaaer, og Pulsen!

Foscari.

Lyset!
Er dette Lyset? Jeg er svag.

Uffizial (byder ham Vand.)

Maaskee
Han kommer sig i Luften.

Foscari.

Derpaa jeg
Ei tvivler; Fader! Kone! Eders Hænder!

Marina.

Død er der i det klamme, kolde Haandtag!
Gud! min Foscari! hvordan er det?

Foscari.

Godt!

(døer.)

Uffizial.

Det er tilende!

Dogen.

Han er fri!

Marina.

Nei! nei!
Han er ei død; der end maa være Liv
I dette Hierte; han ei kunde saa
Forlade mig.

Dogen.

Min Datter!

Marina.

Stille, Gamle!
Jeg er ei Datter nu! du har ei Søn!
Foscari!

Uffizial.

Vi maa bringe Liget bort.

Marina.

Rør det ei, Fængselsniddinger, hvis lumpne
Forretning ender med hans Liv, og gaaer
Ei over Mord; end ikke efter Eders
Mordlove. Overlad hans Levninger
Til dem, som veed at ære disse.

Uffizial.

Jeg

Maa underrette Signoria, og
Erfare dets Befaling.

Dogen.

Underret
I Signoria fra mig, Dogen, de
Ei Magt har mere over denne Aske;
Imens han leved, var han deres, som
Sig bør en Undersaat — nu er han min,
Min hjerteknuste Dreng!

(Uffizial gaaer.)

Marina.

Og jeg maa leve!

Dogen.

Marina! Dine Børn, de leve!

Marina.

Rigtig
De leve, mine Børn! og jeg maa leve
Dem at opdrage til at tiene Staten,
Og døe, som deres Fader døde! O!
Hvor var Ufrugtbarhed den bedste af
Velsignelserne i Venedig! Gid
Min Moder havde været saa!

Dogen.

O, mine
Ulykkelige Børn!

Marina.

Hvad! I det føler
Omsider? hvor er Statens Stoiker?

Dogen.

(Kaster sig ned ved Liget.)

Her!

Marina.

Græd I kun! Jeg troede, ikke at
I havde Taarer! I har puget paa dem,

Indtil de er unyttige! men græd kun,
Han aldrig meer skal græde; aldrig mere!

Loredano og Barbarigo.

Loredano.

Hvad her?

Marina.

Ah! Diævlen kommer at forhaane
Den Døde; bort, kiødklædte Lucifer!
Den Grund er hellig! nu en Martyrs Aske
Her hviler, som det giør til Helgenskriin;

Barbarigo.

Vi, Frue! vidste ei den sørgelige
Begivenhed, men kom her blot paa Veien
Fra Raadet.

Marina.

Gaae!

Loredano.

Vi søgte Dogen.

Marina.

Han

(peger til Dogen ved Sønnens Liig)

Er syselsat, see, med den Syssel, I
Besørget har til ham. Er I tilfreds?

Barbarigo.

Vi ei afbryde vil en Faders Sorger.

Marina.

Nei, I kun volde, saa forlade dem.

Dogen (reiser sig.)

Signori! jeg er færdig.

Barbarigo.

Nei! ei nu!

Loredano.

Dog var det vigtigt.

Dogen.

Var det saa, jeg kan
Ikkun gjentage: jeg er færdig.

Barbarigo.

Det ei
Skal skee just nu, om saa Venedig raved
Som et brøstfældig Skibsvrag over Dybet.
Jeg ærer Eders Sorg.

Dogen.

Jeg takker Eder.
Ifald de Tidender, I bringe mig,
Er onde, I kan sige dem; mig Intet
Kan røre meer end ham, du seer paa der.
Hvis de er gode, da siig frem! I tør
Ei frygte, de skal glæde mig.

Barbarigo.

Jeg vilde
De kunde det!

Dogen.

Jeg talte ei til Eder,
Men Loredano; han forstaaer mig.

Marina.

Ah!
Jeg tænkte nok, at saa det vilde skee.

Dogen.

Hvad mener du?

Marina.

See! der begynder Blod
At flyde fra Foscaris dode Læber;
Liig bløder, naar dets Morder er tilstæde.
(til Loredano.)
Du feige Morder, efter Lov! betragt,
Hvor Døden selv bær Vidne om din Udaad.

Dogen.

Mit Barn! det er en Sorgens Phantasie.

(til Opvarteren.)

Bring Liget bort. Behager I, Signori!
Jeg Eder om en Time høre vil.

(Dogen, Marina og Opvarterne med Liget gaaer.)

Barbarigo.

Han ikke nu maa forurolige.

Loredano.

Han sagde selv, at Intet kunde volde
Ham Uro mere.

Barbarigo.

Det er Ord; men Sorg
Er eensom, og at bryde ind paa den
Barbarisk.

Loredano.

Sorgen æder paa sit Eenrum
Og intet kan den meer afdrage fra
Dens Sørgesyner af en anden Verden,
End at gienkaldes Øieblik til denne;
De sysselsatte har ei Tid til Taare.

Barbarigo.

Og derfor vilde du fra denne Olding
Al Syssel tage?

Loredano.

Sagen er besluttet,
Med Dieci Giunta den har giort til Lov.
Hvo skal modstaae den?

Barbarigo.

Menneskelighed.

Loredano.

Fordi hans Søn er død?

Barbarigo.

Og end ujordet.

Loredano.

Hvis vi det havde vidst, da Loven blev
Vedtaget, kunde dette have udsat
Antagelsen; men hindrer den ei nu.
Da det vedtaget er engang.

Barbarigo.

Jeg ei
Samtykker.

Loredano.

I har samtykt Alt, hvad der
Er væsentligt; nu overlad mig Resten!

Barbarigo.

Hvi trænge nu paa hans Aftakkelse?

Loredano.

Private Lidenskabers Følelser
Maa ei afbryde offentlige Tarv;
Hvad Staten sætter fast i Dag, ei, før
I Morgen, maa tilsidesættes for en
Naturlig Hændelse.

Barbarigo.

I har en Søn.

Loredano.

Jeg har — og jeg har havt en Fader!

Barbarigo.

Stedse
Saa uforsonlig?

Loredano.

Stedse!

Barbarigo.

Men lad ham
Sin Søn begrave, før vi presse ham
Edictet paa.

Loredano.

Lad ham til Live kalde

Min Fader, og Farbroder — jeg samtykker.
Mænd, gamle Mænd endog kan være eller
Kan synes være hundred Sønners Fædre,
Men kan ei vække en Atom af deres
Forfædre op af Jorden. Offrene
Er ikke lige; han har seet hans Sønner
At døe naturlig Død; jeg mine Fædre
Af voldsomme og løndomsfulde Syger.
Jeg brugte ingen Gift, jeg underkiøbte
Ei listig Mester i fordærvelige
Helbredekunst, dem at forkorte Veien
Til evig Lægedom. Hans Sønner, og
Han havde fire, ere døde, uden
At jeg qvaksalvede med lumpne Midler.

Barbarigo.

Og er du vis paa, at han brugte disse?

Loredano.

Aldeles vis.

Barbarigo.

Og desuagtet synes
Han idel Aabenhiertighed.

Loredano.

Saa syntes
Han for ei længe siden Carmagnola.

Barbarigo.

Den dømte, fremmede Forræder?

Loredano.

Rigtig.
Da efter samme Nat, hvor Dieci havde,
Med Dogen i Forening, afgiort hans
Fordærv, han ved Dagbrækning med en Spøg
Den store Doge mødte, og ham spurgte,
Om han ham skulde spaae god Dag, hvad eller
God Nat? Hans Høihed svarte: vistnok havde

Han havt en vaagen Nat, hvori (tilføied
Han med et naadigt Smiil) der ofte har
Om Eder været Spørgsmaal. Det var sandt;
Det Spørgsmaal var om Carmagnolas Død,
Besluttet otte Maaneder førend
Han omkom, og den gamle Doge, der
Ham vidste dømt, med dødeligt Bedrag
Ham otte lange Maaneder forud
Tilsmiled, otte Maaneder af slig
Skinhellighed, i fiirsindstyve Aar
Der læres kun. Den kiække Carmagnola
Er død; saa er, med sine Brødre, unge
Foscari. Jeg har aldrig smilet ad dem.

Barbarigo.

Var hiin Carmagnola Eders Ven?

Loredano.

Han Statens Værge var, i aarle Dage
Dens Fiende, i sin Manddom først dens Frelser,
Saa Offer.

Barbarigo.

Ak! det synes Straffen for
At frelse Stæder. Han, vi handle nu
Imod, ei frelste blot vor egen, men
Han lagde andre til dens Herredom.

Loredano.

De Romere, og vi dem efterabe,
En Krone gav til ham, der tog en Stad,
En Krone gav de ham, som reddede
I Slag en Borger. De Belønninger
Er lige. Nu, ifald vi skulde ligne
De Stæder, Hertugen Foscari tog,
Med Borgerne, der dræbtes af ham, eller
Formedelst ham, blev Regningen ham rædsomt

Imod, skiøndt til personlig Strid indskrænket,
Som mellem ham og min afdøde Fader.

Barbarigo.

Er du da fast heri?

Loredano.

Hvorfor? Hvad skulde
Forandre mig.

Barbarigo.

Det, som forandrer mig;
Men I, jeg veed, er Marmor til at giemme
En Feide. Men naar Alt er fuldbragt, naar
Den gamle Mand er afsat, og hans Navn
Beskjæmmet, alle Sønner døde, og
Hans Slægt er undertrykt, og I og Evers
Er triumpherende; skal I da sove?

Loredano.

Langt sødere!

Barbarigo.

Det er Vildfarelse.
Det vil I finde, før med Evers Fædre
I sover.

Loredano.

Ikke sove de i deres
Fremskyndte Grave, vil ei heller, før
Foscari fylder sin. Hver Nat jeg seer dem
Suurseende at skride om mit Leie,
Og pegende til Hertugens Pallads
Anføre mig til Hævn.

Barbarigo.

Indbildningens
Forvildelse. Der ingen Lidenskab
Meer gienfærdriig, og meer phantastisk er
End Had; end ikke den modsatte, Elskov,

Der med Luftbilleder befolker Luften,
Som denne Hiertets Galenskab.

(En Uffizial gaaer over Scenen.)

Loredano.

Hvorhen?

Uffizial.

Paa Hertugens Befaling at fremskynde
Beredelses-Ceremonierne
Til nys afdød Foscaris Jordefærd.

Barbarigo.

Tit deres Gravsted paa de sidste Aar
Har været aabnet.

Loredano.

Snart det bliver fuldt,
Og lukkes kan for stedse.

Uffizial.

Tør jeg gaae?

Loredano.

I tør.

Barbarigo.

Hvorledes bærer Hertugen
Sin seneste Elendighed?

Uffizial.

Med en
Fortvivlet Fasthed. I Nærværelse
Af andre siger han kun lidet; men
Jeg seer hans Læber nu og da bevæges,
Og eengang eller to jeg hørte ham,
Fra nærmeste Gemak, at mumle frem
De Ord: min Søn! dog neppe hørlig. Jeg
Maa bort.

(gaaer.)

Barbarigo.

Det Stød vil til hans Fordeel hele
Venedig røre.

Loredano.

Rigtig! vi maa ile!
Lad os de Tilforordnede, der valgtes
At bringe ham Consigliets Beslutning,
Forsamle.

Barbarigo.

Jeg for dette Øielik
Indsigelse nedlægger derimod.

Loredano.

Som I behager; ei desmindre vil
Jeg derom samle Stemmerne, at see,
Hvis meest har Vægt hos dem, min eller Eders!

Femte Act.

Første Scene.

(Dogens Gemak.)

Dogen, og Opvartere.

Opvarter.

Min Fyrste! Raadets Sendemænd er der,
Men føie til, at hvis en anden Time
Var mere efter Eders Ønske, vil
De giøre det til deres.

Dogen.

Alle Timer
Mig ere eens! Lad dem indtræde.

(Opvarter. gaaer.)

Uffizial (kommer.)

Fyrste!
Jeg efterkommet har Befalingen.

Dogen.

Hvad for Befaling?

Uffizial.

En høist sørgelig:

Tilsige Følget....

Dogen.

Rigtig! rigtig! rigtig!

Jeg beder Eder om Forladelse!
Min Samling mig begynder at slaae feil,
Og blive meget gammel, snart saa gammel,
Som mine Aar. Til nu jeg slog dem bort;
Men de begynde at indhente mig.

(Deputationen kommer ind, bestaaende af sex af Signoria, og Diecis Formand.)

Dogen.

I ædle Herrer! Eders Villie?

Diecis Formand.

Først Raadet vidner sin Deeltagelse
I Dogens nylige private Sorg.

Dogen.

Ei meer — ei meer om det!

Formand.

Vil Dogen ei
Modtage Ærefrygtens Hylding?

Dogen.

Jeg den
Modtager, som den gives. Videre!

Formand.

Da Dieci med en udvalgt Giunta fra
Senatet, fem og tyve ædelstbaarne
Patricier, har overveiet Statens
Forfatning, og det Overvæld af Kummer,
Der dobbelt maa i dette Dieblik

Nedtrykke Eders Aar, som var saa længe
Opofrede til Eders Land, de har
Det fundet tienligt, med al Ærefrygt,
Nu at udbede os af Eders Viisdom,
Som her ved Overlæg maa være eenig,
Frasigelse af Hertugringen, som
I har saa længe og ærværdig baaret.
Og at bevise, de for Eders Aar
Og Tienester ei er uskiønsomme,
Ei kolde, føie de en Æreskiænk
Af tyve Hundred Gulddukater til,
At give Eders Rolighed en Glands,
Som sømme kan en Eneherskers Afgang.

Dogen.

Har jeg hørt ret?

Formand.

Skal jeg gientage det?

Dogen.

Nei! er I færdig?

Formand.

Jeg har udtalt. Fire
Og tyve Timer er bevilget Eder
At give Svar.

Dogen.

Jeg faaer ei saamange
Secunder nødig.

Formand.

Vi vil os forføie.

Dogen.

Bliv! Fir' og tyve Timer intet vil
Forandre, hvad jeg har at sige.

Formand.

Tal!

Dogen.

Da jeg to Gange før gientog mit Ønske,
At takke af, blev det afslaaet mig,
Og ei afslaaet blot, men I affordred
Mig Eed, at ingen Tid jeg vilde mere
Gientage den Begiæring. Jeg har svoret
At døe i fuld Udøvelse af de
Forretninger, mit Land mig kaldte her
Til at udøve efter Ære og
Samvittighed. — Jeg kan min Eed ei bryde.

Formand.

Nød ikke os at vælge en Beslutning,
I Savn af Eders Eftergivenhed.

Dogen.

At prøve, og at straffe mig, forlænger
Forsynet mine Dage; men I har
Ei Ret mig at bebreide deres Længde,
Da hver en Time Fædrelandets var.
Jeg færdig staaer, for Landet at nedlægge
Mit Liv, som jeg for det har nedlagt Ting,
Mig dyrebarere end Livet, men
Min Værdighed af hele Republiken
Jeg har — naar den almene Villie
Er aabenbar, I samtlig Svar skal faae.

Formand.

Os smerter sligt et Svar; men intet kan
Det gavne Eder.

Dogen.

Jeg kan underkaste
Mig alle Ting, men Intet vil fremskynde,
Nei! intet Øieblik. Hvad I beslutte, —
Beslutter det!

Formand.

Med dette Svar vi da
Hiemvende maa til dem, som sendte os.

Dogen.

I have hørt mit Svar.

Formand.

Vi gaae med al
Vedbørlig Ærefrygt.

(De gaae.)

(En Opvarter kommer ind.)

Opvarter.

Min høie Fyrste!
Den ædle Frue Marina beder om
En Audients.

Dogen.

Min Tid er hendes.

Marina (kommer.)

Herre!
Er jeg besværlig? — I maaskee var heller
Alene?

Dogen.

Alene! O! alene,
Om hele Verden kom omkring mig, er
Jeg nu, og stedse. Men vi det vil bære.

Marina.

Vi vil det; og for deres Skyld, som ere;
Vil stræbe — o min Mand!

Dogen.

Giv du det Luft,
Jeg kan ei trøste dig.

Marina.

Han kunde levet,
Saa skabt for Huuslivs Blidhed, kiærlig, elsket.
Kun fød i andet Land, hvo saa velsignet,

Og saa velsignende da som min arme
Foscari? Intet manglede til hans
Lyksalighed, og min, undtagen ei
At være Venetianer.

Dogen.

Eller Søn
Af Fyrste.

Marina.

Ja, alt, hvad bidrager ellers
Til andres ufuldkomne Lykke eller
Høi Ærelyst, det ved en sælsom Skiæbne
Blev dødeligt for ham. Det Land og Folk,
Han elskede, den Fyrste, som han var
Den Førstefødde af, og —

Dogen.

Snart et længer
Tør være Fyrste!

Marina.

Hvad!

Dogen.

De have taget
Min Søn fra mig, og nu de tragte efter
For længe baarne Diadem, og Ring.
Lad dem det Dukketøi tilbagetage.

Marina.

O, de Tyranner! og i slig en Time?

Dogen.

Det er beqvemmest Tid; en Time før
Jeg skulde have følt det!

Marina.

Og vil I
Nu ikke huske dem det? — o en Hævn!
Men han, som, var han blevet nok beskiærmet,
I dette Øieblik vel torde have

Giengieldt Beskiærmelsen, kan ikke staae
Sin Fader bi.

Dogen.

Ei skulde han det heller
Imod sit Land, om tusind Liv han havde
For det...

Marina.

De piinte af ham. Dette reen
Patriotismus være tør. Jeg er
En Qvinde; mig min Mand og mine Børn
Var Land og Hiem. Jeg elsked ham, o hvor
Jeg elsked ham! Jeg saae ham giennemgaae
En Uskyldsprøve, Oldtids Martyrer
Var gyst tilbage for; han er nu borte;
Jeg, som mit Blod for ham bortgive vilde,
Har ingen Ting at give uden Taarer;
Men kunde jeg tilveiebringe Giengield
For hans Fornærmelser! Vel! vel! Jeg har
To Sønner, som vil blive Mænd.

Dogen.

Din Sorg
Forvilder Dig.

Marina.

Jeg troede, at jeg kunde
Det baaret, da jeg saae ham bøies ned
Af saadan Undertrykkelse! ja jeg
Da tænkte, at jeg heller vilde see
Hans Liig, end Fangenskab forlænget. Jeg
Er straffet nu for denne Tanke. Gid jeg
Var i hans Grav!

Dogen.

End eengang maa jeg see ham.

Marina.

Kom med mig.

Dogen.

Er han —

Marina.

Nu vor Brudeseng
Hans Kiste er.

Dogen.

Og er han jordeklædet?

Marina.

Kom, Gamle!

(De gaae.)

Barbarigo. Loredano.

Barbarigo (til en Opvarter.)

Hvor er Dogen?

Opvarter.

Just gaaet bort
Med den høiædle Frue, Sønnens Enke.

Loredano.

Hvorhen?

Opvarter.

Til Værelset, hvor Liget ligger.

Barbarigo.

Lad os da gaae tilbage!

Loredano.

I forglemmer,
Vi kan det ei. Vi har en taus Befaling
Af Giunta, her at vente deres Komme,
Og tage Deel i deres Hverv; de snarlig
Vil efter os her være.

Barbarigo.

Og vil de
Paatvinge Dogen deres Svar?

Loredano.

Det var
Hans eget Ønske, alting magtte giøres

I Hast. Han svarte hurtig, og han maa
Besvares saa. Der paa hans Værdighed
Er seet, der sørget er for hans Forfatning;
Hvad vil han mere?

Barbarigo.

Døe i Hertugkaaben.
Han kunde ikke levet længe. Dog,
Jeg har mit Bedste giort at redde ham
Hans Hæderspost, og til det yderste
Modsat mig dette Forslag, skiøndt forgiæves.
Hvi skulde Almeenstemmen drive mig
Herhid?

Loredano.

Det sømmed sig, at nogen af
Forskiellig Mening skulde være Vidne;
At ikke falske Tunger skulde hvisle,
En barsk Majoritet var bange for
At faae sit Fremfærd seet af Andre.

Barbarigo.

Og
Ei mindre, nødes jeg at tænke, for
Mig at ydmyge for unyttige
Modsætning. I er sindrig, Loredano,
I Eders Hævnemaader, og poetisk,
En ægte Naso i den Kunst at hade.
Jeg Eder, (skiøndt én underordnet Gienstand,
Men Had har Dine, som forstørre), skylder,
Til Folie for større Nidkiærhed,
Den ikke ønskede Deeltagelse
I Eders Giuntas Pligter.

Loredano.

Hvad? min Giuntas?

Barbarigo.

De tale Eders Sprog, de vogte tro

Paa Eders Vink, bifalde Eders Planer,
Gior Eders Gierning. Er de ikke Eders?

Loredano.

I taler uforsigtigt; godt, de høre
Det ei af Eder.

Barbarigo.

O! de det høre vil
En Dag af Tunger, lydeligere
End min, ei mindre; de har overskredet
Selv deres overvættes Myndighed,
Og naar det hænder, selv i allermeest
Foragtede og usle Stater, vil
Sig Menneskeheden sagret reise, det
At kue.

Loredano.

I forgiæves taler kun.

Barbarigo.

Det vil sig viise. Vore Medudsendte
Er der.

(Deputationen kommer.)

Formand.

Veed Hertugen, vi søge ham?

Opvarter.

Han strax skal underrettes. (gaaer.)

Barbarigo

Hertugen
Er hos sin Søn.

Formand.

Hvis saa er, ville vi
Ham unde Frist, til Jordefærdet er
Forbi. Lad os tilbagevende. Tidsnok
Det er i Morgen.

Loredano (afsides til Barbarigo.)

Nu den rige Mands
Uslukte Helvedild paa Eders Tunge,

Uslukkelig! jeg vil den have revet
Op fra dens Sladderrødder, saa
I intet skal faae frem, undtagen Suk
Igiennem Blod, for dette. Vise Herrer!

(høit til de Andre.)

Jeg beder, værer ei for hastige.

Barbarigo.

Dog Mennesker!

Loredano.

See! Dogen kommer.

Dogen (træder ind.)

Jeg

Har adlydt Eders Kald.

Formand.

Eengang endnu

Vi komme at paadrive vor Begiæring.

Dogen.

Og jeg at svare.

Formand.

Hvad?

Dogen.

Mit ene Svar,

I det har hørt.

Formand.

Hør I da nu den sidste

Beslutning, endelig og ubetinget.

Dogen.

Til Sagen! kun til Sagen. Vel jeg kiænder
Fra Arildstid Embedsformaliteter,
Blidt Forspil til et ublidt Færd. Bliv ved!

Formand.

I er ei længer Doge! I er løst
Fra Eders Fyrsteeed, som Overherre;
I maa aflægge Eders Hertugkaabe;

For Ebers Tienester bevilger Staten
I sidste Møde nævnte Ærepenge.
Tre Dage gives Eder til at flytte,
Alt under Straf at see inddraget Eders
Private Eiendom.

Dogen.

Det sidste Vilkaar,
Jeg stolt er af at sige, ei beriged
Skatkamret.

Formand.

Doge! Eders Svar!

Loredano.

Francesco
Foscari! Eders Svar!

Dogen.

Ifald jeg kunde
Det forudseet, min Alderdom var Staten
Ufordeelagtig, Republikens Hoved
Sig aldrig vilde viist saa uerkiendtlig,
Sin høie Værdighed at foretrække
For Fædrelandet. Men da dette Liv
Saa mange Aar har været ei unyttigt
For dette Fædreland, jeg vilde gierne
Det helliget de sidste Øieblikke.
Men da Decretet givet er, jeg lyder.

Formand.

Hvis I de tre fastsatte Dage ønsked
Forlængede, vi villig dem forlænge
Til otte, som en Prøve paa vor Agt.

Dogen.

Signor! ei otte Timer; end ei otte
Minuter. Her er Hertugringen, og
Her Hertugdiademet. Adria
Nu Frihed har at giftes med en Anden.

Formand.

Men far dog ei saa hurtig frem.

Dogen.

Signor!

Jeg gammel er, og selv, for langsomt mig,
At røre, maa begynde mig at røre
Betids. Mig synes, jeg blandt Eder seer
Et ukiendt Ansigt. Eders Navn, Senator?
I efter Eders Dragt Qvarantas Formand.

Memmo.

Signor! jeg er en Søn af Marco Memmo.

Dogen.

Ah! Eders Fader var min Ven. Men, Sønner
Og Fædre! Nu! Ah! — mine Tienere!

Opvarter.

Min Fyrste!

Dogen.

Ikke Fyrste! Fyrstens Fyrster

(peger til Deputat.)

Er der. Bereder Eder til at drage
Herfra paa Øieblikket.

Formand.

Hvi saa hastig?

Det Anstød give vil.

Dogen.

Svar I for det.

Det bliver Eders Sag.

(til Tienerne.)

Nu, skynder Eder.

Der er een Byrde, som jeg beder Eder
At bære varlig, skiøndt den nu er over
Al Fremtids Harm. Dog den jeg selv vil tilsee.

Barbarigo.

Han mener Sønnens Liig.

Dogen.

Og kald Marina!
Min Datter!

(Marina kommer.)

Giør dig færdig; andensteds
Vi sørge maa.

Marina.

Og allevegne.

Dogen.

Rigtig,
Men i vor Frihed, uden de skinsyge
Stormandens Speidere. Signori! I
Kan gaae; hvad vil I meer? Vi gaae; befrygte
I, vi Palladset skulde tage med os.
De gamle Mure, tifold ældre end,
Jeg er, har Eder tjent, saa har og jeg;
Og jeg og de fortælle kunde en
Historie; men jeg dem ei anraaber
At falde over Eder; ellers styrted
De, som Steenpillerne i Dagons Tempel
Paa Israliten og Philisterne
Hans Fiender. Saadan Magt jeg troer at være
I slig Forbandelse, som min, fremkaldt
Af Eders Lige. Men, jeg ei forbander.
Farvel, Signori! gid den næste Doge
Maa være bedre end nuværende!

Loredano.

Nuværende er Piedro Malispiero.

Dogen.

Ei, før jeg skrider over disse Dørtrin.

Loredano.

Sanct Marcos store Klokke snart vil kime
Til hans Indvielse.

Dogen.

Ha! Jord og Himmel!
I vil gientage denne Kimen, og
Jeg lever det at høre! første Doge,
Der for sin Eftermand har nogensinde
Hørt denne Lyd. Meer lykkelig var min
Domfældte Formand, barske Faliero;
Ham denne Haan blev i det mindste sparet.

Loredano.

Hvad, ynker I en Landsforræder!

Dogen.

Nei!
De Døde jeg misunder kun.

Formand.

Signor!
Hvis I er virkelig bestemt, saa hurtig
At drage bort af Statspalladset, vælg
Løntrappen i det mindste, der vil Eder
Ned til Kanalens Landgangssted henføre.

Dogen.

Nei! jeg nu vil nedstige ad den Trappe,
Hvorad jeg steeg til Fyrsteværdighed,
Ad Kiæmpetrappen, paa hvis brede Tind
Jeg blev beklædt med Hertugsværdighed.
Mig bragte mine Tienester op ad
De Trin; mig mine Fienders Ondskab nu
Vil drive ned af dem. Der jeg for fem
Og tredive Aar blev indsat; drog ad disse
Selvsamme Haller, som jeg aldrig tænkte
At skilles fra, undtagen som et Liig,
Et Liig — vel muligt — kiæmpende for dem,
Men ei fordrevet af Medborgere.
Men kom! min Søn og jeg vil gaae tilsammen
Han til sin Grav, og jeg til Bøn for min.

Formand.

Hvordan? saa offentlig?

Dogen.

Jeg offentlig
Blev valgt, jeg vil afsættes ligesaa.
Marina! er du reede?

Marina.

Her min Arm!

Dogen.

Og her min Stav! ved denne Støtte vil
Jeg gaae herfra.

Formand.

Det maae ei være; Folket
Det vaer vil blive.

Dogen.

Folket; intet Folk
Der er; det veed I vel. I ellers ikke
Med det og mig saaledes torde handle.
Der er maaskee en Pøbelhob, hvis Blikke
Tør skamme Eder ud; men ikke tør
De sukke eller bande Eder, uden
Med Hjerter og med Øinene.

Formand.

I taler
I Lidenskab; thi ellers —

Dogen.

I har Ret;
Jeg meget meer har talt, end jeg var vant.
Det er en Svaghed, der var ikke min,
Men maa undskylde Eder, da den viser,
At jeg mig nærmer til at gaae i Barndom,
Som tør retfærdiggiøre denne Handling,
Skiøndt Loven ikke giør det, eller vil.
Farvel, Signori!

Barbarigo.

I skal ei gaae bort,
Undtagen med Geleide, svarende
Til Eders forrige og Nutids Rang.
Vi vil med skyldig Ærefrygt ledsage
Vor Doge til hans Eiendoms Pallads.
Siig, Brødre! vil vi ei?

Adskillige Stemmer.

Jo! jo!

Dogen.

I skal
Ei gaae af Stedet — i det ringeste
Ei i mit Følge. Jeg kom hid som Fyrste;
Jeg gaaer herfra som Borger; ad den samme
Portal, men nu som Borger; alle disse
Forfængelige Høitidsfærd er lave
Forhaanelser, der eddre Hiertet kun
Desmeer, ved det at give Gift som Modgift.
Pomp er for Fyrster! jeg er ingen. — Det
Er usandt; jeg er Fyrste, men ikkun
Til disse Porte! ah!

Loredano.

Tys!

(Klokken kimer.)

Barbarigo.

Det er Klokken.

Formand.

Sanct Marcos Klokke, der nu kimer for
Udkaarelsen af Malispiero.

Dogen.

Vel
Gienkiænder jeg den Lyd. Jeg eengang hørte,
Kun eengang, den tilforn; og det nu fem

Og tredve Aar er siden; selv den Gang
Jeg ei var ung.

Barbarigo.

Sæt Eder dog, I ryster.

Dogen.

Det er Gravklokken for min stakkels Dreng.
Mit Hierte bitterlig giør ondt.

Barbarigo.

Jeg beder,
Sæt Eder!

Dogen.

Nei! mit Sæde her har været
En Throne indtil nu. Marina, lad
Os vandre.

Marina.

Gierne!

Dogen
(gaaer faa Skridt og standser da.)

Jeg fornemmer Tørst,
Vil ingen bringe mig lidt Vand?

Barbarigo.

Jeg!

Marina.

Jeg!

Loredano.

Og jeg!

Dogen
(tager Bægeret af Loredanos Haand.)

Jeg tager Eders, Loredano, som
Af den slig Time passeligste Haand.

Loredano.

Og hvorfor det?

Dogen.

Der siges, vort venetianske

Chrystal har en saa reen Antipathi
Mod Gift, at naar det ringeste forgiftigt
Berører det, det springer. I har baaret
Det Bæger, og det er ei brustet.

Loredano.

Vel,
Signor!

Dogen.

Saa er det falsk, hvis ikke, er
I ærlig. Jeg for min Deel ingen troer
Af Delene; det er et Eventyr.

Marina.

I taler vildt, og gjorde bedre i
At sætte Eder, og ei gaae endnu;
Ak! I seer ud nu, som min Mand saae ud!

Barbarigo.

Han segner; hold ham! snart! en Stoel! o hold ham!

Dogen.

Den Klokke kimer fort! Lad os herfra!
Min Hierne er i Ild.

Barbarigo.

Jeg beder Eder,
Hviil Eder paa os!

Dogen.

Nei! en Fyrste skal
Døe staaende! Min arme Dreng! til Side
Med Eders Arme! denne Klokke!

(synker, og døer.)

Marina.

Gud!
Min Gud!

Barbarigo (til Loredano.)

See! Eders Værk er fuldbragt.

Formand.

Er der
Da ingen Hjelp? Kald dog!

Marina.

Det er forbi!

Formand.

Naar saa er, skal hans Liigfærd i det mindste
Saaledes være, som sig sømmer for
Hans Navn og Nation, hans Rang og hans
Opoffrelse til Rigets Pligter, medens
Hans Alder ham tillod at yde sig
Og dem fuld Ret. Siig, Brødre! skal det et
Saa være?

Barbarigo.

Han den Jammer havde ei,
At døe en Undersaat, hvor han har hersket.
Hans Fordefærd da være fyrsteligt!

Formand.

Vi er da enige.

Alle uden Loredano.

Ja!

Formand.

Himlens Fred
Med ham!

Marina.

Forladelse, Signori! det
Er Giækkerie; gløgl ikke længer med
Den stakkels Levning, hvem' et Dieblik
Tilforn I, medens den end havde Siæl,
En Siæl, der har forøget Eders Magt,
Giort Eders Magt i Stolthed liig hans Ære,
Forviste hans Pallads, drog ned af hans
Høisæde med en saa uskaansom Kulde.
Og nu, da han kan hverken kiende til

De Hædringer, ei heller modtog dem,
Ifald han kunde, I, Signori, agter
Med Pomp forfængelig og overflødig
At gjøre Stads af, hvad I traadde ned.
Et Fyrstejordefærd vil blive Eder
Bebreidelse, ham ingen Ære.

Formand.

Frue!
Vi vore Forehavender saa let
Gienkalde ei.

Marina.

Det veed jeg, for saa vidt
Det giælder om at martre levende.
De Døde, troede jeg, var over Eder
Endog, skiondt nogle upaatvivlelig
Udviistes Magter, der maa ligne den,
I øve her paa Jorden. Overlad
Mig ham; det vilde I med Værmen af
Hans Liv, som I har kiærligen forkortet,
Det er min sidste Pligt, og tør mig blive
En sorgfuld Trøst i min forladte Stand.
Sorg er phantastisk, og den elsker Døde,
Og Gravens Tilberedelser.

Formand.

Paastaaer
I denne Pligt bestandig?

Marina.

Ja, Signor!
Endskiondt hans Eiendom er alt fortæret,
I Statens Tieneste, har jeg endnu
Min Medgift, som skal blive helliget
Til hans Begravelse, og til... (holder inde med Bevægelse.)

Formand.

Bedst var det
At I beholdte den til Eders Børn.

Marina.

Ja! de er faderløse; tak skee Eder!

Formand.

Vi Eders Fordring ikke kan bevilge,
Hans Levninger skal staae med vante Pomp
Tilskue, og til deres Hiem ledsages
Af den nyvalgte Doge, ikke klædt
Som Doge, men kun som Senator.

Marina.

Jeg
Har hørt om Mordere, som deres Offre
Har jordet, men til denne Time aldrig
Hørt om saamegen Bram i Hykleri
For dem, de dræbte. Jeg om Enkers Taarer
Har hørt; ak, jeg har fældet nogle! — altid
Tak Eder skee! — har hørt om Arvinger
I Sorg; I ingen efterlod de Døde,
Saa I nu selv vil tage deres Sted.
Signori! vel, lad Eders Villie skee
Een Dag vil ogsaa Himlens Villie skee,
Jeg mig fortrøster.

Formand.

Veed I, Frue! hvem
I taler til, og Faren af slig Tale?

Marina.

Det første veed jeg bedre, end I selv;
Det sidste, som I selv; og begge kan
Jeg trodse; ønsker I end flere Liigfærd?

Barbarigo.

Agt ikke de uoverlagte Ord,
Omstændighederne maae hendes Adfærd
Undskylde,

Formand.

Vi vil ei optegne dem.

Barbarigo.

(vender sig til Loredano, der skriver i sin Tegnebog.)

Hvad skriver Du med saa alvorligt Aasyn
I Tegnebogen?

Loredano.

(Peger paa Liget.)

At han har betalt mig.

Formand.

Hvad skyldte Eder han for Giæld?

Loredano.

En lang
Og billig Giæld, Naturens Giæld og min!

Fjeldene. *)

Reisende have sammenlignet Fjeldene med et Hav i hoieste Oprør, hvis uhyre Bølger pludselig ere stivnede. Bedækkede med Iis og en blændende hvid Snee, kaste de, naar Veiret er klart, en glindsende Blaaning rundt omkring sig. Man seer over Skyerne i den blaae Luft Fjeldspidserne, som derved for Diet faae en umaadelig Høide, og tilbagekastende Soelstraalerne fra deres glatte Sider, synes at naae selve Himmelen. Endnu ved Midnatsstunden flamme deres sneedækte Toppe af Solens fra Horizonten strøm-

*) Af Erik Gustaf Geijers „Svea Rikes Häfder", 1sta Delen, 1825.

mende Straaler, og dette saakaldte „Iisblink“ glindser som Ild i de nedenfor liggende Dales dybe Skumring. Naar man længst nordpaa nærmer sig Fjeldene, naaer man først Grændsen hvor Granen ophører at voxe. Den har allerede iforveien antaget et uvanligt Udseende: besat ligefra Jorden med fortladne Qviste, og med en ligesom brændt Top, afgiver den et sørgeligt Skuespil i de øde Skove. Agerbærrene*) have der ophørt at modnes. Bævernes sidste Boeliger sees ved Bækkene; Gjedden og Aborren forsvinde af Søerne. Granens Væxtgrændse er i Lapmarken, omtrent 3200 Fod nedenfor Grændsen for den evige Snee. Siden staaer Fyrreskoven tilbage, men ei kjæmpehøi som sædvanlig, men med lav Stamme, grove, vidtudstrakte Grene, krævende Aarhundreder for at opnaae selv en middelmaadig Høide. Kjærene antage et høist øde Udseende. Helt og Harr**) savnes i Vandene. Blaabærrene trives ei godt. Høiere gaaer ei Bjørnen. Kornet har ophørt at modnes; men smaae Gaarde, hvis Indvaanere leve af Fiskerie og Qvægavl, findes endnu til 2600 Fod nær Sneegrændsen. Fyrren ophører 2800 Fod nedenfor denne Grændse; og Birken danner derefter ene den lave Skov. Med en kort vreden Stamme og stive knudrede Grene synes den at sætte sig til Modværge mod den heftige Fjeldblæst. Dens lysegrønne, livlige Farve qvæger vel endnu Øiet, men er tillige et Beviis paa Vegetationens

*) Rubus arcticus.

**) Salmo thymallus.

Afmagt. Snart bliver denne Skov saa lav, at man, ved at stige op paa en Tue, kan oversee den heel og holden. Den bliver alt tyndere og tyndere, og da Soelvarmen derved uhindret kan kommme til at virke mod Fjeldsiderne, finder man paa disse ofte en stor Overflødighed af Vœxter. Tørrere Jordstrækninger bedækkes af Rensdyrmosset. Henved 2000 Fod nedenfor Sneegrændsen ophører selv den lave Birkeskov, og længer oppe findes ei Fisk i noget Vand. Rodingen*) er den sidste. Alle Bjerge, som strække sig over den Grændse, hvor noget Træ kan voxe, kaldes egentligen Fjelde. Endnu 400 Fod længer oppe groe Buske, fortagtigt Riis af Dværgbirke**); Multebær modnes her; men ei høiere. Jerven (Vielfraßen) besøger endnu disse høie Steder. Saa høit stige Dalfjeldene ved Transtrand. Derefter ophøre selv alle Buske; Bakkerne bedækkes af mere brune end grønne Fjeldvæxter: de eneste Bær, som modnes, ere Kragebær.***) Høiere end 800 Fod nedenfor Sneegrændsen opslaaer ei gjerne Laplænderen, disse ubebyggede Strækningers vandrende Beboer, sine Telte; thi selv Mosset for Rensdyret savnes. — Nu udstrækker sig den evige Snee, bedækkende først Marken i Pletter, imellem hvilke, af den brune svampagtige Jord, tynde Fjeldvæxter endnu stikke iveiret. Selv indenfor den jevnere udbredte Sneegrund seer man

*) Salmo alpinus.

**) Betula nana.

***) Empetrum nigrum.

en og anden Stængel af saadanne skyde op i Revnerne af en af Snee fremstikkende Klippe; og endog til 200 Fod over Sneegrændsen kunne nogle Mosser friste deres usle Liv. Men nu ophører ogsaa al Vegetation. Sneespurven er det eneste levende Væsen, der kommer saa hoit — næst det videbegjærlige Menneske.

Det hører, selv blandt disse Naturens Rædsler, til vort Lands mildere Beskaffenhed, at Sneegrændsen, eller den Høide i Atmosphæren, ovenover hvilken Snee og Iis ei forgaae, skjøndt den med en almindelig, dog ei jevn Sænkning fra Æqvator, falder imod Polerne, desuagtet af alle Polarlande i Skandinavien sænker sig langsomst. Ved Grønlands Østerkyst naaer den allerede Havet og danner et Iishav ved den 65de Grads Polhøide: i Havet nordenfor Skandinavien, ei førend ovenfor den 80de Grad. Grændsen for den evige Snee falder paa Quickjocks-Fjeldet i Luleå Lapmark ved 4100 Fods Høide over Havet; men paa den tilsvarende, her koldere norske Side, gaaer den endnu 1000 Fod lavere. Ved Sneegrændsens nedre Kant danne sig paa Fjeldene de store Iismarker, eller hvad Nordmanden kalder Iisbræder (Gletscherne). Den største, som man kiender i Skandinavien, og som ei giver de største af Alpernes noget efter, er den af Wahlenberg besøgte og beskrevne, paa Fjeldet Sulitelma. — I en halv Miils Længde og flere hundrede Fods Høide seer man den udstrække sig som en overhængende og Fjeldets Sider bedækkende Iisvæg, hist og her med uhyre Hvælvinger, omgivne af store, spidse Iispyramider,

og derimellem Revner, saa vide og dybe, at undertiden Laplændere med hele deres Flokke af Rensdyr for bestandig deri ere forsvundne Hele denne uhyre Iismasse befinder sig i en uophørlig nedskridende Tilstand. Bestandig underskaaret ved sin nedre Bred af det ned i Revnerne og udaf de dybe Hvælvinger strømmende Iisvand, og derhos af Jordens egen Varme (thi dens Virkninger strække sig hele 700 Fod nedenfor Snegrændsen), trykkes den udad med sin egen Tyngde, og opskyder derved høie, dyndagtige Jordrygge — Gletschernes Bolværker, som gjøre dens Kant sort og styg, og besudle det derfra nedbrusende Vand. Man kan gjøre sig et Begreb om den uhyre Kraft, hvormed en saadan Iismark nedskrider, naar de Rygge, som udmærke dens Kant, ofte kunne bestaae af store Steenblokke i Tusindtal, hver af flere Favnes Diameter, underskudte og loftede paa hinanden til en anselig Høide. Man hører denne Gletschens Bevægelse. — Den knager og brager uophørligt — de store Iispyramider styrte bestandigt dønende sammen, og ned over de dybe Hvælvinger, som synes at være Aabninger til selve Underverdenen. — Det mørke Vand buldrer og bruser i Afgrunden. — Intet levende Væsen vover at nærme sig en saadan Bred, og al Beskrivelse kan kun afgive et ufuldkomment Billede af denne Rædselsscene. Finder man noget Sted, hvor Gletschen er sneebedækket og tilgjængelig, og man vover at bestige den (da flere af Selskabet maae gaae i nogen Afstand fra hverandre, med et Reeb imellem sig, for at frelse

den, som kunde falde ned i en af Sneen skjult Sprække) staaer der igjen en halv Miils Vei ovenfor en steil Sneeskrænt til Fjeldets Top; hvor den store Høide dog volder, at Alt, undtagen de nærmeste Fjeldspidser, nedsynker i en øde og umaadelig Dunkelhed. — Iis er ei endnu Billedet af den største Kulde. End høiere oppe fugtes Sneen aldrig af nogen Regndraabe, blodgjøres aldrig af Solens Straaler, og bliver blot ved sin Alder sammenpakket til en uhørt Haardhed. I Dalene nedenfor Sulitelma groe dog Værter, som i Sverrig ellers ei findes for paa Kinnekulle. Saa kraftigt virke Soelstraalerne paa de med tynd Birkeskov bevoxte Fjeldsiders Fod.

Indtil Polarcirkelen kan man sige, at de norske Kyster ved Naboeskabet med selve Oceanet bibeholde Fortrinnet af et mildere Klimat, fremfor de paa samme Høidegrader liggende østre Søekyster. Derfra bliver Forholdet omvendt ved Sommerens større Kjølighed, som bevirkes af Fjeldryggen, der alt herfra grændser umiddelbart til Havet, og i Fjeldmassen Sulitelma — paa Laplandsk „Högtidsberg", paa Grund af at Laplænderne her fordum skulle have offret til Fjeldenes skrækkelige Guddom*) — imellem

*) Nu for Tiden er det ikke længer Gjenstand for en saadan Overtroe. De ansee det dog endnu for et forbandet Bjerg; ligesom Montblanc i de Omkringboendes Forestilling er et Montagne maudite.

Salten i Norge og Luleå i Lapmark, naaer sin største Høide næst Dovre. Over den 67de Grad trives paa den norske Kyst Granskoven ikke længer, medens den under samme Breddegrad i Sverrig, ved Torneå Elv og Kengis, trives godt og strækker sig endnu en Grad høiere. Det norske Finmarken, Halvøens nordligste Deel, nyder endnu i det Indre af sine mange og store Fjorde et mildere Klimat end man skulde formode. Ved Alten, under den 70de Grads Polhøide, er det sidste Agerbrug, mod Nord, paa Jordkloden. Det er der indført af Finner, som droge did over Fieldene, under Finlands Ødelæggelse i Carl den 12tes Tid. Ei langt ovenfor Alten ophører Fyrren at voxe, og snart alle Træer. Den levende Natur uddøer. Desuagtet er i selve Omegnen af Nordcap, paa Magerøe, som har en Kirke og nogle Indvaanere, Fiskere og Fiskehandlere, Vinteren mindre frygtelig for sin Kulde end for sine Storme, hvis Raserie her overgaaer al Beskrivelse. Og ved dette yderste Punkt mod Nord, hvorhen menneskelig Kultur har kunnet udstrække nogle blivende Virkninger, standser vort Blik.

Iver Hvidtfelt.*)

Det høie Nords de raske Helte,
Som mødtes paa Bravallas Vang,
Med hvasse Kniv til spendte Belte,
Naar Odins Ravn i Skyen sang;
Den Kraft, det Mod, der søgte Lige
Forgieves langs al Jordens Kyst,
Til Roes og Fare lysten hige
Imod sin Liges Bryst.

Paa Kiøgebugt staaer Gyldenløve
Med danske Snekker i en Krands,
Og Dannebrogens gyldne Løve
Staaer kneisende til freidig Dands;
Og ved sin Løve staaer Herr Iver:
Ja Iver Hvidtfelt hedte han;
For ingen Verdens Helt jeg giver
Den Helt, min Danske Mand.

Slet ei den mindste Plet Du finder
I Iver Hvidtfelts hvide Felt,
Dansk er hver Draabe Blod, som rinder
I Brystet paa min kiære Helt:

---

*) Denne Sang er tilforn trykt i en dansk Sangbog, men med nogle Forandringer, der uden Forfatterens Vidende og Minde ere foretagne med den; disse Forandringer ere i sig selv ubetydelige, men de forvolde dog, at den ikke kan synges efter en ypperlig Melodi, som Prof. Weyse har været saa god at sætte til den. Jeg har derfor besørget Sangen her igien aftrykt.

Forf. Anm.

Og derfor staaer i Sagabogen
Hans Navn hos **Wessel, Juul** og **Skram:**
Som de han førte Dannebrogen
Til Orlogs Hædersbram.

De hvide Vover rulle røde,
Og Valen hyller sig i Damp,
Thi Gothens Helte gridske møde
Mod **Gyldenløve** frem til Kamp;
Til raske Dands, som Helten hover,
Langs baade Rigers Kyster klang
Musik af fnysende Kartover
Og lystig Hurrasang.

Om **Iver Hvidtfelt** hedt det bliver,
Hans gode Skiv staaer snart i Brand;
Dog brændte mere hedt hans Iver
For Hædersdaad og Fædreland.
Hans Liv kan frelses, naar han viger,
Men han var den, som ikke veeg,
Og ingen Mand eet Ord der siger
Om Flugt, mens Flammen steeg.

„Hal ind paa Fienden!" lød hans Tale,
„Han smage selv den Drik, han bød!"
Og Sangen klinger, mens de hale,
Saa vidt det over Voven lød.
Fra Fædres Kyst og Flaaden trækker
Sig **Hvidtfelt** ind i Fiendens Rad,
Og Gothen der sin Haand han rækker
Til hedt og blodigt Bad.

Et Hurra, Hurra lod i Merset,
Hurra for Konge, Land og Mø,
Men bedst klang Slutningen af Verset,
Endnu det klinger under Ø:
Thi Dannebrog i Luften springer
Til Danskens Roes og Svenskens Sorg:
Og Hvidtfelt steeg paa Modets Vinger
Til Ærens Himmelborg.

Han som Elias steeg til Herren,
I Himlen op paa Flammekarm,
Thi stadelig for Gud og Æren
Og for vort Danmark slog hans Barm.
Til Arvelod modtog hans Stamme
Ei blot hans Kappe, men hans Aand:
Og som en Phoenix i sin Flamme
Fornyes denne Aand.

Thermopyles og Lützens Helte
Modtoge ham i kierlig Favn.
Naar, Landsmand, du taer Sværd ved Belte,
Lad Brystet brænde ved hans Navn!
Mens Bogen grønnes over Lide,
Og Bølgen blaaner under Strand,
Vil Dannebrogens Helte vide
At slaae og døe som han.

J. H. Smidth.

Erindringer fra Italien.

Et ego in Arcadia fui.

Tiden nærmede sig, da jeg maatte forlade den eneste, evige Stad, hvorfra det er saa tungt at løsrive sig, naar man længe har nydt de Behageligheder, et saa classisk Opholdssted frembyder. Med Vemod saae jeg det Øieblik imøde, da jeg, maaskee for stedse, skulde sige det kjære Rom Farvel, og dog maatte jeg, som saa mange Andre, føle denne Afsked i sin hele Bitterhed. — Den norske Billedhugger M**, hvem Skjebnen ogsaa kaldte bort fra Konstens hellige Land til det fjerne Norden, skulde, ifølge vor fælleds Overeenskomst, være min Ledsager paa Reisen. Vi besluttede at gaae uden Ophold til Bologna, og indgik desaarsag en Contrakt med en Sensale, eller Commissionair for Vetturinerne, som forpligtede sig til at bringe os velbeholdne didhen for ni Scudi pro persona, i Kabrioletten, eller det ydre Sæde paa Reisekareterne. For at give Læserne en Prøve paa en saadan Contrakt, vil jeg her anføre vor, som lød saaledes:

„Jeg Pietro Pennello lover at føre Dhrr M** „og Hillerup fra Rom til Bologna, ifølge sluttet „Akkord, for atten romerske Scudi, foruden Drikke„penge, som overlades til deres Godtbefindende. „Herfor gives dem et Aftensmaaltid, Værelse med

„Seng og Fritagelse for Bro- og Passagepenge.
„Dette bekræfte vi med vore Navnes Underskrift.

M**. Hillerup. †

Rom, den 23de Juni 1826."

Korset under Contrakten betyder Pietro Pennellos Navn; thi naar disse Folk ikke kunne skrive, sætte de et Kors som Underskrift.

Da vi ikke kom bort til den bestemte Tid, skjændte vi meget paa Pietro, der forsikkrede os høit og helligt, at han ingen flere Passagerer kunde bringe sammen førend St. Peters og Pauls Dag var forbi. Vi toge nu en Louisd'or af ham til Sikkerhed, foruden en Pjaster, vi alt i Forveien havde erholdt, og føiede nu følgende Bemærkning til Contrakten:

„Afreisen er bestemt til Fredag eller Løverdag i „det seneste. Haandpenge en Louisd'or og en ro„mersk Pjaster. Dersom vi komme til at vente læn„gere end der er bestemt, skal Pietro Pennello betale „Omkostningerne.

M**. Hillerup. Jeg, Camillo Recchione.

Rom, den 26de Juni 1826."

Pietro Pennello var Sensalen, og den underskrevne Camillo Recchione Vetturinen, som skulde kjøre for os. Denne Sidste var en sand Hercules af Skikkelse.

Ved denne Opsættelse vandt vi dog to Ting, som bragte os til at forglemme vor Harme. For det Første kom vi derved til at deeltage i et muntert Middagsmaaltid, som Thorvaldsen gav, til Ære for en Ven, der skulde afreise til Neapel. Efterat Sel-

skabet, som bestod af tyve Personer, havde beseet en Deel af det vatikanske Museum, det saakaldte Fiesoles Kapel, og besteget Peterskuppelen, begav man sig ned til et Vertshuus med en net lille Have bag Peterskirken, og fornøiede sig der den øvrige Deel af Dagen. For det Andet fik vi endnu engang Peterskuppelens Oplysning og Fyrværkeriet paa Engelsborg at see. Dette Sidste nød jeg i sin hele Skjønhed fra et fortreffeligt Standpunkt, nemlig fra Taget af et lige over for Kastellet liggende Huus.

Den første Juli kom. Hiin smertelige Time slog, der, maaskee for stedse, skulde skille os fra en Stad, hvor vi havde tilbragt flere Aar i Selskab med elskværdige og dannede Mennesker, fra den hele cultiverede Verden; det Øieblik kom, der skulde forbyde os længere at aande i en Stad, som afgiver et evigt Stof til Beundring.

Aftenen førend Afreisen tog jeg Afsked med min Vert og Vertinde, to brave Mennesker, og besøgte endnu engang sildigt Kaffehuset delle Nocchie, som er vel bekjendt af alle de europæiske Konstnere, som studere i Rom. — Dette Kaffehuus bestyres af fire gamle Søstre, som i daglig Tale kaldes de fire Gratier, eller de fire Aarstider. Den ældste af disse Huldgudinder er Signora Vincenza, af et næsten abemæssigt Udseende, lang, mager, smudsig og styg indtil Forfærdelse. Hun gjør Honneurs i Boutikken, og udmærker sig ved sin levende Conversation, der uendeligt forhøies ved hendes udtryksfulde Minespil og theatralske Gestikulation. Hun er lidenskabelig

hengiven til Brugen af Snuustobak, og der gives Personer, som paastaae at have seet, hvorlunde den yndige Mø, ved at præsentere en Konstner en Kop Kaffe, meddeelte Koppen noget af den Overflødighed, som den fyldte Næse ikke mere mægtede at rumme. Sligt har jeg vel aldrig bemærket, men jeg maa rigtig nok tilstaae, at Signora Vincenza forekommer mig elskværdigst i en vis Afstand. Intet ærgrer hende saa meget, som det Spørgsmaal, om hun har skjæve Been. En svensk Billedhugger gjorde sig engang skyldig i denne Synd, men den opbragte Gratie gav til Svar: „Min Herre, jeg er ikke ung, jeg er heller ikke gammel, og jeg har lige Been, akkurat som min salig Fader og Moder. Alle Personer af min Familie have lige Been, og jeg skulde ikke have dem?" — Den anden Søster er Apollonia hiin Magre, den meest dannede og verdenskloge af dette Fiirkloverblad. Hun besidder udmærkede Kundskaber i det franske Sprog, thi hun efterlader aldrig at sige la Roi og la Soir. Det er dette „der, die, du, das", som generer hende. — Den tredie Gratie er den fede Mariuccia med den aabne Mund, en Skjønhed paa femten Lispund, paa hvem man passende kan anvende Wielands Ord om den runde Dindonette „ein bischen zu dumm und ein bischen zu fette." Hun er saa tyk og af et saadant Omfang, at man har villet paastaae om hende, at hendes Legemes Masse ikke kunde faae Plads paa een Stoel, men at hun altid maatte sidde paa to Stole. Dette er imidlertid Bagvaskelse, thi jeg har mangen Gang seet hende sidde paa een Stoel. — Den fjerde

Søster hedder Rosa, den yngste og godmodigste af disse stakkels Piger, men dog en Blomst, der alt har duftet i ti Lustra; en falmet Rose, der kun lever i Erindringen, og daglig sukker: „Hvor er den Snee, som faldt ifjor?"

Med hvilket Hjerte man tilbringer den sidste Nat i Rom, veed Enhver, som har opholdt sig der længe, og faaet Stedet kjært. Jeg vil derfor heller ikke plage Nogen med mine individuelle Følelser, men blot fortælle, at M** og jeg gik i Seng, og stode op den næste Morgen Klokken fire. Klokken sex fik vi Bud om at møde paa den spanske Plads, hvor Vognen holdt. Ledsagede af fire danske Venner, forlode vi vort Huus, og gik til trinità dé monti. Herfra kastede vi endnu engang et langt, sørgmodigt Blik henover den evige Stad med alle sine Kuppeler, Taarne og Palladser, og vandrede derpaa tilfods ud af Byen indtil ponte molle, hvor mine kjære Landsmænd forlode os. Dette Dieblik var mig meget smerteligt. Vemodig bød jeg Farvel til de kjære, prøvede Venner, saae for sidste Gang Peterskuppelen i sin hele Skjønhed, og besteeg Kabrioletten med min Reisekammerat.

Vi havde en anden Vetturin end den omtalte Camillo, men dog af Pietro Pennellos Folk. Vor nye Kudsk var en fortreffelig lille Karl med et Par sorte lynende Dine, og bar det ædle Navn Pasquale. Vi kjørte langsomt afsted, og havde en hvid, solbestraalt Landevei for os, som meget smertede vore Dine. M** havde dog et Par blaae Briller, som vare ham til

megen Nytte, men jeg havde intet at beskjærme mine Dine med, undtagen det Læder, der sad paa Siden af Kabrioletten. Vi kastede lønlige Sideblik ind i Vognen, og bemærkede, at den indeholdt tre Præster og en Engellænder. Præsterne mumlede mange Bønner, sang Messe, og vare i det Hele høist andægtige, men hvergang en stakkels Fattig anraabte deres Medlidenhed, sloge de frem og tilbage med Pegefingeren paa romersk Viis, og brølede dertil et tordnende niente. Englænderen syntes hensjunken i dybe Tanker, og aabnede næsten aldrig sine Læber. Vi rullede forbi la Storta, og bedede i en Bondekro fire Miglier derfra. Vi kom i en stor Stue, hvori ogsaa Kjøkkenet var. Heden var umaadelig saavel i som udenfor Huset, og jeg var nærved at faae ondt. Engellænderen følte sig heller ikke vel, men han drog en vældig Flaske eau de Cologne op af Lommen, hvormed han hjalp baade paa sig selv og mig. Efter tre Timers Ophold kjørte vi videre, bestandigt opad, og naaede snart Baccano. Derfra saae vi for sidste Gang Peterskuppelen, som et sort Punkt, i mange Miles Afstand og langt ud over den øinede vi Havet. En stor og majestætisk Udsigt! — Vi havde paa denne Dag stedse det takkede Soracte for Øie. Pasqual førte imidlertid en levende Samtale med mig. Han havde været i Rusland med et reisende Herskab, og fandt der, at Petersborg var meget smuk og Moskou meget styg, men, sagde han, den sidste Stad laae halvt i Gruus. Tordensvangre Skyer med blinkende Lyn viste sig i

det Fjerne, og Pasquale ilede for at naae Civita Castellana forend Uveiret brød los over vore Hoveder. Dog, Jupiter lod det blive ved Trudselen. Tordenveiret trak over, og vi naaede ganske tørre vort Natteqvarteer, den lille Stad Civita Castellana. I Vertshuset spurgte man os, om vi vilde have Kjødmad eller Fastemad. „Det Første!" raabte M** og jeg; „det Sidste!" sukkede Præsterne, med dumme Blik imod Loftet.

Næste Morgen Klokken tre gik Reisen videre. M** og jeg vandrede iforveien med Engellænderen ud af Porten langs den rivende Flod, medens Præsterne læste Messe i Vognen, der kom bagefter. Egnen begynder her at blive smuk, og tiltager bestandig i Ynde. Vi kom igiennem de usle Huller Borghetto og Otricoli, og indtraf noget ud paa Formiddagen i den lille By Narni, der har en saare skjøn Beliggenhed. Dybt nede i Dalen seer man Terni ligge. I Narni spiste vi Frokost, og fik en afskyelig Viin, der pirrede vor Gane paa samme Viis som Eddike pleier at giore det. Desuden blev Opvarteren fortornet paa M**, fordi denne forlangte Skinke for et Par Bajocchi. „Det kan De kjøbe hos Spekhøkeren", udbrød den fornærmede Tallerkenslikker, „men ikke i et anstændigt Værtshuus." Vi besaae Stadens Hovedkirke, hvor der var meget kjøligt og behageligt, og kjøbte os en Flaske Alchermes di Firenze, en forfriskende Saft, hvormed vi agtede at vederqvæge os i den brændende Hede. Derpaa kjørte vi videre, igjennem herlige, frugtbare, maleriske Egne, som

især udmærkede sig ved deres friske Grønt, en Følge af, at Mai Maaned og tildeels ogsaa Juni havde i dette Aar været meget regnfulde. — Klokken fem om Eftermiddagen ankom vi til den vakkre lille Stad Terni, der tæller syv til otte tusinde Indvaanere. — Ved vor Ankomst hertil besluttede M** og jeg strax at gaae paa vor Fod ud til det berømte Vandfald, som dannes af Floden Velino, fem Miglier fra Staden. Man kan betragte denne Cascade fra tvende Standpunkter, fra oven og fra neden. Da den sidste Udsigt er den smukkeste, valgte vi den, uagtet Adgangen dertil er noget besværlig, men vore kjedelige Præster leiede sig en lille Vogn for at kjøre op paa Bjerget, og see Vandfaldet ovenfra. Vi gik nu didhen gjennem Olivenskove, og bleve hvert Øieblik anraabte af smaae barbenede Ciceroner, som alle vilde føre os hen at see la famosa cascata. Vi valgte en lille Dreng med et Gavtyveansigt, og bleve af ham førte gjennem nogle smukke Haver, forbi et deiligt Landsted, som Dronning Caroline af England længe har beboet, over Bjergstier hen til det majestætiske Vandfald, hvis larmende Brusen vi alt længe havde hørt. Uudsigeligt imponerende er Synet af denne ophøiede Naturscene. Disse uhyre Vandmasser styrte sig ned fra en Høide af henimod tusinde romerske Fod. Da vi længe havde qvæget vore Øine med dette Syn, maatte vi tænke paa at gjøre vort Tilbagetog inden Mørket indfaldt. Dog blev det Aften førend vi naaede Staden, hvor vi ankom hungrige og trætte efter den overstandne Vandring

og Dagens Kjørsel. Med Fryd saae vi det dækkede Aftensbord, men, du gode Gud, hvilken Souper ventede os her! — Edle Læser, hvis Du ellers ikke har et Steenhjerte, da vil Du sikkert røres ved vore svare Trængsler, naar Du blot vil have den Godhed at læse efterfølgende Linier, som ville gjøre Dig bekjendt med Alt hvad et Menneske kan udstaae, der har belavet sig paa Karper og faaer kun tørre Jyder. Ved vor Indtrædelse i Spisesalen øinede vi et meget ziirligt Bord, særdeles stærkt oplyst af Messinglamper og en Lysekrone. Ha, ha, tænkte vi, det er gode Præmisser, som love en god Slutning. Allein, allein, wie kann ein Mensch sich trügen! Øinene fik det bedre end Maven. Den første Ret bestod af halvkogte Macaroni, og den anden af stegt Kalvelever, der var saa forrøget og forsveden, at vi neppe kunde nyde mindste Bid deraf uden at fordreie Ansigtet. Den tredie Opdækning var fordærvede Fisk, som Ingen kunde eller vilde forgribe sig paa. Den fjerde Ret var udsøgt god: stegte Kyllinger, men ak! i et saa lidet Antal, at jeg ikkun fik et Laar til min Andeel. Og, Du stærke Asathor, hvad er vel et stegt Kyllinglaar for en nordisk Mand, allerhelst paa en besværlig Reise! — Deserten bestod af Frugt og Ost, som sædvanligt er, og dertil maatte vi da holde os. For at forøge denne Madjammer kom det Uheld til, at Vinen fuldkommen kunde staae ved Siden af den skarpeste Eddike. Ved Bordet yttrede ingen Gjæst nogen Misfornøielse, og jeg havde derfor næsten isinde at holde en Tale til Verten i Selskabets Navn,

og tolke ham vore Følelser for det glimrende Maaltid. Men da bemærkede jeg en tyk Actrice, som sad lige over for mig, og gjorde de frygteligste Grimacer, hvergang hun nød noget af Maden eller Vinen. Den Nydelse jeg havde af at beskue hendes Mimik, lod mig forglemme Alt andet, som foregik om mig, og jeg taug.

Næste Morgen Klokken fire forlode vi Terni, fore igjennem de herligste Landskaber, og nærmede os Spoleto, der ligger overordentlig romantisk paa et Bjerg, med en antik Vandledning, som falder meget malerisk i Øinene. Sjelden har nogen Stads Beliggenhed henrykket mig saa meget. Vi kjørte ikke igjennem Byen, men uden om den, og bedede i Vertshuset Pissignano. Her fløde de deiligste Bjergkilder, hvori M** og jeg med Begjerlighed toede Ansigt, Hænder og Fødder. I dette Huus traf vi ogsaa vor Ven, den gigantiske Camillo, der kjørte en anden Vogn, hvori der fandtes to Fruentimmer, et smukt og stygt, som vi alt Aftenen tilforn havde seet ved det omtalte fyrstelige Taffel i Terni. M** kjendte strax det smukke Fruentimmer, og fortalte, at hun var en Modehandlerske fra Rom. Foruden disse to qvindelige Skabninger vare der endnu to Engellændere, thi af det Slags Folk vrimler der, som al Verden veed, i det skjønne Italien. Camillo spurgte os, om vi havde Lyst til at reise over Ancona med disse Fruentimmer, som ikke kunde tage Veien over Perugia og Florents som deres Reiseselskab, fordi de havde forsømt at lade deres Pas visere i Rom af

den derværende østerrigsk = toscanske Gesandt. Da vi To før havde været i Florents, og gjerne havde Lyst til at see noget Nyt, indvilligede vi i dette Forslag, og derpaa blev det strax bestemt, at vi fra Foligno af skulde knytte vor Skjæbne til Damernes — at sige blot til Bologna.

Om Aftenen i Kjølingen kom vi til Foligno, der er bygget af en rød Steenart, som brydes i Nærheden. Denne Stad ligger smukt, og er omtrent af samme Størrelse som Terni. Vi spadserede lidt om i Staden, og havde fra eet Punkt især en henrivende Udsigt. Blomstrende Sletter og Dale, viinbekrandste Høie, fjerne blaae Bjerge og det amphitheatralske Spoleto i lang Afstand, magisk belyst af den dalende Sol, viste sig for vore Blikke. Medens vi henrykte nøde denne skjønne Udsigt, tildrog sig en lille huuslig Scene vor Opmærksomhed. En ung Bondepige med et Barn paa Armen, og bag efter sig to smaae sorte Grise, der fulgte hende som Hunde, gik frem og tilbage tæt ved os. Paa eengang viser sig i nogen Afstand et Selskab af en halv Snees andre unge haabefulde Grise, der gryntende svævede hen ad Fodstien. Da een af Pigens smaae Følgesvende saae disse, forglemte den sine Pligter, og overvældet af sine Lidenskaber, søgte den i fuld Fiirspring at indhente sine Landsmænd. Forgjæves skreg Pigen: „Porchetto, Porchetto!" — Det forvildede Pleiebarn lod Naturen gaae over Optugtelsen, og flyede liig Pilen, der farer ud fra den spændte Bue. Øieblikket var kritisk. Pigen satte Barnet ned paa Jorden,

og løb efter Grisen, som bestandig fjernede sig mere og mere. Barnet græd, Pigen raabte vexelviis paa Grisen og Madonna, og faldt endelig over en stor Hund, som kom hende iveien. Nu kom hun fortvivlet tilbage. Smertens vilde Taare zittrede i hendes Øie — men man skal aldrig fortvivle. Naar Noden er størst, er Hjelpen nær. Efter et Par Minuters Forløb saae man hendes Moder for Enden af Fodstien med Porchetto ved Siden. Pigen var først vred og vilde slaae den balstyrige Porchetto, men da den gryntede med dyb Følelse, og derved viste, at den angrede sin Brøde, blev hun formildet, tog den op paa sine Arme, og strøg den op og ned ad Ryggen.

Næste Morgen førend Solens Opgang forlods vi det venlige Foligno, og tiltraadte Reisen med vort nye Selskab. Istedetfor at sidde i Kabrioletten maatte vi nu krybe ind i Vognen, hvormed vi slet ikke vare tilfredse, da vi nøde de skjønne Udsigter langt bedre paa den anden Maade. To blomstrende Ynglinger fra Canton Wallis, som havde studeret Viintapperkonsten i Rom, indtoge vore Pladser i Kabrioletten. Desuden var denne Vogn mindre og slettere end den vor fortreffelige Pasquale havde kjørt. Nu gik det bestandigt op ad Bjergene. Vi mødte umaadelige Faareflokke, som vakte Støvskyer, der truede med at qvæle os i vor bedste Alder. M** og jeg stege snart ud af Vognen, foran hvilken der nu blev spændt Øxne til Hjelp for Hestene. Hoit oppe paa Fjeldet, ved Siden af uhyre Afgrunde, kom vi

til en Bondehytte, der i Sandhed kunde rose sig af en idyllisk Beliggenhed. Den herlige Bjergluft og en smuk gammel Bondes kjølige Viin virkede qvægende paa vore Livsaander. Omsider krøbe vi ind igjen i Kareten, og hørte nu, at det smukke Fruentimmer heed Rosalia, og virkelig havde været Modehandlerske i Rom. Det fornøiede hende at høre, at M** havde seet hende staaende i hendes Boutikdør i palazzo Fiano. Derimod forundrede hun sig over, at jeg aldrig havde bemærket hende, da hendes Boutik havde været en af de eleganteste. „Jeg har altid arbeidet for Roms fornemste Damer,“ udbrød hun, „som f. Ex. for Hertuginden af Torlonia, Grevinde Appony, Prindsesse Borghese og mange hundrede Andre.“ Det stygge Fruentimmer heed Marietta, en Niece af den hulde Rosalia, og begge To vare fødte i den store og lystige Stad Milano. Doktorerne havde nu raadet Rosalia at reise til Bologna, og opholde sig der nogen Tid, for at undgaae den skadelige Indflydelse af den romerske aria cattiva, der næsten havde ødelagt hendes Sundhed. Hun havde da ogsaa fulgt dette Raad, og taget sin Niece Marietta med til Selskab og Hjelp paa Veien. Marietta var rigtig nok ikke saa smuk som sin Tante, og saae derhos noget indskrænket ud. Derimod hørte hun bedre end Tanten, som, til vort Mishag, var stokdøv.

Imidlertid naaede vi Bjergenes høieste Tinde, og befandt os paa en stor og rummelig Fjeldslette, hvor vi hist og her saae Hyrder med Faareflokke.

Oxnene bleve nu spændte fra Vognen, og deres Driver bad om lidt Drikkepenge. „Hvad" sagde Vetturinen, „giver Din Herre Dig ingen Penge?" — „Ak," svarede Bonden, „en Pjaster om Maaneden og dertil noget Mad, jeg neppe kan spise." „Men", indvendte Vetturinen, „saa faaer Du dog Viin." — „Viin," gjentog Bonden, „Viin! ja pyt! saameget Vand jeg vil drikke, det faaer jeg, thi Vinen, seer Du vel, Vinen den voxer ikke paa Bjergenes Spidse." Neppe havde vi tilfredsstillet Bonden forend en anden Scene frembød sig for vort beundrende Blik. En Pige og en Dreng vendte Mølle for os langs hen ad Landeveien. Pigen blev snart træt af at følge os, men Drengen ledsagede os med en Hurtighed og Behændighed, der meget morede os. Da hans Klædedragt i det Hele ikke var den tætteste, spillede hans Skjorte en stor Rolle naar han slog sine Hjul, og han var da ikke ulig en amerikansk Veirmølle. Vi loe Alle ret hjertelig derover, Rosalia ogsaa, men hun tilføiede hvergang i en medlidende Tone: „Bare han dog ikke forkjøler sig; han blotter sig saameget." Vi kjørte rask frem paa denne høie Slette, og indaandede med Fryd hiin friske, kjølige Luft, som alene er Bjergenes Eiendom. Her bleve vore Lunger ret qvægede efter al den Støv og Hede, hvoraf vi i de foregaaende Dage havde maattet lide. Ved Siden af Landeveien stode høie sorte Pæle, der om Vinteren tjene til Mærke for de Reisende, at de ikke skulle fare vild i den dybe Snee. — Vi bedede i Serravalle, et Vertshuus i en vild Fjeldegn paa Apenniner-

nes Top. Hvilken vederqvægende Luft, og hvilke skjønne Bjergkilder vare her! Jeg traf her en tydsk Baron, hvis Bekjendtskab jeg havde gjort i den saakaldte Lorenzokneipe i Rom Dagen forend min Afreise. Han kom i stor Bestyrtelse, da han paa eengang savnede sin Tegnebog, hvori hans Pas og Papiter vare. Dog. Een af de Medreisende havde fundet den paa Trappen, og bragte ham den tilbage i god Behold. Vertens Datter i Serravalle var en af de smukkeste italienske Bonderpiger jeg har seet, men ikke destomindre vilde hun snyde os, hvilket dog ikke lykkedes hende, i det mindste ikke fuldkomment. Om Aftenen Klokken sex naaede vi det eensomt liggende Vertshuus Valcimara. Her spadserede M** og jeg omkring, og plukkede mange skjønne Blomsterbouketter, som vi bragte vore Fruentimmer, der modtoge dem med Velbehag. — Neppe havde M** og jeg tiltrodset os et ordentlig Værelse af den tykke Vert, førend Rosalia kom ind til mig i Spisestuen, trak mig hemmelig tilside, og bad mig at følge hende ind i sit Værelse. Jeg gik med, og hun viste mig nu, hvorlunde Loftet var istykker, og at hun frygtede for, at dette nok ikke var uden Aarsag. „I Nat kommer der maaskee Røvere ned til mig“, udbrød hun beængstet, „som plyndre og myrde Marietta og mig!“ Jeg betragtede lidt det gamle, skrøbelige Loft, og svarede derpaa den bange Skjønne saaledes: „Madam, hvis der skulde findes nogen Røver saa uforskammet, at han kunde fordriste sig til at trænge ind i Deres Sovegemak, da kan De være forsikkret om, at Deres

tryllende Ynde vil være istand til at afvæbne den raaeste Barbar." Rosalia smilede rigtig nok lidt ved dette Svar, men lod sig ingenlunde berolige heraf, og kaldte derfor paa den stærke Heraclide, jeg mener Camillo, for at høre hans Mening i denne Sag. Heracliden loe, og meente, at hvis der skulde komme Røvere ned igjennem dette Loft, kunde hun frit ansee dem for Rotter. Da vi vare saa rolige ved hendes Urolighed, fattede hun Mod, og blev igjen munter.

Da Solen næste Morgen stod op, stode vi ogsaa op. Jeg spurgte nu Rosalia, om der var kommen nogen Røver til hende om Natten. „Ak!" svarede hun, „jeg veed det ikke, thi jeg har sovet som en Skildpadde." — Vi stege i Vognen. Den cirkelrunde Vært med Huen i Haanden, nærmede sig os med megen Værdighed, og bad os om Drikkepenge. M** og jeg gave ham lidt, men Rosalia og Mariette afsloge hans gjentagne Begjæring aldeles, med den Yttring, at de havde betalt Vetturinen for Aftensmad og Natteleie, og ikke skyldte ham noget. „Jeg veed det vel, Signora!" sagde Verten til Rosalia, der ikke kunde høre hvad han sagde, „men jeg beder jo kun ogsaa derom som en lille Gunst." Rosalia slog med Pegefingeren, og Mariette raabte niente. Da Verten saae, at hans Bønner vare frugtesløse, satte han sin Hue paa Hovedet og Næverne i Siden. Derpaa aabnede han sin Purpurmund, og holdt følgende ciceronianske Tale til Fruentimmerne: „Damer ere I altsaa, Damer? Ha ha ha!

skjønne Damer ved Bacchus! Tør jeg spørge de naadige Prindsesser, hvad der har gjort dem saa misfornøiede med mit ringe Huus? Var Maden maaskee fordærvet, Vinen suur, Lagnerne skidne, eller bleve I maaskee bidte af Utøi? Nei, Maden var fortreffelig, Vinen god og Lagnerne hvide som Snee paa Bjergene. Og Utøi! — Utøi har man aldrig fundet i Verten af Valcimaras Senge. Seer I vel det, Børnlille! — Først troede jeg, at I vare Damer, men nu seer jeg, at I ere to Fodgjængersker (due pedine). Lykkelig Reise uden Tilbagekomst! (felice viaggio senza ritorno)." — Hermed endte Tykkerten sin vel afrundede Tale, kastede et gjennemborende Blik paa Rosalia, spyttede, vendte hende saa Ryggen, og skred med en Løves Majestæt ind i sit Huus. Vi rullede afsted. — Der begyndte nu at trække Skyer op paa Reiseselskabets Horizont. Rosalia var, som sagt, meget tunghør, hvilket gjorde al Samtale med hende yderst besværlig, da man maatte skrige hende ind i Ørene, og gjentage enhver Ting flere Gange. — Mariette blev derfor kjed af denne langsomme Conversation med Tanten, og talede meget med Camillo, Walliserne og os To, jeg mener M** og mig. Rosalia ærgrede sig hvergang vi loe, fordi hun sjelden kunde fatte, hvorfor vi vare saa muntre, og begyndte derfor at yttre sin Misfornøielse ved at beskue Marietta med rasende Blikke. Tilsidst brød hendes Harme ud i Ord, som f. Ex.: „O ja, det forstaaer sig! det veed man jo nok, at det er moersommere at tale med de Reisende, end med

en døv Tante. Det er naturligt — det er i sin Orden — dertil er intet at sige. Hm! det er dog ellers smukt saadan at lade sin Tante i Stikken! Men, det forstaaer sig, de andre ere jo Mandfolk, og jeg er kun et Fruentimmer." o. s. v. Da jeg bemærkede, at et Uveir vilde bryde løs, søgte jeg at afværge det, ved at sige Rosalia noget Behageligt angaaende hendes Skjønhed. Herover opklaredes hendes Miner, og med tindrende Øine spurgte hun mig: „Hvor gammel troer De vel, at jeg er?" — „Fem og tyve Aar!" svarede jeg, thi jeg ansaae hende virkelig ikke for at være ældre. Da loe den Yndige høit, og sagde, at hun var sex og tredive Aar, hvilket jeg paa ingen Maade vilde troe, førend hun tilsvoer mig det ved Madonna. Derpaa pegede hun paa den stakkels koparrede Marietta, og spurgte mig i en spodsk Tone: „Hvor gammel troer De vel, at det stygge Dyr er?" — „Fire og tyve Aar!" svarede jeg. — „Feilet!" udbrød Tanten, „thi hun er saamæn kun tre og tyve. Dog, var hun end ti Aar yngre, vilde det kun lidet hjelpe hende, thi Bavianer gjøre ingen Lykke i denne Verden. Jeg har havt mange Elskere, og det lige til det Øieblik jeg forlod Rom, men jeg foragtede dem Alle, jeg lod dem sukke, og flyede Kjærlighed som Pesten. Men om hun der eiede en Million, vilde hun neppe kunde faae en Sjouer til Beiler." Taarerne stode den arme Marietta i Øinene. Jeg afbrød derfor denne ubehagelige Samtale ved at brøle den døve Skjønhed i Ørene: „See, der ligger Macerata!" Og nu

kigede Alle ud af Vinduerne for at see Staden, som ligger meget smukt paa et Bjerg. Snart vare vi inde i Byen, som er meget godt bygget, særdeles reenlig, men med meget ujevne og steile Gader, som alle Bjergstæder. Der findes et Par vakkre Kirker, adskillige smukke Palladser og mange Privathuse af et venligt Udseende og i en ret god Stiil. Staden har tolv Tusinde Indvaanere. Medens jeg gik omkring i Gaderne, faldt det mig ind at tegne et Huus, hvis Architectur var mig paafaldende. Under dette Arbeide bemærkede jeg tvende unge Piger i Husets fjerde Etage. De betragtede mig med megen Opmærksomhed, og sloge undertiden en lille Latter op. Men jeg lod mig ingenlunde forstyrre hermed, og begyndte nu at tegne dem selv af, hvorover de bleve saare bestyrtede, og forlode deres Post.

I Vertshuset indtog jeg min Middagsmad med den før omtalte tydske Baron. Efter Taffelet faldt jeg i en sød Søvn ved Bordet, og vaagnede af min Slummer ved et rædselfuldt Bulder. Studsende seer jeg mig omkring, og opdager, gjennem den halvaabnede Dør, i næste Værelse, Marietta blodig og hulkende og Rosalia, rasende som en Furie, holdt tilbage af Opvarteren og tvende Fruentimmer. For at undgaae al Deeltagelse i denne skjønne Scene, lod jeg som jeg sov, indtil Opvarteren traadte ind til mig, og lukkede Døren efter sig. Af ham erfoer jeg, at Rosalia først havde skjændt frygteligt paa Marietta, og forekastet hende den sorte Utaknemmelighed, hvori hun havde gjort sig skyldig, ved at tale mere med de

Reisende end med hendes Tante og Velgjørerinde. Men snart blev Ordet Handling, da Rosalia svingede sin hvide, med Ringe besatte Haand, og slog den ulykkelige Pige lige i Ansigtet, saa at Mund og Næse farvedes røde af det udstrømmende Purpur. Til denne historiske Beretning tilføiede Opvarteren nogle moralske og philosophiske Bemærkninger af den Slags, som ethvert Menneske pleier at yttre ved et Klammerie, hvori han selv ingen Deel har, og som jeg anseer overflødigt her at gjentage. Camillo kjørte frem med Vognen. Vore Fruentimmer stege ind, Rosalia med violblaae Kinder og giftige Øiekast, Marietta forgrædt, med ophovnede Næse og Læber. Længe sadde vi Alle tause. Rosalia begyndte omsider at tale Fransk med Marietta om ligegyldige Ting, men med indædt Arrighed. Efterhaanden blev Stemningen dog mildere. Rosalia fortalte, at hun vilde ofre en Ring, hun havde paa den fjerde Finger, til Madonna i Loreto. M** meente, at Madonna kun brød sig lidt om en Ring, hvorover Marietta blev forarget, og udbrød i en bitter Tone: „O, I To ere af vel dem, som slet ingen Ting troe!" — „Gud bevares", svarede jeg, „min Ven mener blot, at Madonna seer paa Hiertet, og ikke paa Gaven, man bringer hende." — „Naa saadan", sagde hun beroliget, „det er godt, thi jeg troede næsten, at I vare Protestanter." For at undgaae en kjedsommelig og urimelig Religionsdisput, svarede jeg blot: „Vær viß paa, at vi have den rette Tro, og nok vide, hvad vi skal dømme om, Madonna i Loreto."

Fruentimmerne vare nu overtydede om, at vi vare gode og rettroende Catholiker, og begyndte, i Forening med de enfoldige Wallisere, at underholde os med opbyggelige Fortællinger om Pius den Syvendes store Hellighed. Saaledes hændte det sig engang, at bemeldte Pius læste Messe for Hoialteret i Lyons Hovedkirke. Pludselig blev han hævet nogle Fod op i Luften af en usynlig Magt, og derpaa sank han langsomt og ubeskadiget ned igjen paa sin Plads. „Ja, han var hellig!" udbrød Marietta med Rørelse. „Era santissimo", mumlede Walliserne. — Jeg fortalte nu, at Pius engang havde været i Albano, og helbredet en Værkbruden blot ved at berøre ham med Fingeren. Dog, meente jeg, kunde man vel ikke holde ham for saa ganske hellig, da han stank efter Døden, thi det gjorde en Helgen aldrig. Marietta fandt det rigtignok særdeles misligt, at Paven efter Døden havde givet slige Tegn paa Uhellighed, men uagtet dette Factums Sandhed, troede hun dog, at han var kommen lige ind i Paridiis i det Øieblik hans Sjæl havde forladt Legemet. M** maatte ved denne Samtale holde sit Tørklæde for Ansigtet, men jeg beholdt lykkeligviis min Fatning, for at erfare, hvorvidt Dumhed kan gaae. „Troer De da ikke", spurgte jeg, „at en Pave først maa gaae Skjærsilden igiennem førend han naaer til Paradiset?" — „Gud bevares!" svarede hun, og det øvrige bigotte Selskab stemmede i med, „en Pave kommer aldrig i Skjærsilden. Sanct Peters Efterfølger, en Gud paa Jorden, er ikke af vor Natur. Han kom-

mer strax ind i Paradiis." — Jeg taug, og hermed ophørte denne dybe Undersøgelse.

Vi kom igjennem den lille venlige Bjergstad Recanati, der har en meget stor og smuk Kirke. Ved Udkjørselen af Staden aabnede sig en herlig Udsigt for os. Det yndige Loreto med sin store Kirke laae for os paa sit skjønne Bjerg, og længere hen øinede vi det adriatiske Hav, der syntes uden Grændser. — Jo mere vi nærmede os Loreto, jo arrigere blev Rosalia, thi Marietta forglemte den moderlige Tugtelse i Macerata, og underholdt sig igjen lidt for meget med Camillo og Walliserne. Rosalia begyndte at knurre. Camillo steg ned og gik ved Siden af Hestene; M** og Walliserne fulgte hans Exempel, og jeg blev ene tilbage i Vognen, hvor jeg blev Drevidne til den skjønne Samtale, som nu blev ført, og som jeg her vil anføre i Form af en Dialog: Rosalia. „Hvo har opdraget Dig fra lille, og givet Dig Føde, Klæde og Huusly?" — Marietta. „De, Madam!" — Rosalia. „Hvo har taget Dig med paa denne Reise, for at være mig behjelpelig, og holde mig med Selskab, fordi min svage Hørelse gjør mig det besværligt at tale med Andre?" Marietta. „De, Madam!" — Rosalia. „Naa da, stygge Dyr, sorte Lygte, Skrubtudse fra Kjelderen, (rospo di cantina) er det ikke da Din Pligt at tale med mig? — Hvad? Eller er det ikke Din Pligt? Svar, er det ikke Din Pligt?" — Marietta. „Jo, Madam!" — Rosalia. „Men jeg skal tugte Dig! Du skal komme til at ligge død for mine Fødder! Med disse,

disse Hænder skal jeg sønderslide Dig. Hm! — man kan prygle en Tjenestepige, og man skulde ikke have Lov til at slaae sin Niece? — Hvad, har jeg ikke Lov til at prygle Dig?" — Marietta. „Jo, Madam!" — Rosalia. „Naa, saa skal Du heller ikke beholde en Tand i Munden." — Marietta. „Hvad De gjør, er vel gjort." — Rosalia. „Det Du fik i Dag var kun en Forsmag, men jeg skal mishandle Dig saaledes, at Du kommer til at ligne et Dyr." — Marietta. „Hvad De gjør, er vel gjort." — Rosalia. „Troer Du maaskee, at Du faaer en Mand, med det Hoved Du bærer paa Skuldrene. Du er dog hæslig som Natten. O fy, o fy! — Hvad siger Du vel dertil?" — Marietta. „Jeg siger intet, Madam!" — Rosalia. „Det er ogsaa bedst, at Du tier, thi med Din fæle Tunge erobrer Du saamæn ingen Mand. Er Du ikke styg, hvad?" — Marietta. „Jo vist er jeg styg." — Rosalia. „Troer Du maaskee alligevel, at Du faaer en Mand? Ha ha ha! Jeg maa ynkes over Dig. Jeg siger Dig, Du Crocodil, at hvis Du ogsaa slumper til at faae en Mand, saa prygler han Dig ihjel, thi han vil ikke kunne udholde Din fæle Tunge." — Marietta. „En Mand vil dog altid behandle mig bedre end De, Madam!" — Rosalia. „Hør, stygge Afskum, jeg lader Dig blive her paa Landeveien." — Marietta. „Det vil gjøre Dem megen Ære, Madam!" — Rosalia. „Ti stille, Uforskammede, eller jeg river Dig istykker! Du kan nu staae ud af Vognen, og blive her paa Landeveien. Bed saa Madonna om at hjelpe Dig!" —

Marietta. „O ja, Madonna vil ikke forlade mig." — Rosalia. „Er Du saa vis paa det? Jeg siger Dig, at Du kommer enten til at tigge eller til at vaske Tallerkener, thi Du er jo ikke til andet." — Marietta. „Velan, saa vil jeg vaske Tallerkener." — Rosalia. „Ti stille, eller jeg myrder Dig!" — Marietta. „Jeg tier, Madam!" — Rosalia. „Ti stille, eller Din Mund skal blive saa stor som monte cavo." Marietta. „Jeg tier, Madam!" —— Rosalia gjentog mange Gange de samme Talemaader, og Marietta gav bestandig de samme Svar. Endelig syntes Rosalia at blive træt, og sagde til mig paa Fransk, som var hendes Yndlingssprog, naar hun blev vred: „Elle est toujours comme ça!" Med Foragt svarede jeg hende: „Permettez, Madame, que je me retire", og dermed steg jeg ud af Vognen, da det blev mig umuligt længere at høre paa denne Ordvexling. Jeg meddeelte Camillo min Ærgrelse over dette Skjænderi, men han trak paa Skuldrene, og svarede: „O, det er jo kun Fruentimmer! Hvad kan man vel forlange af dem?"

Vi nærmede os nu det romantiske Loreto, hvortil Opkjørselen er saare steil. Efter en Times idelige Stigen op ad Bjerget, hvorpaa Staden ligger, naaede vi endelig Maalet for vor Nysgjerrighed. M** og jeg gik igjennem Byen, og saae mange deilige Fruentimmer, sande græske Skjønheder, i Vinduerne. Vi kom endelig til en Gade, som der var spændt Solseil tversover, og midt i den søgte vi og fandt vi vort Verthuus. Vi traadte ind i en stor

og kjølig Sal. Opvarteren, en Karl med et smukt og fiffigt Ansigt, kom mig strax imode, og spurgte om vi havde Fruentimmer med? Da jeg havde besvaret dette Spørgsmaal med ja, udbrod han i Forbandelser over Qvindekionnet, som efter hans Mening var en Helvedsyngel. Vore tappre Amazoner traadte nu ind, og bleve behandlede med megen Kulde, men dog uden Uartighed af bemeldte Opvarter. M** og jeg gik ud, for at see os lidt mere om i Staden, der har en stor Mængde Boutikker, hvor der blot sælges Rosenkrandse, Kors, Madonnabilleder, og andre lignende Sager, af hvilke mange vare meget smukke. Dog hvad der for mig havde langt mere Værd end alle disse Frugter af Overtro og Ultrareligiøsitet, var en Udsigt fra en Altan ud over den omliggende Egn og det umaadelige Hav. Den nedgaaende Sol belyste disse Gjenstande med et rødligt Skjær, som frembragte en magisk Virkning. Da beklagede jeg, at jeg ikke var Landskabsmalere jeg vilde da have taget en flygtig Skizze af disse himmelske Egne. Som fortryllet stod jeg hensjunken i Nydelsen af dette herlige Syn, indtil Solens sidste Straaler forsvandt fra Bjergenes Toppe, og gjorde Plads for det farveløse Mørke. Vi gik nu hen for at see Hovedkirken, men da den var lukket, besluttede vi at gaae dibhen om Natten for at høre Messe. Ved vor Hjemkomst til Vertshuset fandt vi Bordet dækket. Opvarteren var først lidt uartig mod Fruentimmerne, men blev siden yderst høflig. Efter Bordet gik jeg ud paa en Altan; han fulgte mig

derhen, og fortalte mig, at Loretanerne vare værre end Tyrker og Græker til at prelle de Reisende. Vist er det, at M** og jeg bleve snydte et Sted paa nogle Smaating vi kjøbte der, men det kan man jo ogsaa blive andre Steder end just i Loreto. — Klokken tre stode vi op, og begave os hen til det hellige Huses Kirke (la chiesà della santa casa), som ligger i den østre Ende af Byen paa Bjergets høieste Punkt. Pladsen hvorpaa den staaer, er meget skjøn; Hovedpartiet danner Kirken med sin mægtige Kuppel og det tilhørende vidtløftige Hospitium for Pillegrime med dobbelte Arkader. Den ydre Architektur af begge disse Bygninger er af Michel Angelo, og nogle af Arkaderne siges at være fuldførte af Bramante. Ved Kirkens Indgang paa Trappen er en siddende Bronzestatue af Sixtus den Femte. Ved Indtrædelsen i Kirken overraskes man af dens Høide og store Omfang. Det hellige Huus selv staaer under Kuppelen, og er udvendig beklædt med carrarisk Marmor. Architekturen er efter Bramantes Tegning, og Basrelieferne, som forestille den hellige Jomfrues Historie, ere af Sangallo, Sansorino og Andre. Det hellige Huus har to Døre, som tjene til Indgang og Udgang. De ere lige over for hinanden, og ved enhver af dem staaer en Skildvagt for at holde Orden. — Vi traadte nu ind i denne Helligdom, og brugte Øinene saa godt vi kunde. Madonna er af sort Træ med en lille Jesus paa Armen. Begge ere iklædte en kostbar, men smagløs Dragt af Brocade, med Kroner af Diamanter paa

Hovedet, og kostbare Juveler i Ørene, om Halsen o. s. v. Det Hele er ikke uligt en Kirkeklokke eller en Smørkjerne, hvoraf to Hoveder pippe ud. Væggene ere beklædte med forgyldt Sølvblik, og i Loftet hænge mange store Sølvlamper. Alteret, hvorpaa det hellige Billed troner, er blændende oplyst. Herfra førte en Præst os ind i den store Sal, hvor Skatten gjemmes, men ak, hvilken Tomhed herskede paa dette Sted! Af de talrige prægtige Glasskabe, som beklæde Salens Mure, ere kun meget faa igjen opfyldte. Af de mange Kostbarheder, Franskmændene slæbte bort, ere kun enkelte Stykker komne tilbage. Blandt nye Gaver saae vi tvende skjønne Altertavler, forærede af Murat og Prinds Eugen. Ved Udgangen af Kirken falbød en lille Dreng os en trykt Historie om det hellige Huus. Bogen begyndte saaledes: „Det berømte og underfulde Sagn om den allerhelligste Jomfrues Vaanings Forflyttelse til Loreto ved Engles Hjelp, er en simpel Sandhed." Da jeg havde læst dette, gav jeg Drengen Bogen tilbage igjen. Paa Pladsen mødte vi en gammel Kone, som bad os om en Almisse. Da vi afsloge hendes Begjæring, udbrød hun saaledes: „Unge Mennesker, betænker hvilken Lykke, der er Eder vederfaret, at I have seet det hellige Huus i Loreto! Hvor mange Tusinde af de Troende sukke efter denne Lykke, og opnaae den aldrig! Forspilder ikke Madonnas Naade ved et haardt og ukjærligt Hjerte! Hun var selv fattig som jeg er, og hun vil derfor betragte Alt hvad I gjøre mod mig, som om det var gjort mod

hende selv." Disse Ord, som fremsagdes med megen Pathos, fandt Veien til vor Pung. Vi forsonede os med den Gamle, og vendte tilbage til Vertshuset, hvor begge vore Fruentimmer endnu sov. Opvarteren fortalte mig, at de havde bedet ham om kalde paa dem, men at han ikke havde gjort det, fordi de vare Fruentimmer. Jeg brast i Latter, men af Medynk bankede jeg nu selv med vældig Haand paa Damernes Dør, og fik dem vaagne. Endelig kom de ud af Værelset, som de indenfra vel havde forskandset, ei blot med Laase, Skaader og Sligt, hvormed man ellers lukker for sit Huus, men og med Borde og Stole. De vare lidt fornærmede, men gik dog strax hen til Kirken. — Da vi havde forladt den hellige Stad, fortalte Rosalia med et glædestraalende Ansigt, at hun havde foræret Madonna sin Ring, som strax var bleven hængt ind i et Glasskab, og at hendes Navn var bleven indført i en stor Bog, hvori alle Givernes Navne og Gaverne optegnes. Dernæst udbrød hun i Beklagelser over Opvarterens Opførsel. „Tænk Dem dog, hvilken Skjelm han var!" sagde hun. „Iaftes, da han havde anviist os vort Værelse, blev han staaende hos os, og fortalte vidt og bredt om alle de Kjærlighedshistorier, der vare forefaldne i Loreto siden hans Ankomst dertil. Tilsidst begyndte han at skildre os sin egen Herres Svagheder. Midt i denne Tale nærmede han sig stærkt til mig, og kyssede mig paa Kinden, men jeg var ikke seen med at give ham et vældigt Ørefigen, hvorefter han strøg sig om Kinden, og bukkede sig dybt ned mod Jorden. Hvad

søger De paa Gulvet? spurgte jeg. En Flue! svarede han. O, hvilken Skjelm, hvilken Skjelm! — Derpaa dreve vi ham ud af Værelset, sloge Døren ilaas efter ham og satte endda Stole og Borde for. Har De hørt Mage?" — „Madam," svarede jeg leende, „dette er ikke blot den største Triumph, Deres Yndigheder nogensinde har forskaffet Dem, men De har ogsaa været en Velgjørerinde mod Deres eget Kjøn, thi dette Menneske var en stor Fruentimmerhader. Nu har De omvendt ham, hvad vil De meer?" — Rosalia tog en lille Bog frem, som hun havde kjøbt i Loreto, og leverede mig. Og, see det var den selvsamme, jeg havde vraget ved Udgangen af Kirken. Af Mangel paa anden Beskjæftigelse læste jeg den nu heelt igjennem, og fik et nyt Beviis paa, at der er intet saa dumt og urimeligt, at det jo kan bydes Verden; thi bemeldte lille Bog var fra Ende til anden opfyldt med det groveste Nonsens, som nogensinde kan fornærme den sunde Menneskeforstand, og dog har den et Publikum, der ikke er lidet. — Rosalia begyndte nu: „Troer mig, mine Herrer; jeg har havt mange Tilbedere, og det var saamæn ikke Opvartere og Courerer, men Grever og Fyrster. Dog, jeg er et Fruentimmer af gode Sæder, og har derfor stedse forkastet Forforelsens glimrende Tilbud. Hvad mener De vel? Den unge smukke Greve af St. Leu, Louis Buonapartes ældste Søn, har saamæn været saa stærkt forelsket i mig, at han hver Morgen tidlig reed igjennem Corso for at see mig i Negligee i min Boutikdør. Ak, Gud, nu er jeg Enke, og skulde have væ=

ret gift igjen, men det Partie gik da overstyr, og af den Aarsag er Opholdet i Rom bleven mig forhadt. Jeg vil nu nedsætte mig i Bologna, i det mindste for nogen Tid, og søge at slaae Grillerne af Hovedet. Er det ikke sandt, Marietta, at jeg har havt mange Elskere?" — „Tilvisse," svarede Marietta.

Igjennem en herlig Poppelallee nærmede vi os Ancona, der har en meget malerisk Beliggenhed, i det den amphitheatralsk hæver sig op fra Havets Overflade. Vognen blev holdende ved et Vertshuus udenfor Byen, for at undgaae den kjedelige Visitation, der finder Sted baade naar man vil ind og ud af Staden. — M** og jeg, i Forening med den tydske Baron og en anden Germaner, som vi her traf paa, begave os nu tilfods derind. Vi gik igjennem en Forstad, som bestaaer af en lang Række sex Etager høie Huse, der løbe paralelle med Havet. Da Ancona ligger op ad et Bjerg, ere Gaderne meget ujevne, steile og dertil temmelig snevre. Vi kjøbte os hver en rød græsk Hue hos en gammel Græker med et Galgephysiognomie, efter at han havde slaaet tre Fjerdedele af i sin Priis. Vi besaae et stort smukt Theater, som var under Bygning, en Plads, hvorpaa er en siddende Bronzestatue af en Pave, den antike romerske Triumphbue, Kjøbmændenes Forsamlingssal og Cathedralkirken San Ciriaco, der ligger meget høit og paa et Sted, hvor der i Oldtiden var et Venustempel. Heden var umaadelig, og jeg følte Smerte i min ene Fod, som begyndte at hovne.

Efter to og en halv Times Ophold i Ancona fortsatte vi Reisen. Rosalia spurgte mig, hvorfra jeg var. „Fra Danimarca!" svarede jeg. — „Ah, fra la Marca", udbrød Rosalia, „saa er De jo hjemme nu, thi Ancona ligger jo i la Marca." „Om Forladelse", svarede jeg, „mit Fædreland ligger endnu nogle Stationer borte herfra."

I Mørkningen ankom vi til Sinigaglia, der ligger ganske fladt ved Havet, og gjennemstrømmes af den lille Flod Misa, som danner dens Havn. Da jeg steeg af Vognen, kunde jeg neppe gaae for Smerter i min Fod, og lod derfor en Doctor kalde, der raadede mig til at blive her et Par Dage, da Foden blot var inflammeret af Hede, og kun behøvede lidt Rolighed for at komme sig. Da dette ikke kunde lade sig gjøre, tog jeg en Flaske acqua di Malva med til at bade Foden. Til Ære for Madame Catalani, som er født i denne Stad, tømte jeg et Glas Viin paa den berømte Sangerindes Velgaaende. Den næste Morgen ved Solens Opgang forlode vi Sinigaglia, og saae paa en Plads og i Gaderne langs med Floden en Mængde Boder opslagne til det store Marked, som aarlig holdes her, og nu skulde begynde om nogle Dage. — Vi kjørte uden om Fano, og naaede henved Klokken tolv Rossinis Fødeby, Pesaro, der ligger ligesaa fladt som Sinigaglia. I Vertshuset hørte vi følgende Begivenhed. Medens den sidst afdøde Dronning af England opholdt sig tilligemed den bekjendte Bergami i Pesaro, hændte det sig, at Rossini efter mange Aars Forløb kom tilbage til sin

Fødestad, hvor han blev modtagen med megen Enthusiasme. Han besluttede der at give en af sine meest yndede Operaer, som han desuden selv holdt meest af, og valgte la gazza ladra. Men hvad skeer? Bergami, som er en personlig Fjende af Rossini, leiede Nogle af Pøbelen til at pibe Stykket ud. Den dybt krænkede Kunstner forlod Staden paa Øieblikket. Folket blev saa rasende, at det vilde storme Bergamis Bolig, og gjøre Kaal paa Herren selv, men Øvrigheden lagde sig derimellem, og han fik Leilighed til at forlade Byen i Sikkerhed. Man kan dømme om Rossini hvad man vil; af Bergami er og bliver denne Opførsel høist gemeen. Paa min Forespørgsel, hvor denne Pseudo-Baron og Kammerherre nu var, erfoer jeg, at han var i Pesaro. Jeg havde faaet Lyst til at see ham in natura. Hos Billedhuggeren Trentanova i Rom har jeg seet hans Büste og Dronningens Medaillon i Marmor. Trentanova gjorde ogsaa en Reise til London i Anledning af Dronningens Proces, og fik sin Reise saa godt betalt af det engelske Ministerium, at han ved sin Hjemkomst til Rom kjøbte sig et Huus, som han endnu eier.

Vi droge nu videre frem igjennem yppige smilende Egne, der bugnede af Frugthaver og Viinbjerge. Bjergene bleve mindre, men Frugtbarheden tog snarere til end af. Temmelig sildigt om Aftenen naaede vi den anselige og vel befolkede Stad Rimini. I Skumringen bemærkede jeg dog et Par store Pladser, mange anseelige Bygninger, en colossal Fontaine, en Statue af en Pave og flere Kirker. — Med Morge-

nens Frembrud forlode vi Rimini og tillige det adriatiske Hav, hvis Bredder vi idelig havde fulgt siden vi forlode Ancona. Om Formiddagen ankom vi til Cesena, de tvende sidst afdøde Pavers Fødeby. Vertshuset, hvor vi stege af, ligger paa den største Plads i Staden. Her er ogsaa Raadhuset, en stor Bygning og her findes tillige en stor smuk Fontaine. Det var just Torvedag, og her var derfor meget levende. Camillo bad os at betale ham reentud her, da han beklagede sig over, at han fik saa lidt af Fruentimmerne, som havde lovet at fyldestgjøre ham i Bologna. Siden Opholdet i Ancona havde han ingen Penge faaet af dem. — Den tydske Baron kom til mig, og skrev en heel Mængde danske Ord og Talemaader op, som jeg maatte diktere ham. De vare meest af et smægtende Indhold, som f. Ex.: jeg elsker dig, kom til mit Bryst, forglem mig ei! o. s. v. — Da vi havde forladt Cesena, begyndte den skjønne Rosalia at græde, og ønske, at hun maatte døe den følgende Dag, thi da skulde hendes utroe Elsker have Bryllup. Hun anraabte Himlen om, at hun maatte blive kjørt død ind i Bologna, og at hendes Hjerte maatte briste i det Øieblik, da den Troløse rakte en Anden den Haand, hvortil hun alene havde Ret. Det gjorde mig ondt at see hende saa bedrøvet, men da jeg ikke kunde hjelpe hende, fandt jeg det rigtigst at tie. Da hendes Taarers Strøm omsider var standset, spurgte hun os om vor Alder. Da hun var bleven fyldestgjort i dette Punkt, begyndte hun at tale om sin egen Alder, og fortalte os atter, at hun var sex og tredive Aar. „Det

vide vi jo", afbrød jeg hende, „ligesom og, at Marietta er tre og tyve Aar." — „Det er ikke sandt", sagde Marietta", thi jeg er kun nitten Aar." — „Men", indvendte jeg, „forleden Dag var De jo tre og tyve! hvorledes skal jeg forklare det?" "Ja, seer De vel, svarede hun, jeg sagde det jo ikke selv, men Tante, og hun gjorde mig ældre, fordi hun var vred paa mig, som De vel nok husker. Ak Gud, stakkels Tante, hun er saamæn ellers god, men de mange Fortrædeligheder, hun har havt, Sygdom, hendes svage Hørelse, Alt dette opirrer hende, og bringer hende undertiden til at give sit onde Lune frit Løb, og saa gaaer det da rigtig nok altid ud over mig."

Den Egn, hvorigjennem vi nu kjørte, var særdeles frugtbar og rig paa Popler. Snart øinede vi Forlis skjønne Taarne, og opdagede en Mængde yndige Landhuse, der bebudede Stadens Nærhed. Staden Forli selv, med sine femten tusinde Indvaanere, er i mine Tanker den allersmukkeste af de mindre Stæder jeg har seet i Italien. Den er lys og venlig, yderst reenlig, smukt bygget med Arkader, har brede Gader og anseelige Pladser, hvoraf een regnes blandt Italiens skjønneste. Desværre opholdt vi os slet ikke i denne yndige Bye, men kjørte lige igjennem, for at naae Faenza inden det blev mørkt. Veien gik næsten bestandig gjennem herlige Poppelalleer, over yppige Sletter, der afvexlede med grønne Høie, og begrændsedes af fjerne Bjerge. — Endelig kom vi til Faenza, og kiørte gjennem en stor Forstad ind i den skjønne Stad selv, der, ligesom Forli, er bygget med Arka-

der. Den store Plads er meget smuk. Vi boede her i et af de skjønneste Vertshuse jeg har truffet i Italien, og indtoge et fortreffeligt Aftensmaaltid, hvorved ei er at forglemme den herlige Faenza Viin, der er berømt over hele Italien, og fortjener at være det. Gudernes Nektar kan ikke have været bedre. Forend Solens Opgang forlode vi denne smukke Bye med de skjønne Landhuse og den frugtbare Omegn, for at naae Bologna ved Dagslyset. — Da vi havde kjørt lidt, begyndte Rosalia bitterlig at græde, og udbrød: „Ak, idag, idag er det, at den Troløse myrder mig. I denne Morgenstund, maaskee i dette Dieblik, sætter han Ringen paa sin Udkaaredes Finger. Ha, Tiger, Tiger! — Dog, hvortil disse Klager? — — Jeg vil hævnes, jeg vil lindre min Smerte, og fortælle dem Alle min Historie. De vil da tilstaae, at Skjæbnen har behandlet mig grusomt. Saa viid da, min utro Ven er den eneste Søn af den rige Apotheker, som boer i Corso lige overfor palazzo Fiano. Da min Mand var død, kom denne unge Herre engang til mig i et Ærinde. Han gjentog sit Besøg, og det varede ikke længe, førend en gjensidig Kjærlighed opstod i vore Hjerter. Han tilsvoer mig Ægteskab, og lovede at ville tale snart derom med sine Forældre. Imidlertid foreslog Faderen ham et Partie med en ung riig Pige, som Sønnen aldeles forkastede, hvorover den gamle Apotheker blev saare misfornøiet. Snart erfoer de Gamle dog Aarsagen til den unge Mands Haardnakkenhed, og spurgte engang Sønnen pludselig om, hvilken Hensigt han havde med mig, og

forlangte af ham, at han skulde hæve dette Forhold, hvis han ikke havde isinde at ægte mig. Da lovede han, som jeg siden erfoer, at han vilde lade al Forbindelse med mig fare, og bad blot Forældrene om at give ham Tid til at overveie, om han skulde indgaae det af dem foreslagne Ægteskab. — Dog dette Løfte blev snart brudt, thi efter fjorten Dages Fraværelse vendte han atter tilbage til mig, ømmere end nogensinde. En Aften, da han sad hos mig, og lagde Planer med mig for vort tilkommende Liv, traadte hans Fader uformodentlig ind i Stuen til os. Min Elsker blev dødbleg, jeg udstødte et høit Skrig, og var nærved at synke i Afmagt. Den Gamle saae alvorlig paa os begge, og spurgte derpaa Sønnen i en streng Tone: „Min Søn, er dette Fruentimmer Din Maitresse eller Din Brud?" Den unge Mand kastede sig i høieste Forvirring for sin Faders Fødder, saae uroligt hen paa mig, og stammede: „Hun er min Kone!" — „Din Kone!" udbrød Apothekeren forundret. — „Ja, min Fader, vi have hemmelig ægtet hinanden." — „Er det saaledes fat", sagde den Gamle, „og ere I Ægtefolk, saa følger strax med mig over i mit Huus. Min Svigerdatter skal sove under mit Tag. Rosalia, vil Du være mig en god Datter?" — Jeg henflød i Taarer, og formaaede ikke at svare et eneste Ord. Min Elskers Usandfærdighed saarede mig, og den gamle Mands ufortjente Godhed rørte mig ubeskriveligt. Til at blotte min Elsker havde jeg ikke Mod, og derfor fløde mine Taarer endnu hyppigere. Den Gamle førte os over i sit Huus, og jeg levede i to

samfulde Aar som Datter i denne Familie. Umuligt kan jeg beskrive den Godhed og Kjærlighed, som mine formeentlige Svigerforældre viste mig. Ak de skulle stedse blive mig kjære! Ofte forundrede det de Gamle, at min Mand, som de kaldte ham, og jeg ikke levede sammen paa den Fod, som ellers Ægtefolk pleie at leve med hinanden, men jeg søgte altid at undskylde mig med Upasselighed. Jeg bad ofte min Ven om at gifte sig hemmeligt med mig, men han svarede stedse, at det ikke mere gik an, og at vi maatte lade alting komme an paa Tilfældet. De gode Gamle ahnede ikke selv, at vi bedroge dem, men en Onkel, som slet ikke kunde lide mig, fattede Mistanke, og gik ud i Trastevere for at eftersee Registrene over de hemmelige Ægteskaber, men fandt naturligviis ikke vore Navne deri. Nei, den Onkel tilgiver jeg aldrig! Gid han maa komme til at svede seent i Helvede derfor! Da han kom hjem til sin Broder Apothekeren med denne Beretning, var Alt ude. Forældrene jamrede: „Hvorledes, Rosalia, Du har bedraget os? Rosalia, Du er da ikke vor Svigerdatter?“ Onkelen rasede, og jeg maatte forlade Huset. — Jeg blev dødelig syg, og kom atter igjen til Sundhed og Kræfter, for at erfare, at min Ven kun havde at vælge mellem Arrest eller at ægte den før omtalte unge Pige, der var dødelig forelsket i ham. Den romerske Regjering, der betragter Kjærlighedshistorier som en Statssag, havde da ogsaa, efter Sædvane, blandet sig heri. Hele Familien trængte ind paa min Ven, og bad ham at ægte den unge Pige, thi om mig var Talen

ikke mere. Jeg var forskudt af Alle. Enden paa al denne Forvirring blev, at min Elsker, for at undgaae Fængsel eller Galleierne, indvilligede i det foreslagne Ægteskab, og at jeg blev forviist fra Rom til Bologna paa tre Aar. Ak, den forbandede Onkel er Skyld i Alt! Gid Himlens Hevn treffe den Skurk! Min Handel er gaaet tilbage for mig under disse Fortrædeligheder. Hvad skal jeg leve af i Bologna? Apothekeren gav mig Penge til at bestride Reisen med, og den Hjelp er snart forbi. Jeg er anbefalet til en riig Marchese i Bologna, og deri bestaaer alle min Fremtids Udsigter. Er det ikke grusomt, mine Herrer, at blive saa ulykkelig?"

Her endte Rosalia sin Fortælling, og udbrød i en lydelig Hulken; Marietta fældte ogsaa nogle Taarer, og skjændte dygtig paa Skjebnen. — Tildragelser som denne høre til Dagens Orden i Rom, hvor det afskyelige Præsteherredømme frembringer de sælsomste Phænomener; derfor var dette mig aldeles ikke paafaldende. At Rosalia fortalte Sligt til os, som vare hende fremmede, kan let forklares af det hurtige Bekjendtskab, man gjør paa Reiser, og fremfor Alt af hendes ulykkelige Forfatning. Det var derfor baade M** og mig kjært, at Reisen endtes i Dag, thi efter det vi nu havde hørt, ønskede vi ikke at vide mere. At undersøge og bedømme hendes Adfærd, overlade vi til Andre. Den, som er reen, kaste den første Steen paa hende! At hun var ulykkelig, det saae vi, og at længere Reiseselskab kunde have nødt Rosalia til at slutte sig end nærmere til os,

var jo muligt. Og hjelpe hende kunde vi ikke med vore tarvelige Reisemidler. Rosalia var forresten i i sin hele Adfærd yderst anstændig, men naiv som en Italienerinde og lidenskabelig, som Læserne have kunnet erfare af den blodige Scene i Macerata.

Vi passerede igjennem Imola, hvor den store lombardiske Slette egentlig begynder, og kom ved Middagstid til Vertshuset Castel San Pietro, den sidste Station fra Bologna. Vi indtoge her et godt Middagsmaaltid, og Rosalia blev atter ret munter. Paa eengang slog hun Dinene vemodig op mod Loftet. I min høire Haand holdt jeg just en Pære, som jeg vilde nyde, medens jeg lod den venstre hvile sig paa et Brød, der laae paa Bordet. Med eet lagde Madamen begge sine Hænder paa min venstre, og spurgte mig, smilende gjennem Taarer, om jeg troede, at hun kunde blive lykkelig i Bologna. — „Hvorfor ikke?" svarede jeg. „Bologna er en smuk og munter Stad, hvor jeg selv kunde have Lyst at boe. De skal see, at det nok skal gaae! De sætter Dem ned som Modehandlerske, og glemmer Verdens Daarligheb. Fat Mod, og græd nu ikke mere!" — Hun klappede mig sagte paa Kinden, og sagde: „De er et godt Menneske, De vil trøste mig!" Her begyndte M** at knise, jeg brast i Latter, og begge Fruentimmerne med. — I den bedste Stemning satte vi os ind i Vognen, og kjørte videre. Dog, den Glæde varede kun kort, thi da Camillo raabte: „See Bolognas store Taarn!" brast Rosalia igjen i Graad Vi saae nu det høie torre degli Asinelli lige for

Landeveien i det blaae Fjerne. Rosalia blev bestandig tausere, og aabnede kun Munden engang imellem for at udøse Forbandelser over den uskyldige Stad. Snart øinede vi hele Byen med alle sine Kuppeler og Taarne midt i det rige, yppige Landskab, som har givet Bologna Navn af den fede (la grassa). Hvilken Forskjel mellem Roms og Bolognas Omgivelser! Hist den historiske, classiske, maleriske, men øde, udyrkede Campagna, her den rigeste Fylde, viinbekrandste Høie, Kornmarker, gjennemslyngede af Frugttræer, tusinde yndige Landhuse! — Alt kan ikke være forenet paa eet Sted. — „See, Madam", sagde jeg, „kan en saadan Natur ikke mildne Deres Kummer?" Hun rystede med Hovedet. „Naa", vedblev jeg, „saa see dog i det mindste det skjæve Taarn inden det falder!" — „O", svarede hun, „jeg vilde ønske, at baade det skjæve og det lange Taarn og hele den forhadte By sank ned i Helvede." — Snart naaede vi Staden. Da vi kjørte gjennem de venlige Gader med de smukke Arkader, over de store Pladser, sagde jeg til hende: „See, hvor lys og venlig denne By kommer Dem imøde! Kan De hade et saa yndigt Opholdssted?" Hun svarede blot med et Suk. Vi stege af i Vertshuset ai tre mori, hvor jeg havde logeret under mit forrige Ophold i Bologna. Jeg frydede mig over at kunne udhvile mig lidt efter de udstandne Strabadser, thi mine Fødder smertede mig endnu meget, og vare saa ophovnede, at jeg i de to sidste Dage ingen Strømper havde kunnet trække paa. — En Time efter vor Ankomst sendte Rosalia Marietta ud i Staden

med et Anbefalingsbrev til den omtalte Marchese. Marietta kom tilbage med en artig Indbydelse fra Marchesen og hans Familie til Madamen, om at forunde dem Æren af hendes Besøg næste Dag. Ved dette Budskab slog Rosalia Hænderne sammen af Glæde, og udbrød: „Vor Herre har hjulpet mig! Bologna er dog en ganske smuk Stad.“ — Vi nøde det sidste Aftensmaaltid sammen, og det i en temmelig munter Stemning. Den næste Morgen traadte Rosalia og Marietta ind til mig i mit Værelse for at sige mig Farvel. De gave mig trohjertig Haanden; vi ønskede hverandre en lykkelig Reise, og skiltes ad.

Da disse stakkels Fruentimmer havde forladt mig, blev jeg vemodig. „Ak“, tænkte jeg, „som Du nu skiltes fra disse Tvende, saaledes skal Du snart sige Farvel til det herlige Italien, Historiens og Skjønhedens Land, Konstens og Naturens fortryllende Paradiis. Vel omstraales det ikke af udødelige Bedrifters Hædersglands som i de henfarne Dage, men — Naturen er den samme, Menneskenes Anlæg de samme, og Himlens Kjærlighed er grændseløs. Maaskee vil engang Vreden vige for Naaden, og Oldtidens Sol atter oprinde. Lad derfor Heltens Laurbærkrands længe nok være nedsjunken til en Pavehue, og den vældige Romeraand nedkuet af Hierarchiets aandsdræbende Lænker! — — engang maaskee vil Naturen hævde sin Ret, den ulmende Gnist vil vorde til Lue, den rædselvækkende Sjeletvang forsvinde, og Europas yndige Hauge atter frembringe Helte, liig

dem, Oldtiden saae spire, blomstre, og efter Døden leve et evigt Liv!

F. Chr. Hillerup.

Alvor.

Nedbøiet Moder sidder i Midnats Stund
Ved Smertens Leie, lytter med ængstet Bryst,
Til Barnets Suk, og tæller Timens
Slag, der til Liv eller Død skal føre.

Hun haaber, — ak men Haabet forstyrres tit
Af Smertens Stønnen; — ængstlig og varselfuld
Hun frygter; — o men tit maa Frygten
Vige for stigende Bøn til Himlen.

Ved Lampens Lysglimt glindser i kierligt Blik
Den stille Taare; ned den sig sniger ad
Den blege Kind, og umærkt falder
Heed paa de Hænder, som knuge Barmen.

Vemodig, stille Faderen staaer derhos
Og skiuler taus sin Taare; han stirrer ud
I skumle Nat, og ængstlig søger
Ordet, som trøster et Moderhjerte.

Tredobbelt lider han, thi af Barnets Suk
Hans Hierte knuges; Moderens blege Frygt
Han deler, men ei tør forøge;
Issen omsvæves af Dødsens Aander.

See, uforsonlig staaer den med skarpe Lee,
Den Dødens Engel, trodsende Livets Kraft,
Og stolt henpeger med vemodig
Smilen til Blomsten paa Gravens Tue.

Men som en Moder frygter ved Smertens Seng,
Og som en Fader ængstes ved Barnets Suk,
Saa sidder vemodsfuld i Midnats
Timen, Historiens stille Grandsker.

Igiennem Natten toner til ham det Suk,
Som Smerten stønner, toner og klager Frygt
For Søndertrædelsen og Rovet,
Stirrer den Tvivl, som forvilder Troen.

De svundne Tider vise den aabne Grav;
I den enhver Forhaabning er sunket ned;
Den Dag, vi saae, var fuld af Jammer,
Dagen, som kommer, ei lover Glæden.

Det lyner ned fra Skyen, som tung og mørk
Staaer over Fremtids Veie. Den sagte Røst,
Som ængstlig skiuler sig i Mørket,
Venter med Længsel paa Retfærds Timen.

Paa Glædens Rose falder den kolde Snee,
Og Livets Frugt ei modnes paa Kundskabs Træ.
Hvert venligt Minde har en Vemod,
Hver en Forhaabning forgaaer som Rosen.

Vor Slægt, indviet Smertens og Dødens Suk,
Forvildet venter Frelsen af dristig Tro,
Og følesløs mod Brødres Taarer
Seer ei Vildfarelsens høie Brøde.

Men Eet vi kiende, Held os, det høie Ord:
Sin Seier Smerten taber og Død sin Braad,
Fast stander Haabet, Brøden sones,
Livet fornyes ved Kierligheden.

Cosmus Humanos.

Napoleons Skilsmisse fra Josephine, og andet Ægteskab.*)

Der er maaskee ingen Deel af den her omhandlede vidunderlige Mands Liv, af dybere Interesse, end den Forvandling, som fandt Sted i hans huuslige Stilling, kort efter Freden til Wien. Hovedaarsagerne til hiin Forvandling ere stærkt rodfæstede i den menneskelige Natur; men der vare andre, som reiste sig af Napoleons særegne Stilling. Det Ønske at eie Affkom — at see sig repræsenteret længe efterat vor jordiske Bane er udløben, af dem, der skylde os deres Liv og Stilling

*) Fra syvende Deel af Walter Scotts „Life of Napoleon Buonoparte", Vol. I-IX, London 1827.

i Selskabet, er dybt rodfæstet i Menneskeslægten. I alle Tidsaldre og Lande ere Børn anseete som en Velsignelse, Ufrugtbarhed i det mindste som en Ulykke, om ei en Forbandelse. Denne Attraa, efter Døden ved sit Afkom at vedligeholde en Forbindelse med Verden, voxer, naar der er Eiendom eller Rang at efterlade; og ihvor forfængelig end denne Tanke end er, saa gives der kun faa, til hvilke Menneskene slutte sig med en saa oprigtig Ømhed, som til det Haab at kunne efterlade til deres Børns Børn den Formue, de have arvet fra deres Fædre, eller erhvervet ved deres egen Vindskibelighed. I denne Følelse er der Velvillie, saavelsom nogen Forfængelighed; thi den Ømhed, vi bære for de Børn, vi see og elske, udstrømmer naturlig til deres Afkom, som vi maaskee aldrig see. Kjærligheden til sit Afkom i de fjernere Leed er i en vis Grad den naturlige Ømheds Metaphysik.

Det var umuligt, at Stifteren af saa udstrakt et Rige, som Napoleons, skulde være ufølsom for en Tilbøielighed, der er saa dybt indgravet i vor Natur, at den besjæler den ubetydeligste Eier af et Huus og nogle faa Agre Land, og hvis Characteer medfører, at den maa næres forholdsviis til Efterladenskabens Størrelse; og fra dette Synspunkt betragtet, da har der aldrig tilforn i Verden existeret, og vi tør med andagtsfuld Tillid haabe, at Forsynet aldrig vil tillade Gjenopreisningen af nogen Magt, saa vidt udstrakt, saa frygtelig som Napoleons. Umaadelig som den var, skyldtes den desuden hans egne Talenter; og der-

for maatte han, med saameget desstørre Smerte, forudsee, at det System, der var sat igjennem med saa megen Anstrængelse og Blodsudgydelse, skulde falde sammen ved den Mands Død, der havde reist det, eller at Keiserdømmets Tømme, naar denne Begivenhed indtraf, skulde blive greben „af ubeslægtet Haand.“

„Ei Sønner af hans Æt og Stamme.“

Den Galdedraabe, Digteren skildrer saa naturligt at have forbittret Livsbægeret for Skotlands Usurpator, indgjød upaatvivlelig sin fulde Bedskhed i Napoleons.

Keiserinde Josephines Ufrugtbarhed var nu, ved Naturens Løb, bleven et uovervindeligt Onde, hvorover hun sørgede i haabløs Smerte; og i det hun fuldtvel vidste, paa hvilke usikkre Omstændigheder Vedvarelsen af deres Forbindelse nu syntes at beroe, lod hun ved enkelte Leiligheder spore Anfald af Skinsyge, der, med Hensyn til Napoleon, mindre vaktes af personlig Tilbøielighed, end af Mistanke om, at hendes Indflydelse over hendes Mands Sind kunde formindskes, i det Tilfælde at han skulde faae Afkom ved nogen Frille.

Hun tænkte nu paa af søge et Hjelpemiddel, og anvendte al sin Indflydelse over sin Mand, for at formaae ham til at udnævne en Efterfølger, i Overeensstemmelse med den uindskrænkede Magt, hvormed den Keiserlige Constitution havde beklædt ham. Ved dette Valg søgte hun naturlig at henvende hans Opmærksomhed paa hans Stedsøn, Eugene Beauharnois, hendes egen Søn af første Ægteskab; men

dette vandt ei Buonapartes Bifald. Et Barn, hans Broder Louis's Søn med Hortense Beauharnois, syntes under sin korte Tilværelse, mere paa Veie til at blive denne umaadelige Arvedeels bestemte Arving. Napoleon syntes at føle megen Kjærlighed for denne Dreng; og naar han yttrede noget Udbrud af barnlig Aand, frydede sig over Trommens Lyd, eller viste Glæde ved at betragte Vaaben og Krigens Billede, fortæller man, at han skal have udbrudt: „Der er et Barn, som egner sig til at efterfølge, og maaskee til at overgaae mig."

Den Omstændighed, at hans Valg vilde falde paa en Arving, der stod i saa nøie Forbindelse med hende selv, vilde have betrygget Josephines Indflydelse, forsaavidt denne kunde vinde Betryggelse af noget andet, end at hun selv forskaffede sin Mand Afkom; men hun skulde ikke længe glæde sig ved dette Haab. Louis's og Hortenses Søn døde af en for Barndommen sædvanlig Sygdom; og saaledes blev, endnu som Qvist, den Spire brudt, der, hvis den var fremvoxet til Modenhed, kunde have været betragtet som et Keiserdømmes Pille. Napoleon viste den dybeste Sorg, men Josephine sørgede som den Haabløse.

Dog, naar vi fjerne den Ulykke, at hun ei bar ham noget Afkom, saa vare Josephines Fordringer paa hendes Mands Kjærlighed saa mange, som vel nogen Huustroe kunde besidde. Hun havde deelt hans underordnede Stilling og Omstændigheder, og hun havde, ved sin Fiinhed og Kløgt, under hans Fraværelse i Ægypten, banet Veien for den glimrende Lykke, han

vandt ved sin Tilbagekomst. Hun havde ogsaa gjort meget for at vinde Folkets Gunst for hans Regjering, ved at formilde de pludselige og voldsomme Udbrud af Lidenskabelighed, hvortil hans Temperament forledte ham. Ingen forstod som Josephine Særegenhederne i hendes Mands Characteer — ingen vovede som hun, hellere at udsætte sig for hans Mishag end at afholde sig fra Raad til hans sande Fordeel — Ingen besad saadanne Leiligheder til at vogte paa det passende Dieblik til at optræde som Talsmandinde — og Ingen, indrømmer Alle, gjorde et klogere eller gavnligere Brug af disse Leiligheder. Buonapartes Characteer, da han var af et heftigt Temperament, opdraget til Kriger, og af Lykken begavet med den meest despotiske Magt, trængte ganske særdeles til den moderende Indflydelse af en saadan Aand, der kunde blande sig i hans Anliggender uden Paatrængenhed, og gjøre ham Forestillinger uden Fornærmelse.

For at vedligeholde denne Indflydelse over sin Mand, bragte Josephine ei alene villig, men greb med Iver enhver Leilighed for at bringe de største personlige Offere. Ved alle de hurtige Reiser, han foretog sig, var hun hans Ledsagerinde. Ingen Hindring, som Veie eller Veirligt kunde frembyde, torde afholde hende fra at følge med ham. Hvor pludseligt end Opfordringen lod, var Keiserinden dog altid rede; hvor ubeleilig end Tiden maatte være, var hendes Vogn altid paa Dieblikket forspændt. Den Indflydelse, hun bevarede, ved at opoffre sine personlige Beqvemmeligheder, anvendte hun til at formere sin

Mands sande Interesse — til at formilde deres Skjæbne, der vare i Fare, og til at afvende Følgerne af overilede Beslutninger, fattede i et ophidset Dieblik.

Foruden sine betydelige Talenter og sit Hang til sand Godgjørenhed, besad Josephine endnu andre Baand over sin Mands Sind. Skjøndt den gjensidige Lidenskab, der i mange Aar havde hersket imellem dem, kan have aftaget i Varme, synes den at have efterladt sig ømme Erindringer og gjensidig Agtelse. Den Ynde og Værdighed, hvormed Josephine spilte sin Rolle i det keiserlige Skuespil, maatte tilfredsstille Napoleons Stolthed, som vilde være blevet rystet ved at see Keiserindens Characteer udført med mindre Lethed og Færdighed; thi hendes Sind og Sæder satte hende istand til, som Den, der tidlig er vant til Selskab med Personer af politisk Indflydelse, til at optræde med en egen Sikkerhed og Færdighed imellem de herskende Intriguer ved det pragtfulde og travlt bevægede Hof, hvor hun indtog en saa vigtig Rolle. Endelig er det vist, at Buonaparte, der, ligesom mange af dem, der affectere Foragt for Overtroe, selv havde beholdt en Andeel deraf tilbage i sin egen Barm, troede, at hans Lykke var uopløselig forenet med Josephine, og i det han elskede hende som hun fortjente at elskes, ansaae han sin Forbindelse med hende saameget des inderligere, fordi der, efter hans Formening, dermed var forbunden en Art af Trolddomsmagt, der stod i nøie Berørelse med hans egen Skjæbne, hvilken altid var forekommet ham meest

glimrende og seirende, naar Josephines Nærværelse nylig havde havt Indflydelse paa den.

Uagtet alle disse gjensidige Baand, var det for Tuilleriernes Politikere en afgjort Sag, at ihvor stor Tilboielighed og Ærefrygt for Keiserinden Napoleon end maatte vise og føle, saa var det sandsynligt, at den i Tidens Løb maatte vige for hans heftige Attraae efter Livsarvinger, til hvem han kunde overdrage sin glimrende Arvedeel. Alt som han blev ældre, svækkedes med hvert Aar, skjøndt i en umærkelig Grad, Keiserindens Indflydelse, og hvert Aar maatte mere levende vække hendes Mands Attraae efter at slutte en ny Forbindelse, medens han endnu var i en Livsperiode, der satte ham istand til at haabe, at han endnu kunde leve længe nok, for at være den ventede Arvings Veileder til den modne Alder.

Fouché, Politiministeren, sin Tids dristigste politiske Intriguant, opdagede hurtigt, til hvilket afgjørende Punkt Keiseren endelig maatte komme, og synes at have tænkt paa at betrygge sin egen Magt, og bevare den Gunst hvori han stod, ved at gjøre det første Skridt til en Forholdsregel, hvorved Napoleon maaskee kunde nære Skamfuldhed for selv at bryde Isen. Ved klogtig at sondere sin Herres Tanker, lykkedes det Fouché at opdage, at Keiseren kjæmpede imellem de formeente polititiske Fordele, der kunde høstes af en ny ægteskabelig Forbindelse, paa den ene Side, og paa den anden, hans Kjærlighed til sin nærværende Huustro, den Selskabs-Vane, som isærdeleshed knyttede ham til Josephine, og den Art af Overtroe, som

vi allerede have nævnt. Da han først havde opdaget, hvilken Retning Keiserens Tilbøieligheder havde begyndt at tage, besluttede den listige Raadgiver at gjøre Josephine selv til Midlet, der skulde bibringe Buonaparte Planen til hendes egen Skilsmisse og hans andet Giftermaal, som et Offer, der var nødvendigt for at befæste Keiserdømmet, og fuldende dets Beherskers Lyksalighed.

En Aften paa Fontainebleau, da Keiserinden kom tilbage fra Messe, standsede Fouché hende ved et Vindue i Galleriet, medens han, med en næsten ubegribelig Dristighed, med alle de formildende Omsvøb, hans Kløgt kunde udfinde, udviklede for hende Nødvendigheden af et Offer, som han forestillede hende at være lige høimodigt og uundgaaeligt. Taarerne stege Josephine i Øinene — hun skiftede vexelviis Farve — hendes Læber svulmede — og det mindste Raadgiveren havde at befrygte, var at hans Raad havde fremkaldt et stærkt Anfald af Nervetilfælde. Hun beseirede imidlertid sin Bevægelse saameget, at hun, med en skjælvende Røst, kunde spørge Fouché, om han havde nogen Bemyndigelse til at føre et saadant Sprog til hende. Han svarede benægtende, og sagde, at han kun havde vovet et saadant Andragende, fordi han med Vished havde ahnet, hvad der nødvendigt maatte indtræffe, og fordi det havde været hans Attraa at henvende hendes Opmærksomhed paa en Sag, der saa nær angik hendes Hæder og Lyksalighed.

Som en Følge af denne Samtale, siger man, at en lidenskabelig og interessant Scene skal have funden

Sted imellem Buonaparte og hans Gemalinde, i hvilken han med naturlig Sanddruhed fralagde sig enhver Deeltagelse i Fouchés Meddelelse, og ved ethvert Middel, der stod i hans Magt, søgte at adsprede hendes Frygt. Men han vægrede sig ved Fouchés Afskedigelse, da hun forlangte denne, som Straf for denne Ministers Dristighed med at ville vildlede hendes Følelser; og denne Vægring alene kunde have overbeviist Josephine om, at omendskjøndt en gammel tilvant Hengivenhed for en Tid kunde vedligeholde sin Indflydelse i Brudekammeret, saa maatte den dog tilsidst vige for den politiske Interesses Fordringer, som sikkert maatte blive de herskende i Kabinettet. Sandt at sige var, da Ideen engang var bleven yttret, Hovedhindringen ogsaa derved fjernet, og Buonaparte, der saaledes var befriet for den Smerte, directe at meddele Josephine det ukjærlige og utaknemmelige Forslag, behøvede nu kun at unde hende Tid til at gjøre sig fortrolig med Tanken om en Skilsmisse, som en Forholdsregel, politiske Forbindelser gjorde uundgaaelig.

Fouchés Andragende skeete før Napoleon foretog sine Operationer i Spanien; og paa den Tid Sammenkomsten i Erfurt fandt Sted, synes Skilsmissen at have været en afgjort Sag, siden et Partie imellem Buonaparte og en af de russiske Storhertuginder, hvis Mulighed man havde ahnet siden Tilsiter-Tractaten, igjen kom paa Bane og under alvorlig Forhandling, og om det end ikke af den russiske Keiserfamilie modtoges med hjertelig Beredvillighed, var det

dog ligesaa langtfra at blive afslaaet. Den regjerende Keiserinde og Enkekeiserinden vare imidlertid derimod. Den forebragte Hindring var, som vi tilforn have nævnt, Religionsforskjellen; men disse hoihjertede Fyrstinder afsloge Forbindelsen fornemmelig paa Grund af Beilerens personlige Characteer. Og omendskjøndt Forhandlingerne maae have været førte med den største Hemmelighed, som man vel kan tænke sig, synes det sandsynligt at Ideen om at substituere en Erkehertuginde af Østerrig for hende, hvis Haand var ham nægtet, fremførtes under Forhandlingerne til Schönbrunner-Tractaten, og bevirkede, at det svagere Partie derved vandt mildere Vilkaar. Napoleon selv siger, at han opgav sit Forsæt at sønderlemme Østerrig, da hans Givtermaal blev bestemt. Men Fredsvilkaarerne bleve underskrevne den 14de October, og den Bevæggrund, som foranledigede Napoleon til at tilstaae dem, maa derfor have eksisteret forinden dette Tidsløb.

Dog forsikkrer man dristig det Modsatte. Ideen til Partiet siges at være fattet af den østerrigske Regjering i en sildigere Periode, da den erfarede, at Napoleons Underhandlinger om en ægteskabelig Alliance med Alexanders Familie mødte Vanskeligheder. Fouché tilregner det Hele at hidrøre fra den Færdighed, som vistes af hans egen Agent, Greven af Narbonne, en Franskmand af den gamle Skole, vittig, smidig, munter, af fine Sæder og insinuant, der var Ambassadeur i Wien i Januar 1810.

Men hvad enten Josephines Efterfolgerinde allerede var bestemt eller ikke, saa vare de tagne Forholdsregler

for at adskille denne elskværdige og interessante Dame fra den Mand, hvis Lykke hun havde bidraget til at gjøre, og hvis Person hun var saa hengiven, i fuld og offentlig Virksomhed kort efter hendes Gemals Tilbagekomst fra Felttoget ved Wagram. Den 3die December overværede Buonaparte det hoitidelige Te Deum, der blev afsjunget for hans Seire. Han var klædt med usædvanlig Pragt, i spansk Dragt, med en uhyre Fjederbusk i sin Hat. Kongerne af Sachsen og Würtemberg, der ved denne Leilighed gjorde Opvartning som hans Drabanter, vare posterede ved Siden af ham i fuld Uniform, og forbleve ubedækkede under Ceromonien.

Fra Cathedralkirken begav Napoleon sig hen til Aabningen af det lovgivende Corps, og roste sig, i den Tale han holdt til dette, af de Seire, han havde vunden, og de Trophæer, han havde hjembragt, ja, han pralede af, at have gjenforenet Toscana med Keiserdømmet — som om Plyndringen af Enken og den Faderløse, der hverken havde fornærmet ham, eller gjorde ham Modstand, nogensinde kunde være en værdig Gjenstand for Triumph. Af Sagernes Stilling i Spanien kunde man ikke drage nogen directe Aarsag til Lykønskning, men naar Napoleon ikke længer kunde kræve Roes for Tingene, saaledes som de for Øieblikket stode, var han ødsel i sine Løfter om en hurtig Forandring til det Bedre, og talde som en Prophet, naar han ikke længer kunde forebringe behagelige Kjendsgjerninger.

„Naar jeg", sagde han, „viser mig paa den an-

den Side af Pyrenæerne, skal den forfærdede Leopard styrte sig i Oceanet, for at undgaae Skjændsel, Nederlag og Tilintetgjørelse. Mine Vaabens Triumph skal være som det Godes Genius's Seier over det Ondes Dæmon, som Maadeholdenheds, Ordens og Moralitets over Borgerkrig, Anarkie og de onde Lidenskaber." Med saa skjønne Farver vil Ærgjerrighed og Uretfærdighed søge at besmykke sine Planer. Et poetisk Svar af Monsieur des Fontanes forvissede Keiseren om, at hvad der stod i Forbindelse med ham maatte hæve sig til Storhed; hvad der var underkastet enhver Andens Indflydelse truedes med et hurtigt Fald. „Det var derfor nødvendigt" vedblev han, „at underkaste sig Eders Magt og Raad, der paa eengang styres af Heltemod og Politik." Paa denne Tale gav Buonaparte et Svar, i hvilken han, i det han atter greb det velnyttede Thema, hans egen Roes, hentydede paa de Hindringer, han havde beseiret, og sluttede: „Jeg og min Familie ville altid vide at offre vore ømmeste Følelser for den store Nations Interesse og Velfærd." Disse Slutningsord, hvis Mening alt gjættedes af alle dem, der hørte til Hoffet, vare snart ingen Gaade for Publikum i Almindelighed.

To Dage efter gjorde Napoleon Josephine bekjendt med den grusomme Visshed, at Skilsmissen var afgjørende bestemt. Men hverken de mange Maaneder, der vare forløbne siden denne Gjenstand første Gang var bleven berørt af Fouché — eller den Overbeviisning, som hun forlængst fra forskjellige Sider maatte have modtaget om, at denne Forholdsregel var

uforanderlig besluttet, kunde give hende Styrke til at høre sin elskede Gemals Læber bebude hvad der i Gjerningen, skjøndt ei af Navn, var en Forstødelses-Dom. Hun faldt i en lang og dyb Afmagt. Napoleon var meget rystet, men hans Beslutning var fattet og kunde ikke forandres, Forberedelserne til Skilsmissen fortsattes uden Ophold.

Den 15de Decbr., netop ti Dage efter at Keiserinden havde modtaget den officielle Meddelelse om sin Skjæbne, optraadte Napoleon og Josephine, i Nærværelse af Stor-Kantsleren, Napoleons Familie, de fornemste Stats-Embedsmænd — med eet Ord, det hele keiserlige Conseil. I denne Forsamling udviklede Napoleon den store Nationalinteresse, som fordrede, at han maatte have corporlige Efterfølgere, Arvinger til hans Folks Kjærlighed, for at indtage den Throne, hvorpaa Forsynet havde sat ham. Han underrettede dem om, at han alt i flere Aar havde opgivet Haabet om at faae Børn med sin høistelskede Gemalinde, Keiserinde Josephine; og at han desaarsdg havde besluttet at underkaste sit Hjertes Følelser Statens Bedste, og at forlange deres Ægteskabs Opløsning. Han var, tilføiede han, kun 40 Aar gammel, og kunde vel haabe at leve saalænge, at han kunde opdrage de Børn, Forsynet maatte skjænke ham, i sine egne Følelser og i Regjeringskunsten. Han dvælede derpaa igjen ved den Troskab og Ømhed, som var viist ham af hans elskede Gemalinde, der havde været hans Livs Ledsagerinde i 15 Aars lykkelige Forening. Kronet, som hun havde været det, af hans

egen Haand, ønskede han, at hun skulde for Livstid beholde Rang af Keiserinde.

Josephine reiste sig, og yttrede, med en skjælvende Røst, og Øinene fulde af Taarer, i faa Ord samme Følelser, som hendes Gemal. Det keiserlige Par forlangte derpaa af Stor-Kantsleren et skrevet Document til Vidnesbyrd om deres gjensidige Skilsmisse-ønske; og dette meddeeltes i behørig Form, under Conseillets Authoritet.

Senatet blev derefter forsamlet; og den 11te December udkom et Consultum, eller Decret, der authoriserede Keiserens og Keiserindens Skilsmisse, og forsikrede Josephine en Enkepension af 2 Millioner Franker og Rang af Keiserinde saalænge hun levede. Adresser bleve voterede til begge de keiserlige Personer, hvori alle mulige Variationer løde om den Pligt at underkaste det almene Bedste vore kjæreste Følelser; og Buonapartes Forhold, ved at bytte sin gamle Livsledsagerinde bort mod en yngre, blev proclameret som et Offer, hvorfor det franske Folks evige Kjærlighed alene kunde trøste hans Hjerte.

Da Napoleons og Josephines Forening saaledes var bleven ophævet af den øverste civile Magt, stod der alene tilbage at forskaffe de geistlige Authoriteters Samtykke. Stor-Kantsleren, med behørig Bemyndigelse af det keiserlige Par, fremkom med en Begjæring til denne Hensigt for Officialets Prælat, eller Paris's geistlige Ret, der ikke tøvede med at erklære Ægteskabet for opløst, hvorhos den dog ikke angav nogen Grund til denne sin Dom. Den forkyndte

imidlertid denne Oplosning som overeensstemmende med Conseillernes Decreter og den gallikanske Kirkes Vedtægter — et Angivende, som vilde have kostet de lærde og høiærværdige Officialer meget Hovedbryd, hvis de skulde have beviisliggjort det enten ved Grunde eller Authoritet.

Da denne Dom endelig havde opløst deres Forening, trak Keiseren sig tilbage til St. Cloud, hvor han levede i Stilhed nogle Dage. Josephine opslog derimod sin Residents i den skjønne Villa Malmaison i Nærheden af St. Germains. Her opholdt hun sig fornemmelig, i de Leveaar hun havde tilbage, hvilke netop bleve forlængede saameget, at hun saae sin Gemals første Fald — en Begivenhed, som kunde have været forebygget, hvis han oftere havde overtalt sig til at laane Øre til hendes maadeholdende Forestillinger. Hun tilbragte fornemmelig sit Liv med at beskytte de skjønne Kunster, i hvilke hun samlede nogle fortrinlige Arbeider, og med at fortsætte sit Studium af Botanikken; men især deleshed med den næsten daglige Udøvelse af Godgjørenheds- og Veldædigheds Handlinger, hvoraf de engelske détenus, af hvilke der opholdt sig adskillige i St. Germains, ofte høstede Nytten. Napoleon besøgte hende meget ofte, og behandlede hende altid med den Agtelse, der tilkom hende. Han forøgede ogsaa hendes Enkepension med en tredie Million Franker, paa det at hun ikke skulde føle nogen Ubeqvemmelighed af de Udgifter, til hvilke hendes svage Side bevægede hende.

Aldrig saasnart var denne vigtige Statsbegiven-

hed fuldbragt, før det store Conseil sammenkaldtes, den 1ste Februar, for at yde Keiseren sin Bistand ved Valget af en ny Gemalinde. Man gav det at forstaae, at et Partie med en Storhertuginde af Rusland havde været foreslaaet, men vilde møde Hindringer formedelst Religionsforskjellen. En Datter af Kongen af Sachsen blev ogsaa nævnt, men det blev letteligt bibragt Conseillet, at dets Valg burde falde paa en Prindsesse af det østerrigske Huus. Ved Slutningen af Mødet blev Eugene, den forskudte Josephines Søn, af Raadet bemyndiget til at foreslaae for den østerrigske Ambassadeur et Partie imellem Napoleon og Erkehertuginde Maria Louisa. Fyrst Schwarzenberg havde modtaget Forholdsregler i denne Henseende, saa at Partiet blev foreslaaet, omhandlet og afgjort i Conseillet, og siden bragt i Rigtighed imellem Befuldmægtigede fra begge Sider, i Løbet af 24 Timer. Napoleons og Maria Louisas Forlovelse høitideligholdtes i Wien den 11te Marts 1810. Buonapartes Person repræsenteredes af hans Yndling Berthier, medens Erkehertug Carl deeltog i Ceremonien i Keiser Frands's Navn. Faa Dage efter var den unge Brud, ledsaget af Dronningen af Neapel, paa Veien til Frankerig.

Med sund Smag unddrog Napoleon sig de Ceremonier, der bleve brugte ved Marie Antoinettes Modtagelse, hvis Giftermaal med Ludvig den 16de, skjøndt dette aldrig blev nævnt eller antydet, i andre Henseender var Mønstret for den nærværende Høitidelighed. I Nærheden af Soissons, reed en enkelt

Rytter, der paa ingen Maade udmærkede sig ved sin Dragt, forbi den Vogn, hvori den unge Keiserinde sad, og havde den Dristighed at vende om, som for at betragte hende noget nøiere. Vognen standsede, Døren oplodes, og Napoleon oversprang enhver kjedelig Ceremonie, ved selv at introducere sig hos sin Brud, og følge med hende til Soissons. Bryllups-Ceremonien udførtes i Paris af Buonapartes Onkel, Cardinal Fesch. De meest glimrende Forlystelser, Illuminationer, Concerter, Feste fandt Sted ved denne høitidelige Leilighed. Men der indtraf en stor Ulykke, som kastede en mørk Skygge over disse Glædesyttringer. Fyrst Schwarzenberg havde i den festlige Anledning givet et pragtfuld Bal, da der ulykkeligviis opkom Ild i Dandsesalen, der var en temporair Bygning, som var reist i Haugen. Intet kunde standse Flammerne, i hvilke adskillige Personer, og især deleshed Fyrsten af Schwarzenbergs egen Søster, tilsatte Livet. Denne sørgelige Omstændighed nedslog den offentlige Stemning, og blev betragtet som et slet Forvarsel, især da man erindrede sig, at Ludvig den 16des Giftermaal med en foregaaende Prindsesse af Østerrig var bleven betegnet med en lignende Ulykke.

Som huuslig Begivenhed betragtet, kunde Intet mere bidrage til Buonapartes Lyksalighed end hans Forening med Maria Louisa. Han pleiede at sammenligne hende med Josephine, ved at tillægge den sidste de Fortrin, Kunst og Gratie kunde give; den første naturlig Beskedenheds og Uskyldigheds Tillokkelser. Hans forrige Keiserinde brugte ethvert Kunst-

greb for at understøtte eller forhøie sine personlige Yndigheder, men med saa megen Klogskab og Hemmelighedsfuldhed, at man aldrig kunde efterspore hendes Toillettes hemmelige Virkninger — hendes Efterfølgerinde søgte ene ved Ungdom og Natur at bevare sin Magt til at behage. Josephine bestyrede kun slet sine Indtægter, og gjorde sig ingen Samvittighed af at gjøre Gjeld — Maria Louisa levede efter sine Indkomster, og naar hun ønskede Mere, som sjeldent var Tilfældet, forlangte hun det som en Gunst af Napoleon. Josephine, vant til politisk Intrigue, vilde gierne styre, øve Indflydelse over, og veilede sin Gemal. — Maria Louisa attraaede ene at behage og adlyde ham. Begge vare fortræffelige Fruentimmer, af en høist elskværdig Characteer, og Napoleon ømt hengivne. I Forskjellen imellem disse udmærkede Personer kunne vi let opdage de herskende Træk af den parisiske og den fordringsfrie tydske Skjønhed; men det er vistnok besynderligt, at den kunstrige Characteer tilhørte en vestindisk Planteurs Datter; den naturlige og fordringsfrie en Prindsesse af det stolteste Hof i Europa.

Buonaparte, hvis huuslige Forhold i Almindelighed var roesværdigt, viste den yderste Opmærksomhed for sin fyrstelige Brud. Han iagttog imidlertid den strængeste Etikette og fordrede den igjen af Keiserinden. Naar det, som ofte var Tilfældet, f. Ex. hændte, at han hindredes fra at passe den Tid da Middagstaffelet blev serveret, blev han misfornøiet, naar hun, under hans Fraværelse, der ofte

varede længe, enten tog en Bog, eller søgte nogen qvindelig Beskjæftigelse — kort, naar han ikke fandt hende ventende paa Signalet til at indtage hendes Plads ved Bordet. Maaskee gjorde en indre Erkjendelse af hans underordnede Herkomst Napoleon mere tilbøielig til denne Art af Formalitet, saa at han ikke kunde overtale sig til at aflægge den. Paa den anden Side siger man, at Maria Louise havde udtrykt sin Forundring over, at hendes Gemal unddrog sig Brugen af Vaaben og en Gardes Ledsagelse, og at han gik omkring med en Privatmands Frihed, omendskjøndt dette ikke kunde være saa paafaldende for en Prindsesse af den østerrigske Keiserslægt, hvis fleste Medlemmer, og især deleshed Keiser Frands, ere vante til paa offentlige Steder og de offentlige Spadseregange fortroeligen at blande sig imellem Wiens Folkeskare.

Da dette Skridt havde Indflydelse paa hans politiske Skjæbne, har Buonaparte beklaget sig over, at det østerrigske Partie var en steil Fjeldskrænt, bedækket med Blomster, som han af Haabet om huuslig Lyksalighed ubesindig forledtes til at nærme sig. Men om det blev saa, laae Feilen hos Napoleon selv; hans Undersaatter og hans Bundsforvandte spaaede ganske andre Følger deraf; og det maa tilregnes ham selv, at disse Spaadomme sloge feil. Man maatte vel vente sig, at en Forbindelse med den ældste Keiserstamme i Christenheden kunde have bragt Buonaparte til at antage noget af hiint Maadeholdsprincip, som mere fæster Blikket paa Magtens Vedvarenhed,

end paa dens Forøgelse. Det bestemte et Punkt, hvorved han kunde standse. Man kunde tænke sig, at han, mættet af Lykke og træt af Planer, vilde have sysselsat sig mere med at befæste den Magt, han ønskede at lade overgaae til hans ventede Afkom, end med at stræbe efter at gjøre sin Storhed mere hadefuld og mere usikker, ved nye Ærgjerrighedsplaner. Selv de Tillokkelser, som denne Forening medførte for hans huuslige Liv, haabede man, maatte tilveiebringe en Lyst til Hvile, der, hvis den kunde havde havt Indflydelse paa hiin luende Indbildningskraft og jernhaarde Constitution, kunde have været af saa væsentlig Fordeel for Europa.

Napoleon vidste hvad man ventede sig, og søgte iforveien at forsvare sig for det feilslagne Haab, som han forudsaae at ville paafølge. — „De gode Borgere glæde sig oprigtigt over mit Giftermaal, Monsieur?" sagde han til sin Minister Decres. — „Særdeles meget, Sire." — „Jeg forstaaer det, de meene, Løven vil lægge sig til at slumre, ha!" — „Skal jeg være oprigtig, Sire: de nære noget Haab af denne Natur." — Napoleon taug et Dieblik, og svarede herpaa: „De tage Feil, men Skylden ligger ikke hos Løven. Slummer vilde være ligesaa behagelig for ham som for Andre. Men see de da ikke, at jeg, medens jeg har Mine af, bestandig at være den angribende Deel, dog i Virkeligheden kun spiller den defensive Rolle?" — Dette Sophisterie, hvorved Napoleon søgte at overtale alle Mennesker til at troe, at hans bestandige Krige ikke reiste sig af hans eget

frie Ønske, men af en Nødvendighed, hans Stilling medførte, skal i det følgende nærmere blive omhandlet.

Imidlertid ville vi alene bemærke, at Keiser Alexander dømte saare rigtigt om Følgerne af det østerrigske Partie, da han, ved at modtage Efterretningen derom, udbrød: „Saa vil det næste Værk blive at drive mig tilbage til mine Skove.“ Saa vis var han paa, at Napoleon vilde gjøre denne nøie Forbindelse med Keiser Frands til Middel for et Angreb paa Rusland; og saa skarpt forudsaae han Spirerne til nye og mere fortvivlede Krige, i en Forening, af hvilken mere kortsynede Politikere ventede Fredens Velsignelser.

Miss Wrights Anlæg i Nordamerika til Slavers Befrielse.*)

Miss Wrigth er fordeelagtigen bekjendt i den lærde Verden ved adskillige Værker, trykte i England og i de forenede Stater. Hendes første Reise i Amerika, under Titel af „Views of society and manners in America“ er bleven oversat paa Fransk, saavelsom en vittig Roman, kaldet „Nogle Dage i Athenen.“ De Personer, som under Miss Wrights Ophold i Paris, have lært at kjende hende

*) Meddeelt; fra Le Globe, Januari og Mai, 1827.

og at vurdere hendes ædle Characteer, ville neppe forbauses over at høre, at hun har besluttet at opoffre sit Talent, sin Formue, sit Liv til Hjelp for de ulykkelige sorte Slaver i de forenede Stater.

Miss **Wright**, som bedømmer sig selv med en overdreven Beskedenhed, har troet, at hendes Skrifter mindre end hendes Exempel kunde tjene Menneskelighedens Sag. Hun har opoffret sig dertil med fuldkommen Fornægtelse af sin egen Fordeel, og blot i det Haab at hendes ædle Opoffrelse kunde finde Efterlignere.

Hendes Plan bestaaer i at kjøbe Negerslaver og forflytte dem til en Stat, hvor Slaveriet er afskaffet. I tre Aar arbeide de for deres Herrer, og dette Arbeide antages at godtgjøre Herrerne deres Omkostninger. Efter de tre Aars Forløb blive de frigivne, og have den dobbelte Fordeel af være frie og at have lært et Arbeide, som kan ernære dem.

Miss **Wrights** Sundhed har liidt meget i den senere Tid. Hendes Søster havde havt Mod nok til at følge med hende i hendes Eensomhed, begge have været nær ved at døe som Offere for Climatet, der i disse nylig opdyrkede Egne, som bekjendt, er meget usundt. De sidste Efterretninger vare mere beroligende; begge Søstrene havde overstaaet Febrene, og fortsatte med Iver Udøvelsen af deres Yndlingsplaner.

(Nu følger et meget interessant Brev fra Miss **Wright** til en fransk Dame, hvoraf her blot meddeles det, som nærmest angaaer Hovedæmnet):

„Synet af et Skib ved et Fort i Virginien, ladt og overfyldt med Ulykkelige, lænkede to og to sammen, bestemte til at sælges paa Markedet i Savannah, opvakte min hele Medlidenhed, og fængslede min Opmærksomhed ene paa den Gjenstand, som nu sysselsætter mig. Jeg

tænkte ideligt paa Sagen, og søgte overalt efter Sjæle, stemte som min; endelig efterat have søgt, grublet, udspurgt, reist, udkastede jeg i Hovedet en Plan. Jeg træffer paa Hr. Flower og hans Familie, som ere sysselsatte med samme Gjenstand. Jeg taler med dem om min Idee, og Hr. Flower giver mig sit Løfte, at opoffre sig udelukkende for Iværksættelsen af vort Forehavende. Da jeg havde gjort de fornødne Forberedelser, fulgte han mig paa alle mine Reiser, hjalp mig ved Kjøbet af Jord ꝛc., og da han havde skaffet mig en ret beqvem Bopæl, vendte han tilbage til sit Hjem i Illinois for at føre hans Familie til mig, saavelsom min, der i ½ Aar har levet hos hans Kone. Denne uforlignelige Kone har indrettet Alt paa det Bedste; hendes Mand vilde have solgt i det mindste en Deel af sine Jorder, men jeg har sat mig derimod; thi i Tilfælde af Ulykke, maa han dog kunne sikkre sine Børn en uafhængig Stilling, og hans Formue er allerede formindsket ved ti Aars Anstrængelser og Offre. Vi ere blevne enige om, at jeg skaffer Pengene til Kjøbet af Jord og til alle de første Udgivter, og at han fra Illinois lader komme alt hvad vi behøve paa Avlsgaarden af Qvæg, Plove, Levnetsmidler o. s. v., indtil den nye Gaard kan levere alle Fornødenheder. I Betragtning af min indskrænkede Formue og af de Farer, jeg kunde være udsat for, ved at gaae for rask frem, anvender jeg blot 12000 Dollars, som ved Hr. Flowers Hjelp ville være tilstrækkelige til at skaffe os en god Avlsgaard, som kan dyrkes af 6 Mænd og 4 Qvinder, som jeg kjøber i Nashville for 400=500 Dollars hver."

„Nu er jeg ganske ene med en god Negerinde, i min lille, ret hyggelige Hytte (i Nærheden af Memphis ved Missisippi under 35° nordl. Br.), hvor jeg venter mine Venner fra Illinois, og mine Negre fra Nashville."

*** *** ***

Miss Wright har senere søgt at sikkre den begyndende Colonie en Tilværelse, uafhængig af hendes egen. En lovformelig Act, indrykket i en amerikansk Journal, som vi have for os, synes ganske at opfylde dette Formaal.

Miss Wright skjænker Landstrækningen Nashoba, med de Negre, som dyrke samme (Alt vurderet til 80,000 Francs) til nogle Menneskevenner, som ville fremme hendes Planer. Eierne, eller rettere Fideicommissairerne, forpligte sig ved Modtagelsen, for dem selv og deres Efterkommere, til at forvalte Jorderne til Fordeel for den sorte Folkeslægt, og det paa følgende Maade. De Slaver, som høre til Boligen, blive frie efter en vis Tids Forløb, naar deres Arbeide har betalt deres Indkjøbspriis, de herved erhvervede Penge anvendes til at kiøbe andre Slaver, som siden ligeledes blive frie. Det er fastsat ved Acten, at der ved Anlægget stedse skal være en Skole for Børnene uden Forskjel paa Farverne.

Antallet af Fideicommissairerne (trustees) er ikke fastsat; men strænge Bestemmelser udelukke alle dem, som kunde blive lokkede af Fordelen alene; iøvrigt have Fideicommissairerne, foruden den Ære at medvirke til en ædel Daad, ingen anden Løn for deres Uleilighed end Ret til at faae Bolig og Underholdning paa Landstrækningen Nashoba. Det glæder os, i Spidsen for dem at see General Lafayette. Desuden bemærker man iblandt dem Miss Camilla, Søster til Miss Wright, og den ædle Hr. Flower.

„Vor lille Colonie", skrev Miss Wright nylig, „er saa rolig og saa lykkelig, at vor første Omhu, som vor første Pligt, for at undgaae at afbryde dens Enighed og Fred, skal være, kun at antage saadanne Personer iblandt os, som dele vore Følelser og vore Ideer."

De sidste Breve fra Miss Wright ere af 26de Febr. 1827. Hendes Sundhed, som havde været haardt angre-

den, kom lidt efter lidt tilbage, og hendes Venner haabede endog snart at see hende igjen i Europa, hvor hun dog kun agter at opholde sig en kort Tid.

Wellingtons Resignation.*)

London, i Juni 1827.

— „Jeg kommer fra en Kunstners Attelier, der har et drastisk Dobbeltbillede under Arbeide: paa høire Side Napoleons Thronafsigelse i Fontainebleau, paa venstre den ædle Lord Wellingtons Resignation. Characteren i Stykket tilhøire er rørende, rystende Alvor; hvert af de franske Gardisters Ansigter bærer Præget af en med mandig Harme qvalt Laocoons-Smerte. Characteren i Stykket tilvenstre er Carricatur. Lorden har trukket alle europæiske Feltmarskalsuniformer paa sig over hverandre, og er derved bleven saa tyk som en Øltønde. Den øverste, den engelske Uniform, er han i Begreb med at trække af, hvorved engelske Landsoldater med kjendelig Iver ere ham behjelpelige. Disses Ansigter ere Hogarthske. Spot og Skadefryd ere deri drevne til den yderste Grændse af det Physiognomisk-mulige. Vilde man give disse tvende Fremstillinger til Underskrift: „Heltens Afskeed, og Lord-Over-Commandantens Resignation", saa vilde det neppe være muligt paa en mere talende Maade at udtrykke den geniale verdenshistoriske Storheds Triumph over den tilfældige Soldaterlykke."

*) Fragment af et Brev; fra „Mitternachtsblatt", Juli 1827.

Rosa.

En Fortælling, af Forfatteren til „The Subaltern."*)

I et af de nordlige Grevskaber i England, ligger, noget over en Fjerdingvei fra Havet, og omtrent ligesaa langt fra en bekjendt militair Station, en i antik Smag, af røde Muursteen opført Vaaning, hvis Bygningsmaade og Udstrækning neppe kunde sætte den i Klasse med nogen egentlig Herregaard, medens begge Dele dog derhos vise, at dens Eier maatte staae betydeligt over en almindelig Forpagter. I henved tre Aarhundreder havde her boet en Familie, der førte Navnet Wilmot, og som i dette lange Tidsrum hverken havde hævet sig ved nogen særdeles Anstrængelse, eller, ved Lykkens Ugunst, var nedsjunken fra det Standpunkt, den engang havde indtaget. Den ene Slægt modtog Eiendommen fra den anden, i samme Forfatning, hvori denne havde modtaget den fra den foregaaende Generation; de Jorder, der hørte til den, bleve hverken forøgede eller formindskede; der blev hverken tilbygget nye Fag eller borttaget noget af de gamle; med eet Ord, blandt de stedsevarende Forandringer, som Alt under Solen er underkastet, syntes det som om Toldgaarden, og Toldgaarden alene, forblev uforandret.

---

*) Fra: „Friendship's Offering, a literary Album", London. 1827.

De sidste af Navnet Wilmot, som beboede denne Gaard, vare en Fader og hans Datter. Den første havde, efterat have tjent mange Aar i Marinen, i en langt bortliggende Deel af Kongeriget, giftet sig med en ung Kone, der kun levede saa længe til hun havde skjænket ham et Pant paa sin Kjærlighed, og saaledes dobbelt lod ham føle, hvor meget han havde tabt ved at blive hende berøvet. Man veed ikke om hans huuslige Sorg havde nogen Virkning i saa Henseende; men Capitain Wilmot gik, efter at være bleven Enkemand, ikke mere tilsøes. Han trak sig tvertimod aldeles tilbage fra det offentlige Liv, boesatte sig i sin Fædrenebolig, og helligede der sit Barns Opdragelse og Pleie, sin udeelte Opmærksomhed.

Paa dette afliggende Sted opvoxede Rosa Wilmot snart som en Afgud for sin Faders Omhed, og en Gjenstand for hele Nabolaugets Kjærlighed og Agtelse. Hun var smuk; dog udgjorde hendes personlige Skjønhed den uvæsentligste Deel af hendes Tillokkelser. Kunstløs, blid og godmodig, var Rosa aldrig saa lykkelig som naar hun fandt Leilighed til at kunne bidrage til Andres Lyksalighed. Den Fattige var hun en varmtfølende og dog derhos forsigtig Veninde; i Selskab med sine Lige aandede hun lutter Liv og Munterhed; og hun var sin Faders Øiesteen, uden hvem Livet ikke vilde have havt noget Værd. Rosa besad imidlertid ikke nogen høi Dannelse, i dette Ords almindelige Betydning; det vil sige, hun var ikke meget belæst, og det eneste Sprog hun, foruden Modersmaalet kjendte, var det Franske. Hun spilte med

nogen Færdighed, og sang med Smag og Følelse; men hendes eneste Instrument var Fortepianoet, og hendes Samling af Musik bestod blot af vilde og simple National-Melodier. Men Rosa besad høiere Gaver, end de dueligste Læremestere ere istand til at bibringe. Hendes Hjerte var godt, hun havde en sund Forstand, og hendes Characteer var netop saa meget romantisk, at den derved kunde krydre Hverdagslivets Nydelser, uden, i det mindste ei i nogen alvorlig Grad, at forøge dets smaalige Bekymringer.

Da det var almindeligt bekjendt, at Capitain Wilmot, foruden Gaarden, eiede en temmelig betydelig Formue, som han havde erhvervet sig ved de Priispenge, som vare faldne ham til Deel, kunde det ikke mangle, at jo saa snart Rosa havde naaet den giftefærdige Alder, ogsaa Beilere begyndte at indfinde sig. Der var allerede gjort hende flere fordeelagtige Tilbud, men hun afslog dem alle; thi hendes Følelser vare fjernede fra Alt, hvad man i det daglige Liv kalder egen Interesse, og hendes Fader holdt altfor meget af at have hende om sig, til at han med Utaalmodighed skulde tilskynde hende at gaae denne sin vigtige Bestemmelse imøde. Rosa vedblev saaledes kun at leve hos og for ham, og hun havde allerede fyldt sit 19de Aar, uden at det mindste Kjendetegn paa nogen ømmere Tilbøielighed endnu havde røbet sig i hendes Hjerte.

Saaledes skulde det imidlertid ikke bestandig blive. Det var paa en Dag i September, da Capitain Wilmot fyldte sit 69de Aar, at et Selskab havde samlet

sig i Nærheden af Toldgaarden, for at feire denne Dag ved en landlig Fest. Et optrækkende Uveir nødte den muntre Forsamling til at søge Ly under deres Værts gjæstfrie Tag. Der kom nogle Lynglimt, og Regnen skyllede allerede ned, da en lydelig Banken paa den yderste Port underrettede Selskabet om, at endnu Andre trængte til Ly. Man skyndte sig at lukke op, og en Person, der var klædt i Jægerdragt, blevført ind i Salen. Ingen af de Tilstedeværende kjendte ham, men han indtraadte med hiin høie og utvungne Selvbevidsthed, der, langt fra uforskammet Paatrængenhed, alene er den dannede Verdensmand egen. Han syntes omtrent at kunne være en sex eller syv og tredive Aar gammel, havde et særdeles vakkert Udvortes, et aabent, mandigt og udtryksfuldt Ansigt, og indgjød strax ved sin hele Adfærd det lille Selskab den Overbeviisning, at han i det mindste fuldkommen egnede sig til at betragtes som deres Ligemand. Han gjorde en høflig Udskyldning fordi han havde forstyrret det selskabelige Samqvem i en Familiekreds, og fortalte, at han netop havde været paa Jagt der i Nærheden, da han var bleven overfalden af Uveiret; og da man med Velvillie bød ham velkommen, tog han hurtig Deel i Samtalen, som om han var en ventet og bekjendt Gjæst. Man bad han indstændig at deeltage i Aftensmaaltidet; og han afslog ikke heller denne Indbydelse, saa at Maanen allerede skinnede klart paa den skyefrie Himmel, før han reiste sig for at tage Afskeed. Under dette korte og hændelsesvise Besøg havde hans Personlighed og Forhold gjort et saa

behageligt Indtryk paa hans nye Bekjendte, at Capitainen ikke vilde tillade ham at gaae bort, førend han havde lovet ham, inden kort Tid at gjentage sit Besøg.

Denne interessante Mand, som Hændelsen saaledes havde indført i den Wilmotske Familie, var Major Elliot, den Overstcommanderende ved det Infanterie-Regiment, som paa den Tid laae indqvarteret i Nabolauget. Da han var en øvet Jæger, tilbragte han meget af sin Tid paa Jagten, og havde, som han siden tilstod, flere Gange seet Rosa paa Tider, da hun mindst drømte om at være en Gjenstand for en Fremmeds Nysgjerrighed. Han havde nu gjort hendes Bekjendtskab under Omstændigheder, der satte ham istand til at bedømme, hvorvidt det Indtryk, som det blotte flygtige Syn af hende tidligere havde gjort paa ham, lod sig retfærdiggjøre; og hans Forhold vidnede snart om, at han betragtede hende fra dette Synspunkt. Han glemte ikke sit Løvte; men gjentog sine Besøg hos Wilmots, vistnok ikke hurtigere end man ønskede hans Komme; men sikkert meget snarere, end man havde ventet det. Han kom, og kom igjen, han blev hver Gang indstændig anmodet om at blive, og han blev; kort, hans Besøg bleve inden en meget kort Tid Hverdagshændelser, og inden en Maaneds Forløb meldte han sig som Frier til Rosa.

Vi have allerede bemærket, at Rosas Characteer netop havde saameget Romantisk ved sig, at dette kunde give Livets sædvanlige Begivenheder et særeget Colo-

rit. Blandt disse hørte det vistnok ogsaa, at laane en Beiler Øre; men selv at erfare de Følelser, som en Elsker beskrev, var for hende baade nyt og behageligt. Naar vi skulde bekjende Sandheden, saa kan det ikke nægtes, at Rosa jo allerede ugjenkaldelig havde fæstet sine Tanker paa Major Elliot, mange Dage før i det mindste hans Ord kunde retfærdiggjøre det. De havde gjort hinandens Bekjendtskab under saa særegne Omstændigheder; han var, i sin hele Adfærd, i sine Ideer, sit Sprog og sin Smag, saa forskjellig fra de andre Mennesker, med hvilke hun var vant at omgaaes, at hvis Kjærlighed virkelig kan tændes ved det første Diekast, dette da maa have været Tilfælde med hende. Rosa kjendte ikke Forstillelse, hun hyklede derfor ikke en Ligegyldighed, som hun ikke følte; men henviste Elliot til hendes Fader, med den aabenhjertige Tilstaaelse, at der fra hendes Side ikke vilde være nogen Hinder for deres Forening. Capitain Wilmot var en ærlig, ligefrem Mand, der selv havde saa strænge Begreber om Ære, at han ogsaa maatte tiltroe Andre dem. Han indlod sig derfor ikke saa vidtløftigt paa Spørgsmaal om Major Elliots Forhold og Omstændigheder, som en større Grad af Klogskab eller Verdenskundskab, kunde have bevæget ham til. Af Majorens Kammerater vidste han, at hans Datters Elsker var en brav og dygtig Krigsmand; Armeelisten forvissede ham om, at han virkelig var en Greveson, og da Majoren selv aldrig havde udgivet sig for riig; men tvertimod tilstaaet, at hans Indkomster kun vare ringe, og at han ingen

Udsigt havde til at see dem forøgede paa anden Maade end ved Befordring i Armeen; saa indsaae Capitainen ingen Grund til Mistanke. Han gav uden Vægring sit Samtykke til de Elskendes Forening, og modtog Elliot fra dette Øieblik af i sit Huus som sin tilkommende Svigersøn.

Kort efter Forlovelsen gav Majoren Rosa blandt andre smaae Kjendetegn paa sin Kjærlighed, ogsaa en skjøn lille arabisk Hest. Dette Dyr blev naturligviis dets Eierindes Yndling. Det var føieligt, og lod sig let styre, saa at hun ei alene kunde bestige det med den største Sikkerhed; men det kom endogsaa naar hun kaldte, og aad Brød af hendes Haand. Denne velkomne Gave bragte hende snart i Vane med dagligen at ride ud med sin Elsker; og det vilde i Sandhed være vanskeligt at finde et Par, som med større Elskværdighed tillige mere egnede sig for hinanden end Rosa og hendes lille Araber.

Dagene henrandt saaledes ligesaa hurtigt som behageligt, og den Tid nærmede sig allerede, der var bestemt til at gjøre det unge Pars Lykke fuldkommen, og skjænke dem den hellige Nydelse, som ledsager en Forbindelse, der er sluttet af Hjertets Tilbøielighed. — Der var kun en Uge til Bryllupsdagen, da Rosa, der havde gjort Aftale med Elliot, om at møde ham paa Halveien til hans Qvarteer, en Morgen uden Ledsager reed ud paa sin Araber. Da hun havde naaet det aftalte Sted, og endnu ikke fandt Elliot, besluttede hun at ride noget længere; uden selv at tænke noget derved, men med en for hende selv ufor-

klarlig Bekymring, reed hun bestandig fremad, indtil Kassernerne selv laae for hende. Da hun bemærkede at Tropperne vare opstillede, vilde hun ikke ride nærmere, for ei at vække Opmærksomhed; og hun blev holdende, tildeels skjult bag et Træe, for at vente indtil Tjenesten var forbi og Elliot kom. — Imidlertid formerede Batailonen Quarrée, og der blev opreist i Midten et Træstillads, i Form af en Treangel. Faa Dieblikke efter kom en Vagt ud fra Kassernen, og førte en Soldat, med bagbundne Hænder og blottet Overkrop, henimod Batailonen. Denne Vagt var neppe traadt ind i Quarréen før et vildt Skrig af en qvindelig Røst mødte Rosas Ore. Et Fruentimmer styrtede i samme Dieblik ud fra en af Kassernerne med udslaget Haar og skjødesløst paaklædt; hun holdt sine foldede Hænder i Veiret, og kastede sig paa Knæe foran Elliots Hest, i det hun, med den voldsomste Smertes Udtryk, syntes at bønfalde ham. Men Elliot vendte sig fra hende, og reed ind i Quarréen. Hun reiste sig, udstødte igjen et nyt Skrig, og rev i Fortvivlelse Haaret af Hovedet, da hun pludselig fik Die paa Rosa og styrtede hen imod hende. Rosa skjælvede over sit hele Legeme: „O naadige Frøken!" raabte den Ulykkelige, i det hun, ude af sig selv, greb hendes Hest ved Tøilen; „Gud være lovet! Himlen har sendt Dem herhid, for at redde mig fra Fortvivlelse! — Frels ham! for Himlens Skyld frels ham! jeg veed, at De kun behøver at sige et Ord, og han er frelst." — „Og hvem skal jeg frelse, min gode Kone", svarede Rosa, med dyb Medlidenhed, „og

hvorfra skal jeg frelse ham?" — „Min Mand! min Mand!" raabte den Ulykkelige, i det hun sank paa sine Knæ; „frels ham fra Pælen, de ville pidske ham for en Feil, som han aldrig har begaaet. Han er virkelig uskyldig! Saa sandt Gud lever, han har ikke gjort det! — O naadige Frøken, frels ham! jeg veed at Majoren ikke kan nægte Dem noget, vær De hans Talsmand, naadige Frøken, og Gud vil velsigne Dem derfor.!" —

Rosa var aldeles overvældet af sine Følelser og brast i Graad. „Himlens Velsignelse hvile over disse Taarer!" raabte Konen, i det Rosa hurtigt reed hen imod Quarréen. Hun havde endnu ikke nærmet sig den, da Elliot fik Øie paa hende og fløi hende imode. „Rosa," raabte han, paa denne Plads maa Du ikke komme. Forlad mig, min elskede Pige; Du kan ikke være Vidne, til hvad her skal foregaae." — „Nei, Elliot", svarede hun, „jeg kan ikke forlade Dig. Jeg bønfalder Dig om at fritage denne arme Kones Mand for den skrækkelige Straf, han gaaer imode. Han er uskyldig! han maa være uskyldig! — Nei, jeg kan ikke forlade Dig, før Du har lovet mig at han ikke skal blive straffet." — „Du veed ikke hvad Du forlanger," svarede Elliot; „troe mig, min Elskede, jeg er ikke grusom; med min egen Villie skulde der ikke blive krummet et Haar paa hans Hoved. Men han er en Forbryder; en Krigsret har befundet ham skyldig, og Krigstugten maa overholdes. Du veed, at jeg ikke vilde nægte Dig noget, som jeg kunde opfylde, naar det ei stred imod min Ære; men

Du vil heller ikke kunne fordre, at jeg skal bringe Dig den til Offer." — „Nei, Elliot, Din Ære er mig dyrebarere end mit Liv; men hvad Vanære er der da i at tilgive en Medskabning, selv naar han har forbrudt sig? Er det ikke det ædleste Brug, vi kunne gjøre af Magten? O Elliot! glem ikke hvor meget vi selv trænge til Tilgivelse! og ligesom Du haaber at vinde Dine egne Synders Tilgivelse, maa Du ogsaa tilgive denne Forbryder sin Brøde. See hans ulykkelige Kone, kjære Elliot! og tænk hvad jeg vilde føle, hvis jeg i dette Øieblik var i hendes Sted." — „Rosa, Du har overvunden min faste Beslutning," svarede Majoren; „men i Sandhed, jeg vilde ønske, at det ikke var kommet dertil. — Du har dermed skadet baade Dig selv og mig. Men, lad saa være, jeg vil opfylde Dit Ønske." — med disse Ord dreiede han sin Hest, og galloperede tilbage til Quarréen.

Rosa var ligesom fortumlet i Hovedet over hvad der var foregaaet. Vel var hun sig bevidst at have udøvet en menneskekjerlig Handling, og derfor høstede hun Løn af sin Samvittighed; men hun havde saaret eller fornærmet Elliot, og selv Samvittighedens Bifald kunde ikke holde hende skadesløs derfor. Dertil kom endnu hendes Frygt for tildeels at have overtraadt den qvindelige Delicatesse ved at vise sig paa en Soldaterparade, og for disses Øine at udøve den Indflydelse, hun havde over deres Chef. Disse Tanker gjennemfore hendes Sjæl, i det hun langtsomt reed tilbage til sit Hjem; men hun blev snart vakt fra disse Betragtninger. Hun hørte Nogle løbe efter

sig, og i et Øieblik vare hiin Kone og hendes Mand ved hendes Side. „Det er hende, William" raabte den Første, „det er hende, som frelste Dig. Tak hende, William, tak hende og nedbed Himlens Velsignelse over hende, som hun fortjener!" — „Jeg kan ikke takke Dem saaledes som De fortjener det, naadige Frøken; men Himlen vil belønne Dem. Dog troer jeg at kunne bevise Dem en Tjeneste. Vogt Dem for den Skjæbne, De gaaer imøde. Jeg har ofte seet Dem, hvor jeg ikke ønskede at see Dem oftere, og jeg har hørt om Dem, hvad jeg ikke tør sige igjen. Farvel, kjære Frøken! Deres Godhed skal ikke blive ugjengjeldt; men vogt Dem for —" Soldatens Ansigt røbede, at han vilde fremføre Noget af Vigtighed, da han i det samme blev afbrudt ved Major Elliots Komme. „Gaae, Karl" raabte Majoren til ham, i en Tone, der var langt mere haard og myndig end det forekom Rosa fornødent. „Forføi sig hen i sit Qvarteer, og tag sig i Vare for at han ikke paa ny kommer i Retfærdighedens Kløer. Det er ikke altid sagt, at der er en Ven ved Haanden til at frelse ham." Soldaten tog til Chacoen, kastede et bekymret Blik paa Rosa, og gik bort. — „Hvad var det, den Karl sagde?" spurgte Elliot, i en Tone, der ikke alene tilkjendegav en overordentlig Bevægelse; men tillige en kjendelig Attraae efter at skjule den. „Intet," svarede Rosa, „i det mindste intet, som er værdt at gjentage. Han takkede mig blot fordi jeg havde været hans Talsmandinde; men maaskee vilde han have sagt mig noget vigtigere."

tilføiede hun, med et Smiil, „hvis Du ikke saa pludseligt havde befalet ham at forføie sig bort.“ — „Virkelig“ svarede Majoren, „og hvorpaa gik vel den vigtige Meddelelse ud, som jeg saa ubeleiligt afbrød?“ — „Det kan jeg ikke sige Dig,“ svarede Rosa, „jeg hørte kun, at han bad mig tage mig i Vare; men om det var for levende eller livløse Væsener, for Troldmænd, eller Spøgelser, gav Du ham ikke Tid til at forklare.“ — „Hm!“ sagde Elliot, og taug. — Under den lange Pause, som her paafulgte, kastede Rosa et frygtsom Blik paa sin Elsker, og saae med Bekymring, at der hvilede paa hans Ansigt et Udtryk af heftig, som hun syntes smertelig Ængstelse, som hun aldrig tilforn havde bemærket hos ham. „Hvad fattes Dig,“ udbrød hun forskrækket. „Du er ikke vel, Elliot, eller mit Forhold har fornærmet Dig; og i Sandhed jeg føler, at jeg ogsaa er gaaet videre end jeg burde være gaaet.“ — Hiint ængstelige Blik forsvandt i samme Øieblik, og veeg for hans sædvanlige Smiil. „Troe ikke det, kjære Rosa! jeg kan ikke være vred paa Dig, omendskjøndt jeg vel kunde ønske, at det ei var gaaet, som det gik. Men lad saa være! Rosa maa nu være overbeviist om, at der er intet, som Elliot jo vilde gjøre for at bidrage til hendes Lyksalighed. Et Løvte maa Du imidlertid give mig, handl aldrig oftere som Du gjorde i Dag, og tag ikke videre Notice af de Personer, som Du i Dag viste hiin Tjeneste. Denne Soldat er ikke noget godt Menneske, hans Kone er en ondskabsfuld Qvinde, og det er deres Agt at føre Dig bag Ly-

set." — „Det lover jeg Dig", svarede Rosa, der paa ny havde gjenvundet sin vante Fatning. — Talen faldt ikke mere paa denne Tildragelse, og Elliot tilbragte Resten af Dagen paa Toldgaarden.

Der var endnu et Medlem af den Wilmotske Familie, som vi hidtil ikke have nævnet; men som desuagtet, hvis en lang og troe Tjeneste berettiger til hiin Titel og har Krav paa Opmærksomhed, ikke bør forbigaaes med Taushed. Gamle Bligh havde, ligesom sin Herre, tilbragt sine bedste Dage i Søtjenesten. Han havde først været Kahytdreng paa den Fregat, hvorpaa Capitain Wilmot tjente som første Lieutenant, og i denne Egenskab været hans Opvarter. Da Lieutenanten blev befordret, fulgte Bligh med ham over paa hans eget Skib, hvor han først var som Qvarteermester ved Capitainens Chaluppe, og siden som Hovmester i hans Kahyt; og da Capitainen selv forlod Tjenesten, forlod Bligh ham ikke. Han udøvede nu en Huushovmesters, Tjeners og Gartners forenede Bestillinger, og var Rosa og hendes Fader saa oprigtig hengiven, som om han havde været deres nærmeste Frænde. Det var imidlertid en synderlig Kjendsgjerning, at medens alle de Andre behandlede Major Elliot med den meest ubegrændsede Fortrolighed, kunde gamle Bligh aldrig blive formaaet til at betragte ham anderledes end med et Slags Mistænkelighed. Han var vel altid hoflig imod ham og viste ham Opmærksomhed, fordi han indsaae, at et modsat Forhold vilde mishage hans Herre; men han tillod sig aldrig nogen Frihed imod ham, eller tiltalde

ham i den fortrolige Tone, som gamle Tjenere gjerne føre imod dem, om hvilke de troe, at Familiens Interesse ligger dem alvorligt paa Hjerte. Dette blev ikke ubemærket af Majoren selv, og han beklagede sig mere end een Gang derover til Rosa.

En anden synderlig Omstændighed blev paa den Tid bemærket af Familiens Venner. Major Elliot havde i de sidste Uger været mere alvorlig og tankefuld end han pleiede, og jo mere Bryllupsdagen nærmede sig, des hyppigere og kjendeligere bleve hans Anfald af Distraction. Siden hiin Hændelse med Soldaten og hans Kone, viste hans Adfærd de stærkeste Kjendetegn paa en Sjælstilstand, der var langt fra Rolighed og Fatning. Han hensank ofte, selv naar Rosa var tilstæde, i mørke Grublerier; naar hun ikke var nærværende talde han knap et Ord. Denne Adfærd tillagde man mange forskjellige Grunde; Nogle stode i den Troe, at nu da det afgjørende Dieblik nærmede sig, begyndte hans Familiestolthed, eller maaskee hans Slægtningers Indblanding i Sagen at lægge Hindringer i Veien; Andre indbildte sig, at hans Tilboielighed nu var fæstet paa en anden Gjenstand, og at han angrede et Skridt, som han havde gjort i Overilelse. De eneste, der hverken lagde Mærke til denne Omstændighed, eller gjorde nogen Gisning i saa Henseende vare Rosa og hendes Fader. Deres Tanker vare altfor meget sysselsatte med deres egen forestaaende Adskillelse til at de kunde være saa klartseende, som dem, der vare mindre interesserede i Sagen, og de vidste altfor vel, at de selv vare underkastede Tanke-

fuldhed og Glemsel, til at de med Frygt eller Mistanke skulde betragte Yttringer af lignende Art hos Elliot. Nu var der kun een Dag imellem de Elskendes Ønsker og disses Opfyldelse. Det hændte sig, at der netop denne Dag var bleven budet et lidet Selskab — Stedets Sognepræst med hans Moder og Søster — til Middag hos Wilmot. Mellem Sognepræsten Hr. William og Capitain Wilmot herskede den nøieste Venskabsforbindelse, og Miss Williams og Rosa vare Barndomsveninder. Selskabet var netop ifærd med at afhandle adskillige Foranstaltninger med Hensyn til Brylluppet, da den gamle Bligh lod sig tilsyne, og underrettede Rosa om, at der var en Person ude i Kjøkkenet, der ønskede at tale med hende. Rosa reiste sig strax, og var netop kommen til Døren, da Klangen af Sporer bag ved hende i Salen, standsede hendes Skridt. Det var Major Elliot, han syntes ophidset, og i den største Bevægelse. „Hvor skal Du hen, kjære Rosa?" raabte han hurtigt, i det han greb hende ved Haanden og førte hende tilbage i Salen. „Der er Nogen derude, som vil tale med mig", svarede Rosa smilende, og i det hun blidt løsrev sig, „om faa Minutter skal jeg være hos Dig igjen." — „Gaae ikke, elskede Pige!" raabte Majoren, i det han med Magt holdt hende tilbage, og derhos anspændte sig for at synes rolig; „jeg veed hvem det er, der har forlangt at tale med Dig. Jeg saae hende gaae ind af Bagdøren i det jeg kom herop fra Alleen. Det er den samme Kone, med hvem Du har lovet mig ikke at holde noget Samqvem. Du

bliver derfor her, ikke sandt?" — „Jo, kjære Elliot! Siig til hende, Bligh, at jeg ikke kan komme; men hvis hun har noget at sige mig, saa kan hun lade mig det vide ved Dig." — Den lille Forstyrrelse, som dette Optrin foranledigede, var snart forbi, og Alle havde gjenvundet deres vante Fatning, da Bligh kom ind igjen, og sagde: „Jeg havde nær aldrig faaet den Kone til at gaae, og da jeg fortalte hende hvem der var hos Dem, lod hun endogsaa til at blive mere ivrig for at faae Dem i Tale. Da jeg endelig paa det bestemteste forsikkrede hende, at hun ikke kunde komme til Dem, bad hun om Pen, Blæk og Papiir, og skrev denne lille Seddel." — „Læs den ikke, Rosa!" raabte Majoren, i det han sprang af sin Stoel og greb efter Papiret; „det er et skjændigt Bedragerie, man vil føre Dig bag Lyset, læs den ikke!" — Bligh kjendte imidlertid bedre sin Pligt til at han skulde lade en Seddel, der var stilet til hans Herskab, komme i andre Hænder. Han traadte tilbage, og holdt fast paa hvad han havde i Haanden. „Nei, Elliot", sagde Rosa, „dette vilde være en Daarskab; Du maatte betragte mig som et Barn, hvis Du kunde troe, at et Par skrevne Ord, eller nogen anden Meddelelse af samme Natur, enten fra hiin Soldat eller hans Kone, nødvendig maatte udsætte mig for Fare. Men jeg forlanger ikke selv at læse hendes Seddel. Bligh, giv min Fader, eller Hr. Williams den!" — „Giv mig Sedlen!" raabte Elliot, med en tordnende Røst, i det han i det samme greb den Gamle ved Kraven, „hvis Du har Dit Liv kjært." — Hele Sel-

skabet blev høist overrasket; Capitain Wilmot reiste sig fra sin Stoel, medens Rosa skjælvede over alle sine Lemmer, og hurtigt afvexlende blev rød og bleg. Bligh løsrev sig med en Veterans Kulde fra Majorens Tag, rakte Præsten Seddelen, og blev staaende i rank, opreist Stilling imellem ham og Majoren. „Læs, Hr. Williams", sagde Rosa, med qvindelig Værdighed, „og læs høit, at Alle kunne høre det. Dette Stykke Papiir maa indeholde noget særdeles vigtigt, siden det kan frembringe saadanne Virkninger." — Hr. Williams læste; men førend han var til Ende dermed, havde Major Elliot pludselig forladt Salen. Brevet lød saaledes: „Jeg har forfulgt Dem, kjære Frøken, baade i Frastand og i Nærheden, for at komme til at advare Dem; men jeg har ikke funden nogen Leilighed til at faae Dem i Tale; selv nu vil De ikke see mig. Men maaskee vil De dog læse denne Seddel, og hvis dette bliver Tilfældet, vil den Tjeneste, De har viist mig og min Mand, ikke være aldeles ubelønnet. O, naadige Frøken! vogt Dem for Major Elliot — han vil paa det skjændigste bedrage Dem. Man har sagt mig, at Deres Bryllup med ham skal staae i Morgen. For Himlens Skyld ræk ham ikke Haanden — han er allerede gift, hans Kone lever i det samme Grevskab, hvor jeg og min Mand høre hjemme."

Det vilde være umuligt at beskrive Virkningen af denne Seddels Gjennemlæsning paa alle dem, der hørte den. De sadde, eller stode Alle ligesom uden Bevægelse, som om det arabiske Eventyr var traadt

i Virkelighed, og de Alle vare blevne forvandlede til Marmor. Flere Sekunder henløbe, førend de paa en pludselig og smertelig Maade bleve vakte til Bevidsthed. Rosa, der havde staaet midt i Værelset, styrtede paa eengang, som truffet af et dødeligt Saar, om paa Gulvet; ingen Lyd, ingen Bevægelse betegnede hendes voldsomt angrebne Følelse. „Mit Barn! mit Barn!" raabte Capitainen forfærdet, „min Rosa! Hjelp, Hjelp! flyv, flyv efter en Læge! og Du, Bligh, hent mig mine Pistoler — o den Skurk! — hent mig mine Pistoler! sadl min Hest og lad mig sætte efter ham! Jeg er gammel, men jeg har endnu Styrke nok til at spænde Hanen paa en Pistol, og han skal bøde for sit Niddingsværk!" Saaledes rasede den Gamle, i det han afvexlende klagede over sin Datters Skjæbne, og forbandede Elliots Forræderie. Det kostede den værdige Præst den største Anstrængelse at forhindre ham fra øieblikkelig at sætte sine Planer til Hævn i Udøvelse. Men Rosas Forfatning var endnu mere medynksværdig end hendes Faders. Hun blev baaren op paa sit Kammer i en Tilstand, der var ikke aldeles ubevidst; thi hendes Øine aabnede og tillukkede sig, og hun bevægede fra Tid til anden sine Hænder; men ingen Søvn skjænkede hende Vederqvægelse, og de eneste Ord, som hun udtalde, var Elliots Navn, der, et Par Gange, som det syntes uvilkaarligt, undslap hendes Læber.

Vor, desværre kun paa den usminkede Sandhed grundede Fortælling nærmer sig sin Slutning, og denne er kun sørgelig. Det begyndte neppe at grye

ad Dag den næste Morgen, før Capitain Wilmot, i den faste Beslutning at revse Major Elliots skjændige Forræderie, ledsaget af Bligh, begav sig paa Veien til den militaire Station. Den gamle Mands Legems- og Sjælsstyrke syntes ved denne Leilighed at være gjenoplivet paa en overnaturlig Maade. Men hans Foretagende var frugtesløst; Elliot var ikke vendt tilbage til sit Qvarteer. Det blev siden oplyst, at han umiddelbart fra Wilmots Huus begav sig paa Veien til London, hvorfra han, efterat have erholdt Tilladelse til at følge med en Afdeling af sit Corps, der var bestemt til Udenrigs-Tjeneste, indskibede sig, og gik til Ostindien. Den eneste Efterretning om ham, som nogensinde naaede hans ulykkelige Elskede, indeholdtes i et Brev fra ham selv. Det var dateret tiende Dagen efter Opdagelsen af hans Forhold, og var stilet paa følgende Maade:

„Hvorledes og i hvilke Udtryk jeg skal henvende mig til Dem, til det Fruentimmer jeg har elsket høiest og fornærmet paa det skrækkeligste, veed jeg ikke. Jeg maa endogsaa tvivle om, at De vil nedlade Dem til at læse disse Linier, naar De veed fra hvem de komme; og hvis De endogsaa læser dem, hvortil vil dette da nytte mig? Rosa! kan De tilgive mig? Jeg fortjener det ikke, det veed jeg; men jeg bygger mit eneste Haab paa Deres Sjæls Reenhed, paa Deres Medlidenhed. Kan denne Medlidenhed ogsaa udstrække sig til mig? Jeg bekjender, at jeg har handlet som en Skurk; men jeg er ikke hjerteløs. Jeg veed, at jeg paa det skjændigste kunde have for-

raadt og bedraget Dem, og at De uden Forsynets Frelse vilde have været ulykkeligere end jeg nu er. Alt dette bekjender jeg, og jeg vil ikke vove paa at undskylde mig. Jeg tilskriver Dem alene, for at sige Dem, at Deres Billede, hvor jeg endogsaa færdes i Verden, evig vil følge mig overalt. — Jeg har kun elsket Een, og denne Ene er De. Mit Ægteskab blev sluttet, som et Middel til at redde mig ud af en pecuniair Forlegenhed; men jeg afskyede det Fruentimmer, med hvem jeg havde sluttet den forhadte Forbindelse, og havde længe ophørt at behandle hende som min Kone. Gud er mit Vidne, at jeg Skridt for Skridt blev ledet til min skjændige Færd; at jeg, da jeg første Gang saae Dem, ikke drømte om at gjøre Dem ulykkelig; at Deres Indflydelse over mig ved hvert Besøg blev større og større, at jeg tilsidst følte Livet en Byrde uden Dem, at jeg — dog, hvorfor vil jeg gjentage det? Troe ikke at jeg vil besmykke min Nederdrægtighed — Nei! nei! farvel, dyrebareste Rosa! farvel for evig! — Deres Portrait hviler ved min Barm, og der skal det hvile indtil mit Hjerte ophører at slaae. I Morgen gaaer jeg ombord til et fjernt Land, hvorfra jeg aldrig vil vende tilbage; men gid De endnu maa blive lykkelig! Gid Billedet af en Elendig, der for Dem gjerne vilde have været Alt hvad Manden nogensinde var for en ædel Qvinde, maa udslettes af Deres Erindring; og gid en anden, mere værdig Elsker, maa tilbagegive Dem den Fred, som jeg paa en saa skjændig Maade har berøvet Dem. Mindet om min Skjændsel vil evig

forfølge mig, og min Fred vil jeg først finde i Graven."

Rosa, hvis Sundhed havde lidt betydeligt af den Rystelse, hendes hele Nervesystem var bleven underkastet, havde netop forladt sit Værelse, og var for første Gang istand til, som sædvanligt, at komme ind i Dagligstuen, da dette Brev blev hende leveret. Det havde en mægtig Virkning paa hendes Følelser. Hun græd bitterligt ved at læse det; men man bemærkede aldrig, at hun siden i mindste Maade hentydede paa dets Indhold. Elliots Navn blev snart ikke mere nævnet i Wilmots Huus, og for en Fremmed vilde det synes, som om en Person af dette Navn aldrig havde besøgt det. Den eneste Erindring om ham og om de Begivenheder, der stode i Forbindelse med ham, som ikke blev fjernet, var Rosas lille Araber. Dette Dyr havde, efter dets Eierindes utrykkelige Ønske, endnu bestandig Tilladelse til at springe om og tumle sig i Vænget; det var endnu bestandig hendes Yndling, og galloperede endnu bestandig til Ledet, naar det hørte hendes Røst, for at æde Brød af hendes Haand; men der kom, saalænge det var i hendes Eie, ikke mere nogen Saddel paa dets Ryg.

Rosa var en Pige af en fast Characteer, og hun var from og gudsfrygtig, men hun eiede tillige en dyb og sværmerisk Følelse. Hun klagede aldrig, og hun bestræbte sig for at vise en munter Mine, som nu aldrig mere var et Udtryk af hendes Hjertes Stemning. Men den Anstrængelse, som dette kostede

hende, var altfor stor til ikke at være synlig, og hun var aldrig i nogen hoiere Grad Gjenstanden for den største Medlidenhed, end naar hun meest anstrængte sig for at synes lykkelig. Den arme Rosa! Pilen havde truffet hende, hvor Saaret er farligst, og hendes var dødeligt.

I adskillige Maaneder havde man det bedste Haab om, at hendes Ungdom, en naturlig god Constitution, og Forandring af Luft og Omgivelser, vilde frembringe deres sædvanlige heldige Virkning og tilbagegive hende til sin Familie. I denne Hensigt iværksatte Capitain Wilmot en Reise igjennem forskjellige af de meest interessante Grevskaber i England. Men Alt var frugtesløst; den arme Pige blev med hver Dag svagere og svagere, og bønfaldt endelig om at reise hjem, paa det at hun kunde døe i sin Fædrenebolig. — Ak! hvilken Forandring kjendtes nu paa Rosa! Den fine Rødme, der tilforn farvede hendes Kinder, var vegen for afvexlende krampagtig Glød og Dødsblegehed. Hendes skjønne brune Oine vare endnu klare og udtryksfulde; men det var hiin Glands, som en snigende Sygdom altid fremkalder, og dets Udtryk vidnede om en stadig Tankefuldhed. Hun var ikke længere den livlige muntre Skabning, som ved hvert Skridt tilkjendegav Sjælens Tilfredshed, og hvis spøgende Underholdning udbredte Lyksalighed hos alle dem, der nøde hendes Omgang; hun var nu kun et sørgeligt Gjenfærd af hvad hun havde været; snart kunde hun ikkun med Moie bevæge sig fra sit Værelse og ind i Dagligstuen

og derfra, naar Solen skinnede varmt, til Bænken udenfor Huset. Høstens første Lov begyndte at falde da hun vendte tilbage til sit Hjem, de sidste sadde endnu paa Træerne da hun blev baaren til Hvile.

Det vilde være ufornødent, videre at fortsætte vor Fortælling, hvis ikke Forfatteren var vidende om nogle faa nærmere Omstændigheder, som bleve ham fortalte af den Præst, der var Rosas Sjælesørger under hendes sidste Sygdom, og han vil meddele disse med Hr. William's egne Ord.

„Sygdommen," siger denne ærværdige Geistlige, „vandt hurtigt mere og mere Magt hos hende; og det varede ikke længe førend hun ei var istand til at forlade sit Værelse. Man satte en Sopha hen i Nærheden af Vinduet, hvorpaa hun hvilede et Par Timer hver Dag. Men endogsaa den Anstrængelse at blive baaren fra et Sted hen til et andet, blev snart altfor udmattende for hende, og hun maatte nu for bestandig holde Sengen. Den Rolighed og Sjælsstyrke, der udmærkede hende lige fra Begyndelsen, forlod hende imidlertid ikke. Da hun følte at Dødens Haand laae tungt over hendes Isse, bar hun ikke længer nogen Betænkning for at tale om Elliot, og hun nævnte ham da bestandig som den, hun havde elsket og endnu kunde elske indtil Forgudelse. „Sikkerlig, Gud vil tilgive ham," sagde hun, da hun skulde modtage Sacramentet. „Jeg siger ikke, at han var uden Brøde, o nei, nei! men jeg tilgiver ham af mit ganske Hjerte! Og," tilføiede hun, idet hun foldede sine Hænder, „jeg beder, at han maa

vinde Tilgivelse hos Ham, der kjender Hjerter og Nyrer og som er idel Barmhjertighed." — Jeg havde siddet hos hende sildig ud paa Aftenen en Dag i Slutningen af October, og hun syntes mere let om Hjertet og muntrere end sædvanligt. Da vi havde endt vor Andagt, talde vi, som vi pleiede, deels om den ulykkelige Aarsag til hendes Sorg, og deels om de fattige Familier og Sogneborn, som hun pleiede at give milde Gaver. Jeg reiste mig, for at forlade hende, da hun blidt lagde sin brændende Haand paa min, og bad mig endnu at blive nogle Oieblikke hos hende. „Det er maaskee et besynderligt Indfald af mig," sagde hun, „men jeg onsker at gjøre nogle Bestemmelser med Hensyn til min Begravelse. Lad den for alting være fri for al Opsigt og Pragt. Det er mit Onske, at Deres Søster og fem andre af mine fortroligste Bekjendtere (som hun navngav) følge mig, og at der ikke maa blive sat noget Monument over mig; men at kun nogle Blomster maae blive plantede paa min Grav." — Jeg lovede Alt hvad hun forlangte. „God Nat, Rosa", sagde jeg, „De skal see mig igjen i Morgen." — „God Nat," svarede hun, „men paa denne Morgen vil der ikke følge nogen Nat!" — Med Undtagelse af de sidste Ord, som hun yttrede, i det jeg lukkede Døren efter mig, kunde jeg ikke erindre noget særdeles høitideligt ved vor Samtale, og dog var der noget hemmeligt, som syntes at sige mig, at det var den sidste Gang jeg talde med hende. Allerede længere havde jeg med et Slags smertelig Længsel seet hendes Af-

Skeedsstund imode. Forlængst var alt Haab om hendes Helbredelse forsvundet, og, ihvor fri for Smerte de, der ere underkastede samme Sygdom som hun, end i Begyndelsen ere, saa pleie deres Lidelser, naar deres Oplosning nærmer sig, at være haarde. Det samme var Tilfældet med Rosa. I Begyndelsen var hendes Hensvinden umærkelig og gradeviis, hendes Liv syntes at liste sig bort ligesom Sandet i et Timeglas; men sildigere havde hun i en ualmindelig Grad lidt alle Dødskampens Smerter. Det bedste Onske, som Enhver, der elskede hende, maatte nære, var derfor, at hendes Lidelser snart maatte faae Ende. De varede heller ikke længe. Gravklokkens Lyd den næste Morgen bebudede, at en Sjæl var vendt tilbage i sin Skabers Haand, og jeg erfarede snart, at det var Rosa, der var henslumret. Ingen kunde sige, paa hvilken Tid hun var død; thi Vaagekonen, der sad ved hendes Side, hørte hverken noget Suk, eller nogen Dødskamp; ogsaa varede det nogle Dieblikke efter, at hun betragtede hende, som hun laae stiv og ubevægelig, at hun kunde overtale sig til at troe, at hun var ikke mere."

Der er faa Scener, som kunne gjøre et dybere Indtryk paa Tilskuerne end en Jordefærd i den Deel af Grevskabet hvor Rosa Wilmot levede og døde. Istedetfor at Kisten ellers almindelig omhylles af det sorte Liigklæde, bedækkes den her med et Damaskes Lagen, saa hvidt, som det kan komme fra Blegen, og sex unge Mænd bære den paa deres Skuldre

af hvilke Enhver har et hvidt Silkeskjærf over Axe-
len, et hvidt Silkebaand om sin Hat, og en Sløife
af hvide Baand paa sit venstre Bryst. Ved Siden
af Kisten, ligeledes i hvide Klæder, vandre sex sør-
gende Piger, der ere jevnaldrende eller omtrent i Al-
der med den Afdøde, og de Øvrige følge Parviis, en-
ten i Kjoler af samme jomfruelige Farve, eller med
hvide Skjærf over deres mørkere Klædebon. Derefter
følge Skolens Børn, naar den Afdøde, som det
var Tilfældet med Rosa, havde været en Person af
Anseelse, og efter disse de fattige Naboer, hver bæ-
rende en Blomsterkost, eller en Green af Bosbom,
eller Rosmarin, som de kaste paa Kisten, naar den er
sænket i Jorden. Desforuden er der i selve Sorgetje-
nesten noget langt mere rørende, end alle de Formu-
larer, man nogensinde kan have udtænkt; især deleshed
naar baade Den, der forretter Tjenesten, og de, der
ere Tilhørere, ere overbeviste om, at den, hvis jor-
diske Levninger modtager denne sidste Hylding, ikke
er den uværdig. Arme Rosa! alle disse Æresbeviis-
ninger, baade i Tanke og Gjerning, fulgte Dig til
Dit sidste Hvilested, og der var ikke et tørt Øie, saa-
længe den sørgelige Ceremonie varede.

Vor Fortælling er sluttet; vi have endnu kun at
tilføie, hvilken Virkning dette frygtelige Slag havde
paa den gamle Capitain. Han forvandt det aldrig;
men hensvandt og visnede, som et Træe, der er be-
røvet sin Bark, og inden sex Maaneders Forløb blev
han lagt ved sin Datters Side. — Den ærlige gamle
Bligh er den eneste Overlevende; han holder nu et

respektabelt Værtshuus i en Kjøbstad ikke langt fra hans forrige Herres Gaard.

Paa en kjær Fødselsfest.

Over Tidens dunkle Vover
Vor Livsbaad glider frem;
Vel gjelder Farten over
Til Fredens lyse Hjem;
Men mangen Fare hviler
Paa troløs dybe Bund;
Hvor Græs og Sivblomst smiler,
Gaber Svælgets uhyre Mund.

O vee da den Arme derude,
Der seiler eensom=forladt;
Kun skrøbelig er hans Skude,
Trindt om ham er Mulm og Nat.
Og lysner end Soelglimt i Mørke
Hans Sind med et frydeligt Smiil,
I hans Hierte boer glædeløs Tørke,
I hans Barm sidder Mismods Piil.

Glædens Soelblomst aabner sit Bæger
Kun hvor Tvende vil dele dens Lyst;
Naar Zephyr med Bladene leger
Stiger Duften fra Blomstens Bryst.
Held da hvo Venskab har funden
Til Følge paa Livets Seilads,
Men tifold Held hvo har vunden
Kjærligheds trygge Ankerplads.

Haabet vinker nu nært! I Havnen
Vaier Elskov! dit Rosenflag!
Længsel stirrer med Fryd fra Stavnen;
I Hjertet spirer en Foraarsdag.
Hvad Barmen lønligt mon nære,
Opfyldes skal saligt og skjønt:
Smykke skal tvende Hjertenskjære
Den fælleds Snekke med Foraarsgrønt.

Saa styre med Liid og med Gammen
Ud aaben Søe vi vor Fart,
Storm og Uveir vi møde sammen,
Frydes i Medbør, naar Veiret er klart.
Og hvergang i friske Vinterkulde
Vi hilse den Fest, Januarius bød,
Skal vi mindes de Vaarblomster hulde,
Der spired af Vinterdagens Skjød.

A. P. Liunge.

Det brittisk-ostindiske Compagnies første Opkomst og Fremgang.*)

Det store Rige, som England har stiftet i Orienten, vil være en Gjenstand for kommende Slægters Forbauselse. At en lille Øe i det atlantiske Hav skulde have erobret og vedligeholdt sig i Besiddelse af In-

*) Fra: „The political History of India, by Major-General Sir John Malcolm", London, 1826.

diens store Fastland, som en underkastet Provinds, er i sig selv et Faktum, der ikke kan fremføres uden at vække Forundring. Men denne Forundring vil stige, naar man tilføier, at denne store Erobring ikke udførtes af Nationens samlede Kræfter; men af et Kjøbmands-Compagnie, der, oprindelig kun begavet med Charta til udelukkende Handel, og med Privilegium og Ret til ved Vaabenmagt at forsvare sin Eiendom, inden faa Aar, ved sine Agenters Driftighed og Ærgjerrighed, de andre europæiske Nationers fjendtlige Sindelag og Rivalisering, og de asiatiske Fyrsters Svaghed og Troløshed, hvorved disse, formedelst deres Streiftoge eller Rigdomme, bleve Gjenstande for Skinsyge eller Plyndring — hurtigt blev sat i Besiddelse af kongelig Magt, og virkelig fandt sig kaldet til at handle som Souverain over vidtudstrakte Kongeriger, førend det havde ophørt at være Handelsbestyrer af ubetydelige Factorier.

Det ostindiske Compagnie begyndte at stige til politisk Magt og Vigtighed som Stat, i den Periode da Timurs keiserlige Huus sank, da de forskjellige indiske Fyrster kappedes om at samle Stumperne af det sønderlemmede Keiserdømme, af hvilke hver Provinds blev ødelagt ved deres Smaakrige, eller sukkede under deres temporelle Undertrykkelse. Det kan ikke være overraskende, at Indvaanerne af hiint Rige, i en saadan Periode glædede sig over Indførelsen af en Regjering, der gav deres Religion Tolerance, deres Eiendomme Sikkerhed, og som, efter sin Characteer, lovede dem og deres Afkom, en mere vedholdende Ro-

lighed, end de nogensinde tilforn havde nydt. For Mennesker, der vare saa udmattede som de, af Krige og Feider, og som ved de gjentagne Erobringer, de havde været underkastede, havde tabt al Følelse af Nationalstolthed, var selve Vedvarelsen af et usurperet Herredømme, en Velsignelse; og det var naturligt for dem at glemme deres Fordom imod deres europæiske Herrer, over hiint større Hensyn til Retfærdighed, god Villie og Civilisation, som de saae ledsage deres Herredømme. De indiske Fyrster og Høvdinger, der havde lidt meest, og i Virkeligheden vare de eneste, der havde lidt ved det ostindiske Compagnies stigende Magt, indsaae endelig, men for silde, den Vildfarelse, de havde begaaet, ved at tillade det at vinde en Styrke, som de ikke længer kunde rokke; og de havde den Ærgrelse at finde, at deres Bestræbelser til dets Ødelæggelse kun tjente til at befæste og udvide dets Magt, som de saaledes saae, ei alene at stige ved Held; men hæve sig til en endnu større Høide ved truende Vanheld. Denne sidste Omstændighed gjorde et dybere Indtryk, da den blev iværksat ved Hjelp af Resourcer fra et fjernt Land, som vare usecte, og derfor af de indiske Nationer bleve anseete for at være uudtømmelige. „Jeg frygter ei for hvad jeg seer af Compagniets Magt og Hjelpekilder; men for hvad jeg ikke seer", sagde en af dets dygtigste, mægtigste og meest haardnakkede Fiender; og disse Ord fremstille troe det Indtryk, som frembragtes paa uvidende Nationer, ved en Stats Kræfter, som de saae drage Understøttelse efter

Behag fra et Land, med hvis Midler de vare ubekjendte, og hvis Magt de alene kunde bedømme efter dens Virkninger; og disse sidste vare af en Natur, der aldeles egnede sig til at fremkalde den meest overdrevne Mening om dens Storhed.

Efterat Portugiserne i Aaret 1495 havde opdaget Veien til Indien omkring det gode Haabs Forbjerg, søgte brittiske Kjøbmænd ofte at faae en Part i den rige Handel, der saaledes aabnede sig; men i over et Aarhundrede vare deres Bestræbelser saa godt som frugtesløse og deres Held kun meget indskrænket. Men hvad Enkeltes Speculationsaand ikke kunde iværksætte, det blev nu projecteret at maatte kunne opnaaes af en forenet Kraft; og Dronning Elisabeth modtog et Andragende fra en Forening af rige Handelsmænd *) om at forundes udelukkende Privilegier, Opmuntring og Beskyttelse. Hun indlod sig med Varme paa denne Plan, og sendte ikke alene en Ambassade til Keiseren af Delhi (Ackbar) men meddelte ogsaa paa den sidste Dag i Aaret 1600 Ansøgerne Charta, som en Corporation under Titel af „Governors and Company of Merchants of London, trading to the East Indies.“ —

Ved dette Charta bleve de forundte ubegrændset Magt til at kjøbe Landstrækninger; og deres Handel skulde bestyres af en Gouverneur, og 24 Personer i flere Committeer. Deres første Gouverneur, Sir Thomas

*) Ansøgningen var undertegnet af Greven af Cumberland og 215 andre Personer.

Knight blev nævnt i Acten. Compagniets Medlemmer, deres myndige Sønner, deres Lærlinger, Tjenere og Factorer i Indien, bleve for et Tidsløb af 15 Aar forundte — efter Chartets Ord — „Privilegium til udelukkende Handel paa Afrikas og Asias Lande og Parter, og paa og fra alle de Øer, Havne, Byer og Steder i Asia, Afrika og Amerika, eller nogen enkelt af disse ovenfor Cap de bonna Esperanza eller de magellanske Stræder, hvor nogen Handel kunde drives, og til og fra enhver af dem."

Compagniets almindelige Forsamlinger bleve forundte Magt til at give alle de Love og Forholdsregler for Bestyrelsen af deres Anliggender, der ikke stode i Modstrid med det brittiske Riges Love; og dets Udførelsesartikler bleve fritagne for Told i en Tid af fire Aar. Det blev bemyndiget til, aarligen at affende 6 gode Skibe og 6 Pinakker til Indien; og under nogle Indskrænkninger at udføre 30,000 Lst. i fremmede Myntsorter. Dette Charta slutter med en Bestemmelse, hvorefter Kronen, i Tilfælde af at dette Foretagende ikke skulde blive fordeelagtigt for Staten, da havde Ret til, efter tvende Aars foregaaende Varsel at tilbagetage Privilegiet; hvorimod den ved samme Clausul forbandt sig, til at prolongere det for 15 Aar efter det første Tidsløb, i det Tilfælde, at det viste sig fordelagtigt for Landet. Dette var det første Charta, under hvilket de engelske Kjøbmænd begyndte at handle paa Indien. Deres oprindelige Kapital var 72,000 L. Sterling, der var deelt i Actier, hver paa 50. De første Expeditioner,

som Compagniet sendte til Indien, vare heldige, men isærdeleshed den tredie, som førtes af Capitain Keeling, der kom tilbage til England i 1610, efter en lang, men særdeles gunstig Reise, med rige Ladninger og uden at have mistet en Mand. Uagtet dette Held var Handelen paa Indien dog endnu usikker og af liden Betydenhed.

Et nyt Charta udstædtes i 1609, og Etablissementer og Forter begyndte at reise sig paa Keiseren af Delhis Grændser. Portugiserne bleve skinsyge og allarmerede; de gjorde Fordring paa udelukkende Handelsret i de indiske Farvande, og en Søekrig var Følgen af deres Prætensioner. Capitain Best slog dem i tvende Søeslage i Aaret 1612, og et stort brittisk Factorie blev, til Trods for dem, oprettet i Surate. Kong Jacob greb Sagen med megen Iver, og hans Ambassadeur, Sir Th. Roe, forskaffede Britterne ei alene Fordele i Indien hos Keiser Jehaungier, men reiste ogsaa til det persiske Hof og erholdt af Shah Abbas Privilegier til at befordre Compagniets Interesse i den persiske Havbugt. I 1622 foranledigede Blodbadet paa Amboyna Britterne til at overlade Handelen paa de østlige Øer til deres Medbeilere, og Compagniets Sager bleve nu indviklede og antoge et sørgeligt Udseende. Vanheld fulgte paa Vanheld, og Handelen aftog, uagtet flere Søeslage stadfæstede den engelske Søemagts Overlegenhed over Hollændernes og Portugisernes. Endelig i Aaret 1636 foranledigede en blot Hændelse Anlæggelsen af et Etablissement i Bengalen, der blev Kilden til Britternes

hele paafolgende Magt og Herredømme i Østen. En vis Hr. Boughton, der var reist fra Surate til Agra, havde det Held at curere Keiser Shah Jehaus Datter for en farlig Sygdom, og modtog iblandt sine Belønninger derfor, Bemyndigelse til at drive en fri Handel. Han reiste til Bengalen, og hans Duelighed forskaffede ham der en lignende Gunst hos Nabobben i hiint Land, der udstrakte det Privilegium, som Keiseren personlig havde givet ham, til hans hele Nation, og i Aaret 1636 byggede Compagniets Betjente i Surate et Factorie ved Hoogley, omtrent 100 engelske Mile fra Udløbet af den Arm af Ganges, som har sit Navn af denne Bye.

Ikke desto mindre havde Borgerkrigen i England næsten fremført det indiske Compagnies totale Ødelæggelse. Fra 1652 til 1657 blev Handelen givet fri for Alle, og Virkningerne af denne Forholdsregel angives høist forskjelligt; imidlertid er det sandsynligt at den betydeligt nedsatte Prisen paa østlige Luxusartikler. Denne Frihandel endtes ved Cromwels Fornyelse af Monopolet, som udstædtes i det sidstnævnte Aar.

I 1661 erholdt Compagniet et nyt Charta af Carl den 2den. Ved dette bleve alle de Rettigheder og Privilegier, som vare det forundte af Dronning Elisabeth og Kong Jacob, ikke alene stadfæstede; men nye, af stor Vigtighed, tilføiede. Compagniet forundtes Ret til at udøve civil Jurisdiction og militair Myndighed, og Magt til at slutte Fred og føre Krig med de „Vantroe i Indien;" hvorimod

Staten forbeholdt sig disse Prærogativer med Hensyn til europæiske Regjeringer. Den Clausul i det forrige Charta, som gav Staten Magt til at annullere Privilegierne, hvis deres Udøvelse paa nogen Maade skulde skade Nationens almindelige Interesse, blev imidlertid ogsaa her indført.

Da Carl den 2den i 1662 havde ægtet Infantinden af Portugal, erholdt han i det paafølgende Aar Øen Bombay som en Deel af denne Prindsesses Udstyr; men da han fandt Udgivterne ved denne Besiddelses Vedligeholdelse større end hvad den indbragte, overdrog han den i det 20de Aar af sin Regjering til Compagniet. Fem Aar efter overdrog han det Øen St. Helena; og i samme Aand, som indgav ham disse Overdragelser, anvendte han sin hele Bestyrelseskraft paa at fremme dets Interesse og Velstand. Denne Opmuntring og Beskyttelse, i Forening med Compagniets virksomme Bestræbelser, hævede det til en Rigdom, som, omendskjøndt den fremkaldte fiendtlige Anfald, gav det store Midler ihænde til at modstaae disse. Det i 1661 udstædte Charta blev stadfæstet af Carl den 2den i hans 28de Regjeringsaar, og dets Privilegier bleve udvidede ved en Act 7 Aar derefter. Men det kom til at skylde Jacob den 2den endnu mere, hvilken Konge ved sin Indflydelse allerede havde været dets Hovedstøtte under hans Broders Regjering, og som, da han selv besteeg Thronen, forundte det større Friheder og en endnu større Grad af kongelig Magt. Han bemyndigede det til at bygge Fæstninger, udskrive Tropper, afgjøre Sager ved Krigsretter og mynte

Penge. Ved disse Privilegier overdrog han det en Magt, som det vanærede ved talrige Handlinger, der vidnede om Skjændighed, Vold og Undertrykkelse.

Compagniet havde for en Tid kastet et hemmelighedsfuldt Slør over sine Handlinger, under hvilket de, der styrede disse, udentvivl havde begaaet mange Bedragerier. Omendskjøndt de i Aaret 1682 havde fordoblet dets Kapital, havde de ikke taget ind meer end Halvdelen af den først underskrevne Sum; og i det de bestræbte sig for at give det skrantende Legeme et tilsyneladende karsk Udseende, ved at lade Actiehaverne erholde et overordentlig stort Udbytte, havde de gjort en Gjeld paa to Millioner. Istedetfor at opfylde de lovlige Fordringer paa dem, lode de opslaae en Bekjendtgjørelse paa Skatkammerdøren, hvorved de erklærede, at de til en vis Dato ikke vilde udbetale mere, i hvorvel de paa samme Tid foregave, at deres Sager vare i den meest blomstrende Forfatning. Disse Bedragerier hjemme, bleve understøttede af ulovlige og uretfærdige Handlinger udenfor Landet, hvor Compagniets Factorer, i Overeensstemmelse med de dem givne Instructioner, først laante store Summer, og derpaa indlode sig i Strid med deres Creditorer. Sir John Child, en af de mærkeligste af Compagniets Gouverneurer, skal endnu være gaaet videre og have bemægtiget sig 13 store Skibe i Surate, der tilhørte Kjøbmændene paa dette Sted, og ført sit skjændige Bytte til Bombay.

Omendskjøndt Compagniet i 1694 havde erholdt et nyt Charta, opdagede Parlamentet i det paafølgende Aar adskillige paafaldende Bedragerier i Styrelsen af

dets Anliggender. Dets Udgivter hjemme, fandt man hurtigt at være stegne fra en Sum af 1200 til 90,000 L. Sterling om Aaret; og dets Gouverneur Sir Thomas Cooke, paa hvis Forskrivninger disse Penge vare laante, blev ved en Straffe-Bill skræmmet til den Bekjendelse, at 10,000 L. Sterling af disse rede Penge vare gaaede til Kongen selv, og andre Summer til hans Ministre og fornemste Betjente. Hertugen af Leeds, der i denne Henseende havde paadraget sig meest Ansvar, blev beskyldt for at have modtaget 5000 L. Sterling; men Kong William gjorde pludselig Ende paa Sessionen og qvalte ved denne Handling ikke alene Beskyldningen, men standsede al videre Undersøgelse.

Compagniets fornemste, og virkelig ogsaa naturligste Fjender, mod hvilke alle dets Voldsgjerninger baade hjemme og ude vare stilede, vare de engelske Kjøbmænd, der selv ønskede at deeltage i Handelen paa Indien, og saaledes traadte dets Monopol i Veien. Dets Bestræbelser paa at knuse og ødelægge disse, ledede udentvivl til mange Undertrykkelser, der af det lidende Parties Ordførere, paa en overdreven Maade ere førte det til Last, som det meest barbariske Tyrannie. Disse Kjøbmænd, eller, som de kaldtes Interlopers, vedbleve imidlertid, uagtet den Vold, hvorover de beklagede sig, at vinde Styrke, og vare i 1698 istand til at faae det Compagniet i 1694 forundte Charta underkastet en Undersøgelse i Parlamentet; og efterat de havde overbudt Compagniet, ved at tilbyde en Avance af 2 Millioner L. Sterling til 8 pC., naar Actiehaverne tilstødtes udelukkende Handelsret paa Østen, gik en Bill igjen-

nem til deres Gunst. Men deres Triumph varede ikke længe; thi det gamle Compagnie erholdt i det paafølgende Aar en Stadfæstelse af sit Charta. — Ved Antagelsen af denne Forholdsregel havde Nationen nu, med Parlamentets Bemyndigelse, to ostindiske Compagnier istedet for eet, med udelukkende Privilegier. Disse Compagniers Kamp imod hinanden i det korte Tidsløb de vare adskilte, var yderst voldsom. Begges fornemste Anstrængelse var henvendt paa at vinde Indflydelse i Underhuset; og ved det almindelige Valg i Aaret 1700 bleve de begge grebne i Bedragerie og Bestikkelse. Det gamle Compagnie bestak Lemmerne, det nye kjøbte Sæder i Underhuset. Saaledes bestak det ene Repræsentanterne, det andet Constituenterne; men trætte af en Kamp, der truede begge med Ødelæggelse, forenede endelig begge deres Fonds under det Charta, der sidst var tilstaaet det gamle Compagnie, og antoge det Navn, under hvilket de bestandig siden have været forbundne: „Det forenede ostindiske Compagnie." —

Under en saadan Kamp hjemme, kan man let forestille sig hvorledes Compagniets Sager udenfor Fædrelandet maatte staae. Om de Grundsætningers Aand, hvorefter disse bleve styrede, vil man kunne gjøre sig et Begreb af en Extract af et Brev fra dets Gouverneur hjemme til en Officier, der var bleven ansat til Dommer i dets civile Affairer i Indien. „Jeg venter" siger denne Handelsdespot, „at min Villie og Befaling skal være Deres Rettesnor, og ikke Englands Love, der ere en Sammendyngen af Nonsens, combineret af endeel Landsmænd, der neppe vidste hvorledes de skulde

bestyre deres egne Familier, end sige give Regler for Compagnier og udenlandsk Handel. Da jeg nu er i Besiddelse af Magt til at domfælde Compagniets Fjender, eller saadanne, der maa ansees derfor, især dem, der drage Compagniets Magt over alle brittiske Undersaatter i Tvivl, venter jeg, at de Befalinger, jeg fra Tid til anden maatte give, ville blive adlydte og erkjendte som statuerede Love." — De tvende Compagniers Forening havde ikke nogen umiddelbar Virkning paa at stifte Forliig imellem dets Betjente, hverken i eller udenfor Fædrelandet; og det varede nogen Tid inden deres indgroede fjendtlige Sindelag vilde vige for en Erkjendelse af fælleds Interesse. Endelig skeete dette dog; og i Aaret 1708 erholdt den forenede Corporation en Bill, der var høist gunstig for dets Handel og Privilegier, som bleve den forundte, paa Grund af et Laan til Regjeringen af 120,000 L. Sterling, foruden de tvende Millioner, der allerede vare laante, da det nye Compagnie blev oprettet. Den Rolighed, og som en Følge heraf den Handelsvelstand, som Freden til Utrecht bragte over Europa, var ogsaa velgjørende for de brittiske Etablissementer i Østen; og disse bleve netop paa denne Tid (1713) bestyrede af Mænd, der besade Klogskab og Dygtighed. Men Lykke giver Fjender. Der reiste sig en meget almindelig Larm imod Compagniets Monopol, som man erklærede for at være stridende imod Kongerigets almindelige Handelsinteresse, og det saae sig nødsaget til at tiltræde et forandret Arrangement, der blev anseet fordeelagtigt for Staten, for at vedligeholde sin Ret til udelukkende Handel paa

Indien. Det er imidlertid billigt at tilføie, at man, medens man i det første Aarhundrede af det ostindiske Compagnies Historie finder rigelige Beviser paa dets slette Bestyrelse og Forhold, dog derhos ogsaa opdager en dristig Foretagelsesaand og en urokkelig Standhaftighed, som intet Tab kunde standse og ingen Fare underkue. Denne Aand, som var fremkaldt og fandt Næring i dets udelukkende Privilegier, skyldte Compagniet sit endelige og glimrende Held. Det var denne Aand, der, under enhver Modgang, bragte det til stadig at skue fremad, med ivrigt Haab til Fremtids Vinding; og hvis den undertiden forledte det til at beplette sit Rygte ved voldsomme og uretfærdige Handlinger, mod dem, der angrebe dets Monopol, fremskyndte den saadanne Kraftsanstrængelser, saavel i Handel som i Krigsførelse, der vare hæderlige for den brittiske Nations Characteer.

Det er værdt at bemærke, at Compagniets Besiddelser i den hele Periode fra Aaret 1601 til 1744 vare indskrænkede til nogle faa Forter og Factorier, der vare anlagte paa forskjellige Punkter langs med Kysten, med et lidet Stykke Land til hvert, der umiddelbart omgav dem. Nogle af disse havde det af Keiseren af Delhi tidlig erholdte Tilladelse til at oprette; men af denne Tilladelse kunde det i lang Tid ikke drage vedbørlig Nytte, formedelst Portugisernes Rænker og fiendtlige Bevægelser, ligesom Compagniet ogsaa maatte tage sin Tilflugt til Magt, for at gjøre sine Fordringer gjeldende hos denne Nation, der paa den

første Besiddelsesret grundede sin Fordring paa udelukkende Handelsret i begge Indierne.

Den engelske Capitain Bissets Seiervindinger over en meget overlegen fiendtlig Styrke, bidroge meget til at hæve Englændernes Anseelse i Indien. De satte dem ei alene i større Agtelse hos dets indfødte Fyrster, men de gjorde dem ogsaa istand til at oprette et Factorie i Surate, under særdeles gunstige Omstændigheder. For at drage videre Nytte heraf, var det, at Sir Thomas Roes Ambassade til det keiserlige Hof foretoges, hvilken, omendskjøndt Portugiserne satte alle deres Rænker i Bevægelse, og derved ogsaa i flere Henseender bragte den til at strande, dog havde det Held at erhverve Compagniet, ei alene Stadfæstelse paa alle foregaaende Privilegier; men ogsaa udvidet Ret til at holde faste Agenter i nogle af de fornemste Steder i Keiserdommet. Fra dette Dieblik kan man sige at Grunden blev lagt til det brittisk-ostindiske Compagnies Storhed; thi omendskjøndt Portugisernes uophørlige Modstand bragte Forvirring i dets Pengeaffairer, og Hollændernes Forræderie paa Amboyna og andre Steder, endogsaa var nær ved at bringe det total Ødelæggelse, saa satte dog den Bevidsthed, at det havde forskaffet sig en bestemt Characteer, og en Standhaftighedsaand, der ikke lod sig underkue, det istand til at holde sig opreist under alle sine Gjenvordigheder, og til Slutningen at seire over dem. Det er i det Foregaaende bemærket, at det ostindiske Compagnies første Factorie var anlagt i Surate. Dette vedblev indtil 1685 at være Hoved-Præ-

sidentskabets Sæde, i hvilket Aar Bombay, der omtrent 8te Aar i Forveien var overdraget Compagniet af Carl den 2den, blev udvalgt til Regentskabets Sæde. Men foruden Surate besad det et Etablissement i Bantam, ved Hjelp af hvilket der førtes en indbringende Handel paa Kryderie-Øerne og Coromandelkysten; og da Bantam faldt i Hollændernes Hænder, optraadte Præsidentskabet i Madras for at træde i dets Sted. Ligeledes paa den anden Side af Indien havde Compagniet allerede i 1634 erholdt Privilegium til fri Handel paa Havnen Pipley i Bengalen. Dette Privilegium blev i 1645 udvidet, forsaavidt at adskillige Factorier, af hvilke det fornemste var i Hoogley, bleve anlagte i denne Provinds. Men det nuværende Hovedsæde for den brittiske Magt i Østen vedblev længe at være saa ubetydeligt, at det indtil Aaret 1682 kun blev regnet for et blot Appendix til Præsidentskabet i Madras.

I denne Tilstand forbleve Compagniets Sager indtil langt ind i det 18de Aarhundrede. Endnu var fra Englændernes Side ikke gjort noget umiddelbart Skridt til at tage Deel i de indfødte Fyrsters Politik, og den af deres Gouverneurer udøvede Myndighed udstrakte sig ikke videre end over deres egne umiddelbare Tjenere paa hvert af Factorierne. Dog gjorde disse Factorier sikkre, skjøndt umærkelige Skridt for at vinde de Stillinger, de nu indtage i Østen. Nogle faa fordringsfrie Kjøbmænd, der nedsatte sig hist og her paa de indiske Strande, vakte overhovedet ingen Skinsyge fra Asiaternes Side, eller Mistanke hos deres Souverai-

ner. De modtoge tvertimod enhver Opmuntring til at fortsætte deres Handelsplaner, uagtet de, lige med alle Eventyrere, fra Tid til anden vare underkastede Tyrannie og Pengepresning. Men Tingene forandrede snart gradviis deres Udseende. Da den Aand, hvormed disse Eventyrere forsvarede deres Eiendom for Røverie og Vold, viste, at de ikke vare mindre dygtige i Krigens end i Handelens Kunster, bleve de efterhaanden Gjenstande for de indiske Fyrsters Agtelse og Beundring. Da disse vare i Kiv med hinanden indbyrdes, beilede de ivrigt til de europæiske Colonisters Bistand; og den afgjorte Lykke, som bestandig ledsagede det Parti, der understøttedes af Europæerne, lod dem med hver Dag vinde et fastere og mere afgjort Fodfæste i Landet. Der udfordredes alene een eller anden mægtig politisk Convulsion for at kaste den hele indiske Magt i disse Fremmedes Hænder, og en saadan undlod ei heller i Tidens Løb at indtræffe.

Arungzebe, en af den store Timurs berømteste Descendentere, døde i Aaret 1707, og overlod Keiserdommet i Arv til det af hans Børn, der viste sig heldigst i Kampen om Herredømmet. Efter en af de frygteligste Kampe, som de asiatiske Arvefølge-Annaler have at opvise, erklærede Krigslykken sig til Gunst for Mahomed Mauzim, den ældste af den Afdødes efterlevende Sønner, der, som en Følge heraf, besteeg Thronen, under Titel af Behader Shah, og førte Scepteret med megen Dygtighed i 5 Aar. Men i Aaret 1712 fulgte Behader Shah sin Fader i Graven, og

Keiserdømmet blev igjen bragt i Forvirring ved de Forsøg, forskjellige Medlemmer af den keiserlige Familie gjorde paa at succedere ham. Imidlertid gjorde adskillige hinduske Horder af den militaire Kaste, der af Stormogul vare blevne gjorte til Vasaller, Oprør, og Mahratternes tiltagende Plyndringer, forøgede i høi Grad den herskende Forvirring. Adskillige Vicekonger, Soubadarer og Nabobber i forskjellige Dele af Riget begyndte tillige at erklære sig uafhængige, og da de kom i Kiv med hinanden indbyrdes, at føre Krig imod hverandre. I disse Trætter saae Britterne sig nødsagede at deeltage, undertiden paa deres egne Vegne, naar deres Besiddelser bleve truede med Ødelæggelse, og Magt alene kunde beskytte dem; men hyppigere som Allierede, og for at hindre deres Rivaler Hollænderne fra at erholde en altfor afgjort Overvægt over dem.

Alt dette tjente naturligviis til at sætte Compagniets Agenter i en ganske anden Stilling end den, de hidtil havde havt. Det synes imidlertid ikke, at nogen af dem endnu har ladet sig lede af Drømme om Erobringer og Herskelyst; thi omendskjøndt de deeltoge i de omkring dem værende Staters politiske Forhandlinger, saa gjorde de dog ikke dette i nogen anden Hensigt end at sikkre sig selv og deres Principaler en fri Handels Fordele. Men de havde allerede overtraadt de Grændser, som omgave deres blotte Handelstilværelse, og det var umuligt at træde tilbage. Den første europæiske Magt, som havde Oprettelsen af et indisk Rige directe til Hensigt, var Frankrig. I Aaret 1672

landede en fransk Krigsmagt, under Befaling af Hr. de la Haye, i St Thrév, en Havn i Nærheden af Madras, der tilforn havde tilhørt Portugiserne; men paa den Tid var i Kongen af Golcondas Hænder. Denne bemægtigede de sig ved Storm; men da de derpaa bleve angrebne af Kongen af Golconda og hans Allierede, Hollænderne, saae de sig, efter en tapper Modstand, nødsagede til at rømme Pladsen. Af Levningerne fra denne Expedition dannede der sig en Kolonie i Pondichery, som rolig voxede i Udstrækning og Vigtighed, indtil den henimod Midten af det 18de Aarhundrede i disse Henseender kunde maale sig med ethvert andet europæisk Etablissement i Østen.

Den Krig, som i 1745 brød ud imellem England og Frankrig, udbredte sig hurtigt til Indien. Paa denne Tid stod den berømte la Bourdonnais i Spidsen for det franske Etablissement, og da han var en Mand af Foretagelses-Evne og Talent, besluttede han at vove et Forsøg paa at udstøde sit Fædrelands Fjender af Asien, hvor stor en Fare der end maatte være forbunden dermed. Som en Følge heraf blev Madras beleiret i 1746, og tvunget til at capitulere. Men Freden til Aix la Chapelle gjorde, for en Tid, Ende paa Fjendtlighederne, og tilbagegav Englænderne hiin vigtige Plads. Det bør ikke lades ubemærket, at disse Krigsoperationer tillige afgave det første afgjørende Beviis paa Europæernes Overlegenhed over Indianerne i Krigsførelse. Nabobben af Carnatic, paa hvis Enemærker baade Madras og Pondichery laae, og der successive tog Deel i Kampen paa begge Sider, saae

sin hele Armee lide et betydeligt Nederlag af en eneste svag Bataillon fransk Infanterie.

Om den sidstnævnte Omstændighed maaskee kan have havt nogen Indvirkning paa den franske Gouverneur Dupleix, eller om hans egen naturlige Ærgjerrighed fristede ham dertil, nok er det, at ikke saa snart saae denne duelige og modige Franskmand sig i Spidsen for Etablissementet Pondichery før han begyndte at udkaste Planer til dets Omstøbning til et stort Riges Hovedstad. Den under hans Befaling staaende europæiske Magt, beløb sig til 3000 Mand; dertil kom, at store Masser af Indfødte vare blevne disciplinerede og væbnede efter europæisk Maade, og disse vedblev han stadig at forøge Da derfor en Trætte opstod imellem Anwaradeen Khan og Chunda Sahib angaaende deres Ret til Nabobskabet over Carnatic, saae Dupleix sig i en saadan Stilling, at han, før at understøtte den sidstnævnte Prætendent aabenlyst torde gjøre Fordring paa en betydelig Udvidelse af Territorium og politisk Magt.

Vi ville her ei nærmere indlade os paa at omtale en Kamp, der, som bekjendt, endte med Omstyrtningen af de Franskes Magt paa Coromandel-Kysten. Det vil være tilstrækkelig at tilføie, at de Planer, som Dupleix havde lagt, bleve realiserede af den brittiske Gouverneur Clive og hans tappre Medhjelpere, og at det brittisk ostindiske Compagnie ved sine Bestræbelser for at afvende truende Ødelæggelse, uventet blev bragt til at antage et mægtigt Overherredømme. Men dette Udfald fremførtes med endnu

større Virkning ved den Revolution, som omtrent paa samme Tid fandt Sted i Provindsen Bengalen.

I Aaret 1741 havde Allaverdi, en Tartar af Fødsel og en militair Eventyrer, tiltaget sig Nabobskabet, eller, som det kaldtes, Subadarskabet over Bengalen, efterat have affat sin Herres Slægt. Han forsvarede sit Herredømme med megen Kraft. Det lykkedes ham af den svage Mogul at erholde en formelig Erkjendelse af hans Krav, og han døde 1756, og efterlod sin Magt til en Grandneveu, Surajah Dowla.

Denne unge Fyrste, der var ligesaa svag som han var despotisk, havde bestandig næret en indgroet Afskye for Englænderne. Han forsømte ingen Leilighed til at lægge sit Sindelag imod dem for Dagen; men indskrænkede deres Privilegier og forulempede deres Handel, indtil han endelig tog Paaskud af et Forsøg, der var gjort paa at sætte Calcutta i Forsvarsstand (endskjøndt det var vel bekjendt, at de Franske havde til Hensigt, at angribe denne Plads) og marscherede imod Factoriet med en stor Armee, hvormed han ganske ødelagde det. Af Compagniets Betjente faldt nogle ved Fortets Forsvar, andre, 123 i Tallet, omkom i det berygtede sorte Hul, og de øvrige undvege paa deres Skibe.

For at hævne den Fornærmelse, der saaledes var tilføiet det engelske Flag, afseilede en Expedition, under Clive, fra Coromandel-Kysten, bestaaende af 900 Europæere og 1500 Seapoyer. Den havde et heldigt Udfald, og Calcutta blev taget tilbage. Men ikke

nøiet hermed besluttede Clive at give den franske Magt paa hiin Side af Indien et Stod, og som en Følge heraf angreb han, uagtet Nabobbens Protest, virkelig Chandernagore, et Fort ved Floden, og erobrede det. Et saadant Foretagende kunde ikkun være Forløber for andre. Omendskjøndt Surajah Daola ikke viiste noget aabenlyst Kjendetegn paa sin Harme, var det vel bekjendt, at han alene ventede paa en passende Leilighed til at tage Hævn over dem, der saaledes havde trodset hans Myndighed. Man opdagede ogsaa, at han stod i Brevvexling med Hr. Bussy, som dengang havde Overbefalingen over den franske Magt i Deccan, og at man kun ventede paa at en Deel af Clives Armee skulde drage bort for at marschere imod Calcutta. Under disse Omstændigheder grebe Englænderne beredvilligen de Forslag, der bleve dem gjorte af nogle af Nabobbens misfornøiede Grander. Ved deres forenede Kræfter, vandt man den berømte Seir ved Plassey, Serajah Daola blev afsat, og Meer Jaffier blev indsat til Nabob i hans Sted.

De Begivenheder, der fulgte efter dette dristige Foretagende, kunne, uagtet de vare ligesaa paafaldende som rigtige, ikke betragtes i noget andet Lys, end som nødvendige Følger af de Tildragelser, der havde været deres Forløber. Uden at det i det Hele hverken ventede eller attraaede at indtage en saa vigtig Stilling, fandt det ostindiske Compagnie, ved de Forbindelser dets Agenter indgik med Meer Jaffier og hans Ministre, sig paa eengang som Eneherre over Bengalen, og det

Nederlag, som Oberst Ford tilføiede den hollandske Expedition, den tro Understøttelse, som Clive gav Nabobben, da han truedes af Moguls Armee, og deres Troppers heldige Modstand imod Maratterne, tjente kun til at befæste den Indflydelse, som de uden deres eget Vidende havde erhvervet sig. Compagniets sildigere Forhold imod den af det selv skabte Nabob, saavel som imod hans Efterfølger Cossim Ali, kan vel ikke i moralsk Henseende forsvares; den udsprang maaskee i nogle Henseender af politisk Nødvendighed, men i andre reiste den sig upaatvivlelig af enkelte Individers Pengegriskhed. Dette være nu som det vil, saa var nu det første Skridt gjort, og der var intet Alternativ tilbage: man maatte enten vedblive at gaae fremad eller vente en absolut Tilintetgjørelse. Compagniets Agenter valgte det første. Efterat have sat een Fyrste paa Thronen efter den anden, indsatte de endelig i Aaret 1763, deres egne Principaler til Souverainer over de rige Provindser Bengalen, Bahar og Orissa, over det nordlige Circas, en Deel af Carnatic og alle deres gamle Besiddelser paa Malabar-Kysten.

Det er ikke vor Hensigt her at følge det brittiske Rige i Indien, Skridt for Skridt, under dets bestandige Tiltagende, Vælde og Storhed. Det er tilstrækkeligt at bemærke, at de Aarsager, der samvirkede til dets første Stiftelse, have vedvaret og sandsynligviis ville vedblive at fremskynde og udvide det, indtil det, ligesom dets Forgjænger, Stormoguls Rige, vil blive sønderlemmet ved sin egen Vægt og Omfang.

Enhver af de engelske Gouverneurer har tiltraadt sit Embede med den fuldkomne Overbeviisning, at hans Fædrelands Interesse og Ære krævede, at han, saavidt det lod sig gjore, maatte afholde sig fra al Indblanding i de omgivende Staters Affairer. Ordet Fred har været paa Enhvers Læber, og de høieste Authoriteter i Fædrelandet undlode ikke at anbefale Freden paa det kraftigste; dog er der neppe forløbet noget Aar, hvori der ei har sig reist nogen Krig, og medens alle Britter, hvad enten de staae i Forbindelse med Indien eller ikke, erkjende, at den Politik, der leder til bestandige Erobringer, ikke er den bedste, har dog endnu ingen Gouverneur endt sin Bestyrelsestid, uden at en eller anden ny Provinds er føiet til vore østlige Besiddelser. Ja, man vil endogsaa, ved at kaste et Blik over det brittiske Indiens Historie, fra Clives Dage til Lord Hastings Fratrædelse, finde, at de Gouverneurers Bestyrelse, der ivrigst have stræbt at opfylde Compagniets Ønsker og at holde Sværdet i Skeden, bestandig meest har skadet det brittiske Ostindiens Interesse og Velstand. Et kort Overblik over de henrundne Begivenheder vil være tilstrækkeligt for at bevise Sandheden af denne Sætning, ihvor paradox den end maatte synes.

Det er vel bekjendt, at Clive, omendskjøndt han selv var Soldat, og ikke mindre ærgjærrig end nogen Anden, der nogensinde har staaet i Spidsen for den indiske Bestyrelse, i det han udtrykte den Overbeviisning, at Englands Herredømme ikke med Sikkerhed kunde blive staaende paa det Punkt, hvortil det

var kommet, ikke desto mindre gjorde sit Bedste for at forhale dets Fremgang, eller rettere for at gjøre denne Fremgang saa gradviis som Omstændighederne vilde tillade det. Clives første Administration var alligevel krigerisk, og om end Sagerne ikke under ham i enhver Henseende stode heldige, kunde de dog ikke synes at have et meget farligt Udseende. Tilfældet var ganske anderledes under hans mere fredelige Efterfølger. Indvortes Uenighed og gjensidigt Jalousie, tilligemed Planer, der ikke bleve lagte til det offentlige Bedste, men for at berige Enkelte, bragte Compagniets Affairer under Verelot og Vansittart i en saa forvirret og svækket Tilstand, at der udfordredes en Clives store Talenter for at bringe dem tilbage til deres forrige Forfatning. Paa lignende Maade viste Hastings Administration sig først heldig, da man forlod den fredelige Politik, hvormed den begyndte. Men man vil see dette i et endnu klarere Lys ved at kaste et Blik paa de forskjellige Administrationer, som fulgte efter Acten af 1784, under hvilke Storbrittanien først i Sandhed kan siges at have indtaget en Plads iblandt Asiens fornemste Nationer. Ved den nys nævnte Act blev det udtrykkeligt erklæret, at: „eftersom Erobringsplaner strede imod den brittiske Nations Ønsker, dens Ære og Politik, saa var det ikke lovligt af Gouverneurgeneralen af Fort William, uden Directionens eller den hemmelige Committees Samtykke, enten at erklære eller begaae Fiendtligheder, eller at indlade sig i nogen Tractat om at føre Krig med nogen af de indfødte Fyrster eller Stater i Indien." Saa-

ledes blev baade Foretagelsen af Fiendtligheder og Afsluttelsen af Alliancer, baade offensive og defensive, med de indianske Stater, aldeles forbudne, med mindre den meest bydende Nødvendighed skulde kræve en Undtagelse. Ingen kunde vel tage over til Indien med en mere fast Beslutning at handle overeensstemmende med Lovens Bogstav, end Lord Cornwallis; men Hans Herlighed havde neppe beklædt sit Embede i 3 Aar, førend han saae sig nødt til at gribe til Vaaben imod Tibbo Saib. Havde han gaaet et Skridt videre og knust Madhagee Sindia, som dengang var i stigende Vælde, vilde han have befriet sine Efterfølgere for megen Uleilighed og sat Compagniets Affairer i en langt fordeelagtigere Stilling, end den, hvori de vare, da han resignerede sin Post. Dette undlod han imidlertid, og Følgen heraf var, at Sindias Slægt inden faa Aar blev saa mægtig, at den kunde bringe selve Vedvarelsen af det brittisk-indianske Rige i Tvivl. Ikke destomindre var ogsaa Lord Cornwallis's Administration krigerisk, og man kan ikke nægte, at dens Resultater våre yderst gunstige for Englands Interesse i Østen.

Lord Cornwallis's Efterfølger var Sir John Shore, nu Lord Teignmouth, en Mand, der, for at bruge Sir John Malcolms Ord: „synes at have været besjælet af en oprigtig og samvittighedsfuld Attraae efter at bestyre Indien, i Overeensstemmelse med Lovgivningsactens strænge og bogstavelige Betydning og hans Superieurers Ønsker." For at sikkre sig et heldigt Udfald af sine Operationer imod Tibbo Saib

havde Lord Cornwallis sluttet en Tractat baade med Mahratterne og Nizam, efter hvilken hver af de contraherende Parter var forpligtet til at komme de andre til Hjelp, i Tilfælde af at Fiendtlighederne skulde blive fornyede af Regjeringen i Mysore.

Under Krigen havde Nizam været Britternes troe Allierede, og han vedblev, eller ønskede at vedblive det fremdeles. Det tildrog sig imidlertid at Paishwa, der var Hovedet for den mahrattiske Confoederation, fornemmelig tilskyndet af Madhagee Sindia, kort efter at Sir John Shore havde tiltraadt sin Post, begyndte at vise sig tilbøielig til at svigte denne Tractat, og forene sig med Tibbo imod Nizam. Det kan ikke være nogen Tvivl underkastet, at baade Politik og stræng Æresfølelse krævede, at Compagniet maatte anvende al sin Magt for at frelse en Allieret, der havde tjent det saa troe imod en overmægtig Fiende. Sir John Shore troede sig imidlertid i den Nødvendighed, saa strængt at maatte holde sig til Actens Bogstav, at han lod sig nøie med blot at gjøre Forestillinger og at holde en mægtig Armee paa Benene; men rolig tillod, at Nizam leed et totalt Nederlag, og blev bragt sin Undergang nær. Vistnok tjente denne Politik til i et Tidsrum af 6 Aar at bevare Freden; men hvad var Resultatet heraf? baade Tibbo og Mahratterne forøgede deres Resourcer, medens Britternes forbleve som de vare; og Nizam, der følte sig oprørt over den fra engelsk Side viste Ligegyldighed, kastede sig i Armene paa en fransk Faction, af den farligste

Natur for den brittiske Bestyrelse, som man vel kunde forestille sig.

Da Sir John Shore havde trukket sig tilbage, greb Marquis Wellesley, dengang Greve af Mornington, Regjeringens Tømme. Han tiltraadte sit Embede under de meest forvirrede og farlige Omstændigheder, som kun en Mand af hans Kraft og Virksomhed kunde byde Spidsen. Han fandt det hele Indien enten aabenbart eller hemmeligt forenet imod Englænderne; Tibbo, Nizam og Paishwa beredede sig alle til at kaste sig over dem; den første stod i fortrolig Brevverling med den franske Bestyrelse, og de tvende sidste lode sig aldeles lede af en fransk Faction. Paa den anden Side var Landet Oude, hvor Sir John Shore havde indsat en Hersker (hvilket var den eneste Indblanding i Indiens Anliggender, han tillod sig), paa Nippet til at gjøre Oprør; Staten Carnatic, der blev slet bestyret og udsuet, var unyttig som Bundsforvandte, medens Hindostan, der blev truet med at overvældes af Zemaun Shah, alene kunde søge Beskyttelse hos de brittiske Vaaben. Under en saa mislig Stilling bemærkede Marquis Wellesley strax, at en blind Lydighed imod hans Instructioners Bogstav, og Bestræbelse for at bevare Freden; indtil de indianske Stater begyndte Fiendtlighederne, vilde være at udsætte det brittiske Rige i Indien for den næsten visse Ødelæggelse. Han besluttede derfor at forekomme det truende Onde, og ved at udføre nogle Foretagender af Vigtighed, forinden de forenede Magters Planer vare modne, at hindre dem fra nogensinde at komme til Udførelse.

Det første Skridt, som til denne Hensigt var fornødent, var, om muligt at bringe Nizam fra den Forbindelse han havde indgaaet, og at faae Franskmanden Raymont med sit vel disciplinerede Corps paa 15000 Mand, til at forlade hans Tjeneste. Det var imidlertid ikke nogen let Sag igjen at overtale Hoffet i Hyderaba til at stole paa brittiske Løvter. Men Lord Wellesley tog ikke i Betænkning under saadanne Omstændigheder at antage en truende Stilling imod Englands gamle Bundsforvandte; og deels ved Trudsler, deels ved Forestillinger, og deels ved Forpligtelse at forsvare hans Land imod Mahratterne, i Tilfælde af et Indfald fra disses Side, lod Nizam sig endelig bevæge til at bortvise den franske Faction, der med Rette frygtedes saameget af Wellesley.

Krigen imod Tibbo Saib fulgte umiddelbar derpaa, og efter denne igjen et Angreb paa de Mahrattiske Nationer. Disse Krige vare alle heldige, og skjøndt de for Øieblikket medførte store Bekostninger, saa bragte de til Gjengjeld det brittiske Rige en stor Tilvæxt af Territorium og Hjelpekilder. En nye Tractat blev ligeledes sluttet med Veziren af Oude, hvorved en Deel af hans Land blev afstaaet til Compagniet, istedet for de maanedlige Subsidier, han maatte betale for de brittiske Tropper, der holdt ham paa Thronen, medens den hele Bestyrelse af Riget Carnatics borgerlige og militaire Anliggender paa engang overtoges af Engellænderne. Man afsluttede desuden Hjelpe-Allianser med den nye Raja af Mysore og

Paishwa; Persien blev formaaet til at give Zemaun-Shah saa meget at bestille, at det kunde afholde ham fra hans tilsigtede Indfald i Hindostan; — med eet Ord, den truende Skye, som Sir John Shores fredelige Administration havde tilladt at samle sig over Compagniets Herredomme, adspredtes ganske af Lord Willesleys kraftige politiske System. Men dette var endda ei Alt — man vandt Landstrækninger, der ikke vare mere vigtige ved deres Rigdom end ved deres locale Beliggenhed, som bidrog til at samle og afrunde det hele brittiske Rige i Indien; og fremfor Alt, selve Compagniets Navn fremkaldte Ærefrygt i Indien fra den ene Ende til den anden.

Saameget mere hæderlig som Lord Wellesleys Bestyrelse havde været, saameget des høiere var det Skrig og den ubegribelige Misnøie, der reiste sig imod den i Engelland. Man forfærdedes over det af ham ny skabte Riges Storhed og over dets politiske Indflydelses Natur; og den gamle Marquis Cornwallis blev atter sendt derover, for, saavidt som han kunde, igjen at forstyrre Alt hvad hans Forgjænger havde arbeidet paa at iværksætte.

Under dens korte Vedvarenhed var Lord Cornwallis's anden Bestyrelse fredelig. Mange af de Hjelpe-Tractater, hvoraf den brittiske Magts Styrke var afhængig, bleve satte tilside, erobrede Lande bleve tilbagegivne og Angreb taaltes. Den paafølgende Gouverneur, Sir Georg Baslow, fulgte samme Bane, dog med tvende ei uvigtige Undtagelser; for det første tvang han Veziren til at holde en Mini-

ster om sin Person, der var gunstig stemt for den brittiske Interesse, og at vedblive at holde den Hjelpe- magt paa Benene, som han havde forpligtet sig at stille; og for det andet nægtede han, ifølge de fra England modtagne Forholdsregler, paa det bestemteste at tilstæde nogen Forandring i den til Bassin indgaaede Tractat.

Følgerne af den af disse tvende Gouverneurer fulgte Politik, føltes paa det strængeste af Lord Minto, til hvem i Aaret 1810 det brittiske Indiens Bestyrelse blev overdraget. — Det vilde langt overskride nærværende Artikkels Grændse, hvis vi, med Forfatteren af det Værk, hvorfra vi have laant disse Bemærkninger, vilde indlade os paa en nærmere Fremstilling af denne Gouverneurs, eller den paafølgendes, Lord Hastings Styrelse, saameget mere som den sildigere Tids Begivenheder i Indien maae antages at være i frisk Erindring hos Enhver. Det vil være tilstrækkeligt at anføre, at Lord Minto, endskjøndt han var en Mand af yderst moderate Grundsætninger, ikke havde været et Aar i Indien, førend han følte og handlede efter Nødvendigheden af at vende tilbage til Marquis Wellesleys Politik. „Lord Mintos Administration," siger vor Forfatter, „viser os en forsigtig og gradviis Tilbagevendelse til de eneste Principer, hvorved det brittiske Herredømme i Indien kan blive vedligeholdt. Den Tone, hvori han paatalte Britternes Rettigheder, naar disse bleve truede, svækkede, saavidt som mueligt, de skadelige Indtryk, som Dag fra Dag fremkaldtes ved de tiltagende Excesser, der bleve begaaede af hine Fribyttere, til hvilke han havde

overladt alle de indre Provindser i Indien, som en aaben Bane, hvorpaa man med Urette indbildte sig, at de vilde vedblive at føre Krig med hinanden indbyrdes.

Lord Hastings Bestyrelse blev igjen ført efter det Princip at gjøre England til Beskytter af Freden i Indien og til den styrende Magt i Østen. Lord Hastings Politik var ikke mindre forsigtig end dristig. Han skyede aldrig et Brud, hvor Nationalæren krævede det, eller opoffrede en Bundsforvandte, hvor svag han end var, naar denne truedes af en Fiende; men han provede ethvert Middel for at bringe sine Fiender til at føie sig i Mindelighed, førend han drog Sværdet. Regjeringen i Nepaul begik mange Voldsomheder førend han besluttede at tugte den; men da han først havde fattet den Beslutning at paaføre den Krig, kunde ingen temporaire Hindringer afholde ham fra at bringe Krigen til et heldigt Udfald. Han fornyede desuden alle de Hjelpe=Tractater, der havde undgaaet Lord Mintos Opmærksomhed, og sluttede mange nye; endelig satte det fuldkomne Held, der ledsagede de brittiske Vaabens Magt imod Pindareerne og Mahratterne, ham istand til at proclamere den brittiske Regjerings Overherredømme, og at indsætte den som Voldgiftsmand for alle Trætter, og som Beskytter af Indiens Fred. Som bekjendt saae han sig nylig indviklet i nogle Stridigheder med Burmeserne; men det lykkedes ham, uden at fortrædige sit Fædrelands Ære, at afværge Fiendtlighederne, og det var ei hans Hensigt, paa nogen Maade at ville have

gaaet angrebsviis tilværks imod denne Nation. Tvertimod var hans Politik, i Tilfælde af Krig, den, at drage burmesiske Tropper indenfor det brittiske Territorium, hvor de, kun med lidet Tab paa engelsk Side, let vilde være blevne odelagte.

Vi vide ikke at slutte nærværende historiske Bemærkninger bedre end med følgende Yttringer af en engelsk Critiker i Anledning af Malcolms Værk, der udtrykke en ægte Brittes Følelser om denne for hans Fædreland saa vigtige Gjenstand: „Vi ere ingen Venner af hiint politiske System, der, ved at affectere moderate Grundsætninger, alene bringer selve Tilværelsen af det brittiske Rige i Indien i Fare. Omstændigheder, der i det Hele vare uundgaaelige, have der givet os en Souverainitet, hvormed ingen anden i Verden kan udholde Sammenligning; det staaer ikke i vor Magt at spille nogen anden Rolle imod de Stater, som omgive os, end den vi udføre under Lord Hastings Administration. I det Dieblik vi nedstemme vor Tone, vil vor Storhed strax begynde at aftage, og naar den først er begyndt at gaae tilbage, vil Oplosningen hurtig paafolge. Lader os derfor ikke længer have Love, der indskrænke Erobringer eller forbyde Tractater, thi disse maae, ifølge selve Tingenes Natur, altid blive døde Bogstaver. Det vilde svare langt mere til Hensigten, hvis Parlamentet lod anstille en streng Undersogelse om den indiske Bestyrelses Natur og Constitution, baade i og uden for Fædrelandet; thi det er af Uanvendeligheden af en saadan, hvis den virkelig ei lader sig forene med Tin-

gernes nærværende Orden, mere end af den Stilling vi indtage iblandt de asiatiske Stater, at Hovedfaren, der truer vort Overherredømme i Østen, reiser sig."

Ømheds Tegn.

Moderen med salig Glæde
Trykker Barnet til sit Bryst,
Mens med himmelsk Smiil den Spæde
Taller ved ukjendte Lyst:
Glad hun seer i Støvets Ramme
Præget af en Engel lys,
Og det fulde Hiertes Flamme
Luer i et helligt Kys.

Hist med Blikket mod det Høie
Faderen for Sønnen staaer,
Ønsker ham, med Graad i Øie
Herrens Fred hvorhen han gaaer;
Medens sidste Gang han dvæler,
Signende ved Sønnens Bryst,
Faderkiærligheden qvæler
I et Kys hans Afskedsrøst.

Skue, med Uskylds hulde Rødme,
Pigen i sin Elskers Arm!
Hoit den første Elskovs Sødme
Hæver deres unge Barm;

Medens glad han for sin Stræben
Maalet seer, saa fjernet nys,
Trykker han sin Moe paa Læben
Elskovs Segl — det første Kys.

See hist travle Huustroe smile,
Glad ved Synet af sin Ven;
Flux hun lader alting hvile,
Iler kjærlig til ham hen,
Læser Ønsket af hans Øie,
Før selv Hjertets stille Bøn,
Og for Dagens Sveed og Møie
Nu et Kys ham skjænker Løn.

Hist, med Sorgens qvalte Taare
Og med Suk fra dybe Bryst,
Stander om den sorte Baare
Der en Skare, mørk og tyst;
End at see hvem Herren kaldte,
Træde de hans Larve nær,
Ømt at hilse den Udvalgte,
Kysse de det kolde Leer.

Hellig — reen og hellig være
Du, o Følelsernes Tolk!
Ene Dydens Flamme nære
Du til Held for Jordens Folk!
Aldrig Lastens Aande dræbe
Hjertets Fred i Uskylds Bryst;
Evig vær paa Dydens Læbe
Tegn paa hellig Ømheds Lyst!

A. F.

Optegnelser af en engelsk Skibspræsts Dagbog, holden under Carl den 2dens Regjering.*)

Torsdagen den 20de Mai 1675.

Deus vortat bene!

I Dag begyndte jeg min Reise fra mit Huus i Spernall i Grevskabet Warwick, med en ringe Eqvipering, undtagen hvad jeg førte under mig, i en gammel Sæk. Min Hoppe ligner Hudibras's i Fyrighed, Mod og Farve, (skjøndt den ei har samme Huld), og hvad Kjødet angaaer, en af Pharaos magre Hopper, nærved at styrte (af Sult) paa dem, der gik foran hende, hvis hun ikke havde været stakvinget, eller snarere havt Blye i Benene.

(Den 23de.) **) Mit Forraad af Penge svarede ogsaa til Resten; jeg havde kun lidt mere end de, der bragte mig til London, i en gammel Kjole, og Buxer af samme Beskaffenhed, et Par gamle Strømper og Sko; og en Skindvest, der havde været til i 9 Aar og derover. Sandt at sige, saa havde jeg (da jeg kom saa pludselig til at reise) intet andet end hvad jeg maatte skamme mig over; undtagen:

An old fox broad-sword, and a good black gowne;
And thus Old Henry cam to London towne.

---

*) Fra: „The Diary of Henry Teonge", 1826.

**) Søndagen i denne Dagbog er udmærket derved at Datoen er indcirklet.

Den 28de Mai. Og nu er en lille Køie mit unum necessarium (endskjøndt jeg næsten mangler alt Andet ellers) en Ting, som jeg ikke kan undvære; og jeg veed ikke hvorledes jeg skal overkomme den. Jeg har sendt Bud paa Landet om nogle Sengeklæder; og jeg har bedet nogle Venner at laane mig nogle Penge; men Alt forgjæves; og Altsammen for at faae min Kjole igjen, som jeg for længe siden havde sat ud (i Pant), ikke i Troas (som St. Pauls var), thi han fik sin igjen alene ved at forlange den; men min kunde jeg hverken faae med det Gode eller Onde.

Jeg skrabede sammen Alt hvad jeg havde, og jeg laante 5 Shilling af min Værtinde; og saaledes fik jeg min Kjole indløst, da den ikke stod for mere end for 10 Shilling. Da dette var skeet, solgte jeg min magre Mær, med Sadel, Bidsel og Sporer til min Vært for 26 Shilling, paa Vilkaar, at hvis de 26 Shilling blev sendt ham inden 14 Dage, skulde Mæren være indløst, men de andre Ting tabte. Og min Kjole satte jeg igjen i Pant for 40 Shilling.

(Den 30te.) Med disse Penge betalte jeg mit Qvarteer, og tog en Vogn ved min Cousin Tylers Dør, med min Oppasser, og ved Poplar kjøbte jeg en lille Køie, med Hovedpude, Lagen og Tæppe for 21 Shilling. Og da jeg saaledes endnu havde nogle Penge tilbage, og jeg nødig vilde gaae altfor riig tilsøes, af Frygt for Sørøvere, kjørte jeg til Blackwall, hvor jeg tog Afskeed med nogle Venner, som fulgte mig derhen; og omnia mea mecum portans,

jeg gik tilsøes, og kom ombord paa Skibet Assistance (som endnu laae i Linien), drak min Part af 3 Boller Punsch (en Drik, der var mig meget fremmed), og gik derpaa tilsengs i Kahytten, saa reent ude af det, at jeg, da jeg troede at finde min Hovedpude ved Hovedgjærdet, fandt, at den var gledet ned, og laae under Køien.

Den 3de Juni 1675. Vi hidsede Seil, og med Essex paa den venstre og Kent paa den høire Side, kom vi till the Boy in the Nore (Buoy of the Nore); en Ting, der var ligesaa fremmed for mig, som alt det øvrige af deres Dialect. — Derfra seilede vi til the Boy on the Redsands, i den Hensigt at tage den nærmeste Vei over the Flatts; men af Frygt for, at vi skulde komme til at ligge stille, vendte vi, og gik den anden Vei. Her begyndte vi paa vore krigeriske Operationer; thi da vi fik en Coffardimand i Sigte, der nærmede sig os uden at tage mindste Notice af en Orlogsmand, gave vi ham et Skud, og fik ham til at stryge sit Bramseil (id est, at tage sin Hat af for os), og vor Constabel gik nu ombord hos ham, og lod ham betale 6 Shilling og 6 Pence for sin Ringeagt; men slog to Pence af, fordi det var det første Skud.

Den 24de. Midsommers Dag, og vi ligge endnu for Stille lige overfor Den White, og saaledes at vi have Portland i Sigte, endskjøndt 30 Mile derfra. I Dag bleve to Matroser, der havde stjaalet et Par Stykker Oxekjød, saaledes straffede: deres Hænder bleve bundne paa Ryggen af dem, og de selv

bleve surrede til Stormasten, hver af dem med et Stykke raat Oxekjød bundet om Halsen i en Strikke, og Kjødet dinglende foran dem, som Flippen paa et Halstorklæde, og de øvrige Matroser kom En for En, og stroge dem om Munden med det raae Kjød, og i denne Stilling stode de i to Timer.

Den 10de Juli. Vi have passeret Lissabons Klippe; men kunde ikke opdage den formedelst Taage. I Dag beværtede vor ædle Capitain Officiererne under hans Commando med fire Retter, nemlig fire fortræffelige Høns, og et Stk. kogt Flesk, i een Ret; en Ret fortræffelig Bedekjød med Roer; et Stk. Oxesteeg paa 8te Ribbeen, vel stegt og krydret; og et Par meget fede Gjæslinger; og endelig tilsidst en stor Chesterost — en sjelden Beværtning ombord. Hans Drikkevare svarede dertil, nemlig Canarisect, Sherry, Rhinskviin, Rødviin, Hvidviin, Most, stærkt Øl, simpelt Øl, Alt af bedste Sort og saa fuldt op af Punsch, at man kunde svømme deri; hvormed vi sluttede Dagen og Ugen, drikkende Skaaler for Kongen og alle dem vi havde kjær; medens Vinden blæste rask i Seilene.

Den 26de. I Morges fik vi en lystig Kuling efter det Vindstille vi havde igaar, og i Morges var der, efter Skik paa Søen, sorte Mandag for Drengene, da mange af dem fik Pidsk af Qvarteermesteren med en nistrænget Kat for deres slette Opførsel.

Den 28de Septbr. I Morges skulde en af vore Folk, nemlig Skinner, en bekjendt Hanrei, straffes, for at have gaaet i Land uden Tilladelse, ved med

sammenbundne Been, og Hænderne, surrede til et stort Toug, at hidses til Raaen og derfra styrtes tre Gange ned i Vandet; men da han var bundet og skulde til det, satte han et saare ynkeligt Ansigt op, og da Officiererne tillige gik i Forbøn for ham, ved at forsikkre, at han havde Ulykke nok, eftersom hans Kone var en — — og en Havgasse til at plage ham hjemme, og han desaarsag kunde trænge til al den Medlidenhed, han kunde faae naar han var ude, slap han fri.

Den 30te. Der blæste en frisk Kuling hele Natten, som i Morges bragte os i Nærheden af Candia, til en lille Øe ved Navn Goza, og en anden, der laae noget ostligere, kaldet Antigoza. Vi havde meer Lystighed ved Middagsbordet i Dag end nogensinde siden vi kom ombord. Vinden blæste meget stærkt, og vi havde til Middag et Stykke Inderlaar af zantisk Oxekjød, lidet saltet og vel stegt. Da det blev bragt ind i Kahytten og sat paa Bordet (det vil sige paa Gulvet; thi det kunde ikke staae paa Bordet formedelst Skibets Krængning), sendte vor Capitain Bud efter Hovmesteren Hr. Fogg og Hr. Davis, at de skulde komme og spise til Middag med ham og mig, Lieutenanten og Skatmesteren. Og vi satte os Alle omkring Stegen, og Nogle betryggede sig for at slingre ved at sætte deres Fødder mod Bordet, som var bundet fast. Lieutenanten satte sine imod Køien, og Capitainen satte Ryggen imod en Stoel op til Væggen. Vi fik adskillige lystige Stød, og vore Tallerkener og vore Knive stødte ofte sammen. Vi drak hvid Rubola, der var fortræffelig. Vi havde ogsaa et

Par fede Kyllinger, og medens vi sadde og spiste dem, kom der en Søe, og slog ind i Kahytten igjennem Aabningen af en Stykport, hvilket jeg, ved at see bagved mig, netop opdagede da Vandet kom under mig. Jeg var ikke seen med at komme paa Benene, og slap for at blive vaad, men alle de Øvrige bleve godt vadskede, og sprang op saa hurtigt som de kunde, og loe ad hinanden. Vi drak Kongens og Hertugens Skaal, og klinkede for vore Koner, hver især; og kom ud Kl. 2, og vi vare da komne saa langt som til Sugar-lofe Hill paa Candia. Der kom adskillige Søer over vort Skib, og det voldte megen Morskab at see Vandet flyve saa høit som Stormasten, og vadske alle dem, der vare under det.

Den 22de Octbr. Intet udrettet, uden at gaae til Kysten og fra Kysten. Men i Onsdags faldt der megen Regn med Torden og Lynild, og vi saae Alle adskillige Vandhoser baade trækkes op af Søen og igjen styrte ned i den. Men især saae vi en stor Vandhose, der trak sig op af Bugten og gik landværts; og vi saae den briste og falde paa Sydkanten af en Bakke, hvilket viste sig for vort Syn, som en meget stor Røg. Den faldt i Nærheden af et Huus, som tilhørte en af Kadiens Tjenere, og slog det ned, og førte baade Huset og Alt hvad der var i det bort, med ham selv, hans Kone og to Børn. Konen blev i Dag funden ved Asshen Point (ikke over en Miil fra os), ganske sønderslagen.

(Den 24de.) Jeg holdt en Prædiken imod Skinhellighed; Jeremias XVIIde, 10de.

Den 25de. Jeg kjøbte et Par sorte Sko, og et Par røde Tofler for en Dollar. Vore Master ere blevne skrabede og tællede. Og dette skeer i Dag med.

Den 8de Novbr. Jeg begyndte at bode paa mit Silkebelte.

Den 9de. Jeg blev indbuden til Middagstaffel, tilligemed vor Doctor og vor Skatmester, Capitain Mauris og Capitain North, hos vore Konsuler i Scanderoond, hvor vi fik et fyrsteligt Maaltid, og ved hver Skaal vi drak, slog hver Mand det Glas itu, hvoraf han havde drukket, saa at vi før Aften havde ødelagt en heel Kiste fine venetianske Glas, og da Middagsmaaltidet var til Ende, forærede Konsulen hver af os et Baand Perler og en Haandfuld Kors, for hvilke han, til den Hensigt, som han siden fortalte os, havde sendt Bud til Jerusalem.

Den 10de. Vinden blæste saa stærkt, at vi laae ved Kysten hele Natten over.

Den 29de. En meget vindfuld Morgen. Om Eftermiddagen bleve to Duer sendte til Aleppo. De ville være der i mindre end 3 Timer. Det er 60 Mile.

(Den 5te Decbr.) Jeg holdt en Prædiken: Exod VIII, 4; Den Ugudelige vil ikke frygte førend han føler. I Nat døde vor Baadsmand, og i Eftermiddag lod jeg ham stædes til Jorden paa Grækernes Kirkegaard. Han blev begravet hæderligt, og som en Soldat. Han havde en net Kiste, som var bedækket med en af Kongens Trøier, og hans Baadsmands-Sølvpibe og Sølvkjæde vare lagte derover

(for at vise hans Betjening) imellem to Pistoler og en Carabin. I det han forlod Skibet fik han 9 Kanonskud, som bleve affyrede minutviis, og 8te Trompetere blæste sorgeligt, hvoraf de 4 paa den første Tofte begyndte, og de andre 4 svarede; saa at der var en bestandig Sorgemusik fra Skibet til Kysten og derfra til Graven. Det halve Skibsmandskab med deres Musketter fulgte Liget, tilligemed Officiererne fra alle de Skibe, som laae der. Jeg selv gik umiddelbar foran, og Trompeterne foran mig. Hele Byen kom ud for at see os. Jeg begravede ham overeensstemmende med vort Ritual. Der var en stor Mængde Grækere ved Graven, som viste megen Andægtighed; men Tyrkerne stode i nogen Afstand fra Graven og holdt Øie med os; dog vare de i det Hele ikke misfornøiede; tvertimod (som vi siden hørte) roste de vor Fremfærd. Da han var begravet fik han 4 Musketsalver. Og saa snart vi vare ude af Kirkegaarden, blæste Trompeterne lystige Melodier hele Veien. Hans Navn var Richard Capps af Dedford.

I Scanderoond er det Skik (jeg mener fra de tre Factorier) at sende en enkelt Due, og undertiden to, herfra og til Aleppo, naar det hænder sig, at et Skib uventet løber ind, eller i et andet hastende Anliggende. Duerne ere afrettede i Aleppo, og bringes ned tilhest i Bure; naar man vil betjene sig af dem, binder man en lille Seddel ved deres Vinger, tæt ved deres Krop, med en Silketraad, dog saaledes, at Vingen ikke tager Skade; og derpaa fører man dem op

paa Spidsen af Factoriet og lader dem flyve, og Duen flyver da hjem (som enhver af vore Duer ogsaa vilde gjøre), og naar Duen kommer hjem og vil tye til sin gamle Bolig, bliver den fangen, i det man lader Skoddet falde for Slaget, og undersøgt.*)

Den 25de. Juledag holdt vi saaledes: Kl. 4 om Morgenen blæste vore Trompetere først ved Capitainens Kahyt og siden ved alle Officierernes og de øvrige Betjentes Lukafer, bød god Morgen ved hver

---

*) Denne Skik vedblev i Aleppo i adskillige Aar; men tilsidst ophørte den ganske, efter fælleds Overeenskomst af alle de europæiske Kjøbmænd der paa Stedet. Anledningen hertil var denne: een af disse Brevduer blev dræbt paa Veien fra Scanderond til Aleppo, og det Brev, den havde med sig, faldt, istedet for at naae den for hvem det var bestemt, i Hænderne paa en europæisk Kjøbmand af en anden Nation. Den indeholdt Underretning om den overordentlige Priis, hvortil Galæbler, en af de vigtigste Handelsartikler i Aleppo, var stegen i Europa. Kjøbmanden, som havde faaet dette uventede Vink, opkjøbte øieblikkelig alle de Galæbler, han kunde faae, og erhvervede sig derved en betydelig Gevinst. Denne Omstændighed frembragte naturligviis megen Misundelse og Uvillie iblandt de øvrige Europæere, der endelig, for at forebygge mulig Gjentagelse af en saadan vanærende Fremfærd, toge den Beslutning, at der i Fremtiden slet ikke mere skulde bruges nogen Coureer af dette Slags. Fra hiint Tidspunkt af er derfor denne Skik ophørt.

Dør og ønskede glædelig Juul. Derfra gik de paa deres Post agter ud, og blæste tre Salutter til Ære for Dagen. Klokken ti gik vi til Bøn og Prædiken, Text: Zach. IX, 9. Til Middag havde vor Capitain alle Officiererne og de øvrige Betjente tilbords hos sig, hvor vi bleve fortræffeligt beværtede: et Stykke Oxesteeg, Plumpbudding, Julekage ꝛc. og fuldt op af god Viin af forskjellige Sorter, drak Skaaler for Kongen, vore Koner og Venner, og endte Dagen med megen sømmelig Lystighed.

Den 6te Jan. 1675=6. Meget haardt Veir hele Natten og i Dag med. Vi ere nu forbi Zante; hvis vi vare blevne der i Dag, havde vi seet en stor Høitidelighed; thi da er det Tolv=Dag (Helligtrekongers=Dag) saa døber (som de kalde det) den græske Biskop af Zante, Havet med megen Ceremonie, og besprænger deres Baade og Fiskegarn med Vievand. Men vi havde megen Lystighed ombord; thi der blev lagt en Bønne for Kongen, en Ært for Dronningen, en Kløe for Knægten, en spaltet Pind for Hanreien, en Pjalt for den liderlige Qvinde. Kagen blev i Kahytten skaaren i forskjellige Stykker, og alle disse lagte i en Serviet, af hvilken Enhver tog sit Stykke, som af et Lotterie; derpaa blev ethvert Stykke brukken itu, for at see hvad der var i det, hvilket voldte megen Latter, især da vi saae at vor Lieutenant blev Hanreien, og endnu mere, da vi tumlede, den ene over den anden, i Kahytten, paa Grund af den svære Søe.

Den 29de. I Dag bleve David Thomas, Kokken Marlin og Hovmesterens Dreng straffede saa-

ledes, at de maatte staae med udstrakte Hænder og med Ryggen op til Rælingen, og Hovmesterens Dreng med Ryggen til Stormasten, alle saaledes at de kunde see paa hinanden, og hver af dem med et Jernspiger i Munden, der var bundet fast bag om Nakken; og der stode de en heel Time, indtil deres Læber vare meget blodige — en fortræffelig Kuur for Folk, der bande meget.

Den 30te. Da det i Dag var vor Konges Martyrdag viste vi alle de Tegn paa Sorg, som det var os muligt; nemlig vor Flag paa halv Stang, og Kl. 5 om Eftermiddagen affyrede vort Skib 20 Kanonskud, og med Trompeterne udførtes til Slutningen en meget sørgelig Musik, ligesom ogsaa Kanonerne bleve affyrede i halve Minutskud. Derpaa affyrede Dartmouth 18 Skud paa samme Viis, og deres Trompetere ligeledes, og vore to Koffardiefarere affyrede 16 hver. Efter det Hele blæste vore Trompetere endnu en Sørgemusik, paa Dartmouth gjorde de det samme, og saaledes endte vi sørgeligen denne Dag; hvilket vaktemeg en Forundring hos Maltheserne indtil de fik Grunden at vide.

Den 22de Febr. I Dag saae vi megen Høitidelighed, da en ny Brigantine paa 23 Aarer, der var bygget paa Stranden, løb af Stabelen. De heisede i Gaar 3 Flag paa den, og idag Kl. 12 havde de vendt Forstavnen ud til Stranden, paa hvilken Tid der samledes en stor Mængde Mennesker, med adskillige af deres Riddere og fornemme Folk, og en Sværm Munke og Præster. De vare i det mindste

to Timer om deres Velsignelser, med Hymner, eller Lovsange, og andre Ceremonier; deres Trompetere og anden Musik spillede ofte. Tilsidst gik to Munke og en Medhjelper over paa den og bad knælende ½ Times Tid, og lagde deres Hænder paa hver Mast og andre Steder af Skibet, og besprængte det overalt med Vievand. Derpaa kom de ud, og heisede en Vimpel, for at tilkjendegive at det var en Orlogsmand; og derpaa lode de det slippe ud i Vandet, hvor det ikke saa snart var kommet, før de affyrede 21 Kattehoveder (et Slags smaae Kanoner) og roede over til vor Admiral, og gav ham en Kanon, og han gav dem en anden istedet. Derpaa løb det ind i Bugten, hvor alle deres Galleier laae, og blev hilst med en Mængde Kanonskud.

Byrons sidste Kjærlighed.*)

Jeg bivaanede nyligt et Aftenselskab i Genf. Til dette var indbudet en Græker, der havde kæmpet ved Missolunghi og slaaet sig igjennem med sine Kampbrødre. Hans Træk vare ædle, hans Øie fuldt af Ild; men endnu viste sig paa hans Ansigt Sporene af den udstandne Elendighed og Hungersnød. Fra Napoli di Romania var han, forsynet med de bedste

*) Fra „Morgenblatt für gebildete Stände", Juni 1827.

Anbefalinger, kommen til Genf, for at restituere sin Sundhed. Naturligt samlede Alle sig omkring ham; de Tilstædeværende, og især Damerne, udtømte sig i Lovtaler over hans og hans Kameraters Tapperhed. Mændene vilde høre de nærmere Omstændigheder ved Beleiringen og Udfaldet; Samtalen faldt ogsaa paa Lord Byron. Spiliades (dette var Grækerens Navn) talde om ham med den største Enthusiasme og med Taarerne i Øinene, og fortalte os følgende, der skal have tildraget sig med Byron i Missolunghi kort før hans Død.

Da Byron en Dag kom hjem fra Agerhønse-Jagt, hvortil han ofte gik ud, ledsaget af sine Sulioter, hørte han et nydeligt Klaveerspil, ledsaget af en herlig Stemme. Saavel Instrumentets Sjeldenhed deri Landet som Sangens Skjønhed satte ham i Forundring. Han gjorde Holdt med sine Palikarer. Men den Larm, som herved vaktes, blev hørt i Huset; Sangen forstummmer, men Sangerinden træder nysgjerrig ud paa Balkonen. Og den henrykte Lord seer en Skikkelse, hvis Skjønhed, efter hans egen sildigere Yttring overtraf Alt hvad han nogensinde havde seet af qvindelig Skjønhed i Grækenland. Han tiltaler hende paa Nygræsk, og takker hende for hendes fortryllende Sang og Spil. Hun svarer ham paa Fransk; et nyt Beviis paa hendes for en Grækerinde usædvanlige Dannelse. Gjerne vilde Byron have fortsat Samtalen længere; men hun trak sig beskeden tilbage. Dog denne Begivenhed var altfor tiltrækkende for ham, til at han ei skulde gaae videre.

Byron søgte Oplysning og hørte, at hun var en Datter af en græsk Kjøbmand i Missolunghi, og nylig kommen tilbage fra Marseille, hvor hun levede i nogen Tid, for at uddanne sine naturlige Talenter. Byron kjendte hendes Fader, der beklædte et Embede i Missolunghi og var almindelig agtet for sin Fædrelandskjærlighed. Da Lorden tilbades af Grækerne, saa var det ham let at faae Adgang i Grækerens Huus, først under Paaskud af Forretninger, men snart indbuden af Faderen, der fandt sig æret ved hans Besøg. Saameget den unge Grækerindes Udvortes ved det første Diekast havde henrykt ham, saameget blev han nu henrevet af hendes Aand. Hun talede, foruden Nygræsk og Fransk, ogsaa Italiensk, hvilket Sprog Byron lidenskabelig elskede. Men især blev han fortryllet af et vist romantisk Sving i hendes Væsen. Med sit Kjøns hele Qvindelighed og Beskedenhed, nærede hun en sværmerisk Kjærlighed for sit Fædreland, var stolt af det græske Navn og sit Folks gamle Hæder, og hadede Tyrkerne uforsonligt. Byron fattede en heftig Kjærlighed for hende, som han først forraadte ved Blik, siden ved lidenskabelige Ord. Men hun undveeg disse bestandig, gav Samtalen en anden Vending, naar han begyndte at tale om Kjærlighed, men forblev bestandig blid og god mod ham, og lod sin Høiagtelse for ham som Grækerven frit udtale sig. Det var maaskee den første Gang, at han, uagtet alle Bestræbelser for at vinde Gjenkjærlighed, forblev uhørt. Imidlertid ansporede denne mislykkede Stræben kun end mere hans Lidenskab; men Alt for-

gjæves, skjøndt ogsaa Faderen, der haabede en alvorlig Forbindelse, ikke syntes at være ham imod. Byron kunde ikke forklare sig denne Gaade, før den endelig oploſtes paa en skrækkelig Maade. Da han en Dag, som han pleiede, kom til hende, fandt han hende dødbleg, taareløs, og den dybeste Smerte var udbredt over hendes himmelske Træk. Ude af sig selv iler han hen til hende, og spørger hende om Aarsagen til hendes Sorg. Hun svarer ham: „Viid, jeg har skjænket mit Hjerte, til en Palikar, der alt i min tidlige Ungdom var min Legebroder. Da han nylig drog til Hæren, svor jeg ham evig Kjærlighed, og lovede ei at ville overleve hans Død, hvis han skulde falde paa Valpladsen. Jeg har idag faaet Budskab om at han er faldet for sit Fædreland.“ Med disse Ord begyndte hun at vakle. Byron greb hende, hun havde taget Gift, og opgav Aanden i hans Arme. Byron var fra denne Dag forstemt, og kunde aldrig mere bevæges til Munterhed.

Pesten i London.*)

Juni den 7de, 1665. Den hedeste Dag, jeg nogensinde har oplevet. Denne Dag saae jeg, meget imod min Villie, et Par Huse i Drurylane, betegnede med et rødt Kors paa Dørene, paa hvilke der desuden

*) Fra: „The diary of Samuel Pepys, Esq.“, 1825.

var skrevet: „Gud forbarme sig over os"; hvilket var et sørgeligt Syn for mig, da det var det første af det Slags jeg nogensinde mindes at have seet.

Juni den 10de. I Aftenstunden kom jeg hjem, for at spise til Aften; og der hører jeg, til min store Bekymring, at Pesten er kommen til City, (omendskjøndt den i disse 3 eller 4 Uger, siden den begyndte, slet ikke har været der); men hvor skulde den begynde uden hos min gode Ven og Naboe Dr. Burnett, i Fanchurch-Street: hvilket i begge Henseender volder mig megen Bekymring.

Den 11te. Jeg saae stakkels Dr. Burnetts Dør lukket; men han har, som jeg hører, vunden stor Velvillie blandt sine Naboer; thi han opdagede det selv først, og lod sig indelukke, efter sit eget Forlangende: hvilket var meget smukt.

Den 14de. Der kommer alt mere og mere Sygdom i Staden, og Folk begynde at faae Skræk i Blodet derover; der døde sidste Uge 112 af Pesten, hvortil det var steget fra 43 i Ugen i Forveien; hvoriblandt kun een i Fanchurch-Street og een i Broade-Street, ved Skatkammerkantslerens Bureau.

Den 17de. Det gjorde et meget dybt Indtryk paa mig, da jeg i Eftermiddags kjørte i en Hyrekareth fra Lord Skatkammerkantslerens ned ad Holborne, og mærkede, at Kudsken kjørte sagtere og sagtere, indtil Vognen endelig stod stille, og han kom ned i saadan en Forfatning, at han knap var istand til at staae paa Benene, og fortalte mig, at han pludselig var bleven meget syg og næsten blind, saa at han

ikke kunde see; derpaa stod jeg ud og tog en anden Kareth, men jeg var ganske tung om Hjertet for den stakkels Mand og for mig selv ogsaa, da jeg maatte frygte, at det var Pesten han havde faaet.

Juli den 1ste. Bekymret over den Efterretning, at 7 til 8 Huse i Burying=Hall*)=Street ere lukkede formedelst Pesten.

Den 12te. En hoitidelig Fastedag, formedelst den tiltagende Pest.

Den 13. Over 700 døde i denne Uge af Pesten.

Den 18de. Det foruroligede mig meget denne Dag at høre i Westminster, hvorledes de begravede de Døde paa aaben Mark i Tuttle=Fields, af den Grund at der ikke er Plads noget andet Sted; og dog blev det nye Kapels Kirkegaard indringet med Muur paa offentlig Bekostning i den sidste Pesttid, blot af Mangel paa Plads, og nu kan ingen blive begravet der, uden dem, der ere istand til at kunne betale det i dyre Domme.

Den 20de. Gik jeg til Redriffe, hvor jeg hører Sygdommen er, og den er virkelig næsten udbredt overalt. Der døde i denne Uge 1089. Mylady Carteret gav mig i Dag en Flaske Pestvand hjem med mig.

August den 3die. Til Dagenhams (i Nærheden af Romford); paa hele Veien Folk, Borgermænd, der gik ind og ud, for at spørge hvorledes det var med Pesten i City i denne Uge, ifølge Bekjendtgjørelsen,

---

*) Sandsynligviis Basing=Hall.

der, som jeg havde hørt, i Greenwich, død paa 2020 af Pesten, og omtrent en 3000 af andre Sygdomme. Paa Veien traf jeg Lord Crewe; Hr. Marr fortalte mig, hvorlebes en Pige, der tjener hos Hr. John Wrights (som boer der i Nabolaget) blev syg af Pesten og flyttet hen i et Udhuus, hvor en Amme kom og saae til hende; men da denne engang var fraværende, slap Pigen ud af Huset igjennem Vinduet, og løb bort. Da Ammen kom og bankede paa, og ikke fik noget Svar, troede hun, at Pigen var død, og gik hen og fortalte dette til Hr. Wrights, og han og hans Kone kom i stor Vaande for hvad de skulde gjøre for at faae hende begravet. Endelig besluttede de sig til at gaae til Burntwood der i Nærheden i samme Sogn, for der at faae Folk til at gjøre det. Men de vilde ikke, og han gik da hjem, fuld af Bekymring, og paa Veien mødte han Tøsen, der kom gaaende over Fælleden, hvilket jog ham endnu større Skræk i Livet end før, og han blev nødt til at sende Folk ud for at gribe hende, hvilket han gjorde, og de fik en Pestkareth og satte hende i den, for at føre hende til et Pesthuus. I det de kjørte igjennem en snever Gyde, mødte Sir Anthony Browne, med hans Broder og nogle Venner, i en Vogn, denne Kareth, hvori Gardinerne vare trukne tæt til. Da Broderen var en ung Mand og troede at der kunde være en eller anden Dame i Karethen, der ikke vilde sees, og da Veien var meget snever, stak han Hovedet ud af sin Kareth og ind i hendes, for at see hvem det var, og der saae han En, der

havde et meget slet Udseende og som var i Sygedragt og stank fælt, og Kudsken raabte nu ogsaa at han skulde tage sig iagt. Og strax efter mødte de nogle Folk, der stode og saae efter Karethen, og som fortalte vor galante Herre, at det var en af Hr. Wrigths Piger, der blev kjørt bort fordi hun var syg af Pesten; hvilket satte den unge Herre i en saadan Skræk, at det nær havde kostet ham Livet, men nu er han rask igjen.

D. 30te. Jeg gik ud og vandrede hen ad Moorefields til, for at see (Gud tilgive mig min Forvovenhed!) om jeg kunde faae Øie paa nogen Død, der skulde begraves; men efter Guds Villie, saae jeg ingen. Men Du min Skaber! hvor hvert Menneske seer ud, og de tale paa Gaden ikke om andet end Pest og Død, og man seer kun faa Folk, saa at Staden seer ud, som et øde og forladt Sted.

Den 31te. Jeg stod op, og gik, efter at have bragt adskillige Ting i Orden til min Flytning, til Woolwich; Pesten har tiltaget over al Forventning i denne Uge, saa at der er død henved 2000 flere, og den almindelige Fortegnelse lyder paa 7000 og henved 100 derover; og af Pesten over 6000. Saaledes ender denne Maaned med almindelig Sorg, da Pesten tiltager næsten overalt i hele Kongeriget. Hver Dag bringer sørgelige Efterretninger om dens Tilvæxt. I City døde i denne Uge 7496, og af dem 6102 af Pesten. Men man frygter for, at det virkelige Antal af de Døde er næsten 10,000, deels formedelst de Fattige, som man ikke kan tage sikker Notice af, formedelst det

store Antal, og deels fordi Qvækerne og andre ikke ville have, at nogen Klokke maa ringe for dem.

September d. 7de. Til Tower, og der sendt Bud efter den ugentlige Bekjendtgjørelse, hvor der stod 8252 Døde ialt, og af dem 6978 af Pesten; hvilket er et frygteligt Antal, og giver Grund til at befrygte, at Pesten har faaet saa fast en Fod, at den endnu længe vil blive hos os.

Den 20de. Til Lambeth. Men o Gud! hvor det er sørgeligt, ikke at see nogen Baad paa Floden, og Græsset har reent overgroet White-Hall Court, og man seer ikke andet end usle Mennesker paa Gaden! — Og hvad der endnu er det værste, Antallet af de Pestdøde er i denne Uge over 600 flere end i forrige, hvilket er tvertimod vort Haab og Forventning efter den i den sidste Tid herskende Kulde. Thi Hovedantallet er 8297, og af dem 7165 af Pesten, hvilket er over 50 flere, end det største Antal, vi endnu have seet, som maa volde os alle den største Bekymring.

Octbr. den 16de. Jeg gik til Tower; men Du min Gud! hvor Gaderne ere tomme og sørgelige, og man seer saa mange stakkels syge Mennesker, fulde af Saar; og jeg hørte saa mange sørgelige Historier paa Veien, da enhver talde om, at den var død og den syg, og saa mange paa det Sted og saa mange paa det. Og de fortalte mig, at der i Westminster slet ikke er nogen Doctor og kun een Apotheker tilbage, da alle de andre vare døde; men der er det største Haab til at Pesten i denne Uge vil tage betydeligt af. Gud give det!

Den 31te. Det hele Antal af Døde er 1388, og af dem 1031 af Pesten.

November d. 9de. Dodslisten er, til almindelig Bekymring, denne Uge voxet til 399 mere, og Pesten tiltager i Almindelighed over hele City og Forstæderne, hvilket volder os alle Bekymring.

Den 15de. Pesten er, Gud være lovet, aftager, saa at der er død 400 færre; hvilket i hele denne Uge gjør kun lidet over 1300: hvorfor Herren skee Priis og Tak!

Den 30te. Den ugentlige Liste har i denne Uge bragt os stor Glæde, da den er falden til 544 i det Hele, og kun 333 af Pesten; saa at vi ville see at komme til London saa snart vi kan. Og min Fader skriver os til, som en stor Glædes-Nyhed, at han saae Postvognen fra York denne Uge igjen kjøre til London, fuld af Passagerer; og han fortæller mig, at min Tante Belle er død af Pesten alt for syv Uger siden.

Januar d. 16de, 1666. Sat i stor Urolighed ved at høre, at Pesten igjen er i Tiltagende, hvilket endnu var den sørgeligste Efteretning, Pesten har bragt mig, siden den begyndte, formedelst Aarstiden, og den Grund vi kunne have til at befrygte, at den vil vedblive hos os til næste Sommer. Hovedantallet er nu 375 og af Pesten 158.

Den 23de. Et over al Forventning godt Budskab om Pestens Aftagende, da de Døde nu kun ere 79, og i det Hele kun 272. Jeg gik derfor hjem og lagde mig med Trøst i min Seng. En rasende Storm har blæst hele Natten og Morgenen. —

Herkomsterne.

(Efter Lichtwehr.)

Et Æresmedlem af Storbanden,
Der trodser Lovens Fred og Hegn,
Og viser frem sit Ordenstegn
Ved Hosebaandet og paa Panden:
Kort, en gediegen Tyveknegt,
(I Pøbelens gemene Tale)
Tog paa, høit for sin Brud at prale
Af Roes og Hæder hos sin Slægt.

„Min Fader, Mester i at blande
Tofanas lægende Mixtur,
Paa Steilen tidlig fik sin Pande
Afbleget i den frie Natur.
Vindtørret hang og svang i aaben
Begravelse min Grandpapa,
Hvor under Galgen Ravnens Raaben
Slaaer Triller for Justitia.
Som Hex og Rufferske man kiendte
Min salig Moder: paa den Dag,
Hun foer til Himmels, man forbrændte
Tre Favne Ved i Glædesbrag."

„Beskeden viger", Bruden sagde,
„I Rang og Roes min Æt for Din;
Af dem saa høit det ingen bragde,
De døde bort af Medicin,
Og bleve kristeligt begravne;
Ei deres Liigfærd maatte savne
Selv Livpoeters Hæderssang.
Min Bedstefader var Grosserer,

Og døde, da han femte Gang
Fallerte. Rettens Commissærer
Nu, hvad han vilde taget, tog.
Min Fader først var Procurator,
Og snarlig blev han, snild og klog,
Til Egnens Skræk og Incassator.
Blev siden til Krigscommissær,
Vandt Sedler, Specier og Ducater,
Og dræbte mange fleer Soldater,
End alle Fiendens Skud og Sværd.
Min Moder var en stor Veninde
Af stille Fordeel: vel bekjendt
Med hvad man kan og bør at vinde
Ved maanedlige tolv Procent.
Hun paa Disconto, Cours og Rente
Og Slutteſedler var saa klog,
Som man det nogen Tid kan vente
Selv af oploven Jødepog.
Dog disse maae beskedne vige
For høie Rang, som Dine vandt."

„Hurra! Partiet her er lige!"
Udraabte Galgens Adspirant;
„Hvis ei det lykkes dem, at hente
Mit Slægtskab ind paa Ærens Vei,
Man billig dog miskiender ei
Den høie Rang, som de fortiente.
Den upartiske Sandheds Ven,
Veed i sin Dom at rette Feilen;
Han agter eens: at naae til Steilen:
Og ærlig at fortiene den.

Cosmus Humanos.

Helbredelsen.

Novelle.

Der var engang en fattig Hyrdepige, som boede i en Hytte i Dalen. Hvad Pigen hedte, veed jeg ikke, men jeg har stedse kaldet hende Maria, et Navn, som er mig det kjæreste af alle. Hun vogtede sine Forældres lille Faareflok paa Høi og Vang, flettede nydelige Kurve af Bast og Qviste, og plukkede dem saa fulde af de sødeste Bær. Dette var ogsaa hendes meste Arbeide om Sommeren; thi Forældrene lode hende aldrig foretage sig noget besværligt, da hun var meget fiint bygget, og let kunde komme til Skade. Endskjøndt den friske Ungdom ellers neppe veed, hvor dens Hjerte rigtig sidder, blev Maria dog kun altfor ofte erindret derom; det bankede høit, naar hun blot ventede eller yndede noget, og smertede hende ofte af Glæde og Vemod. Desuden var hun den Skjønneste af Alle, og saa huldsalig, at jeg ikke kan beskrive det; alle de unge Piger holdt af hende, og alle de unge Knøse talede sagtere, naar Marias Navn nævnedes, som om det guldlokkede Haar, der flød ned fra hendes Pande, var en Helgenglands, gjennemslettet med Blomster, venligt duftende, naar hun indtagende hilste omkring sig.

Nu hændtes det engang, at en Prinds var tagen paa Jagt, og nærmede sig over Bjergene, meer og meer, den Dal, hvor Maria boede med sine Forældre. Han havde tabt sit Følge, var faren vild, og

kom endelig ganske udmattet fra Skoven til de grønne Kløverhøie. Han red hen under et stort Æbletræ, aftørrede sin vaade Pande, og lagde sig til Hvile i Skyggen. En stor, smuk Dogge strakte sig ved hans Fødder i det høie Kløver, og Hesten gik græssende i en kort Frastand; — snart indslumrede dens trætte Herre. Da kom Maria, hvis Hjord græssede der i Nærheden, med sit hvide Mælkekruus, og saae den sovende Prinds. Hun betragtede ham længe, og stedse maatte hun træde nærmere, og stedse kunde hun mindre drage sine Øine fra den smukke Jæger. Hun knælede ned og talte hans dybe Aandedrag; hun knælede længe; Skyggen af det brede Æbletræ havde allerede draget sig bort; hans brunlige Kinder gløde i den hede Sommersol. „Jeg maa stille mig for Solen“, sagde hun til sig selv, „at den skjønne Jæger kan slumre mere kjøligt.“ Da hun sagte reiste sig, for at træde over paa den modsatte Side, hævede Hunden sit Hoved, og vilde gjøe; men da den saae den forskrækkede Maria, taug den, slikkede hendes hvide Haand, og lagde sig igjen ned. Solen steg høiere og høiere, Hyrdepigen maatte drive sin Hjord hjem, og den Sovende vilde endnu ikke vaagne. Hun havde ventet i Frygt og Haab, thi hun vidste ikke, om hun, naar han rørte sig og saae op, vilde hurtig ile bort, eller blive, og række ham en Drik Mælk af sit Kruus? Det havde hun dog saa gjerne gjort; thi hvor kunde hun drømme, at det var en Prinds, hvis Slummer hun havde bevogtet. Da hun nu endelig vilde gaae bort, rødmede hun pludselig, satte

det hvide Kruus ved hans Fødder i Kløveret, hang en frisk Blomsterkrands derom, og gik saa med hastige Skridt ned af Hoien. Tankefuldt drev hun sin Hjord hjem, og sad dybsindig til over Middag, og gjættede hvem den smukke Jæger vel kunde være, og hvorfra han var kommen.

Imod Aften, da det var blevet kjøligere, og hun atter førte Faarene ud, stod Kruset endnu i det Grønne, og blinkede i Aftensolen; men Jægeren var borte. Hun saae ned i Kruset, og bemærkede med Glæde, at det næsten var ganske tomt; men hvad der var levnet, maatte hun endelig, drevet af en brændende Torst, selv uddrikke. Da raslede noget paa Bunden af Kruset, og glimtede op med gylden Glands; det var et blankt Guldstykke, som havde ligget i Mælken. Maria anede nok hvem der havde kastet det deri, og tænkte med Angest paa, at den smukke Jæger dog vist havde været en fornem Yngling. I det hun endnu stod grundende herover, kom nogle af hendes Legesøstre hoppende hen ad Veien, og fortalte med Jubel, at de havde mødt Prindsen, da han var reden hjem fra Jagten, just som hans Følge havde forenet sig med ham; at han var den smukkeste Yngling i hele Landet, saa stolt og venlig, og at Ingen kunde sammenlignes med ham. Derover rystede hun sit Hoved med et tvivlsomt Smiil, indtil Pigerne fulde af Iver beskreve ham, og hun maatte gjenkjende sin Jæger i Billedet; da blev hun bleg og stille, holdt Haanden paa Hjertet, hvor Guldstykket laae skjult, kunde neppe fordølge at hun var syg, og bad Pigerne at følge sig hjem.

Nu var hendes glade Dage forbi; hver Time forbittrede hun sig selv, og kunde dog ikke hindre det. Stedse tænkte hun paa den skjønne fyrstelige Yngling, hvor stille og herlig han havde været at betragte i den simple Jægerdragt, stirrede vemodig i Kruset, hvoraf han havde drukket, og lod tusinde Taarer falde deri. Tidt eftertænkte hun, hvad han vel vilde have sagt til hende, ifald han dengang var vaagnet, og med hvilke Øine han vilde have betragtet hende? Og det forekom hende stedse, som vilde hun være bleven rolig og tilfreds, og slet intet haft mere at ønske eller forlange, havde hun blot een Gang faaet hans Øine at see; thi da hun ikke vidste hvad Slags Øine han havde, og kun havde seet dem tillukkede, viste han sig ofte i hendes Drømme som blind, og hendes Hjerte led derved.

Men dette Ønske skulde dog blive opfyldt. Da der nemlig indtraf en stor Fest, bad hun sine Forældre om Tilladelse til at følge med sine Veninder til Staden; thi hun havde hørt, at den unge Fyrste pleiede offentlig at bivaane den. Faderen tillod det gjerne, men Moderen frygtede, at den lange Vei i den hede Sommer vilde angribe den svagelige Piges Helbred; dog Maria bad saa meget og saa inderlig, at hun tilsidst maatte give efter. Den skjønne Hyrdepige gik hurtig og glad til Staden, saa at de andre stedse maatte formane hende til ikke at gaae over sine Kræfter. I Staden tog hun Plads i en Gade, gjennem hvilken Toget maatte komme. Fyrsten red i pragtfulde rige Klæder, omgiven af Glands og Herlighed, midt

imellem mange Hoffolk, og saae frit og mildt omkring med sine store talende Øine. Da hans Blik mødte Marias, slog det arme Barn sine Øine hastig til Jorden, og stod ydmyg med korslagde Arme, til Toget allerede var langt forbi; da hævede hun først Hovedet for at see efter ham; men i det samme saae Fyrsten ogsaa tilbage; det var, som vilde han see hende engang endnu, førend han bøiede om Hjørnet, og saaledes fandt deres Øine hverandre igjen. Det var jo langt meer end hun havde haabet, men Ro kunde hun dog ikke finde i den forønskede Lykke. Hun kom sorgmodig hjem, og blev hver Dag sorgmodigere; hun vilde altid kun være alene, og da brændte det hende saa smertelig i Barmen, som havde Fyrstesønnen med sine lynende Øine kastet en Brand deri. „Hvad hjælper det Dig", klagede hun, „Du stakkels Maria, at Du har seet hans stolte Blikke, naar Du ikke skal høre en Lyd fra hans Læber! Og hans Stemme skal være saa blid og skjøn, og klinge som en Engels, den vilde vist helbrede Dig og faae Din Qval til at forstumme!" Ofte tog hun da det blanke Guldstykke frem, betragtede det, sukkede og lagde det atter ned, sørgende over, at det var en Mynt, hvoraf der gaves mange Tusinde, og hvorfor man skulde kunne kjøbe alskens Sager. „At høre hans Stemme, kan Du dog ikke tilkjøbe Dig derfor! Men havde han været vaagen, og skjenket Dig det med tre hulde Ord, da var Dit Ønske opfyldt, og Du var bleven rig derved!"

En Aften hun saaledes talede for sig selv, kom Moderen til, fandt hende i Taarer, og spurgte, næsten

fortrydelig, hvorfor hun da alletider græd og klynkede? Men den stakkels Pige sukkede kun. Efter nogen Taushed, svarede hun endelig paa Moderens vedblivende Spørgen: „Jeg græder fordi jeg ingen Prydelse har til at smykke mig med paa vore Festdage, og jeg er dog allerede en voxen Pige!“ Moderen rystede forundret paa Hovedet, og spurgte, hvor hun kunde tænke paa Prydelser, da hendes Forældre vare saa fattige, og ikke eiede et Stykke Sølv i den hele Hytte? Da viste Maria hende Guldstykket, og bad om hun maatte lade sig gjøre en Ring deraf? Moderen, i sin Glæde over at hendes Barn dog eengang igjen viste Lyst til Noget, sagde at hun for Øieblikket intet skulde sige til Faderen derom, men strax den næste Morgen gaae til Staden, og bestille Ringen. Maria stod op før Solen, og gik alene igjennem Skoven, og glædede sig over, at hun dog nu istedet for Mynten skulde have et Klenodie til Erindring. I Staden fandt hun en munter lille Dreng, som legede udenfor et Huus, og spurgte ham om den bedste Guldsmeds Værksted. „Min Fader“, svarede Drengen, „er den allerbedste Guldsmed i hele Landet, Fyrster og Herrer besøge ham, for at see hans kunstige Arbeider.“ Han førte hende ind i Huset; der stod Værkstedet fuldt af det skjønneste Sølvtøi, og herlige Figurer og Billeder vare drevne i Guld og Sølv; Mesteren stod med en Fremmed foran et Billede, og forklarede det saa ivrigt, at Ingen af dem bemærkede Marias Indtræden. Da hun blev staaende i Døren, kaldte den Lille paa sin Fader, som venlig gik hende imode, og spurgte om hendes Forlangende. Hun tog frygtsomt det

eneste Guldstykke frem, med det Spørgsmaal: om han kunde forfærdige hende en Ring deraf, saa at der dog blev noget tilovers til Løn for hans Arbeide? Efter nøie at have betragtet det, svarede han, at det slog just lige til, og dersom hun strax vilde have Ringen, kunde hun udvælge sig een af hans Forraad, og derimod lade ham beholde Guldstykket. Men hun gjentog hastig, at det kunde ikke være saaledes; Ringen maatte forfærdiges just af dette Guld, og paa ingen Maade af andet. Mesteren syntes næsten at blive vred derover, men den Fremmede vendte sig hurtig fra Billederne imod Pigen, som stod høitrødmende med nedslaaede Øine, og sagde: „Det Guldstykke er nok en Gave af Din Kjæreste, Du vakre Hyrdepige?“ Hun saae op, da hun hørte den blide Stemme, og forstummede af glad Skræk, thi det var den høie Fyrsteson selv, som havde ladet sig Billederne forklare af Mesteren. „Ak nei, min naadige Herre!“ raabte hun endelig forvirret, „hvorledes torde jeg vove —!“ Det faldt hende ikke ind, at han ikke kunde vide, hvem hint Kruus tilhørte, eller at dette just var det samme Guldstykke. Men Prindsen smilede, og sagde til Guldsmeden: „Hun kan ikke nægte det, Mester! Gjør hende kun Ringen saa smuk, som I formaaer; indfat en Diamant deri, og hold Eder saa til mig derfor.“ Dermed hilste han, kyssede Guldsmedens lille Dreng og gik bort.

Efterat Guldsmeden havde ledsaget den fornemme Gjæst, og var igjen kommen tilbage, lovede han Maria, at forfærdige hende en meget smuk Ring, og beskrev hende ogsaa vidtløftig, imedens han passede alle-

slags Ringe til Maal paa Fingeren, hvorledes den skulde see ud, og hvor klart Stenen skulde funkle i dens Midte. Men hun hørte kun lidet af det altsammen, thi Prindsens hulde Stemme klang hende stedse for Øret, hun nikkede kun til Alt hvad Mesteren sagde, tog saa Drengen i Armene — kysse ham torde hun ikke — og vandrede drømmende og tankefuld hjem. Fra nu af tænkte hun kun paa ham, hørte kun hans skjønne Stemme, og hvor huldt Ordene havde tonet fra hans Læber, og hvor langt smukkere han havde været i den simple brunlige Kappe og Hatten med den nikkende Fjer, end hin Gang i alle de pragtfulde Høitidsklæder, funklende af Broderi og Ædelstene. Men derover blev hun kun svagere og svagere, og henfalmede som Høstlevet derude paa Træerne, saa at hendes Forældre med Ængstelighed ofte betragtede Pigen, og svarede kun, naar Naboerne spurgte, hvad der da feilede Maria, med vemodig Sukken.

Men en stor Glæde fik det stakkels Barn, da den første Sne var falden. Et Bud traadte ind i Stuen, rystede de hvide Fnokker af Kappen, og raabte: „Guds Fred, Maria! denne lille Æske har Guldsmeden givet mig med til Eder." Men i Æsken laae den nydelige Ring; med glædestraalende Øine tog hun den ud, kyssede den tusinde Gange, og kunde ikke blive mæt af at betragte den. Det var ogsaa kun hendes eneste Glæde hele den haarde Vinter igjennem, at hun ved Rokken stedse kunde betragte Ringen, som aldrig kom fra hendes Finger. Forældrene lode hende ogsaa gjerne bære den, fordi de og alle Naboerne holdt Stenen, der var af stor

Værdi, for slet og ret Glas. Naar de saaledes sade sammen, Moderen og Maria alene, og Moderen mange Gange lod Hænderne bedrøvet synke fra Rokken og spurgte: „Hvad feiler Dig da, kjære Barn? nu har Du jo dog den smukke Ring paa Fingeren, og væder dog Hørren med tusinde bittre Taarer!" saa trykkede den arme Maria Haanden paa Hjertet, og sagde: „det er lettet, Moder; jeg er kun lidt syg; den haarde Frost bliver saa længe ved; naar jeg først kan sidde i Kløveret deroppe under Æbletræet, saa bliver det nok godt igjen."

Saaledes kom endelig Foraaret, Solen skinte venlig mildt, de første Blomster tittede frem af det korte Græs, og snart prunkede Æbletræet paa Høien med røde Knopper. Men Maria havde nu tungt med at forlade Sengen; ud af Hytten kunde hun slet ikke komme; hver Dag saae hende svagere; jo større hendes Længsel blev, jo større blev ogsaa hendes Qval. Dette saae Moderen vel, hendes Hjerte var færdig at briste af Vemod og Medlidenhed; grædende omfavnede hun sit Barn, og bad hende dog at aabenbare sin Sorg. „Du er jo from", sagde hun, „og frommere nu maaskee end ellers, om det er muligt; saa kan jo heller ingen saa stor Smerte betynge Dig, som jo maatte kunde mildnes." Da græd Maria høit og længe, og udbrød endelig: „Moder, Moder! jeg er syg indtil Døden, og kan aldrig helbredes; thi jeg elsker Prindsen, som jeg først saae slumrende paa Kløverhøien. Jeg tænkte det skulde blive bedre, naar jeg først havde seet hans Øine og hørt hans Stemme,

thi jeg vidste ikke at jeg elskede ham, førend han selv aabenbarede mig, at jeg havde faaet Guldstykket af min Kjæreste. Fra den Tid veed jeg da ogsaa, hvad der ene og alene kan helbrede mig; ja havde din Maria dengang været Guldsmedsønnens lille Søster, saa var hun nu rask og havde ingen Sorg, intet Ønske meer, men var usigelig lykkelig!" Her vilde hun atter tie; men Moderen bad hende, dog ikke at fordølge det eneste, som endnu kunde frelse hende. Da raabte Maria igjen: „Moder! Moder! hans Læber har saaret mit Hjerte og forraadet mig, at jeg elsker ham: alene hans Læber kunne helbrede mig. Thi jeg saae, da han kyssede Drengen, at hvem hans Mund kun eengang berørte, maatte jo være salig, og kunde aldrig mere angribes af nogen jordisk Smerte. Jeg har betroet Alt til Eder; til Eder alene; og nu seer I vel, at min Sygdom er ulægelig, da den lægende Blomst, hvorefter jeg higer, blomstrer for høit ved Thronen, og at jeg derfor aldrig kan haabe Lindring." Dermed taug de begge, og hensank i dyb, inderlig Vemod.

Den næste Dag sneg den gamle Moder sig stum og urolig omkring i Huset; endelig gik hun til sit Skab, tog sine bedste Klæder ud, iførte sig dem, pyntede sig paa det bedste, og sagde til Maria, at hun maatte til Byen for at sælge sit Garn. Hun bandt Garnet ogsaa sammen og gik bort; men i Hjertet havde hun besluttet at gaae til Prindsen, gjøre Knæfald for ham, og aabenhjertig fortælle ham Alt, hvad der havde tildraget sig med hendes Datter.

Denne Beslutning havde rigtignok kostet hende en lang Kamp, men hun havde den stakkels Maria for kjær til ikke at vove det Yderste for at frelse hende. Hun vidste ret vel, at mange Fyrster ved blot Haandpaalægning havde gjort Syge karske; saaledes kunde jo ogsaa Berørelsen med Læben have de heldigste Folger for den syge Pige. I denne Forhaabning gik hun trøstig frem, og mældte sig, da hun var kommen til Staden, paa Slottet. Den unge Prinds havde et ædelt Sindelag, som aldrig taalte at den Fattige bortvistes, og lod derfor den gamle Kone strax komme for sig. Da hun nu fortalte ham Alt, fra Begyndelsen indtil Enden, erindrede han sig hurtig den vidunderlig skjønne Pige, som han først havde seet ved Festen og siden i Guldarbeiderens Værksted. Han blev meget rørt, da han hørte, at det ogsaa havde været hende, som, uden at kjende ham — det kunde nu snart være et Aar siden — havde sat Kruset hen til ham, medens han sov. Og da han fik at vide, hvorledes hun fra det Dieblik af stedse havde tænkt paa ham, og indprentet hans Billede saa dybt i sit Bryst, fik han hende ret inderlig kjær, og det smertede ham for den stakkels Pige, at hun for hans Skyld skulde fortæres uden Haab. Han lovede derfor den Gamle, at han om tre Dage skulde besøge hendes syge Datter, og indaande hendes Hjerte Mod og Trøst; ogsaa befalede han den henrykte Gamle, at meddele Maria dette i Forveien, for at lindre hendes smertelige Længsel.

Moderen skyndte sig, efter de hjerteligste Taksi-

gelser, hjem til sin Datters Seng, og gav hende trolig Efterretning om Alt hvad hun havde vovet og erfaret. Længe kunde Maria hverken fatte eller begribe noget deraf, men da hun endelig efter Moderens dyre Forsikkringer maatte fæste Liid dertil, sprang hun op, faldt hende om Halsen, og gik den hele Dag ikke mere tilsengs, men sad ved Vinduet, som vendte ud imod Veien, stirrede ud deraf, og saae kun stundom tilbage for at sige: „derfra kommer han i Overmorgen, Moder, til din stakkels Maria. Men jeg kan neppe begribe det endnu!" den anden Dag traadte hun allerede uden for Døren, og sad under Vinrankerne, gik endog nogle Skridt henad Høien, smilede glad og bluførdig, udstrakte Armene, saa ofte hun vendte sig imod Staden, foldede saa Hænderne stille sammen over Brystet. — Den tredie Dag, paa hvilken den høie Gjæst skulde komme, gik hun ved sin Moders Arm op ad Høien, og satte sig, glad og mat under Æbletræet, og hendes Kinder rødmede atter, som dets blomstrende Krone. Da glimtede det i Guldglands over Kløvermarken, i Jægerdragt kom en Yngling travende paa sin hurtige Ganger, svang sig af, og med kjærligt Blik stod Fyrstesønnen for den lyksalige Maria; den skjønneste Yngling for den skjønneste Pige. „Jeg har hørt om din inderlige Hengivenhed, Maria," begyndte han med blid Stemme, „og kommer for at takke Dig," men Maria stod taus og skjælvende i sin ufattelige Lykke. Prindsen greb hendes spæde Haand og vedblev: „vær glad og lykkelig, mit fromme Barn, thi jeg har Dig ret in=

derlig kjær!" Medlidende bøiede han sig over hende, trykte hende til sit Hjerte og kyssede de blege, skjønne Læber, men da han atter hævede sit ædle Hoved, laae hun stille op til hans Bryst, med nedhængende Arme, hendes Ansigt var blegt, Øinene tillukkede, hendes Aande standset; hun var død — død af Kjærlighed i hans Arme! —

Ernst.

Simplon.

(Efter W. v. Lüdemann*)

Hverken Pensel eller Pen formaaer at beskrive disse Klippemassers ærefrygtbydende Storhed, eller den uudgrundelige Dybde af Simplons Svælg og Afgrunde, mellem hvilke Skyer og Storme vandre omkring som vildfarende Pilgrimme. Dog Hundrede af vore Landsmænd ere vandrede over Simplon, og disse Scener behøve ingen Beskrivelse. Dette Skuespil hører til hine, hvilke, eengang seete, indpræge sig saa dybt i vor Aand, at kun den store Tilintetgjører Døden formaaer at udslette dem. —

Det var for omtrent ti Aar siden, den sidste Septbr. 1817, at en engelsk Reisende, der af Nysgjerrighed og Lyst til at see disse Klipper, var vandret fra Landsbyen Simplon, havde taget Plads ved Siden

*) Fra: „Dresdner Morgenzeitung", Juli 1827.

af Landeveien, paa Spidsen af Simplon, under et fremspringende Klippestykke, hvorfra Alperoser og Slyngeplanter malerisk nedhang.

Hans Ledsagere vare en Gemsejæger, ved hvis Side en smuk Steengeed, et Offer for hans Jagtlyst denne Morgen, laae henstrakt, og en ung Landmand ved Navn Basil, fra den lille Landsbye Berisal, ved Foden af Monte Rosa. De trende Vandrere havde hele Dagen steget op og ned af Bjergene, og vederqvægede sig nu med et simpelt, styrkende Maaltid, som hurtigt bortjagede deres Udmattelse. Det var Middag, svære forbidragende Skyemasser bedækkede Spidsen af Monte Rosa, paa hvis glimrende Fremtrædelse i Solens Skjær, de tre Reisende ventede. Imidlertid morede Englænderen sig med at slæbe store Stene til Randen af Afgrunden, og glædede sig over det tiltrækkende Skuespil, at see dem styrte fra denne Høide ned i Dybet; Basil tog Deel i denne morende Leeg, og udraabte begeistret, saa ofte Stenen i frygtelige Spring, liig en Torden, rullede ned i Dybet. „Der er dog intet Land til, som Schweitz!" Ogsaa Jægeren, skjøndt han i Begyndelsen kun havde seet med Ligegyldighed paa denne Leeg, tog endelig, forledet af begge sine muntre Reisefællers Exempel, godmodig Deel deri. Alle tre overlode sig nu jublende og leende til denne barnlige Leeg, hvis Tillokkelse Enhver kjender, som engang har vandret gjennem Bjergene. Maalet for de tre Mænds Kappelyst var med disse vældige Steenkast at naae et vist Punkt; alle Forsøg paa at træffe dette forbleve imidlertid frug-

lesløse, Klippestykkerne sprang for det meste bragende tilbage mod en fremspringende Steen mange hundrede Fod fra Maalet, eller lagde sig, alt eftersom deres Kraft tillod det, rolig ned ved Foden af Klippeskrænten.

Endelig raabte Jægeren: „Nu, Basil, nu vil jeg træffe det; hjelp mig at slæbe denne Steenblok hen til Randen." Basil, den ivrigste ved Legen, lod sig ikke bede to Gange. Man hævede Blokken iveiret med Alpestokkene, skilte den, ved Hjelp af Knive og Saxe, fra de tæt omslyngede Rodder og Jordklumper, loftede Stenen i Veiret, og slæbte den, med forenet Anstrængelse og ikke uden stor Besværlighed, hen til Randen af Skrænten. Denne Klippeblok bestod af en uformelig Granitmasse, omtrent tyve Fod hoi, havde i utænkelige Tider hængt truende og svær ud over Dalen, og var alle Bjergboerne bekjendt under Navn af Teltet, for hvilken Benævnelse den kunde takke den Beskyttelse mod Solskin og Storm, den pleiede at skjænke den trætte Vandrer. I Aarhundreder, eller i saa lang Tid Landsbyen Simplons Beboere kunde erindre det, havde den ligget her ubevægelig, og var kun formedelst sin egen Tyngde, efterhaanden sjunken over paa den venstre Side. „Min Gud", raabte Jægeren, „hvilken Larm!" Basil blegnede, og stammede med zittrende Læber: „Det bevæger sig." — „Hvad bevæger sig?" spurgte Jægeren. — „Teltet", svarede den Anden, „og Englænderen er endnu dernede." — „Monsieur, Monsieur!" raabte Jægeren, fuld af Aandsnærværelse

til den Reisende: „tilvenstre! — herop til os!" — Og den Reisende ilede dem imode. I samme Oieblik adlod den befriede Masse Tyngdens Love, stønnende boiede den sig fremad, sønderrev med eet Ryk de tusinde Rodtraade, med hvilke Aarhundreder havde omslynget den, og hævede sig truende op af Jorden ved Siden af de unge Mænd, liig et voxende Uhyre. Englænderen stirrede med stum Forbauselse paa den til Bevægelse og Liv vakte Klippemasse. Langsom hævede den sig, ligesom endnu ubevidst om sin Frihed; derpaa brød den bragende og tordnende løs, og styrtede nu pludselig, ustandselig og kastende Alt ned foran sig, med sønderknusende Tyngde ned i Dybet. Kun hist og her viste den sig endnu igjen med mægtige Spring for Vandrerens Blikke, derpaa styrtede den sig videre i Støvskyer og Steengruus, og endelig forsvandt den for deres speidende Oine.

Den havde naaet den fremspringende Skrænt, der havde været Maalet for deres forrige Kast; en huul Lyd, liig en fjern Tordens Rullen, hørtes; man saae den Rift, som den styrtende Blok havde aabnet tvers gjennem en Granskov, fra hvilken den med et frygteligt Spring var sprunget ned i selve Dalen. Med en indvortes Følelse af Stolthed havde Jægeren indtil nu seet paa Legen: det var jo hans Fødesteds Bjerg, hans Fædrenedal og hans Fædrelands Storhed, som henrykte Alle — Triumph og Glæde malte sig i hans Blikke. Dog pludselig omslørebes hans skarpere stirrende Blik af mørke Skyer, hans Kinder blegnede; uvilkaarlig greb han efter Eng-

lænderens Kikkert, stillede den et Øieblik hen imod Dalen, og sank derpaa, med det Udraab: „O evige Barmhjertighed!" kraftesløs ned til Jorden.

„Hvad er det? hvad seer I?" raabte hans Reisefæller, som med een Mund.

„O Naade, Naade! hellige Guds Moder!" raabte Jægeren, og styrtede ned paa Knæe.

„Tael dog, tael!" sagde Basil, „hvad er det da?"

„O frelser dem, frelser dem!" skreg Jægeren. „Dernede er et Fruentimmer med et Barn!"

Englænderen havde grebet sit Glas, og saae den Ulykkelige dybt nede i Dalen. „Hun seer sig om", raabte han, „hun mærker sin Fare. — Nu — nu bryder Stenen frem fra Skoven! o Himmel, jeg aander knap!" — Med disse Ord lod han Kikkerten falde, slog begge Hænderne for Ansigtet, og sank ned paa Jorden ved Siden af Jægeren. Da de igjen saae derhen, var intet menneskeligt Væsen at see; Klippeblokken alene stod opreist i Midten af den styrtende Skovbæk, hvoraf Vandet skummende kastede sig tilbage paa den.

„Hvem er det Fruentimmer?" spurgte Basil, „Kan I ikke gjætte det? Og et Barn er hos hende? Hvorledes?" — Jægeren besvarede disse Spørgsmaal kun med et Blik af inderlig Medfølelse; den stakkels Basil forstod dette Blik; med en Stemme, i hvilken Dødsmerte udtrykte sig, skreg han: „Louise!" saa at Navnet gjenlød fiernt og nær fra Klippevæggene, og styrtede, liig en Rasende, blindt ned i Dybet. — „Følg ham, følg ham for Himlens Skyld!" raabte

Englænderen. — „Intet Menneske kan følge ham", svarede Jægeren; dog i næste Øieblik var han allerede efter ham og langt fra Englænderen, der, uvant til saadan Hast, forgjæves gjorde sig Umage for at følge efter ham. — —

Louise var en Datter af en redelig Landmand fra Savoien, der, forledet ved Løfter, havde forenet sig med de Tusinde, hvilke under det franske Herredømme arbeidede paa den kjæmpemæssige Simplonvei, der skulde forbinde Frankrig og Italien til eet Rige. Han faldt som et af de første Offere for dette herkuliske Arbeide. Dog Maaden hvorledes han var dræbt, var indhyllet i Mørke. Han havde med mange andre ved det første Gallerie været beskjæftiget ved den store Klippes Sprængning; Explosionen skeete — Ingen havde siden seet ham. Man formodede, han var bleven kastet ned i Chaudrons mørke Afgrund, hiint sorte Vandsvælg, i hvilken Dovedros Cascade tordnende nedstyrter sig. Det var tvivlsomt om han havde funden sin Død paa italiensk eller fransk Grund — Ingen havde været Vidne dertil, og saaledes blev hans Enkes og Børns Fordringer paa Statens Velgjørenhed, som ellers pleiede at vise sig virksom, frugtesløse. De Forladte manglede Venner til at gjøre disse Fordringer gjeldende, og den venskabelige Tjenstfærdighed af den Afdødes Kammerater og Stalbrødre var ikke tilstrækkelig dertil, saalænge det store Værk selv endnu var ufuldendt. Da det var færdigt og stod der i sin forbausende Storhed, saae den arme Enke, hendes Datter Louise og hendes lille, kun at-

ten Maaneder gamle Dreng, sig ganske givne til Priis for Mangel og Forglemmelse. Kun sjelden blev deres ensomme Dal besøgt af nogen Fremmed, som steeg ned til dem fra den store Landevei; for det meste var der Alt igjen saa stille og eensomt, som før den Tid i hvilken dette Kjæmpeværk reiste sig.

Hvad den stakkels Basil fra Tid til anden kunde spare sammen fra sin Førerløn og de Reisendes Gaver, deelte han redelig med de Forladte; dog dette var kun lidet, og altfor lidet til at han, med sin i Stilhed elskede Louise, uden Udsigt til et sikrere Livsophold kunde give sig til Priis for Verdens Storme. Han havde Haab om i et nærliggende Posthuus at blive ansat som Postillon — dog den ulykkelige Enke havde tvivlsomt rystet med Hovedet, da han for hende nævnte Ordet „Haab." Basil havde kun ved Blikke erklæret Louise sin Kjærlighed; dog Louise vidste hvor fattig han var, og at hendes stakkels Moders Underholdning alene beroede paa hende. Saaledes bestode hendes Svar ogsaa kun i Blikke og Sukke Kjærligheds Sendebud, hvilke Basil knap vovede at udlægge til sin Fordeel. Denne Dags Morgen havde hun med sin lille Broder tidlig forladt Hytten, for ved Bredden af Skovbækken at søge efter Stene, som de Reisende i det nærliggende Posthuus forlangte og ofte pleiede at betale med et Guldstykke. Hun vidste ikke hvad det var for Stene, men hun troede, at der maatte være mange af dem i Dalen, og ilede ud, for at søge dem, med Hovedet fuldt af søde Drømme og

Forhaabninger, som vare grundede paa denne Opdagelses flygtige Bygning.

Da Basil naaede Dalen, var Alt stille. — Han hørte kun Skovbækkens brusende Vand, og saae intet Spoer af den Elskede, som han søgte. Han lyttede. — Det sagte Skrig af et Barn naaede hans Øre. Bevidstløs fulgte han efter denne Lyd; — han fandt sin Louise. Tilsyneladende livløs laae hun i en Grotte, beskyttet af en fremspringende Klippe, af hvilken den nedstyrtende Blok var kastet tilbage. Her fandt Jægeren ham bevidstløs liggende ved hendes Fødder. — Da Englænderen kom til, slog Louise netop sine store blaae Øine op, og saae vildt og forvirret paa Jægeren, som knælede ved hendes Hoved, og gned hendes Tindinger med det friske Vand fra den nærliggende Bæk. Hun vaagnede til Bevidsthed. Det blev en Hemmelighed hvorledes hun var reddet, og om det havde været en Naturdrift, Frygtens Instinkt eller den nedstyrtende Klippebloks Susen, der havde drevet hende ind i denne Grotte. Fra det Øieblik hun mærkede sin Fare, havde Bevidstheden forladt hende — hvad der var foregaaet med hende, vidste hun ikke at forklare. Ord skildre ikke de Følelser, som opfyldte hendes Bryst, da hun saae Den, paa hvem hendes unge skyldfrie Hjerte havde bygget alt sit Fremtids Haab, alle Drømme om tilkommende Lykke, livløs for hendes Fødder. Hun havde endnu ikke tilstaaet ham sin Kjærlighed. Ham holdt Frygt og Bevidstheden om sin Armod tilbage. Dog nu, da Basil, der ved den umaadelige Anstrængelse var falden

i Afmagt, paa ny aabnede Øinene til Liv, da var den første Tone han hørte, hans Louises Stemme — det første han følte, hendes bløde Arm, der omslyngede hans Hals. I fast uopløselig Omarmelse trykkede han den Elskede til sit Hjerte. Ogsaa hun var imidlertid, takket være Jægerens Omsorg, ganske kommen til sig selv, vendte sine talende Øine kjærlighedsfuld til Basik, og søgte Ord til at udtrykke ham sit Hjertes Følelser og Salighed, — dog, ligesom overrasket af sine Følelsers Strøm, rødmede hun pludselig, og søgte Tilflugt ved den Elskedes Bryst, for de Fremmedes Blikke.

Det var for sildig — hendes Hjerte havde forraadt sig. — Begge leve nu forenede i deres Fødeegns Dal. Deres Hytte staaer paa en af de skjønne Høie, som smykker Rhonedalen, omgivet af Frugt- og Viinhauger, som den vedvarende Flids Aand har opelsket om deres stille Bolig. Men Kjærligheds Genius skyldede Vedvarenheden af hiin Lykke, som en tankeløs legende ung Englænders Ædelmodighed først havde stiftet.

Londonske Folkescener under Dronningen af Englands Proces.

(Skildrede af Zeune.*)

Det var den 23de August 1820, om Eftermiddagen Kl. 4, da en uhyre Folkemængde bølgede hen igien-

*) Fra: „Dresdner Morgenzeitung", Juli 1827.

nem Londons desuden meget befolkede Gader til Vestkanten af Staden, Korspladsen (charing-cross*) og Parlamentsgaden. Trængselen blev bestandig større, jo nærmere den kom Parlamentshuset, og de opstillede Constabler og kongelige Fodgardister kunde kun med Møie holde det tøileløse Folk i Tømme. Man ventede Dronningen, der overværede Overhusets Sæde i hendes Retssag. Henimod Kl. 5 var Sædet tilende, og langsomt kom igjennem Vrimmelen den aabne Kareth med fire Heste, hvori Dronningen sad. En Brusen, som af et oprørt Hav, væltede sig bestandig nærmere: det var det Jubelraab, hvormed Folket hilste hende. Hatte og Tørklæder bleve svingede paa Gader og ud af Vinduer. Nu fulgte Medlemmerne af Overhuset efterhaanden. Man kunde tydeligt bemærke, hvo der stemte for eller imod den Anklagede. Medens hine bleve hilste med glad Jubel, modtoges disse med Piben og Hvislen. Hertugen af Wellington, i en blaa Overkjole, reed nu hjem. Da greb Mange Hesten i Tøilen, og overvældede ham med Skjeldsord. Lordkantsleren Eldon kom kjørende, og de traadte op paa

*) Denne Plads har sit Navn af et Kors, som Kong Eduard lod reise, til Erindring om sin Ægtefælle Eleonoras trofaste Kjærlighed, da hun havde suget Giften af hans Saar, efterat han i 1271 i Palæstina var bleven saaret af en giftig Piil. Nu staaer i Stedet derfor Kong Carl den Førstes Statue til Hest, med Ansigtet vendt imod White-hall, hvor han blev dømt fra Livet.

Trinet og skjeldte ham ud, ved at raabe ind ad Vinduet.

Den næste Dag henad Aften gik vi til James-Square*), hvor man ventede Dronningen, der vilde kjøre ud til Brandenburghouse, hendes Landsted, der ligger ved Themsen, omtrent 1½ Miil fra London. Hun boede i Staden ved Siden af sin fornemste Modstander, Lord Castlereagh, hvis Vinduer desaarsag næsten altid bleve indslagne. Det myldrede atter af Mennesker. Eiere af Eenspænderkarrer havde benyttet Leiligheden til at søge Fortjeneste, ved at lade Tilskuere træde op paa deres Karrer for 2 Pence. Vi undlode ei at benytte os af dette høiere Standpunkt, og kunde nu see alting fortræffeligt. Med ædel, rolig Holdning traadte Dronningen ud af Huset, steeg i den aabne Vogn, og kjørte langsomt igjennem den jublende Mængde.

Om Søndagen seilede 3 Dampskibe ned ad Themsen til det indtagende Richmond. Vi bestege et af dem, for at see det Sted, hvor Henrik den 8de ventede Efterretningen om hans Gemalindes, Anna Boleyns Henrettelse. — Under Broen truede den lange Skorsteen eller Damprøret med at støde imod Buen: da blev ved et eget Led hiint Rør bøiet oventil, og uhindret gik Fartøiet igjennem Buen. Vi kom forbi den skjønne Ceder ved Chelsea, og nærmede os Branden-

*) Square kaldes en fiirkantet, eller rund Plads, omgivet af Grønninger og Blomsterbuske, der ere indesluttede med Jerngittere.

burghouse. Her ventede alle tre Dampskibe paa hinanden, for at hilse Dronningen med et fælleds Hurra. Hun traadte ud af Huset for at besvare Hilsenen.

Tidlig om Morgenen den 13de September vare vi netop paa Veien for at besøge en Bekjendt i Nærheden af Tower paa Amerika-Square, da en uhyre Sværm af Mennesker trængte sig imod os. Det var et Tog af 5000 Søemænd og Skippere, der med 20 Flage droge igjennem den hele Stad fra Østen til Vesten, for at bevise Dronningen deres Deeltagelse og bringe hende deres Hylding.

Saaledes udtaler sig i England Folkets Stemme. Uden Personsanseelse roser eller dadler den, hvem der forekommer den ædel eller slet; men den altfor raae Maade fortjener at misbilliges. Meest forhadte syntes, næst Ministeren Castlereagh, Lordkantsler Eldon og Hertugen af Wellington, de samme, der nu igjen ere Folket saa forhadte som Hovedmodstandere af den liberale, høihjertede Canning, der tilligemed sine Venner redelig vilde afhjelpe Folkets Lidelser (og disse ere ikke faa). Dronningen var netop saa elsket, fordi hun havde et deeltagende Hjerte for Folkets store Nød, og, f. Ex. ved at uddele Landeiendomme, kom Agerbrugernes afhængige Stilling til Hjelp. Thi det er Brittanniens Hovedbrøst, at al Jordeiendom, endnu for Normannernes Erobring, har været og er fordeelt blandt de Store, der igjen bortleie dem til Forpagtere (farmers), og disse ofte igjen til Underforpagtere. Deraf kommer det, at der i dette saakaldte Friheds-Land slet ikke har dannet sig nogen Stand af

frie Agerbrugere, og naar det falder en Stormand ind at anlægge et Skæfferie, blive de stakkels Markarbeidere fordrevne, for at gjøre Plads for Faarene. Dette Radikalonde havde Dronningen, der var tydsk af Fødsel, vel indseet, ligesom nu sildigere Canning og hans Venner, og kun den høie Adel, f. Ex. en Londonderry o. fl., vil hellere lade Folket sulte ihjel, end give Slip paa Noget af sine Kornrettigheder. Det er den gamle Strid om Agerloven, der ogsaa har sat Sparta og Rom i Bevægelse.

Den 8de September erholdt jeg ved den preussiske Gesandt et Brev til Hr. Pyrwitt, Ceremoniemester ved Overhuset, hvor paa denne Dag et vigtigt Sæde skulde finde Sted, betræffende Dronningens Proces. Jeg afleverede Brevet ved Indgangen, og snart blev jeg indladt. Medlemmernes Navne bleve endnu oplæste, da jeg traadte ind i Salen. Nu blev Hr. Brougham (udtales Bruhm) af Lordkantsler Eldon, paa Uldsækken, d. v. s. en meget smuk rød Hynde, stoppet med Uld, opfordret til at erklære, paa hvilken Maade han ønskede at føre Dronningens yderligere Forsvar. Han svarede herpaa saa sagte, at Tilhørerne ikke kunde forstaae et Ord. Herpaa talde Lord Erskine, en ærværdig Olding, Lord Eldon, om hvem der blev sagt, at han under sin lange Embedsførelse havde søgt at standse ethvert bedre Forslag, Lord Lauderdale, Lord Grey, Lord Liverpool, og tilsidst Marquis Landsdown. Talerne vare for en Udlænding mindre vigtige; ogsaa kjender man tilstrækkelig den Maade, hvorpaa Parlamentsforhandlinger

foregaae. Hvad derimod torde være mindre bekjendt, er det parlementariske Selskabsliv. De ædle Lorder havde under Sædet for størstedelen Hatten paa, og alle vare klædte i borgerlig Dragt, da den „brogede Kjole" ansees for et Tegn paa Embedsafhængighed, og Wellington var f. Ex. i blaa Frakke med rund Hat paa Hovedet. Under Talen forbliver Enhver ved sit Sæde, og bestiger altsaa ikke, som i Paris, en Talerstoel, men taler staaende. Lord Liverpool slog, under Ilden af sin Tale, undertiden paa Bordet, der staaer i Midten, saa at det gjenlød høit i Salen. Efterat han havde endt sin Tale og medens Landsdown nu talde imod ham, tog han en lille Flaske Sekt ud af Lommen, tilligemed noget Kage, og holdt saaledes aaben Frokost for det hele Overhuus. Denne Ugeneerthed paafaldt mig saameget desmere, som der ellers i Britternes selskabelige Liv, men rigtignok naar Fruentimmer ere tilstæde, hersker en stor Formalitet og Stivhed.

Den Beskjænkede.

En psychologisk Skildring*)

Følgerne af Drukkenskab ere frygtelige, men de Glæder, der ere forbundne med at blive beskjænket, ere tilvisse

*) Fra: „The Anatomy of Drunkenness; by Robert Macnish", Glasgow, 1827.

henryksfulde. Saalænge Blændværket varet, et Lyksaligheden fuldendt, Bekymring og Tungsind bortjages med Vindens Fart, og Elysium, med alle sine Herligheder, nedlader sig over den Beskjænkedes blændede Indbildning.

Hvilke Følelser erfarer man under det stigende Delirium? — Først vinder en usædvanlig glad Rolighed Herredømme over Sindet, og Bacchusdyrkerens Sjæl fyldes af en stille Tilfredshed. Gradviis bemærker han en blid, og ei umusikalsk Susen for Ørene, ved hver Pause, der indtræffer i Samtalen. Det forekommer ham, at han bærer sit Hoved lettere end sædvanligt paa Skuldrene. Derpaa svæver der et Slags Mørke, tyndere end den fineste Taage, forbi hans Øine og lader ham see Gjenstandene temmelig utydeligt. Lysene begynde at dandse, og vise sig dobbelt. Han føler sig i det samme lystig og varm om Hjertet. Indbildningskraften udvider sig, og fyldes med tusinde yndige Billeder. Han bliver snaksom, og udgyder i et begeistret Sprog de Tanker, der ligesom i samme Øieblik fødes i ham.

Nu paafølger en almindelig Velbehagelighed og Tilfredshed med sig selv og hele Verden. Han tænker ikke mere paa nogensomhelst Elendighed: enhver er opløst i Øieblikkets Salighed. Dette er Paroxysmens Høidepunkt — Henrykkelsen er nu fuldkommen. Hidindtil er Sandsesystemet i taalelig Orden: det er alene rystet, men den Færdighed, at kunne tænke med Selvbevidsthed, er endnu tilbage. I dette Moment udfolder den Beskjænkede alle sin Sjæls Hemmelig-

heder. Hans gode og onde Egenskaber yttre sig uden Tilbageholdenhed; og nu kan man, om dette nogen Tid er Tilfældet, see ind i det menneskelige Hjerte. I en kort Stund betages han af et høist udsvævende Hang til at tale Nonsens, omendskjøndt han er sig fuldkommen bevidst, at han gjør det. Han begaaer ogsaa mange Daarskaber, omendskjøndt han veed at det er Daarskaber. Hans frie Willie, eller den Evne, som holder Willien under Forstandens Herredømme, synes aldeles svækket. Det behageligste Moment synes at være det, der indtræffer umiddelbart forinden han bliver meget snaksom. Naar dette sidste finder Sted, begynder han at blive latterlig, og hans Spøg er, skjøndt mere støiende, ikke saa velvalgt. I Begyndelsen er Rusen forenet med Følelse, men til Slutningen bliver den blot dyrisk.

Nu overtrækkes Scenen med tykkere Skyer. Den Beskjænkedes Indbildning forvirres af de meest groteske Forestillinger. Istedetfor nu at holde Maade med sin Drikken, skyller han Vinen langt hurtigere i sig end før: Glas følger paa Glas med ubekymret Energie. Hans Hoved løber ganske rundt med ham. Lysene brænde blaat, eller grønt, eller guult; og hvor der f. Ex. staae tre paa Bordet, seer han et Dousin. Efter sit Temperament er han forliebt, eller musikalsk, eller trættekjær. Mange besidde en overordentlig Vittighed; og en stor Bevægelse i Livsaandernes Strøm er da en almindelig Ledsager. Efterhaanden bliver Talen tyk, og han taber for en stor Deel Herredømmet over Tungen. Hans Mund er halv aaben, og

bærer et Udtryk af Dumhed, medens hans Øine ere stive som Glas, ustadige og fulde af Vand. Han er tilbøielig til at bilde sig ind, at han har fornærmet En eller anden i Selskabet, og latterlig ødsel med Undskyldninger. Han tager hyppig En for en Anden, og indbilder sig, at Nogle af dem, han seer for sig, ere Personer, der i Virkeligheden ere fraværende, eller endogsaa døde. Muskelkræfterne ere forlængst meget angrebne; dette finder alt Sted forinden der er indtruffen nogen stor Forvandling i Sjælsevnerne, og stiger gradviis. Han kan ikke længer gaae stadigen, men vakler fra den ene Side til den anden. Lemmerne tabe deres Kræfter, og kunne ikke længer bære hans Vægt. Han veed imidlertid ei altid af, at han mangler noget i denne Henseende, og medens han vækker Lystighed ved sine eccentriske Bevægelser, bilder han sig ind, at han gaaer med den største Fasthed. Naar han prøver paa at løbe, forestiller han sig, at han farer hen over Gulvet med en forbausende Hurtighed. Det sidste Trin af Drukkenskab er total Bevidstløshed. Han tumler under Bordet, bæres bort og lægges i sin Seng i en stiv og følesløs Tilstand. I denne Forfatning er han, hvad man paa Engelsk, med et saare betegnende Ord, kalder dead drunk.

Men vi ville antage, at den Beskjænkede, naar han er bragt til Sengs, ikke ganske er berøvet sine Aands- og Legemskræfter i en apoplektisk Følesløshed, vi ville antage, at han endnu besidder Bevidsthed og Følelse, skjøndt begge Dele ere i stor Uorden; i dette

Tilfælde begynder „Kampens Efterveer“, og nu kommer den Elendighed, der skal følge paa hans forrige Henrykkelse. Aldrig saasnart ligger hans Hoved paa Puden, før han føler den besynderligste Banken i det. Hans Hjerte slaaer hurtigt og stærkt imod Ribbenene. En Larm, ligesom den fjerne Pladsken af et Vandfald, eller Rislen af en Flod, suser for hans Øren. Suf — suf — suf, lyder det i Eetvæk. Hans Sandser blive mere drukne og sløvede. En dunkel Erindring om Svirelaget svæver forbi Sjælen, liig Skyggebillederne af en utydelig Drøm. Han hører endnu, som i et Echo, sine Kammeraters støiende Sang og Latter. Vilde, phantastiske Phantasier samle sig i tætte Kredse om hans Hjerne. Hans Svimmelhed er større end nogensinde tilforn; og han føler sig ligesom paa et Skib, der tumles paa en svær Søe. Endelig falder han ufølsom i en dyb Slummer.

Om Morgenen vaagner han i en stærk Feber. Hele Legemet er stramt og tørt; den flade Deel af Hænderne er især deleshed ligesom Læder. Han føler ofte en voldsom Værk i Hovedet. Han er overordentlig tørstig. Tungen er hvid, tør og stiv. Det hele Indvendige af Munden er ligeledes hedt og sammensnerpet, og Struben ofte opsvulmet. Hans Øine ere sygelige, matte og smægtende. Den Ild, som lynede af dem under Aftenens første Glæder, er ganske forsvunden. En Sløvhed og Stivhed, liig den, der betegnede Fuldskabets sidste Trin, klæber endnu ved dem, og de kunne ikke taale Dagslyset. Ansigtsfarven har lidt en ligesaa stor Forvandling; den blusser ikke

længer af Lystighed og Overgivenhed, men er bleg og har et udtæret Udseende, der tilkjendegiver en dyb Sjæls- og Legems-Udmattelse. Der er sandsynlige Tegn paa Sygdom, og Appetitten er ganske forsvunden. Selv endnu har Rusens Drømme ikke forladt ham, thi det ringer endnu i hans Hoved, hans Hjerte banker endnu voldsomt, og naar han forsøger at komme op, snubler han af Svimmelhed. Hans Sind er ogsaa sørgelig nedtrykt, og den forløbne Nats Færd vender tilbage i smertelig Erindring. Han angrer sit Forhold, lover høitidelig aldrig mere at lade sig forlede til saadan Yderlighed, og forlanger utaalmodig Noget, hvormed han kan qvæle sin Tørst.

Disse ere de sædvanlige Phænomener ved den Beskjænkedes Paroxysme.

Om M. C. Brun, som Dramaturg, og hans Theaterblad Svada.

O! si sic omnia dixisset.
Juv: Sat. X.

Senere, end jeg havde forestilt, og foresat mig, holder jeg det i mine Erindringers fierde Bind Side 431 givne Løfte, tilligemed den Epistel, hvormed jeg lykønskede ovennævnte aandfulde, og med mig om Skuepladsens Bestemmelse i

hoi Grad eenstænkende unge Mand til det Forehavende, i et eget Tidsskrift, at tale den Sag, der var os begge, hvad den endnu er mig, den gode, at meddele en Beretning om dette mærkelige og nuomstunder sikkerlig meget lidet kiendte Blad. Ved nærmere Eftertanke forekommer det mig imidlertid, som denne tilfældige Forsinkelse kunde have sit Gode, og som det just ved Theateraarets Begyndelse torde være det rette Øieblik at giøre opmærksom paa en Standpunkt, der er saa forskjellig fra den, hvorfra Skuepladsen nuomstunder gemeenligst betragtes; og kan jeg i saa Henseende ikke giøre bedre, end begynde med denne ædle unge Dramaturgs Undersøgelse af det Spørgsmaal: hvad kan og bør Skuepladsen virke? saameget mere, som Forfatteren selv erklærede dette hans Indledningsstykke bestemt, at vise den Synspunkt, hvorfra han ønskede sit Blad betragtet.

Hvad kan og bør Skuepladsen virke?

„Det var Glæden, som først kaldte Menneskene til Konstens Tempel, og bestrøede dets Dørtærskel med Roser. Hverken stedsevarigt Trællen, eller dyrisk Nyden, heller ikke bestandig Forstandsanstrængelse er overeensstemmende med vor Natur. Der er en Mellemtilstand, som egentlig skaber alle de Øieblikke, hvori vi føle os lyksalige; den Tilstand, hvor Følelsernes milde Fortryllelse sætter vort hele Væsen hen i en behagelig, nu munter, nu veemodigsød Drøm, hvor Fiktionens skabende Vink fremkalder for os saa levende Billeder af den skjønne Mulighed, at vi forglemme den ufuldkomnere Virkelighed, hvor de høiere Sjeleævner let, overfladeligen berøres, og uden Anstrængelse, blot som for Spøg, bevæge sig, hvor selv Øret og Øiet i det mindste ikke stødes eller ganske forsømmes. En saadan Glædes-Tilstand virker enhver sand skjøn Konst. Derhen at arbeide, er da Malers og Digters, Skuespillers og

Tonekonstners Pligt, om de ville være nyttige og agtværdige Medlemmer af Menneske-Samfundet. Theatret bør da være det Sted, hvor Forretningsmanden kan glædeligen forglemme de Akter og Regnskaber, han svedte over om Formiddagen, den Lærde oplive sine sløvede Sjælskræfter, Haandværkeren udhvile sig fra sit Arbeid, kort alle i Broderforeening nyde Glæde, efter at have opfyldt Pligt. Allerede denne Virkning er stor og agtværdig, og enhver, som veed, hvad det er at nyde fortjent Glæde, vil sikkerlig ogsaa fra denne Synspunkt betragte Theatret med Yndest.

Dersom Theatrets første Diemed, Glæde, skal med Tryghed og Fuldkommenhed opnaaes, saa maa der tillige dannes en rigtig Smag, saavel mellen Tilskuere, som mellem Konstnere. Dersom ikke saavel disse som hine vænnes til efter faste, alsidigen undersøgte og af klartbevidste Grunde antagne, Regler, at dømme, hvad der er Skjønt og Uskjønt, saa vil aldrig hint første Formaal opnaaes, eller i det mindste kun meget eensidigt. Man vil snart hænge med Raseri til søvnbringende aanddræbende Singsang eller til maanesyg Flæben, eller til sandseblændende Støi og Pragtleeg; kort, et eller andet Slags Ukrud vil vexelviis qvæle Musernes Laurer og Chariternes Roser. Den Glæde, som skulde være sand, som Naturen, og vederqvægende, som Aftenduggen for hentørrende Plante, vorder et falsk, kjedsommeligt, ja sjelefordærvende Legeværk, unydeligt for den Tænkende, og Forgift for Mængden, thi det er ethvert uden Orden og Forhold frembragt Morskab, allerhelst, naar det er offentligt. I det Konsten virker til sit Formaal, maa den derfor tillige fremvirke det Middel, hvorved den alene kan bestaae. Theatret maa danne og vedligeholde Smagen.

Men vi ere ikke blot Konstnere eller Konstyndere; vi ere fornuftige Mennesker og Borgere. Og her aabner sig da for os en langt videre og høiere Udsigt over Konstens

Bestemmelse. Vi erkjende, at den og bør have et Øiemed, langt større og vigtigere, end det, i hvilket den nærmest var stiftet. Dens umiddelbare Hensigt, som Konst, var ikke at lære os Sandhed, eller opmuntre os til Dyd, men blot at forskaffe os uskyldig Glæde, og danne vor Smag; men som ethvert Menneske-Foretagende bør, saavidt muligt, og saa umiddelbart som muligt, virke med til Menneskehedens store Sidste-Hensigt, Moralitet, saa bør ogsaa de skjønne Konster, i det de skabe Glæde, tillige virke Gavn, og spøgende danne vor Forstand til Viisdom og vort Hjerte til Dyd.

Stort og kraftigen kan Theatret virke til saadan Menneskehedens Forædling, naar dets Virkninger styres af forstandig Velvillie. Dette skal nøiere udvikles.

At Theatret tjener til at fortrænge andre ugavnlige og tildeels farlige og skadelige Forlystelser, og til at drage selv dem, der kun besøge det for at dræbe Tiden, længere bort fra ellers befrygtelige, for det menneskelige og borgerlige Selskab ulykkelige Uordner: selv denne negative Virkning af Theatret bør ikke være Lovgiveren uvigtig. Dog det er den mindste Deel af Theatrets moralske Virkninger.

Skuepladsen er Søster til Lovgivningen, til Moralen. Hvad disse ikke kunne udrette eene, udrette de, naar Skuepladsen understøtter dem, og selv der, hvor Lovenes Virkekreds ganske og Moralens næsten ophører, træffer Theatrets Magie endnu vældigen og sikkert Hjerterne.

Naar Vældens Trudsler og Rigdoms Guldbørser blinde Retfærdighedens Øie, naar fornem Vellystling rolig bortødsler, hvad Tusinde vandt med Sveed og Graad, naar forvoven Udaad spotter Lovenes Afmagt, eller Gunst og Gave bortvender Straffens alt uddragne Sværd; da, da holder Skuespillets høie Musa sin strenge Ret; Nutids og Oldtids Uhyrer maae paa Scenen møde for Sandhedens

og Folkets rædsomme Domstoel; heldige Forbryderes sorte, gjennemnagede, fortvivlende Sjel ligger aaben for os indtil dens inverste Folder; Lastens Maske er afrevet, dens Sminke bortvisket, og den staaer der for os, som den er, som vi sjelden i Livet see den. Dybt graver sig det Indtryk i vor Sjel, og staaer ved den mindste Anledning frem for vort Øie igjen. Saameget synlig Fremstillelse virker kraftigere og varigere, end tørre Befalinger og Advarsler, saa langt overgaaer ogsaa Skuepladsens Virkning til Moralitet baade Lovenes og Moralens eller Religionens (?). Vel kan man svare: den virker kun paa den liden Deel af Nationen, som besøger den; men denne Indvending er et yderst svagt Hoveds Indfald. Det er jo ikke Skuepladsens Skyld, men det er Staternes, der ikke anvende den, der ikke oprette overalt Theatre, saaledes som i Grækenland. Det er ikke Ringeagt mod Lovene og Religionen, men stræng Sandhed, at disse ikke virke saa uudeblivelígen, saa almeent, saa inderligt paa det hele Menneske, ved deres endog allerfortreffeligst fremsatte Fornuftgrunde, som Skuespillet ved sit praktiske levende Maleri af Handlingernes Følger og Virkninger. Det er saameget mindre nogen Lovenes eller Religionens Fornærmelse, som alle viise og heldige Lovgivere eller Religionsstiftere til alle Tider og Steder have søgt at forbinde noget Sandseligt med deres Philosophie, og saaledes stiltiende erkjendt den Sandhed, om hvilken egentlig al Betragtning over Theatrets Nytte dreier sig, denne nemlig: Det er, for virkelig at bringe Mennesket til Moralitet, ikke nok at forestille hans Fornuft Forpligtelses-Grundene, man maa ogsaa røre hans Begjære-Evne og Sandselighed ved Bevæg-Grunde.

Men Skuepladsen virker ikke blot med Lovene, den gaaer endnu videre. Mange Laster ere der, som Lovene maa taale, fordi de enten ere af den Natur, at den Skyl-

dige ikke kan lovformeligen overbevises, eller saa skrækkelige, at al Lovenes Magt kommer til kort mod dem. De ædleste Dyder ere aldeles uden for Lovens Gebeet; den kan blot befale os det, hvortil man i al Fald retteligen tvinger os, ikke det, som kun frivillig Selvfornægtelse og ophøiet Ædelmodighed bringe os til; vel søger Moralen ogsaa at berede vort Sindelag til slige Handlinger, men dens Grunde savne den sandselige Fremstillings Tryllerier. Endelig ere der Daarlighederne tilbage, disse Menneskeslægtens talrigste, mægtigste Fiender, imod hvilke ikke Lovenes Alvor, ikke Moralens og Religionens Sandhed mægter noget. Dersom der, efter Wielands Udtryk, er meget at begræde, men tusindgange saameget at belee paa vor Klode, dersom disse talløse Latterligheder ubeskriveligen meget hjelpe til at forstyrre sande Glæder og menneskeværdig Lyksalighed, hvor maa vi da ikke skjælve ved at see denne tusindhovdede Hydra under evigverlende Former at spotte ethvert alvorligt Standsnings=Middel? Hvor maa vi ikke ønske, at der kunde findes et Middel til at udvirke, hvad hverken Lovbud, eller Prækener kunne!

Det Middel er til! Dækket ruller op, og fra Scenens Bræder taler Viisdommen, den hulde Digtnings Blomsterkrands om Tindingen, forstaaelig, mild, rørende, som en Moder til sine Børn, til de svage, lunkne, daarskabsfulde Mennesker.

Den holder et klart Speil hen for den rødmende Lasts Øine, og hvad der undgik Lovenes Straf, undgaaer ikke den rystede Selvbevidsthedes rhadamantisk=strænge Dom. Liig Gud, dømmer den over skjulte Tanker, og trænger ind i Hjertets Lønkamre.

Den maler os Daarligheden under alle sine blendende Dragter, og treffer her maaskee saameget sikkrere Hjertet, som dette næsten hos alle Mennesker er mere følsomt for Spot og Latterlighed, end for Afsky. — Vi see med mere

Føielighed og Lærvillighed vore Latterligheder paa Skuepladsen, end vi vilde høre dem af et andet Menneske, thi Skuepladsen skaaner mere vor Stolthed for offentlig Beskjæmmelse. — At Skuepladsen saaledes holder Daarligheden i Ave, er saameget mere nødvendigt, som den heel afskyelige Last vel kan standses ved Samvittighedens hvie Anskrig, Latterligheden derimod støder mindre, bemærkes mindre let, og overrasker, og besnærer os hurtigere.

Og nu, hvilke Skildringer af Dyden fremstiller Thalia og Melpomene os! Hvormange, og det de elskværdigste, Pligters Opfyldelse fremskynde ikke de, og stundom de alene, til? — Hvem slaaer ikke Hiertet høiere og hedere af Patriotismus og Borgerkjækhed, naar vi for vore Øine see hine Mænd, der trodsede alle Ulykker hellere, end veeg fra deres Pligt? Uretfærd seirer, Vold byder, alt uden om ham stormer ind paa hans Siæl; kun den staaer fast. Lad Jord og Himmel sammensværge sig! Bryder ind paa ham, alle Naturens Kræfter! raser! kæmper! sønderslider hans jordiske Slør! Det er spildt. Verden er undertvungen, men ikke Dyden, ikke Catos Siæl. Du sidder paa en Trone, Cæsar, men vil, vil kun een Mand det, er Du ikke mere. Ubetvingelig er enhver dydig Beslutning! Hvad den Retskafne vil, det kan han! Disse Sandheder kan Philosophen, efter de slappe Lyksalighedssystemers Fald og Moralens Rensning, bevise, men — kun Digter og Skuespiller kan vise os det. — Nu den stille simple huuslige Kreds, hine store Mænds Planteskole hvilket Øie saae den uden Glædes-Taarer, malet af Euripides eller Iffland? Kun fra et roligt Samfund, hvor barnlig Uskyld og Glæde opfylde Hjertet, kun fra et elsket Fruentimmers, fra en tro Vens Arme fløi hine Mænd til Vaabenstormen, til Statsroret, til Kampen mod Overtro og Fordomme; kun der fandt de Løn for Stridens hæderfulde Møie. Og dette Jordens Elysium miskjende, flye,

forstyrre ulyksalige Daarer! O Skueplads, virk, hvad ingen Bog eller Præken kan bevæge, ingen Lex marita kan tvinge til! mal de sande jordiske Glæder i alt dit Tryllelys! Stil i Sandhedens Klarskin Ærlighed og Verdenstone, Kjerlighed og Letsind, Venskab og Hykleri lige over for hinanden, og lad Hiertet vælge! Giv — du aleene kan det — Mennesket Mennesket igien! —

Vi dømme ofte urigtigt, naar vi dømme vor Broders Sindelag efter hans Handlings udvortes Skin. De indvortes Bevæggrunde ere skjulte for vort Øie med et tæt Slør. Skuepladsen drager det fra, og lærer os Skaansel mod den Feilende, ærbødig Sindighed i at bestemme noget vort Medmenneskes Værd eller Uværd.

Men endnu een stor Virkekreds har Skuepladsen. Den kan og bør oplyse den almene Forstand. Mange vigtige Sandheder kunne udbredes ved dens Hjelp, Resultaterne af Philosophernes Grandsken i populair Dragt fremstilles for den tilgribende Mængde, og selv i vigtige Statsanliggender kan det offentlige Skuespil stemme den almene Mening — og vigtig er dens Indflydelse — til hiin eller den Side. Især er det Livets Klogskab, hvormed Skuepladsen rigelig kan og bør forsyne sine Besøgere. Mange uforudseelige Hændelser gjennemkrydse vore bedstanlagte Planer; alt gribe vi Maalet, og i en Haandevending river Skjæbnen os det langt, langt bort. Skuepladsen lærer os at være beredte paa pludselige Tildragelser, at møde dem med Kiækhed, og viseligen læmpe dem til vor Hensigt. Skurker og Narre ere nu engang i Verden, og hvo møder ikke paa sin Bane nogle af dem? Men takket være Skuepladsen, som, idet den brændemærker hine og tugter disse, tillige lærer os den fornødne Varsomhed og Snildhed imod Ondskabs sorte Planer og den bestemte Klogskab og Værdighed, hvormed vi maa nedstyrte Narren i sit Intet. Skuepladsen udfolder for os alle det menneskelige Hjertes

Svagheder, og viser os derved, hvorledes vi kunne vogte os for os selv, hvorvidt vi kunne med Tryghed gjøre Regning paa andre, hvorledes vi kunde anvende Lidenskabernes Spil til Gavn for os og andre. Kort, Theatret er Livets Skole.

Med disse Ord, Sandhedens og Hiertets Ord, hilser, o blide himmelske Muser, Søster Svada Eder. Vort Diemeed er eet. Os nedsendte Verdens Fader tilsammen for smilende at bortspøge Livets Kummer, lærerigt forædle de Godes Glæder, mildt advare de blindt fremstyrtende Daarer, beskjæmme Lasten og vække, velsigne, forevige Dyd *)."

I samme Nummer af Bladet, som denne Undersøgelse prydede, fandtes og min ovennævnte Velkomstepistel til Forf., som jeg her ligeledes lader aftrykke aldeles uforandret, da der ikke er den Tanke eller det Ord deri, som jeg jo ligesaa fuldkommelig vedstaaer den Dag i Dag, som da jeg for 32 Aar siden nedskrev det.

Epistel til Udgiveren af Svada.

Troe ei, at jeg vil ønske dig til Lykke!
Din Bane kiænder jeg for vel dertil;

*) Om man finder, at paa disse Blade ikke er sagt andet end, hvad Aristoteles i sin Poetik, Horaz i sit Brev til Pisonerne, Sulzer i Theorie der schön. Wiss., Lessing i Hamburg. Dramaturg., Schiller i Thalia 1 H., Iselin i Ideen über die Bearbeitung eines Nationalgedichts, Jünger i Fortalen til komisches Theater, Schink, Sonnenfels o. fl. allerede langt udførligere og skjønnere have sagt; saa skal det ikke undre Forfatteren; thi det var netop hans Hensigt i Korthed at concentrere alt, hvad der om Theatrets Nytte er Sandhed, for den større Deel af Publikum, der ikke har læst hine Skribenter. Tillige skulde dette Stykke tiene til at vise den Synspunkt, hvorfra han ønskede disse Blade betragtede. M. C. B.

Nei! at de ei dit Mod skal undertrykke,
Dens Farligheder jeg dig skildre vil.
Du gierne, hvad og som du vil, kan skrive,
Før med Jean Jacques Hierte Lessings Pen,
Men, miskiændt, miskiændt du endda skal blive,
Den Lod er alle Dramaturgers, Ven!
Viid, alt har mangen scenisk Torquemada,
Før han eet Bogstav end deraf har seet,
Til Baal og Brand fordømt din arme Svada;
Hvor kan der komme godt fra Nazareth?
Og naar den kommer — faa dig kun vil høre,
Og endnu meget færre dig forstaae;
Man til en Elephant hver Myg vil giøre,
Og øine, hvad du aldrig tænkte paa.
Ifald du skulde yttre for Exempel,
— Jeg veed, du stærk i Paradoxen er —
At Frillen ei bør skjænde Sæders Tempel,
Ei Skiøgen sine Garn udspænde der;
At reene Læber Dyden bør forkynde,
Og Hierket give dem Veltalenhed;
At det usmittet være maa af Brynde,
Det Blik, der skal fortolke Kiærlighed:
Ifald du vover ydmygst at erindre,
At det just ikke var saa meget galt,
Om stundom Sønnichsens Partie var mindre;
Om der blev stundom tænkt, før der blev talt;
Om de godt Folk, der ikke selv kan tænke,
Tillod, at andre tænkte lidt for dem;
Om Scenen havde sig en lille Lænke
Kiønt i Bereedskab til et Pesthuuslem:
Om Dyrehaugens kiære Fielehytte
Beholdt dens Stykker, og dens Spil i Ro,
Om Muserne ei nøddes til at flytte,
Paa det Buffona Huset kan beboe;

Paa Timen veed man da, hvad du kan mene,
Ja endnu meer — hvorfor du mener det,
Og er end dine Grunde nok saa reene,
Da smigr' dig ei, at man erkiœnder det.
Man dig vil haane, skiœlde og bagtale,
Og kalde dig Genie, ja vel Poet;
Og ønske, at man kunde dig fiskale,
For Crimen mod en Scene=Majestœt;
Man vel endog vil true dig mod Qvelden
Med haandfast Argument ad hominem,
Men Hund, som bieffer meget, bider sielden,
Saa du kan gandske rolig gaae for dem.
Og ikke nok, at naar du revser Daaren,
Den, som har faaet Rappet, vaander sig;
En Legio, som Snœrten ikke saarer,
Vil ligefuldt staae frem til Kamp mod dig.
Hvis du engang at sige dig fordrister,
En smuk Actrice er ei derfor god,
Du skal i Øieblikket see, hvor bister
Den hele Lapseorden er paa Fod.
Og hvis du lader kun saa halv formode,
At du var ublu nok at ymte om,
At mangen Virtuos, der er i Mode,
Ei just saa rigtig til sit Bifald kom,
Paa Timen vil enhver Klubpriorinde
Igiennem al sin Sminke blive rød;
Dig detestable, execrable finde;
O bedre da for dig, du ei var fød!
Og hvis du ydermere dig formaster,
— Jeg veed, du er forvoven nok dertil —
At rose, hvad vor fine Verden laster;
O da, da skal du see et artigt Spil:
Man skal din Roes fortolke og udlede
Fra Kilder, dem du aldrig drømte om,

Og den skal være fodt i Skiæbnens Vrede,
Som du indvikler med dig i din Dom.
See her et flygtigt Udkast af de Farer,
Du moder paa din nye Tornevei;
Men hvis forgiæves kun jeg dig advarer,
Hvis, som jeg frygter, du afskrækkes ei,
Lad Dydens og dit eget Hjertes Bifald blive
Det Maal, hvortil du stadig stunder, Ven!
Og naar du eengang holder op at skrive,
Paa Sandheds Alter læg usmittet Pen.

K. L. Rahbek.

M. C. Brun vedblev nu i samme Tone; saaledes indeholder hans No. 2 et Stykke om den dramatiske Litteratur i Frankrig efter Revolutionen, der vel fra den politiske Side har et vel stærkt Anstrøg af Forf. daværende Troesbekiændelse, men i dramaturgisk Henseende siger mange kostelige Sandheder, saasom: „En anden ikke god Ting er, at Orkesløshed, Smaahedsaand, og tildeels grov Usædelighed, have forstemt en stor Deel af Almeenheden, ogsaa i Henseende til Smagen, at der herved er opkommet en pludselig rasende Lyst til at besøge Skuespil, hvilken Lyst neppe befordrer den sande Kunst, men snarere aabner Døren for Narrestreger og Legeværk; at man oversvømmes med Vaudeviller *), Operetter, og flere slige Bagateller, der, om de ikke vare jaskede ud i Hast, dog bortdrage Interessen fra de betydeligere Arbeider; dette og mere Sligt er imidlertid ikke Følge af den politiske Omvæltning — med de skrivende Schirakers, og de prækende Tartuffers gunstige Tilladelse — men øiensynligen de vedvarende, i lang Tid maaskee uafværgelig vedvarende Virkninger af den gamle Hoffordærvelse, Slavetænkemaade, Barnagtighed o. s. v."

*) Dette Ord findes hos Forf. saaledes trykt, med udmærket Skrift.
K. R.

Jeg gaaer naturligviis forbi, hvad der kun havde Dieblikkets Interesse, hvad der ikke er af ham selv, o. s. v. Derimod kan jeg, uagtet det derunder satte Mærke ?8?, ikke andet end antage det Stykke, hvormed No. 3 begynder, om Parterreunoder, for Bruns eget, og finder det saa ganske et Ord til sin Tid, eller om man vil, til vor Tid, at jeg ikke kan nægte mig at meddele det, var det endog blot for Slutningens Skyld, der er, som skrevet ud af mit inderste Hierte.

Om Parterreunoder.

„Dersom Demokrit var paa Jorden, vilde han see opmærksommere paa Tilskuerne end paa Skuespillet, eftersom hine virkelig frembyde flere Løierligheder end dette", siger Horats, og det passer paa flere end det romerske Parterre.

En Digter foreskrive kun Skuespilleren brav tvetydige Vittigheder eller opskruede Prækefloskler! Det treffe heldigen i en Virtuoses Haand, der efter gammel lovlig Vane ikke lader slige Steder falde til Jorden, men udhæver dem ved deklamatoriske Miner og Tone, eller vel endog forstærker og forskjønner dem ved en eller anden Kattespas! Og strax, som Horats siger, Concurrit dextera lævæ! den høire Haand flyver electrisk mod den venstre, og Hvælvingen ryster af Bifald.

Lad derimod en mesterlig tegnet Characteer udføres med al mulig Sandhed og Finhed, lad Skuespilleren tænke med Digteren, eller tænke for ham, hvor han sover, og see, om en Haand rører sig.

Det er nu vel forklarligt deraf, at de faa, som forstaae, og af selvbevidste Grunde bifalde det, ikke lettelig udbryde i et lydeligt Bifald, som kun forstyrrer Illusionen; Mesten hverken forstaaer eller bifalder det, men kieder sig ret hierteligt derover, og snakker med sine Naboer om den

Klubs Bal, den Dames Hovedtøi o. s. v. Men just af den samme Grund er det ogsaa en Unode, at ansee Klap for sandt fortient Bifaldstegn.

Selv naar Skuespilleren ærligen har fortient Bifald, kan det dog umuligt være andet end Unoder, at tildele ham det just ved saadanne Steder, hvor hans Kunst mindst viser sig, f. Ex. efter hæftige og med Larm ledsagede Repliker, eller midt i Situationer, hvor Tankegangen mindst kan taale at afbrydes.

Skuespilleren tager for det meste feil, om han troer, at det er hans Konst, man dadler eller bifalder. Neil han prøve kun at spille en slet Characteer saa ypperligt, som Jfr. Astrup sin Amalia i gamle og nye Sæder, og jeg vil see, om man skiønner derpaa. Han fukke paa en lykkelig Characteer, træffe maaskee enkelte Steder, og hans Lykke er giort. Det er Rollen, som stikker de fleste i Minene, ikke den Rigtighed og Styrke, eller Falskhed og Svaghed, hvormed den gives. Klæderne røre mangt et Hierte mere end den skiønneste Skildring af Lidenskaber, og hvad især Skuespillerinder angaaer, saa er Personen og den passelige eller upasselige Maade, hvorpaa man veed at giøre denne gjeldende, saare ofte den eneste Gjenstand for Beundringen, og mod een Klappende, der siger hos sig selv: Hun spilte godt; er der vist ti, som udraabe: Hvor hun er smuk!

Det kan ikke være eller blive anderledes, saalænge man betragter Theatret som en blot Moerskabssag, ikke vigtigere, end en Illumination eller et Balparee. Man troer hverken at behøve Forkundskaber eller Eftertanke for at domme over en Materie, som Aristoteles og Lessing har anstrængt alt deres Skarpsyn og Dybsind for at finde Rede i. Enhver Dreng, der er sluppen fra Skoleferlen, løber hen, gaber, tramper, sludrer og voterer — ligesom hans Sidemand voterer til, eller som han troer, det er Mode, eller

som hans dramaturgiske Læremester har sagt ham, det skal være.

Førend der i en By er et forstandigt Parterre, d. e. et Antal af selvtænkende, sindigdømmende Tilskuere, kan Skuespillerne neppe have nogen Agtelse for Publikum; før de have Agtelse for Publikum, have de heller ingen enten for deres Konst eller deres Stand. Dersom Theatret nogensinde skal blive Smagens, Dydens, Klogskabens Skole — og naar det ikke er dette, saa maa hver ærlig Patriot med Rousseau udbryde: **Fordærv ikke min Republik med deres Komedier!** — saa maa der altsaa fremfor alt stræbes derhen, at saa mange som muligt af Skuespilbesøgerne lære selv at giøre sig Rede for Aarsagerne til deres Følelser ved Konstværkets Nydelse, fastsætte og bevise deres Fordringer til Konstneren, og saa yde den Fortiente et Bifald, som han, uden at fornedre sig, kan modtage." —

De derpaa følgende Fragmenter af det abderitiske Theaters offentlige og hemmelige Historie, tilstaaer jeg at høre til de Ting, som jeg, saa træffende og velforskyldte de vel tildeels torde være, har ønsket uskrevne af Brun, i det mindste i Svada, hvor jeg saa gierne havde ønsket en Pen saa reen, som dens Sag.

Undersøgelsen i det femte Nummer, om det er tilladt at overdrive Charactererne i Skuespillet, forekommer mig hverken at udtømme Æmnet, eller engang tydelig at fremstille os Forf. Tanker derom; heldigere er hans Undersøgelse om Behandlingen af Jacobs og Christines Roller i gamle og nye Sæder; men da Stykket selv er forsvundet, ikke blot af vor Scene, men og af vore Skuespilgiængeres Hukommelse — de faa hoit undtagne, der med Hyldest erindre dem Mad. Rosings Fru Grøndal deri, som et non plus ultra af dramatisk Sandhed — gaaes det her forbi, saavel som adskillige følgende, deels oversatte, deels ephemere Stykker; derimod kan jeg ikke nægte mig at afskrive

Udg. Tillæg til nogle Kotzebuiske Betragtninger over det Spørgsmaal: Er Soufleur nødvendig?

„Udg. ønsker vist ligesaa meget, som Indsenderen af ovenstaaende, især hvad de jüngerske Stykker angaaer,

At stundom Sönnichsens Parti var mindre.

Kun frygter han for, at „den fatale Inspiration" er nu saa gammel indgroet Vane, at den i det mindste ikke med eet kunde afskaffes, uden, som ved et Lynslag at tilintetgiøre mange af Scenens Helte og Heltinder.*) Desuden maa det og tages i Betragtning, at naar en Skuespiller — hvad hos os med vore bedste er Tilfældet — idelig maa arbeide i nye store Roller, kan han næsten ikke andet, end nu og da trænge til denne Hjelp. Det bedste Middel til at lette Skuespillerne det overdrevne Arbeide var uden tvivl, at man sørgede for, at hver Forestilling var god; thi da vilde Publikum med Fornøielse see et Stykke ti à tolv Gange, for at nyde Kunsten (?) isteden for, det nu blot besøger Skuespillet, for at see noget Nyt."

Af et Stykke: Om Konstnerens Følelser — i Bladet No. 9 — kan jeg ikke nægte mig at afskrive Begyndelsen:

„Forgjæves overskuer Forstanden alle Konstens fineste Regler, og Principer; forgjæves ødsler Vittighed og Phantasie al deres øieblikkeligen fortryllende Kraft; omsonst praler du med mangeaarig Erfaring og Øvelse; omsonst siger dit Speil, at din Anstand er smuk, og dit Øie skjønt, og din Kind rosenrød; hav det altsammen, og du har Intet, naar du ikke har et Hierte."

---

*) Værst var endnu, hvis Soufleurens Savn besmykkede, eller benyndigede denne ligesaa væmmelige som skammelige og dadleværdige Improvisering, der paa senere Tid har faaet saa ulykkeligt Indpas paa vor Skueplads.

K. R.

„Hiertet er det rige Væld, hvoraf Konsten øser det Tryllebæger fuldt, som hendes venlige Haand byder os. Evig frisk og uudtømmelig springer denne Kilde i de Ædles Barm. Den frembringes ikke ved kunstige Trykværker. Almægtig som Naturen, er den ogsaa tvangfri, som denne."

„Held dig, som tør ærligen sige det: Jeg har et Hierte! Føl din Lykke og brug den! Dig gav Naturen sin kostbareste Juveel til Skjænk. Dig smilede hun til, da du føddes, og stemplede dig til at glæde og gavne dine Medmennesker, til at herske med mild Magt over deres Hierter, og smelter Siælene i Veemod og Salighed. Gaa du frem paa Sophoklers og Shakspearers og Lessingers Bane, gaa du i Garriks og Schröders, du i Juno-Clairons, og Gratie-Withöfts Fjed. Gaa kiæk! du har den Ariadnes Traad, som leder gjennem alle Labyrinther; for dig lyser himmelsk Flamme, som styrer Geniets hurtige Trin til Udødeligheds Tempel."

Neppe vil man kalde i Tvivl, med hvad Følelse jeg i Fortsættelsen heraf traf paa følgende Sted: „Kun i meget faa Roller vil et umoralsk Menneske kunne have fiin eller dyb Følelse; og vi have altsaa — her — i Forbigaaende seet een af de mange Grunde, som maa bringe enhver Smagens Ven til at fordømme den saa mangefold prækede Sætning: At man bør see igiennem Fingre med Immoralitet, naar den er forenet med Talenter. O! at man dog eengang vilde begribe den nøie Forening, der er imellem det Gode og det Skjønne, at man vilde være opmærksom paa alle de Mangler i Smag, det udspringe af Hjertets Ufuldkommenheder, og hellere være for stræng end for mild, naar det gjælder om, at hævde Dydens Rettigheder." *)

---

*) Amen!

K. R.

Endnu maa jeg af Begyndelsen af følgende Nummer: Om nogle sædvanlige Fordomme mod Skuepladsen, tildeels foranlediget ved de Udfald, en daværende Geistlig i et Skrift om Religionslærernes Gravitet havde giort mod Skuepladsen, afskrive og ubetinget underskrive følgende:

„Medens nogle saa Mennesker ære Theatret, som en Smagens, Sædernes og Dydens Skole, som en af de vigtigste Opdragelsesanstalter i en velindrettet Stat, som et af de virksomste Drivehiul til Menneskehedens store almene Forædling, saa er endnu en temmelig Mængde af Publikum, ja selv af Konstens spillende og skrivende Dyrkere i den daarlige Drøm, at Skuespillet er et kun lidet gavnligt og for det meste skadeligt Morskabsværk, som Staten alene maa taale, for de orkesløse Menneskers Skyld, der ellers vilde udfylde deres ledige Timer med værre Ting, eller et Hofetablissement, som blot bekostes, for i udvortes Glands at være andre Stater liig."

„Sandelig! var denne de indskrænkede Hoveders og de sammenkrympede Hierters Dom over Skuepladsen Sandhed, saa maatte man jo før jo hellere lukke alle Theatre, forbyde alle private Skuespilselskaber, straffe, som unyttige Taskenspillere, alle dem, der studerede, udøvede, bedømte Mimiken, kort sagt, brændemærke med dyb Foragt den Kunst, som i alle oplyste Aarhundreder, og i alle poleerte Lande, var Hjerternes Dronning, og den meest trofaste mellem Dydens og Viisdommens Ledsagerinder. Thi under ingen Betingelse bør noget taales, der sinker Menneskeslægtens moralske Forædling; det er uden Undtagelse Forræderi mod den helligste Pligtens Lov, naar man ødsler sine egne eller Statens Kræfter paa noget, der blot var gavnløst Tant."

„Men, nei! der er ikke Sandhed i hiin Dom — hvad Theatret kan og bør virke, er udviklet i det første Nummer

af Svada. Det kan gjerne tilstaaes, at Theatret hverken her eller andensteds har opnaaet dette Ideal; men selv saadant, som det er, fortiener det ikke de Bebreidelser, som i — ovennævnte — Skrift er gjort det."

Med Ret kan man paastaae, sagde en Mand*) af udmærket Aand blandt M. C. Bruns ypperste Jævninger, en Ven af ham og mig — den geniale Tænker H. Steffens — at blandt alle menneskelige Indretninger ingen lover mere, og ingen holder mindre, end Skuepladsen — (een Indretning dog undtagen, som det ikke hører hid at nævne.)

Uden at indlade mig paa at undersøge, hvorvidt denne Anmærkning, med eller uden sin Indskrænkning, ubetinget holder Stand, troer jeg ikke at burde lade uanmærket, at, dersom Skuepladsen saa sielden holder, hvad den lover, torde det maaskee, fremfor Alt, komme deraf, at de, til hvem hint Løfte synes aflagt, og hvem det følgelig paaligger at overholde dets Opfyldelse, alt for ofte lade altfor tilbøielige til at fritage Skuepladsen derfor, ja vel endog at opfordre til dets Brud. Neppe torde jeg ansees for den, der vilde benægte, hvad nys os er offentlig sagt'

At Folkets Stemme er en Guddomsstemme,

men vel torde jeg gientage min gamle Erindring, at det, der udgiver sig for Folkets Stemme, saare sielden — og vel sieldnest i Anliggender af den Natur — er det, og at den heel ofte føres af saadanne, der, langt fra at være Folket, neppe engang ere af Folket, mindst af dets Stemmeberettigede. Saare vigtigt er det derfor, at Mænd, som Svadas Udgiver, som i vore Dage Tydsklands Tieck, som

*) Rigtignok paa et Sted, hvor man ikke letteligt falder paa at søge det: i hans ogsaa paa dansk oversatte Skrift, om den falske Tro.

K. R.

nys blandt os den desværre forstummede R. Z., minde Folket om, at hævde, at øve sin Stemmeret, at see paa, og vaage over, at Skuepladsen holder, hvad den lover, at give i saa Henseende sin Stemme, som en Guddomsstemme, med Upartiskhed og Værdighed, om ikke at udjage Duekræmmere og Høkere af Templet, dog i det mindste alvorligen kalde ihu, at deres Støien og Stimen, Skogren og Skraalen, ikke er Stemme, mindst Folkets Stemme. Unægteligt er det imidlertid, at Skueplads og Publikum indbyrdes danne, og misdanne hinanden, at ligesom Kunstsands og Kunstflid hos Skuespilleren fremelske Kunstsmag og Kunstkiærlighed hos Tilskuerne, saaledes gjøres der kun et Par Modebajazzer og Hansvurster behov for at forvandle Skuepladsen til en Fiælebod, som Giække og Narre lettelig faae for dem selv. Dog tilbage til M. C. Brun og hans Svada.

Desværre ere vi nu alt ved Enden; thi undtage vi nogle Betragtninger om Tragediens sande Foredrag, egentlig egnede til at vække Opmærksomhed paa Forskiellen mellem den poetisk-heroiske og den historiske Tragedies Foredrag, og nogle hiertelige Ord, Dyvekes Digter til Minde, komme vi nu næsten med eet ind i de ulyksalige Stridigheder i Anledning af dette Stykke, der tog en i saamange Henseender sørgelig Ende; thi neppe ophørte disse, før M. C. Brun tabtes for Fædrelandet, og hans Tidsskrift maatte fortsættes af hans Venner, Lundby, S. Tybring, og Undertegnede. I Tilegnelsen af Skriftet bevidnede Forf. os sin Tak herfor, men, skjøndt vi med redelig Hu traadde i hans Sted, bleve de sværmeriske Forhaabninger, hvori han med Føie i Tilegnelsen siger sig at have vovet dette Forsøg til Smags og Moralitets Befordring paa Nationens eneste offentlige Skueplads, sikkerlig ikke saaledes opfyldte, som han, naar han kunde have fortsat og fuldbragt Arbeidet i samme Aand, som han begyndte det, vilde været istand til.

Danmark har megen Vanheld i at miste brave og duelige Mænd i deres unge Aar, har jeg, efter den ædle Suhm, i hans Mindeord over vor ubetimelig bortrevne Frederik Sneedorf, kun altfor sørgelig ofte havt Leilighed til at gientage. At mellem disse Tab, endog uden Hensyn til Maaden, hvorpaa han tabtes, M. C. Brun tilkommer et høit Sted, erkiænder jeg, min ufornægtede Utilfredshed med hans senere politiske Vandring uanseet, med dobbelt Livelighed, ved at afskrive Ovenstaaende, hvori den elskelige Yngling staaer for mig, som han var fød til at være, og som jeg har kiendt ham, varm, nidkiær, begeistret for, hvad han fandt ædelt og skiønt, sandt og ret. Sit ilic terra levis!

K. L. Rahbek.

Afskeed fra Gastein.*)

(Efter F. Grillparzer.)

Nu Afskedstimen slaaer, jeg bort maa drage;
Mit venlige Gastein, saa lev da vel!
Du, som saa tidt har dæmpet Smertens Klage,
Du lulled mig og Fred ind i min Sjæl:
Du lærte mig en føie Stund forsage
Hiin Skjænk af Gud, misundt mig som et Held,
Der Kilden er til mine bittre Klager,
Den Grund, hvis Dybde ikkun Faa opdager.

---

*) Gastein er et bekiendt Badested i det Østerrigske, hvor Digteren i nogen Tid opholdt sig.

Thi Træet liig, som Lynet brat antænder,
Og som paa eengang lyst, forklaret staaer;
Forbauſt Enhver ſit Øie til det vender,
Og rundt omkring Forundringsraabet naaer,
Imens i Flammen, ſom den herligſt brænder,
Den arme Stammes Marv og Liv forgaaer,
Og medens Luen høit til Himlen ſtiger,
Det ſynkende og mat mod Jorden higer:

De Perler liig, ſom Skiønheds Smykker ere,
I dyben Hav, dets bølgeklare Ziir;
Ei Giverſken de Lykke kan beſkiære,
Det ſtille, glædeløſe Muslingdyr;
I langſom Qval maa hendes Barm dem nære;
Fra længſelſøgte Skat al Glæde flyer;
Hvad nu i Straaleglands til Hiertet taler,
Det avlet blev i Dødens Angſt og Qvaler:

Vandfaldet liig, hvis Bruſen høit forlyſter,
Som ſpreder trindt ſig Taagedug og Larm;
Demanter tindrende det fra ſig ryſter,
Regnbuen hviler paa dets hvide Barm;
Det gierne drog i Dalen til ſin Søſter,
Som blidt omſlynger Engen med ſin Arm;
De Fjelde, ſom ſig taarne ved dets Hierte,
Forſkiønne det, imedens dybt de ſmerte:

Saa Skialden, baaren end paa Lykkens Hænder,
Om ſteds end Mængdens Bifald ſig fornyer:
Han Træet er, ſom Lynet brat antænder,
Vandfaldet og det arme Muslingdyr;
Hvad Sang I troe, er indre Qval, ſom brænder,
Som klagende i Verdens Tomhed flyer.

Og Flammer, Perler, Glands, som Jer blev givet,
Hos ham er løste Dele kun af Livet.

A. F.

Musikanterbruden.

(Efter Wilhelm Müller.)

Og veed I hvem der er min Skat?
En Prager Musikant;
En Musikant af dygtig Kunst
I Bas og i Diskant.

Og veed I hvor min Skat han er,
Saa veed I meer end jeg,
Thi da han ikke skrive kan,
Han tænker kun paa mig.

Den Tænken er en lystig Ting,
Den surrer hos os ind;
Hvorfra den kommer, hvor den gaaer,
Maa gjettes i vort Sind.

Ei! kommer aldrig Du til Ro,
Du Musikanterblod!
Ei! mon Du aldrig lære vil,
Hvor Bøhmens Luft er god!

Saa drag kun gjennem By og Land!
Med Dig Sankt Nepomuk!
Han signe Dig Fiol og Bas,
Med Streg og Klang saa smuk!

Og hvor i vide Verdens Kreds
Paa Dør Du banke vil,
Find aabne Punge overalt
Og aabne Øren til!

De Piger paa Dit Ansigt see,
De Mænd paa Haand og Spil,
Og Alle sige de om Dig:
En Musikant saa snild!

Og syng saa om Din Brud en Sang,
Din Brud ved Moldau her:
Den klinger mig til Marv og Been,
Og siger hvor Du er.

Og siger mig saa mange Ting,
Som Riim ei sige kan,
Og siger: „Jeg med Lærken er
Igjen i Böhmens Land!"

A. F.

Gidselet.

(Efter Schiller)

Til Dionysius Möros gik,
Med Dolken i foldede Klæder;
Han grebes og sloges i Kjæder.
„Hvem gjeldte Forræder! Dit Morderstik?"
Saa spørger ham Fyrsten, med dunkelt Blik —
„Dit Aag jeg, Tyran! vilde bryde!" —
„Det skal Du paa Korset fortryde."

„Med Døden Du ei kan forfærde mig,
Og ei om mit Liv jeg vil bede;
Dog vil Du en Naade tilstæde:
Om trende Dage jeg beder Dig,
Til jeg forenet har broderlig
En Søster med elskende Mage;
Min Ven kan som Gidsel Du tage."

Da smiler Tyrannen, med Lumskheds List,
Og end han en Stund sig betænker:
„Nu vel! Hvad Du beder, jeg skjænker;
Dog viid: Er udrunden den givne Frist,
Og ei paa Stedet Du møder vist,
Han røves i Dit Sted da Livet,
Dog Dig vorder Straffen tilgivet."

Han iler til Vennen: „Tyrannen vil,
At jeg paa Korset skal bøde
Med Livet for dristige Brøde;
Dog trende Døgn han undte mig mild,
At jeg min Søster kan bortskjænke til
En kjær, en elskende Mage:
Du som Gidsel ham blive tilbage."

Og taus han omarmer den trofaste Ven,
Og strax i hans Lænker han hviler.
Den anden af Staden nu iler;
Og før den tredie Morgen igjen
Har han Søsteren givet til elskende Ven,
Og hjem, med frygtende Længsel,
Han iler til ventende Fængsel.

Da gyder sig Regn i Strømme ned,
Da aabne sig Biergenes Sluser,
Og det svulmer og vældig bruser,
Og han kommer til Floden med vandrende Fied,
Da rives ham Broen i Svælget ned,
Og sprængt i Bølgerne skuer
Han Hvælvingens bragende Buer.

Og Angst ham griber ved Breddens Rand;
Hvor end sit Øie han vender,
Hvor sin Rost han raabende sender,
Ei støder en Færge fra sikker Strand,
Som ham fører over til ønskte Land;
Ei om ham det aander og lever,
Og til Hav sig Flodstrømmen hæver.

Da synker paa Bredden han grædende ned,
Og Zeus med Varme paakalder:
„O byd dog, at Bølgerne falder!
I Middagspunkt stander alt Solen heed,
Og naar den snarlig i Vest gaaer ned,
Og ei Fængslets Mure mig hegne,
I mit Sted Vennen maa blegne."

Men Strømmen sin Rasen ei mildne tod,
Og Bølge i Bølge udrinder,
Og Time paa Time forsvinder,
Da driver ham Angsten, da fatter han Mod,
Og styrter sig ud i den brusende Flod,
Og deler med mægtige Arme
Dens Strøm, og sig Zeus mon forbarme.

Og Bredden han vinder, og iler nu,
Og takker for Frelsen i Faren,
Da fremstyrter Stimorderskaren,
Med Larm, ud af Skovens natlige Gru,
Og Veien spærrer, med blodig Hu,
Og standser hvem Haabet bevinger,
Og Kollerne truende svinger.

„Hvad vil I?", raaber han, bleg af Skræk:
„Jeg blot mit Liv har tilbage:
Det kun Tyrannen skal tage!"
Og røver den nærmeste Kollen kjæk;
„For min Ven jeg trodse vil Død og Skræk".
Og tre han strækker i Støvet:
Da flye de, af Rædsel bedøved'.

Nu Solen nedsender sin brændende Glød,
Og af den uend'lige Møie
Hans Knæe udmatted' sig bøie.
„O har Du mig frelset fra skjændig Død,
Gjennem Strømmen mig reddet i qvalfuld Nød,
Skal da her jeg smægtende segne,
Og skal Vennen, den tro, for mig blegne!"

Og hør: det sprudler, med Sølverklang,
Tætved ham, som rislende Vande,
Og lyttende mon' han stande.
Og see: en Kilde, i snaksom Gang,
Sprang pladskende frem under Klippens Hang.
Han fro dens Kjøling fornemmer,
Og forfrisker de brændende Lemmer.

Gjennem Grenene skuer Solen ned,
Og paa Engens glindsende Dækker
Gigantisk Skyggerne strækker,
Og to Vandringsmænd drager ad Veien ned;
Forbi dem vil han, med hastende Fied,
Da hører han: Zeus sig forbarme!
Nu slaaes til Korset den Arme!

Og ham Angst bevinger den ilende Fod;
Han jages af Rædsels Qvaler;
Da gyldent sig Aftenen maler,
Alt Taarneres Spire for Øiet stod,
Og Philostrat kommer ham bleg imod,
Hans Huses Vogter og Tjener,
Og med Rædsel sin Herre gjenkjender.

„O flye! ei frelse hans Liv Du kan,
Dit eget Du søge at redde;
Han staaer alt ved Styxes Bredde.
Fra Time til Time Dig vented han,
Med haabende Sjæl, og forgjæves kan
Tyrannen med Haan ham berøve
Den Troe, at hans Ven stod sin Prøve."

„Og er det forsilde, og skal han ei
I Vennen sin Frelser finde,
Saa skal Døden mig til ham binde.
Det rose den grumme Tyran sig ei,
At Vennen sveeg Vennen paa Pligtens Vei;
Af Offre han tvende slagte;
Og Venskab og Troskab han agte!"

I Vest svinder Solen, ved Porten han er,
Og seer hvor Korset sig høiner,
Og glad over Mængden han øiner,
Ved Strikken staaer knyttet end Vennen der;
Da bryder han vældig den gabende Hær:
„Mig, Boddel! Du martre og døde!
Mig er det, for hvem han vil bløde!

Med Undren det Særsyn alt Folket slaaer,
I dets Arme begge de hvile,
Og smertefuldt = glade de smile.
Med Taarer i Øiet Alle staaer,
Men et Sendebud hurtig til Fyrsten gaaer,
Og Hiertet i ham sig rører,
Og flux man for Thronen dem fører.

Og Blikket han undrende paa dem hang,
Og siger: „I Seieren bringer;
Thi brat I Hiertet betvinger;
I viste mig ved Eders Martyrgang,
At Troskab er meer end en aandløs Klang.
Kald mig, min Bøn I tilstæde,
I Eders Forbund den tred'e."

A. F.

Minos's Love.

I et Bind autographiske Facsimiler, der nylig er udkommet i Paris, findes følgende snorrige Billet, skrevet i 1793, af Herault de Séchelles, et Medlem af National-Conventet, til Abbed Désaulnay, Bibliothekar ved National-Bibliotheket. Intet kan være mere characteristisk, eller give en mere sanddru Idee om den Epoke, hvori den er skreven:

„Kjære Medborger!

Da det er overdraget mig, tilligemed fire af mine Colleger, til næste Mandag at udkaste Plan til en Constitution, beder jeg, i deres og mit Navn, at De uopholdelig vil skaffe os Minos's Love, som maa findes i en eller anden Samling af de græske Love. Vi trænge især des haardt til dem.

Herault (de Séchelles.)

Sundhed, Venskab og Broderskab til den brave Borger Désaulnay."

Jøden Süß.

Novelle af Wilhelm Hauff.

Ein ernstes Spiel wird euch vorübergehn,
Der Vorhang hebt sich über einer Welt,
Die längst hinab ist in der Zeiten Strom;
Und Kämpfe, längst schon ausgekämpfte, werden
Vor euren Augen stürmisch sich erneuen.

L. Uhland.

Aldrig tilforn var Carnevalet i Stuttgart feiret med saa megen Pragt og Glands, som i Aaret 1737. Naar en Fremmed traadte ind i de uhyre Sale, der til dette Øiemed vare opbyggede, og paa det pragtfuldeste decorerede, naar han overskuede de flere Tusinder af glimrende og glade Masker, hørte hvorledes Mængdens Latter og Sang overdøvede Musikchorenes talrige Fanfarer, da troede han vel ikke at være i Würtemberg, i dette strænge, alvorlige Würtemberg, som var blevet strængt ved en ivrig, ofte ascetisk Protestantisme, der hadede Forlystelser af denne Art som Levninger af et andet Religionspartie; og alvorligt, næsten mørkt og sorgmodigt ved den betænkelige Stilling, ved den Elendighed og Armod, hvori en almægtig Ministers systematiske Kunstgreb havde bragt det.

Den pragtfuldeste af disse Glædesdage var vistnok den tolvte Februar, paa hvilken Stifteren og Opfinderen af disse Forlystelser og saa meget Andet,

der just ikke pirrede til Lyst, Jøden Süß, Cabinetsminister og Finantsdirecteur, feirede sin Fødselsdag. Hertugen havde paa denne Dags Morgen tilsendt ham allehaande Foræringer; men den behageligste for Cabinetsministeren var vel et Edikt, som bar denne Glædesdags Datum, et Edikt, der for evig Tid fritog ham for alt Ansvar, saavel for den forbigangne Tid som for Fremtiden. Hine utallige Creaturer af enhver Stand, Troe og Alder, som han havde plantet i bedre Mænds Sted, beleirede hans Trapper og Forgemakker, for at lykønske ham, og mangen en ærekjær, brav Embedsmand blev paa denne Dag drevet af Frygten, ved Trods at gjøre sin Familie ulykkelig, til at aflægge Haandkys i Jødens Huus.

De samme Motiver fyldte ogsaa om Aftenen Carnevalssalene. For hans Tilhængere og Venner var det en Glædesfest, som de endnu ofte haabede at feire; Mænd, der offentlig maatte ære, men i Stilhed hadede ham, svøbte sig, i det de hemmelig skare Tænder, i deres Dominoer, og droge med Kone og Børn hen til Daarskabens glimrende Forsamling, overbeviste om at deres Navne heelt nøiagtigt vilde blive indførte i Registeret, men de Huller, der fandtes i dette, ligesaa nøie ændsede; Folket derimod ansaae disse Dage som Drømmetimer, i hvilke de kunde glemme deres trykkende Elendighed i Sandsernes Ruus; de beregnede ikke, at den høie Billetpriis ikkun var en ny, indirecte Afgivt, som de ydede Jøden.

Denne Aftens Glandspunkt var det Moment, da Fløidørene sprang op, en forventningsfuld Stil-

hed hvilede over Forsamlingen, og endelig en Mand paa omtrent fyrgetyve Aar, med paafaldende, markerede Træk, med glandsfulde, funklende Øine, der livligt og lurende gjennemsløi Rækkerne, traadte ind i Salen. Han bar en hvid Domino og en hvid Hat med purpurrøde Fjedre, paa hvilken Masken skjødesløs var heftet; der var intet pragtfuldt ved ham uden en usædvanlig stor Solitair, som ved Halsen sammenfæstede den purpurrøde Bajute af Silkeflor, der faldt ned over Dominoen. Han førte en smekker, fiinbygget Dame, der, klædt i et med Guld og Ædelstene overlæsset orientalskt Costume, drog Alles Øine til sig.

„Herr Finantsdirecteuren! Herr Ministeren!" hvidskede Mængden, da han fornemt hilsende skred igjennem Rækkerne, som villigt aabnede sig for ham. Da han var kommen midt i Hovedsalen, hilsedes han med Pauker og Trompeter, og en ikke ubetydelig Deel af Maskerne tilklappede ham Bifald, medens man saae Andre vende sig bort, som fra et utugtigt Skuespil. Almindelig syntes derimod den Deeltagelse, hvormed man betragtede den skjønne Østerlænderinde, der var kommen med Ministeren. Hans Levemaade var altfor bekjendt til, at de Fleste under den riigtsmykkede Damemaske ikke skulde have ahnet een af hans Veninder; kun derom syntes man at være uenig, hvilken af disse en saadan Udmærkelse var falden til Deel; den ene syntes for lille til denne ranke Figur, den anden for corpulent til denne nydelige Taille, den tredie for tung, til saa let og næsten svævende at skride hen over Gulvet, og en

fjerde, ved hvilken man endelig vilde standse, kunde ikke eie disse glindsende sorte Haar, der i rige Lokker faldt ned om den stolte Nakke, ikke dette herlige dunkle Øie, som lyste frem under Masken.

Mængden pleier, naar dens Nysgjerrighed ikke strax bliver tilfredsstillet, ved Leiligheder af saa glimrende og støiende Art, som dette Carneval, ikke længe at staae stille ved een Gjenstand. „Naar hun tager Masken af, vil man jo see det", sagde man, uden at skjænke Damen længere Opmærksomhed, end der var fornøden, for at bemærke, hvorledes hun stillede sig hen til en Menuet. Men tre unge Mænd, der stode orkesløse bag de Dandsendes Rækker, syntes endnu uafladeligt at forfølge hende med deres Blikke.

„Hvem mon det dog kan være!" raabte utaalmodig den ene, „jeg vilde gjerne afkjøbe den forbistrede Jøde halvtredsindstyve Billetter, naar han vilde sige mig, hvorfra denne Pige skriver sig, han saaledes indfører som en Fyrstinde."

„Herr Broder!" svarede den Anden, i det han under Talen ikke vendte Øiet fra Skjerlænderinden, „Hr. Broder, parole d'honneur! disse Modsigelser kan jeg ikke forene, om jeg saa hos Cartesius selv havde studeret Logiken tilligemed cogito, ergo sum; en saa usædvanlig fiin Skabning, denne Holdning, disse, efter de nyeste og fornemste Regler afmaalte Bevægelser, denne Maade at bevæge Haandledet rundt og spillende, som jeg ikkun har seet i de betydeligste Cirkler i Wien og Paris, denne Anstand, hvormed hun bærer Nakken, —" —

„Du har, Gud straffe mig! Ret! Broder", afbrød den Tredie ham, „Alt dette og — at komme paa Bal med Süß! nei, en saadan Contrast er aldrig i mit Liv forekommen mig!"

„Til vort Bekjendtskab", vedblev den Første, „til vore Omgangskredse kan hun ikke høre; thi om det ogsaa er sandt hvad man hvidsker, at allerede mangen en elendig Karl af Fader har sendt sin Datter med en Ansøgning til Jøden, lader dog Ingen sin Skjændsel blive saa aabenbar, at han skulde sende sit kjødelige Barn paa Bal med denne Mazette."

„Jeg beder Dig, for Himlens Skyld, Hr. Broder, ikke saa høirøstet, han har sine Spioner overalt, og os er han desuden ikke synderligen bevaagen; tænk paa Din Familie; vil Du gjøre Dig ulykkelig? men sandt er det, det kan ikke være nogen Pige af de høiere Stænder, og dog er hendes Væsen ikke som nogen Borgerdatters. Dog holdt, hvem er den Saracener, der kommer hen imod os? Hans Turban har jo samme Farve som Jødens Allerkjæreste!"

De unge Mænd vendte sig, og saae en rank velvoxen Mand, der, klædt som Saracener, udmærkede sig fremfor de almindeligere Masker, saavel ved sin Gang og Holdning, som ved et simpelt men smagfuldt Costume. Ogsaa han syntes at holde Øie med de unge Mænd, thi han gik langsomt hen imod dem, og tøvede med at gaae dem forbi.

„Hvad er Din Parole?" spurgte den ene af de unge Mænd, der i Saraceneren troede at gjenkjende

en Ven; „har Du kun Dit Allah til Feltraab, eller veed Du maaskee et andet?"

„Gandeamus igitur juvenes dum sumus", svarede Saracceneren, i det han standsede.

„Det er ham! det er ham!" raabte to af disse unge Herrer og rystede Saracenerens Haand; „vel var det, at vi gave Parolen, jeg havde ellers intet Gjenkjendelsestegn havt for Dig; thi jeg var saa vis i min Sag, at Du var her som Bonde, at jeg har væddet en Flaske Viin derom med Capitainen."

„Lader os træde hen til Skjænkebordet", sagde den Anden, „jeg har Nogen at forestille Dig her, Broder Gustav, der ret glæder sig til Dit Bekjendtskab, og Du veed, under Maske lærer man hinanden kun slet at kjende."

„Min Ven", svarede Gustav, „jeg tager ikke Masken af, jeg har mine gode Grunde; saa kjært altsaa, som denne Herres Bekjendtskab vil være mig, saa maa jeg dog opsætte det til imorgen."

„Og hvis det uu var Pinassa, efter hvem Du saa ofte har spurgt?" svarede hiin.

„Pinassa? med hvem Du har duelleret? nei det forandrer Sagen, ham vil jeg see og hilse; men — Masken tager jeg blot af et Dieblik, og det ikkun i den fjerneste Krog af Spisesalen."

„Dermed ere vi tilfredse, Broder Saracener", svarede Capitainen. „Men lader os kun først komme til den anden Flaske, saa skal Du nok faae Lov til at skrifte Grundene, hvorfor Du ikke vil lade Dit Aasyn lyse for Dine Venner."

2.

I Spisesalen, som de valgte, var kun faa Mennesker, thi her solgtes blot udsøgte Vine, fine Frugter og varme Drikkevare, medens de større Forfriskningsværelser, hvor der var Landviin, Øl og drøiere Føde at faae, droge den større Mængde til sig. I et Hjørne af Værelset var et lidet Bord tomt, hvor Saraceneren, naar han vendte Ryggen til den øvrige Deel af Salen, uden Fare for at blive kjendt, kunde tage Masken af. De valgte denne Plads, og da de fulde Pocaler stode for dem, aflagde de tvende unge Krigere deres Masker, og Capitainen begyndte: „Hr. Broder, jeg har den Ære, her at forestille Dig den uforlignelige Cavalier Pinassa, sin Tids berømteste Fægter; thi det er lykkedes ham, ved en upareerlig Terz-Qvart-Terz at gjøre mig, betænk engang, mig, Amicistordenens Senior, hors de combat i Leipzigs uforglemmelige Rosenthal. Han har, ligesom jeg, forladt Muserne, har sjungen: „Vil Minerva mig ei vel, saa lad Bellona raade", og har ombyttet sin gamle Huggert med den uhyre Pareerplade, paa hvilken han pleiede at opdække sin Frokost, med en hertugelig würtembergsk Lieutenants-Paradekaarde."

„Byttet er ikke saa ilde, Herr von Pinassa, og mit Fædreland kan lykønske sig dertil," sagde Saraceneren, „i det han bukkede for den nye Lieutenant. Naar de dog vilde træde i vor Tjeneste, saa er denne Løbebane den behageligste. Civilisten har for Tiden kun slette Udsigter, naar han ikke vil kjøbe sig et Embede af Jøden, enten for femtusind Gylden, eller

for sin Samvittighed og sit gode Navn og Rygte. Dog disse tynde Bræddevægge have Øren — stille dermed, det staaer dog ikke til at ændre. Hvor ganske anderledes ere Eders Forhold! Hertugen er en tapper Herre, hvem jeg gad unde en Stat med tohundredetusind Krigere; for os — er han altfor stor. — Krigen er hans Lyst, et Regiment i Vaabenglands hans Glæde; for os Andre, har han desværre kun sjelden en ledig Time, og deraf kommer det, at disse Jøder og Jødechristne føre Scepteret. Han gjelder for en stor General, og har med Prinds Eugen øvet mangen skjøn Vaabendaad, og en rank, ung Mand med et Ar i Panden, Mod i Øiet, som I, Herr von Pinassa, er ham til enhver Tid velkommen i hans Hær."

„Hvor dog Saraceneren kan snakke fornuftig om Jøder og Christne!" sagde Capitainen. „Dog aabn Dit Visir og viis Dine Farver! min Kammerat skal nu ogsaa vide med hvem han taler; dette er den snilde, retskyndige, fortræffelige Hert Doctor juris utriusque Lanbek, kjødelig Søn af den berømmelige Provinzialconsulent Lanbek, hos hvem han er substitueret som Actuarius; [en herlig Dreng, parole d'honneur! og endnu herligere, hvis han ikke af og til prostituerede sig ved en besynderlig Melankolie, og hvis Skaberen blot ogsaa havde indprentet ham nogen Sands for det smukke Kjøn."

Lanbek aftog ved disse Ord Masken, og viste det nye Bekjendtskab et rødmende Ansigt af høi Skjønhed. Gule Lokker snege sig frem under Turbanen og

ombøgede, kunstløse og upudrede, den høie Pande. En kjekt krummet Næse og dunkle, mørkeblaae Øine gave hans Aasyn et Udtryk og dyb Alvor, der stod i overraskende Modsigelse til de bløde Haar og deres blonde Farve. Dog mildnedes Strængheden i disse Øine og Ansigtstræk ved et behageligt Smiil omkring Munden, da han svarede: „Jeg aabner Eder mit Visir, og viser Eder et Ansigt der byder Eder ret hjertelig velkommen blandt os. Jeg drikker dette Glas paa Eders Velgaaende, men saa vil I ogsaa undskylde at jeg bryder op.“

„Pro poena drikker Du to,“ raabte Capitainen, med komisk Pathos, idet han tog en uhyre Gadedørsnøgle op af Lommen, og strakte den som et Scepter mod Saracenerен. „Har Du saa liden Ærefrygt for Din Senior, at Du fordrister Dig til in loco at tømme Glas, uden at de ordentlig ere dicterede Dig af Præses? o tempora, o mores? hvor er Skik og Orden bleven af blandt disse Russer? nei Pinassa i vor Tid var det dog anderledes!“

De unge Mænd loe over denne ynkelige Reminiscens af den fordums Amicistsenior, men Blankenberg og Lanbek skarpere i Øiesyn, og sagde: „Hr. Broder, tag mig det ikke ilde op, men i Dig har der allerede i længere Tid stukket et Slags Feber, og i Aften kommer det til en Crisis, een Flaske har jeg tabt, for Din Skyld, men jeg vædder ti endnu. — vær ærlig Gustav, og Du maa tilstaae det: Du har allerede været her som Bonde, og din Gamle veed intet af Saracenerен at sige.“

Gustav rødmede, rakte Vennen sin Haand og tilvinkede ham et Ja.

„For Pokker!“ raabte Capitainen, „Knos! hvad har Du for? hvem skulde troe det om den stille Actuarius, at han paa Carnevalet skifter Dragt! Og saa ængstlig, saa hemmelighedsfuld, saa afbrudt; vil Du maaskee Joden til Livs?

Lanbek rødmede endnu stærkere og tog hurtig Masken for; førend han endnu kunde svare, tog Blankenberg Ordet, og sagde: „Hr. Broder, Du bringer mig paa det rette Spor. Hvor har I tvende, Du og Østerlænderinden, kjøbt Tøiet til eders Turbaner? Gustav, Gustav!“ tilføiede han, truende med Fingeren — „Du boer lige over for Joden, jeg vædder, Du veed hvem den stolte Donna er, som han har med sig.

„Hvor skulde jeg vide det!„ mumlede Lanbek under sin Maske.

„Ikke af Stedet, førend Du siger det,“ raabte Capitainen; „er Du trodsig, saa lister jeg mig hen til Østerlænderinden, og hviddsker hende i Øret, at Saracenercn har indviet mig i sin Hemmelighed.“

Det gjør Du ikke, naar jeg alvorlig beder Dig om at lade det være,“ svarede den unge Mand, og som det syntes, meget alvorlig; „hvis jeg iøvrigt tør troe Formodninger, saa er det, Lea Oppenheimer, Ministerens Søster. Og nu Farvel! skulde I møde mig i Salen, saa kjender I mig ikke, og Blankenberg, hvis min Fader spørger“ —

„Saa har jeg ikke seet Dig, det forstaaer sig,“

svarede denne Saraceneren, reiste sig og gik. Men Vennerne saae paa hinanden og ingen syntes at vide, om han havde hørt ret, eller hvorledes han skulde forklare Alt dette. „Har da Jøden en Søster?" spurgte Pinassa.

„For nogen Tid siden, talte man om, at han havde taget en Søster til sig, men man holdt hende for ganske ung, fordi hun ingensteds lod sig see; svarede Blankenberg eftertænksom; „og hvor han rødmede!" tilføiede han. „Du skal see Broder, der lader Fanden engang igjen en fornuftig Dreng gjøre en dum Streg.

3

Lanbek streifede, da han havde forladt Vennerne omkring i Salene; hans Blik foer urolig hen over Mængden; hans Ansigt glødede under Masken, og møisommeligt maatte han ofte lede efter Veiret, saa trykkende var Luften i Salen, og saa tungt hvilede Forventning, Længsel og Angst paa hans Hjerte. Tættere og mere stormende var Trængselen, da han kom i Midten af den anden Sal. Med Møie skjød han sig endnu en Tidlang igjennem, men endelig rev Strømmen ham uvilkaarlig bort med sig, han blev skudt hen til en Side, og inden han vidste deraf stod han for et Spillebord, ved hvilket Süß sad og spillede Kort med nogle af sine Finantsraader. Store Gulddynger laae paa Bordet, og den nysgjerrige Mængde betragtede den berømteste Mand i deres Land, medens man mumlende og hviskende meddelte hinan-

den Bemærkninger over de uhyre Summer som han, uden at forandre en Mine, tabte eller vandt.

Gustav havde endnu aldrig seet den Mægtige saa nær, som nu, da han, standset af Mængden, der stod om ham som en Muur, blev til en uvilkaarlig Jagttager. Han maatte tilstaae, at denne Mands Aasyn af Naturen var skjønt og ædelt formet, at endogsaa hans Pande, hans Oine ved Herskervanen havde faaet noget imponerende; men fjendtlige, frastødende Rynker laae imellem Oienbrynene, hvor den veldannede Næse sluttede sig til den frie Pande; det lille Knebelsbart kunde ikke skjule et lumskt Træk omkring Munden, og virkelig rædselfuldt forekom den unge Mand en hæs Latter, hvormed den jødiske Minister ledsagede hver Gevinst eller Tab.

Medens Herrerne, omleirede af Mængden, spillede — og syntes at vente paa noget, traadte en Mand i Steinlacher=Bondedragt frem af de Nysgjerriges Række; en gammel Hat paa Hovedet, en grov, blaa Trøie, en rød Vest med store Tinknapper, korte gule Skindbuxer og sorte Strømper udgjorde hans simple Costume; men han bar en meget fiin særdeles godt malet Maske. Han støttede sig, paa Bondemaneer, med Haanden paa den fem Fod høie Knortekjep, lagde Hagen paa Haanden, og sagde i i en vel efterlignet Steinlacher=Dialect: „Mange Penge har I liggende der, Herre! og I har fortjent dem allesammen selv?"

Ministeren saae sig om, og bestræbte sig for at smile over denne Maskefrihed. Maaskee kom denne

Leilighed ham efter Dyske, for at give sig et Skin af Popularitet, thi han svarede meget venlig: „God Aften, Landsmand.“

„Eders Landsmand er jeg just ikke“, svarede Bonden med megen Rolighed; „Smausene pleie sædvanligviis ikke at klæde sig som jeg.“ En dæmpet Latter fløi gjennem Tilskuernes Mængde; men Ministeren syntes ikke at bemærke det, thi, meget nedladende vedblev han:

„Du er vittig, min Ven.“

„Eders Ven?! Gud bevare os, Hr. Süß!“ svarede Bonden. „Var jeg Eders Ven, saa gik jeg nok ikke med denne daarlige Trøie og hullede Hat; I gjør jo Eders Venner rige.“

„Naa, saa maa hele Würtenberg være min Ven, thi jeg gjør det rigt“, sagde Süß, og ledsagede sine Ord med en hæs, ubehagelig Latter.

„I er en Alverdens-Guldmager“, svarede Bonden. „Hvor skjønne ere ikke de Ducater! Hvor mange fattige Folks Sveddraaber gaaer der vel paa saadant et Guldstykke?“

„Du er mig en heel Karl!“ raabte Süß, i det han rolig fortsatte sit Spil.

Netop som Bonden vilde svare, tiltrak en ny Skikkelse sig den almindelige Opmærksomhed. Det var en Mand, hvis Costume næsten var ligesom Bondens, kun havde han et langt spidst Skjæg omkring Hagen og bar en Kjole med Bordter. Bonden saae en Tidlang forundret paa ham, rystede derpaa hans Haand, og raabte: „Ei Hans! hvor kommer Du fra,

saa pyntet og stadselig? Du ligner jo slet ikke mere een af os!

„Det kommer deraf", svarede Hans, i det han tog sig en Priis af en Sølvdaase, „at jeg har taget Tjeneste hos en fornem Herre."

„Hvem er da Din Herre?" spurgte Bonden.

„En Rakker; men en fornem. Troer Du han flaaer almindeligt Qvæg, Heste, Hunde og deslige? nei, han flaaer Mennesker, og desforuden er han Kortfabrikant."

„Kortfabrikant?" raabte Bonden.

„Ja vist, thi alle Kort i Landet maa man kjøbe af ham, han stempler dem; men han er ogsaa Garver."

„Hvorledes det?"

„Ih nu, alle Garverne i Landet maa kjøbe de garvede Huder af ham; men han er ogsaa et Myntstempel."

„Hvad for noget? et Myntstempel?"

„Ja han gjør alle de Penge, der er i Landet."

„Det er Løgn;" sagde Bonden, „Du vil nok sige, han gjør alt i Landet til Penge, men derfor er han endnu intet Myntstempel. Der gives kun eet Myntstempel i Würtemberg, der har paatrykket hele Landet sit Navnetræk."

Hidindtil havde Mængden ikkun mumlet Bifald, men ved den sidste Hentydning paa Mynten brast den i Latter; den Mægtiges Pande formørkedes noget, men dog blev han rolig ved at spille videre.

„Men hvorfor har Du ladet Dit Skjæg voxe

saa spidst?" spurgte Bonden videre, „det seer jo ganske jødisk ud."

„Det er nu saadan Mode", svarede Hans, „siden Jøderne ere blevne Mestere i Landet; bi kun en Stund, saa bliver jeg reent til en Jøde."

Da Hans havde sagt disse sidste Ord, raabte en meget lydelig Stemme af den tykkeste Hob: „Tøv endnu et Par Uger, Hans, saa kan Du blive ægte catholsk!"

Hvem der nogensinde har havt det skrækkelige Syn, at see en Tønde Krudt, antændt ved Uforsigtighed eller med Forsæt, springe i Luften i en folkeriig Gade, har dog neppe seet en saa sælsom Scene som den, der frembragtes ved disse faa hemmelighedsfulde Ord. Bleg som et Liig springer Ministeren op af sin Stol; han kaster Kortene med et rasende Blik paa Bordet: „Hvem siger det? griber ham, i Hertugens Navn!" raaber han og styrter, som dreven af en usynlig Magt, ind paa Mængden; hans Ledsagere, ikke mindre bestyrtede men betænksommere, gribe ham i Armen, trække ham tilbage, og søge at berolige ham; hans dunkle Blik vil bore sig igjennem Mængden, for at træffe Gjenstanden for hans Raserie; Maskerne mumle fortrædeligen og trykkes hid og did; dog, da den frygtede Mand udstrækker Haanden efter Bonden, og raaber: „Saa skal Du svare mig for ham!" er han pludselig omringet af en truende Mængde. „Maskefrihed, Jøde!" hører man i hule, farlige Toner, Bonden og hans Kammerat ere i et Øieblik skilte fra ham, forsvundne, og ligesaa hastig som han

nys blev omringet, er han igjen forladt, thi, jaget af en hemmelig Frygt, adspredes Mængden til alle Sider.

Trængselen rev Gustav Lanbek bort med sig; hans Tanker forvirredes, det var ham endnu ikke muligt, klart at forestille sig, hvad der kunde have foraarsaget denne besynderlige Scene. Saaledes stod han nogle Dieblikke hensjunken i Tanker, da han pludselig følte sin Haand greben af en anden; han saae sig om, og Østerlænderinden stod for ham.

4.

„Hvorfra stammer Rosen paa Din Hat, Maske?“ spurgte Østerlænderinden med bævende Røst.

„Fra Søen Tiberias“, var Saracenerens Svar. — „Hurtig, følg mig!“ raabte Damen og smuttede igjennem Mængden, og kun hendes Turban viiste ham af og til Veien. Hans Hjerte bankede stærkere, hans Øre hørte intet uden de sidste Lyd af denne søde Stemme, og hans Øie saae ingen anden Gjenstand end hende. I en mørkere Krog af den anden Sal standsede hun og vendte sig om.

„Gustav, jeg besværger Dem, hvad er der forefaldet med min Broder? Folk hviske overalt hans Navn; jeg veed ikke hvad de sige, men jeg tænker det er intet Godt: har han havt Klammerie? Ak! jeg veed det, disse Mennesker hade vort Folk.“

Den unge Mand var i piinlig Forlegenhed; skulde han paa eengang forstyrre denne elskværdige Skabnings uskyldige Vildfarelse? skulde han sige hende

at Würtenbergernes Forbandelse hvilede over hendes Broder, at de bade for alle Mennesker og kun udelukkede ham af deres Bøn, at det var blevet til Skik, at bede: „Fader, forløs os fra det Onde og fra Jøden Süß!" — „Lea", svarede han meget forlegen, „Deres Broder blev forstyrret i sit Spillepartie af nogle Masker, og havde en Ordstrid, som maaskee netop paa dette Sted var paafaldende; ængst Dem ikke derover."

„Hvor jeg dog er en taabelig Pige," sagde hun, „jeg har saadanne fæle Drømme, og saa er jeg hele Dagen igjennem saa sørgmodig og nedslaaet. Og saa irritabel er jeg, at Alt forfærder mig, at jeg strax tænker paa min Broder og troer, der kunde være tilstødt ham en Ulykke!"

„Lea" hvidskede den unge Mand, for at adsprede disse Tanker, „husker Du, hvad Du lovede, hvis vi mødtes paa Maskeraden? vilde Du ikke skjænke mig en eensom Time, i hvilken vi ret kunde sladdre sammen?" — „Jeg vil det", sagde hun, efter nogen Betænkning; „Sara, min Amme, staaer ved Udgangen, og skal ledsage mig. Men hvor?" — „Derfor har jeg sørget", svarede han; „følg mig, og tab mig ikke af Syne; ved Indgangen tilhøire."

Den jødiske Minister havde med opfinderisk Genie, da han arrangerede Carnevalet i Stuttgart, og hurtig lod disse Sale opreise af Træe, sørget for, at der, ligesom i store Huse og Slotte, stødte mindre Værelser til Salene, hvor smaae Cirkler kunde fortære et Aftensmaaltid, uden netop at maatte aflægge

deres Incognito i den almindelige Spisesal. Lanbek havde paa tredie Haand, og imod tilstrækkelig Betaling vidst at forskaffe sig Nøglen til et af disse Værelser; en lille Collation stod allerede i Beredskab, og Lea glædede sig over den unge Christens Artighed, der havde gjort sit Bedste, for at tilfredsstille en i Kjøkkensager erfaren Dames Smag, uagtet det lille Værelse, som ikkun indeholdt et Bord og nogle faa Stole, kun frembød liden Beqvemmelighed.

„Hvor det glæder mig, endelig at kunne lægge den kjedsommelige Maske", sagde hun, da hun traadte ind med sin Amme; hun saae omkring efter et Speil, og da hun kun fandt tomme Brædde vægge, tilføiede hun smilende: „De kommer til at tjene mig som Speil, Gustav, og sige mig, om Trængselen har forstyrret min Haarpynt?"

Henrykt og med luende Blikke betragtede Lanbek den skjønne Pige. Man kunde kalde hendes Ansigt Fuldendelsen af orientalske Træk. Denne Regelmæssighed, disse underfulde dunkle Øine, disse dristigt hvælvede, glindsende sorte Bryn og de dunkle Lokker, der dannede den yndigste Contrast mod den hvide Hals og Pande og endnu mere fremhævede Foreningspunktet af disse yndefulde Træk, de fine røde Læber og de skjønneste hvide Tænder. Turbannen, der slyngede sig om Lokkerne, de kostbare Perler, der omkrandsede Halsen, det tillokkende og dog saa sædelige Costume af en tyrkisk Dame — Alt dette fremvirkede et saa magiskt Tryllerie, at den unge Mand troede at see et af hine herlige Syn, som Tasso be-

skriver hvorledes den Reisendes Phantasie maler sig dem ved Hjemkomsten.

„Sandelig", raabte han, „Du ligner Trylleринden Armida, og saaledes tænker jeg mig Din Stammes Døttre, da I endnu beboede Canaan. Saaledes var Rebecca og Jephtas Datter."

„Hvor ofte har jeg ikke sagt det", bemærkede Sara, naar jeg saae mit Barn, min Lea, i hendes Pragt. Poscherne og Fiskebeensskjørterne, de hoihælede Skoe og alle Modevarer klæde hende langtfra ikke saa godt som denne Dragt."

„Du har Ret, gode Sara", svarede den unge Mand; „men sæt Dig her ved Bordet; Du har altforlænge levet blandt Christne, til at Du skulde gyse tilbage for denne Punsch og disse Kager; underhold Dig godt med disse Ting."

Sara, som kjendte Naboens Maneer, vægrede sig ikke længe, og forbarmede sig over Kukkenbagerens Kunstproducter; den unge Mand derimod satte sig nogle Skridt fra hende, ved den skjonne Leas Side. „Og nu oprigtig, Pige!" sagde han. „Du har Bekymringer; igaar kunde Du neppe undertrykke Dine Taarer, og igjen idag svævet der Skyer paa Din Pande, som jeg saa gjerne vilde adsprede. Eller troer Du maaskee ikke, Du vantroe Barn, at jeg er Din Ven og gjerne vilde gjøre Alt, for at opmuntre Dig?"

„Jeg veed det jo, o, jeg seer det jo stedse; ogsaa igjen idag", sagde hun, i det hun med Moie bekjæmpede sine Taarer, „og det gjør mig jo saa lyk-

(20*)

kelig. Da De første Gang hilste mig over Hangegjærdet, da De siden, det var i Begyndelsen af October, talte med mig over Gjærdet, og stedse blev venligere og fortroeligere, da vidste jeg, at De mener det godt med mig, og — det er min eneste, min stille Lykke!" Ved disse Ord snege enkelte Taarer sig frem af de skjønne Øine, medens hun bestræbte sig at see venlig og smilende paa ham.

„Men desuagtet —?" spurgte Gustav.

„Men desuagtet er jeg ikke lykkelig, ikke ganske lykkelig. I Frankrig havde jeg mine Legesøstre, min egen Verden, forlangte intet af de Andre. Jeg tænkte ikke over vore Forhold; det krænkede mig ikke, at de Christne foragtede os, jeg sad i min lille Stue blandt Venner, og attraaede intet af Alt hvad der var udenfor. Min Broder lod mig hente til sig til Stuttgart. Man sagde mig, at han var bleven en stor Herre, at han regjerede over et Land, i hans Huus gik det herligt og i Glæde, og de Christne levede med ham, som vi iblandt os; jeg tilstaaer, det glædede mig, naar mine Veninder afmalede min Fremtid saa glimrende; hvilken Pige vilde i mit Sted ikke have glædet sig?"

Taaret afbrode hende igien, og den unge Mand følte, fuld af Medlidenhed med hendes Kummer, at det var bedre at tillade hendes Taarer nogle Øieblikke at have frit Løb. Der gives en Følelse i den menneskelige Barm, der gjør os veemodigere end nogen anden Kummer, jeg kunde kalde det Medlidenhed med os selv; den overvælder os, naar vi ved vore tilin=

tetgjorte Forhaabningers Grav skue tilbage til de Dage, da disse Forhaabninger endnu blomstrede, naar vi tilbagekalde de glade Tanker, med hvilke vi gik en blid Fremtid imøde; sandelig, denne bittre Contrast har mangen en Gang opløst stærkere Hjerter i Verden, end den skjønne Jødindes.

„Jeg har funden Alt anderledes", vedblev Lea, efter et Ophold; „i min Broders Huus er jeg eensommere end i min Barndom. Jeg har ingen Adgang til hans Baller og store Selskaber. Musiken toner over til mit eensomme Kammer, og man sender mig Kage og søde Vine, som et Barn, der endnu ikke er gammelt nok til at komme i Selskaber; beder jeg min Broder om, engang at lade mig deeltage deri, i det mindste i hans eget Huus, saa faaer jeg enten et koldt Afslag, eller, naar han netop er i underligt Lune, forskrækker han mig ved sit Svar."

„Hvad svarer han da?" spurgte Ynglingen spændt.

„Han seer længe og sukkende paa mig, hans Øie fordunkles, hans Træk blive mørke og melankolske, og han svarer: at jeg ikke ogsaa maa gaae forloren; jeg skal uafladelig bede til vore Fædres Gud, at han vil bevare mig reen og from, paa det at min Sjel kan blive et reent Offer for hans Sjel."

„Taabelige Overtroe!" raabte den unge Mand fortrædelig. „Altsaa Du, stakkels Pige, skal frasige Dig alle Livets Glæder, for at han — "

„Har han da saa grovelig forsyndet sig?" spurgte Lea, da hendes Ven pludselig afbrød, som ved et ubesindigt Udbrud. „Hvad skal jeg da afsone? Slige

henkastede Ord gjøre mig saa ulykkelig, det er, som om der svævede en eller anden Ulykke over min Broder, som om ikke Alt er ret, hvad han gjør. Ingen vil gjøre mig Rede derfor, og Saras Ord kan jeg ikke udtyde, thi naar jeg spørger hende derom, undviger hun at svare, og kalder ham hemmelighedsfuldt: vort Folks Hævner!"

„Hun er ikke klog"! svarede den unge Mand forlegen; „Din Broder har, som det overalt gaaer, et mægtigt Modpartie; mange af hans Finantsoperationer blive dadlede; men for hans Skyld kan Du sove roligt," tilføiede han med bitter Latter, „Hertugen har idag givet ham et Fripatent, som sikkrer ham for enhver Fare og ethvert Ansvar.

„O hvor jeg takker den gode Hertug!" sagde hun opmuntret, i det hun strøg de mørke Lokker fra den hvide Pande, „saa har han altsaa slet intet at befrygte? de Christne kunne ikke forfølge ham? — De svarer ikke? tilstaae det kun Gustav, De hader min arme Broder?"

„Din arme Broder? var han det, saa kunde jeg maaskee ære ham for hans Forstands Skyld! men hvad kommer han os ved?" sagde Lanbek, mørkt smilende. „Jeg elsker Dig, om saa alle onde Engle vare Dine Brødre; men eet maa Du love mig, Lea, giv mig Haanden derpaa!"

Hun saae forventningsfuld og kjerligt paa ham, idet hun lagde sin Haand i hans. —

„Beed aldrig oftere Din Broder," vedblev han, „om at indføre Dig i hans Selskaber. I hvad for

Grunde han end har, saa er det godt for Dig, at Du ikke kommer der; saa meget kan jeg forsikkre Dig", tilføiede han med funklende Øine, „vidste jeg, at Du havde været der, blot en eneste Gang, ikke et Ord mere vilde jeg tale med Dig."

Forskrækket og med Taarer i Øiet vilde hun netop bede om Opløsning paa denne nye Gaade, da en høirøstet Ordstrid i Sideværelset, forstyrrede de Elskende. Flere Mænd syntes i Trætte med Politiet, man havde sprængt Døren til Cabinettet, og over dette Indgreb i Carnevalsretten stredes der med Heftighed.

„Min Gud! det er min Faders Stemme, raabte den unge Lanbek; „list Dig med Sara over i Salen, Pige; tager Nøglen til Døren med Eder, maaskee sees vi siden igjen." Han trykkede den overraskede Lea hurtig et Kys paa Panden, tog Masken for Ansigtet og var ude af Døren, førend hun endnu kunde komme rigtig til sig selv ved denne pludselige Forandring. I Gangen, som han nu betraadte, stod allerede en tyk Menneskemasse omkring den aabne Dør til Sideværelset. Tydeligere fornam han sin Faders dybe, vægtige Stemme; han stødte og trængte sig igjennem som en Rasende, og kom endelig ind i Værelset. Fem gamle Herrer, der vare ham bekjendte som agtbare Mænd, og hans Faders Venner, stode omkring den gamle Provincialconsulent Lanbek; Nogle trættedes, Andre søgte at berolige. Det var paa den Tid en farlig Sag at geraade i Strid med Politiet, som stod under den jødiske Ministers særdeles Beskyt-

telse, og man fortalte flere Exempler paa, at brave, rolige Borgere og Embedsmænd vare blevne kastede flere Uger i Fængsel, blot fordi de havde modsagt en af dette hemmelige Parties Tjenere, eller havde søgt at forhindre en Voldsgjerning; siden havde man løsladt dem igjen, med den tomme Undskyldning, at det var skeet af en Feiltagelse. Den gamle Lanbek syntes ikke at kjende nogen Frygt for disse Mennesker; han paastod at Politiet øieblikkelig skulde forlade Værelset, og det var maaskee kommet til noget værre end en Ordstrid, hvis ikke i dette Øieblik en ganske anden Gjenstand havde tildraget sig Politiets Opmærksomhed. Den unge Lanbek havde næsten trængt sig frem ved Siden af Faderen, beredt til kraftig at understøtte den gamle Herre, hvis det skulde komme til Haandgribeligheder. Han havde netop bundet Masken fastere, for ikke at tabe den i Haandgemænget, da en Politiebetjent saae ham, og pegende paa ham, raabte med lydelig Røst: „I Hertugens Navn, griber Tyrken hist, det er den rette!“

Overraskelsen og sex Arme, der pludselig slyngedes om ham, gjorde ham værgeløs. Saa nær sin Fader, der kunde have reddet ham, vovede han dog ikke, blot ved en Lyd, at give sig tilkjende, fordi han frygtede sin Faders Vrede endnu mere end Jødens Vold.

De gamle Herrer stode stumme af Forundring over denne Begivenhed. Politiet blev, efterat have opnaaet sit Øiemed, artigere, og undskyldte sig, hvorfor hine takkede koldt og afmaalt. Villielos lod den

unge Mand sig føre bort; Mængden, som havde forsamlet sig udenfor Døren, adskildtes, men mange saae ham nysgjerrige ind i Øinene for at gjætte hvem han var. Gustav hørte, da han blev ført videre bort, et svagt Skrig; han saae tilbage, og troede ved Lampens svage Skin at have seet Østerlænderindens Turban. Smertelig bevæget gik han videre, og først da den kolde Vinternat skjærende gjennemblæste ham, vaagnede han af sin Bedøvelse, og oversaae ikke uden Bekymring de Følger som hans Fangenskab kunde have.

5.

Politiebetjentene havde, formodentlig med Hensyn til Saracenerens fine og rige Klædning, bragt ham ind i Officierstuen paa Hovedvagten. Den vagthavende Officier anviste ham med en vranten Compliment en Bænk i den fjerneste Krog af Værelset til Sovested, og træt af Nattens Fataliteter, fandt den unge Mand ikke dette Leie for haardt, til snart at slumre ind. Trommen vaagnede ham den næste Morgen, søvndrukken saae han sig omkring i det øde Værelse, saae snart paa sit haarde Leie, snart paa sin Dragt, og først efter nogen Tid kunde han erindre sig, hvor han var, og hvorledes han var kommen her. Han traadte til Vinduet; endnu var Alt stille paa Pladsen udenfor Hovedvagten, og ikkun det Compagnie, der netop udenfor hans Vindue trak op til Afløsning, afbrød den mørke Februarmorgens Stilhed. Imedens Trommerne paa Gaden taug, hørte han

Klokken fra Stiftskirken slaae otte, og denne Lyd tilbagekaldte ham alt det Ubehagelige og Foruroligende i hans Stilling. „Snart vil han spørge efter Dig", tænkte han, „og hvor ubehagelig vil han overraskes ved at høre, at Du ikke er kommen hjem endnu!" — I den gamle Provincialconsulent Lanbeks Huus gik alt en saa regelret Gang, at denne Tildragelse upaatvivlelig maatte gjøre en forstyrrende Virkning. Allerede i mange Aar pleiede den gamle Herre paa denne Tid at tage sin Frokost; med det første Slag af Klokken, traadte tilligemed Tjeneren, der bragte Kaffeen, ogsaa Sønnen ind; man talte om Dagens Nyheder, om Forretningernes Gang, og i hiin Tid lod den mægtige Minister det ikke mangle paa Stof til slige Samtaler. Underholdningen var regelmæssig forbi med Frokosten; Actuaren kyssede den Gamles Haand, og gik derpaa, een Dag som den anden, Klokken et Qvarteer paa ni op i Cancelliet. Denne mangeaarige Sædvane kom Gustav i dette Øieblik ihu. „Nu bringer Johan Kopperne", sagde han til sig selv, „nu seer han forventningsfuld til Døren, fordi jeg endnu ikke er traadt ind, nu vil han lade mig kalde; — at jeg dog skal volde den gode Gamle denne Ærgrelse!" Han kastede fortredelig sin Turban fra sig, støttede Hovedet i Haanden, og besluttede, saasnart Officieren lod sig see, at spørge ham om Aarsagen til sin Heftelse.

Trommerne løde igjen, den afløste Vagt drog bort, han hørte Geværerne sættes i Fourchetterne, og snart derpaa traadte en Officier ind i det halvdunkle

Værelse. Han kastede et flygtigt Blik paa den Fangne i Krogen, lagde Hat og Kaarde paa Bordet og satte sig ned. Lanbek der ikke gad tale til ham først, gjorde en Bevægelse for at tilkjendegive at han ikke længere sov. „Bon jour, min Herre!" sagde Officieren, da han saae ham, „Vil De maaskee dele min Dejeuner med mig?"

Stemmen syntes Gustav bekjendt; han reiste sig, traadte høflig hilsende nærmere, og med et Forundrings-Udraab stode begge de unge Mænd for hinanden. „Parole d'honneur, Herr Broder!" raabte Capitain von Reelzingen, „Dig havde jeg ikke søgt her! hvorledes kommer Du i Arrest? Ved Gud, Blankenberg havde ikke Uret, da han paastod at Du riskerede et eller andet, contra rationem."

„Jeg gad spørge Dig, Capitain", svarede den unge Mand, „hvorfor jeg sidder her? mig har intet Menneske sagt Aarsagen, hvorfor man lod mig arrestere. Jeg beder Dig, Reelzingen, Du har jo Vagt, Du maa jo dog vide —"

„Dieu me garde! jeg?" raabte Capitainen leende; „troer Du, at han beærer mig med særdeles Estimation og Confidence? Nei, Hr. Broder! da jeg løste af, sagde Lieutenanten fra igaar: ovenpaa sidder en, som paa udtrykkelig Befaling er bragt herhen fra Carnevalet. Han pleier sædvanlig at bære sig saaledes ad."

„Hvem pleier at bære sig saaledes ad?" spurgte Lanbek blegnende.

„Hvem?“ gjentog hiin sagte hvidskende, „Din Svoger in spe, Jøden.“

„Hvorledes“, vedblev Lanbek rødmende, „Du troer han selv? Hidindtil haabede jeg endnu at der maaskee fandt en Feiltagelse Sted; Du har vel hørt om det Optrin, der forefaldt med Jøden kort efter at jeg havde forladt Eder; man raabte noget om at blive catholsk, og saa foer Finantsdirecteuren op —“

„Hvad siger Du?“ afbrød Capitainen ham, med alvorlig Mine, i det han nærmede sig Vennen og greb hans Haand. „Det var altsaa det! os har man fortalt det anderledes; hvorledes gik det til? hvad har man raabt?“

Actuaren studsede ikke lidet over den Alvorlighed, som han læste i sin ellers saa glade og sorgløse Vens Ansigtstræk; han fortalte ham det Forefaldne, saaledes som han havde været Dievidne til det, og saae hvorledes Vennens Nysgjerrighed mere og mere forøgedes; hvorledes hans Blikke bleve fyrigere; men da han nu beskrev, hvorledes Süß efter hiint gaadefulde Udraab blev rasende og foer op, da følte han Capitainens Haand krampagtigt at røre sig inden i hans. „Hvad bevæger Dig saaledes?“ spurgte Gustav forundret, „hvorfor tager Du saa stor Andeel i nogle Carnevalsløier, der, naar alt kommer alt, gaaer ud paa en eller anden Daarlighed? Dersom jeg ikke vidste, at Du er evangelisk, saa vilde jeg troe, at min Beretning havde fornærmet Dig.“

„Herr Broder!“ svarede Capitainen, i det han søgte at skjule sin Alvorlighed bag et ligegyldigt Smiil,

„Du kjender mig jo, mig interesserer Alt i Verden, og jeg er uhyre nysgjerrig; desuden er Meget alvorligere end man troer, og i et Spøg ligger ofte Betydning."

„Hvorledes mener Du det?" sagde Actuaren forundret; „hvad gjør Dig saa eftertænksom? har Du igjen Gjeld; kan jeg maaskee tjene Dig med noget?"

„Broerlille", gjensvarede Soldaten, „Du maa i de sidste Uger have været bandsat forelsket, ellers var der ikke undgaaet Dit klare Blik saa Meget, som ikke engang kunde smutte mit lette Sind forbi. Siig mig engang, hvad siger Din Hr. Papa om disse Tider. Taler Du aldrig med Oberst Röder hos ham? Vare ikke i Fredags Aftes Prælaterne i Eders Huus?"

„Du taler i Gaader, Capitain!" svarede den unge Mand forbauset. „Hvad skulde min Fader have at bestille med en Oberst af Livesquadronen og Prælater?"

„Min Ven, gjør det kort!" sagde Reelzingen; „hold mig ikke for letsindig i saadanne Ting; jeg vil ikke paatvinge mig Eders Fortroelighed, men jeg kan sige Dig, at jeg desuagtet allerede veed temmelig meget, og — parole d'honneur!" tilføiede han, „jeg tænker derom som det sømmer sig for en Adelsmand og min Port d'Epee."

„Hvad kommer mig Dit gamle Adelsdiplom og Din nye Port d'Epee ved?", svarede Actuaren ærgerlig, „og hvor kommer Du til at broute med saadanne Ting for mig? Jeg siger Dig, at jeg ikke forstaaer en Stavelse af Alt, hvad Du der snakker saa

hemmelighedsfuldt, og kan give Dig mit Ord derpaa; og dermed basta, Hr. von Reelzingen!"

„O mon Dieu!" raabte hiin smilende, „Hr. Broder! vi ere ikke mere i Leipzig, dette Værelse er ikke den guddommelige Raadskjelder, men en Vagtstue; vi ere ikke længer Muser, men Du er hertugelig Actuar, og jeg — Soldat, men Venner ere vi endnu i Nød og Død, og derfor vær fornuftig, og bruus ikke mere saadan op som før. Jeg troer Dig jo paa Dit Ord, at Du intet veed; men godt havde det været af Din Fader, om han havde forberedt Dig; Din Amour til den skjønne Jødinde kommer desuden ganske og aldeles i Utide; vi bede Dig allesammen, lad Din Charmante fare, Du kan jo dog aldrig træffe nogen fornuftig og ærefuld Liaison med hende —"

„Hvad veed I da om dette Forhold?" afbrød den unge Mand ham mørk og forbittret, „jeg mener, indtil jeg sporger Eder til Raads, burde I billigen beholdt Eders Formaninger for Eder selv."

Den fyrige unge Soldat, vilde, for at tjene sin Ven, netop svare noget i samme Tone, da man bankede paa Døren. Capitainen aabnede, og en af hans Sergeanter vinkede ham ud. Gustav hørte dem tale nogle Ord, og saae derpaa snart Vennen vende tilbage med forstyrret Mine; „Du faaer et underligt Besøg", hvidskede han, „han vil strax være her, og jeg maa ikke være tilstede."

„Hvem? min Fader?" spurgte Gustav forskrækket.

„Han kommer", sagde Capitainen, i det han hastig tog Hat og Kaarde af Bordet, „Jøden Süß!"

6.

Udenfor Døren til Officierstuen havde hans Tjenere aftaget Ministeren den spanske Kappe, og han traadte nu ind, pyntet og fornem klædt som det, efter de Tiders Brug, sømmede sig for en Lykkens og en Hertugs Yndling. Han bar en rod Kjole, besat med gyldne Tresser og Qvaster, de guldbroderede Opslag naaede til Albuerne, og den guldbrocades Vest ned til Knæerne. En kort bred Kaarde med et riigtbesat Greb hang ved hans Side, en mægtig Stok understøttede hans Haand, og paa de rige lysebrune Lokker, der faldt dybt ned over Nakken, sad en lille Hat af fiint sort Voxdug, prydet med Guld og hvide Fjedre. Denne mærkværdige Mands Træk vare, betragtede i Nærheden, noget for dristig skaarne til at kunne kaldes skjønne og behagelige, men de vare ædlere end hans Haandtering, og usædvanlige; hans mørkebrune Oie, der skuede stolt og frit omkring, kunde endog gjelde for skjønt; hans hele Væsen imponerede og havde endogsaa havt noget værdigt og ophøiet, hvis ikke et lumskt, fjendtligt Træk omkring de stolt hævede Læber havde tilintetgjort dette Indtryk, og indskudt Mange af dem der mødte ham, en lønlig Gysen.

Capitainen stod i stiv Retning ved Døren, med Hatten i den ene Haand, Kaardegrebet i den anden, da Minister Süß traadte ind. Denne tog sin Hat

af, mønstrede, støttet paa sin Stok, Soldaten med et skarpt Blik, og sagde derpaa kort, og med sagte Røst: „Deres Navn?"

„Hans von Reelzingen, Capitain i den anden Grenadeerbataillons tredie Compagnie."

„Man har studeret?" spurgte Joden noget høfligere end forhen.

„Jura, i Leipzig", svarede Capitainen med militairisk Korthed.

„Hvorlænge tjener Hr. Capitainen?"

„Et Aar og to Maaneder; først ved —"

„Godt", afbrød Ministeren ham, med en naadig Haandbevægelse; „De kan gaae."

Capitainen skjulte sin Ærgrelse over denne Paddehats stolte Væsen under et dybt Buk, og gik. Uagtet Actuaren intet kjendte til Menneskefrygt, bankede dog hans Hjerte, da han nu var alene med den Mand, for hvem hele Landet skjælvede i overtroisk Frygt. Han rødmede uvilkaarlig, da denne længe og prøvende saae paa ham, og gav ham Leilighed til ogsaa at mønstre hans Træk, og hist og her at finde nogle, der erindrede ham om den skjønne Lea. Ministeren satte sig endelig i en Lænestoel, der var anskaffet til Officierernes Beqvemmelighed, og vinkede nedladende ad Saraceneren, at han kunde sætte sig paa en Bænk i Nærheden.

„Unge Mand", sagde han, „hvis Eders egen Roe og Velfærd er Eder kjær, saa svar mig aabent og ærligt paa det jeg vil spørge Eder om; thi I kan let tænke, at det ikke vil falde mig vanskeligt at over-

bevise Eder om enhver Usandhed, som I vover at frembringe."

„Jeg er hertugelig würtembergsk Actuar", sagde den unge Mand, „og den Eed, jeg som Borger og Christen — "

„Laissez cela", afbrød Jøden ham, I vilde da ikke være den første, der brød sin Eed. Hvem var de to Masker, som igaar, ved mit Spillebord forlystede Publikum paa min Bekostning? I veed det, I stod nærmest ved mig."

„Det er mig ikke bekjendt, Deres Excellence", svarede Gustav, med fast Stemme.

„Ikke bekjendt?" raabte Ministeren, „betænk vel hvad I siger, jeg staaer her som Eders Dommer; har I ingen af dem kjendt paa Stemmen?"

„Ingen!"

„Ingen?" vedblev hiin heftigere, „I skulde ikke kjende Eders Fader paa Stemmen?"

„Min Fader!" raabte den unge Mand, blegnende; dog, i det han fattede sig, tilføiede han kort efter: „De tager Feil, Hr. Finantsdirecteur, eller rettere sagt, De er slet underrettet; min Fader er en rolig, sat Mand, og hans Charakteer, hans Embede, hans Alder, forbyde ham at more Publikum paa en Maskerade."

„De skulde forbyde ham det", svarede hiin, med lynende Øine, „og jeg skal finde Midler til at forbyde ham det. Jeg veed ret godt, at jeg er disse Provincialherrer en Torn i Øiet, og det kun af den eneste Grund, at de ikke kan regne; forstod de Tabel-

len ligesaa godt som jeg, saa vilde de see hvad der gavner Landet. Men Legen er ikke ude endnu, og jeg skal vise disse Rebeller, hvem de er, og hvem jeg er."

„Hr. Finantsdirecteur!" raabte den unge Mand med Vredens Rødme paa Kinderne.

„Hr. Actuar?" svarede Süß, med et spodsk Smiil.

„Min Fader er en Mand af Ære", vedblev Gustav, uden at lade sig skræmme af sin Modparts stolte Mine, „De taler om Rebeller? hvor kan De sige, at min Fader ikke stedse har tjent Hertugen troe? hvor tør De vove at kalde ham en Rebel?"

„Vove?" udbrød Süß leende. „Her er Talen ikke om noget Vovestykke, Hr. Actuar; men Rebel er enhver, der ikkun tjener Landet og ikke Hertugen; han er Hertugens Tjener, men han tjener ham kun slet; dog det skal ikk' længe blive saaledes. Eet kan I forresten sige Eders Fader, Hr. Provincialconsulenten, at jeg ret godt veed, hvad de to Masker vilde, og at de havde lagt Raad op med den Tredie; jeg kunde ligesaa godt have ladet dem arrestere inat, som Jer, og naar jeg ikke gjorde det, saa har de kuns Jer at takke for denne Skaansel."

„Mig?" svarede den unge Mand forundret, „og er det maaskee ogsaa Skaansel, at jeg, uden at have begaaet nogen Forbrydelse, har maattet tilbringe Natten i dette Værelse?"

„Nei!" vedblev hiin, venlig smilende, „det var kun foranstaltet for at afkjøle Eder efter Eders Ren=

devous." Han gottede sig nogle Øieblikke over Ynglingens Forlegenhed, og vedblev derpaa: „Hvor det gode Barn paa sine Knæe har anraabt og bønfaldet mig om at redde Jer! hun troede intet mindre, end at I var fængslet for en eller anden Hovedforbrydelse. Hvorledes? og I har slet intet at sige mig, Hr. Lanbek?"

„De kjendte mig ikke", svarede Gustav, „og det er mig nu meget begribeligt hvorfor De gik saa haardt tilværks mod mig; men Leas Charakteer burde have været dem Borgen for, at der intet Strafværdigt laae i dette Forhold."

„Virkelig? Mort de ma vie!" raabte Ministeren; „intet Strafværdigt? troer De, at hvis jeg ahnede noget Strafværdigt i dette Forhold, De da kunde affone det med en Nat paa Hovedvagten? Ved mine Fædres Aske, hvis jeg — paa Neuffen eller Asperg gives der Kjeldere og Casematter, hvor hverken Soel eller Maane skinne, der havde jeg ladet Hr. Saraceneren sidde til han blev graa. Eller mener I maaskee i Eders christelige Hovmodighed, at en Israelit skulde sætte mindre Priis paa sin Familles Ære end en Nazarener?"

Den unge Mand forfærdedes ved denne Trudsel, thi han betænkte, at det havde været en let Sag for den Mægtige, spoerløs at lade ham forsvinde fra Jorden, men hans modige Sind oprørtes mod denne Mands Overmod, der gjorde sin egen Sag til en offentlig, og truede med Landets Fæstninger for at frede sin Huusret. „Deres Exellence", sagde han, med et

Blik, for hvilket Ministeren maatte slaae Øiet ned, „jeg veed ikke hvorledes de tænker om Deres egen Ære, men det synes mig ikke at være meget ærefuldt at udstøde slige Trudsler. Min Fader er rigtignok kun en ringe Mand i Sammenligning med en saa vældig og høi Herre; men Provincialconsulent Lanbek veed, hvor man i Tydskland finder Retfærdighed. Wien er ikke saa langt fra Stuttgart, og Eders Naadesbrev fra igaar er ikke underskrevet af Keiseren; men hvad Eders Søsters Ære angaaer, saa kan jeg forsikkre Eder, at den er mig ligesaa dyrebar som min egen."

„I har gode Gaver til at blive Provincialconsulent", sagde Jøden rolig smilende; „iøvrigt skal I, i Fortrolighed sagt, ikke pukke saa meget paa Keiseren; for en würtembergsk Skrivers Skyld ypper man ikke Klammerie med os i Wien. Men I behager mig, min Skat; jeg har hørt Eders Arbeider rose, og Hoveder som Eders kan man bruge til noget bedre, end at hefte Acter og binde Fassikler; I er Expeditionsraad med sexhundrede Gylden i Gage, og det glæder mig, at jeg er den første, der kan gratulere Eder hertil."

Den unge Mand sprang op fra Bænken og vilde tale, men Overraskelse og Skræk berøvede ham Mælet. Hundrede Tanker gjennemkrydsede hans Hjerne. Det var ikke Glæden over i et Øieblik at være sprungen fire Trin forbi, der fyldte hans Sjæl, det var den skrækkelige Tanke i Verdens Øine at gjelde for denne Mands Yndling, at staae brændemærket for sin Fader, for alle retskafne Mænd.

„Deres Excellence", sagde han forlegen, „jeg kan,

jeg tør ikke modtage denne Ære! Betænk hvad man vil sige, saa mange ældre, fortjente Mænd —"

„Ei hvad! jeg har gjort Eder Plads", svarede Jøden i en befalende Tone, „jeg har udnævnt Eder til Raad, og I er det. Ingen Tak, ingen overdreven Delicatesse, jeg holder ikke af det. — Naa", vedblev han venlig, og næsten kjærlig, „og hvorledes staaer I Eder hos min Lea? I har jo næsten ganske fortryllet mig det stille blye Barn. Frygt ikke for mig, unge Herre, jeg er ikke den Mand, der just seer saa meget paa Riigdom; Eders Familie hører blandt de ældste, og meest anseete Borgerfamilier, og det gjelder hos mig i dette Tilfælde ligesaa meget, ja mere end Riigdom. Eders Fader vil vel just ikke give Eder meget med, men I skal nok blive tilfreds med mig; jeg skal udstyre min Lea fyrsteligt.

Klippekjeldrene paa Neuffen eller de dybe Casematter paa Asperg havde i dette Øieblik været den unge Mand mere velkommen end denne Forsikkring; han tænkte paa sin stolte Fader, paa sin anseete Familie, og saa stor var hans Frygt for Skjændsel, saa dybt indgroede dengang endnu Fordommene mod hine ulykkelige Israels Børn, at de i dette skrækkelige Øieblik endogsaa overvældede hans ømme Følelser for den skjønne Glut af Abrahams Stamme. „Herr Minister", sagde han dvælende, „Lea kan ikke have nogen varmere Ven end mig; men jeg frygter for at De urigtigen udtyder denne Følelse, at De forvexler den med en anden, som — jeg vilde ikke gjerne at

De skulde misforstaae mig, og Lea har vist aldrig sagt Dem, at jeg nogensinde har talt om —"

Den stolte Mand rødmede, trak Læberne op, trykkede Øinene næsten til, og en Aare begyndte at svulme paa hans Pande. „Hvad er det?", sagde han barsk, „hvorledes skal jeg forstaae det?"

„Hr. Minister", svarede Gustav noget mere fattet, „De vilde dog betænke Religions-Forskjellen."

„Har I betænkt den, Herre, da I satte min Søster disse Elskovs-Nykker i Hovedet? men desangaaende kan I trøste Jer, Lea vil i den Henseende ingen Hindring lægge Jer i Veien. I tier?" vedblev han heftig, „skal jeg tale med Eders Fader derom, unge Menneske? Var min Søster maaskee god nok til at udfylde Eders ledige Timer, men til Kone vil I ikke have hende? Vee Eder, dersom I tænker saaledes, — Dig og Din hele Stamme skulde jeg tilintetgjøre! Eders Fader har igaar gjort sig skyldig i en svar Forbrydelse, det staaer til mig at drage ham til Ansvar; i Eders Haand lægger jeg nu Eders Faders Skjæbne, enten — gjør I Eders Uforsigtighed mod mit Huus god igjen og ægter min Søster, eller jeg erklærer Eder offentlig for en Skurk, og lader Hr. Consulenten kaste i Lænker. Fire Uger giver jeg Eder til Betænkningstid; mit Huus staaer Eder aabent, I kan besøge Eders Brud saa ofte I vil; fire Uger, forstaaer I mig? Nu er I fri, og imorgen, Hr. Expeditionsraad, tiltræder I Eders Embede."

Ved disse Ord bukkede han koldt og forlod Værelset med stolte Skridt; Capitainen, hvem han traf

i Forstuen, befalede han at lade Klæder hente til Hr. Expeditionsraaden, og forkynde ham hans Frihed.

Forbauset over den hele Begivenhed, især over Ministerens sidste Ord, traadte Reelzingen ind i hans Værelse. Han fandt Vennen bleg og forstyrret, med Armene lagde overkors paa Brystet, Hovedet kraftesløst stirrende ned for sig. „Nu, siig mig for Himlens Skyld", begyndte Capitainen, i det han blev staaende foran Gustav, „hvad vilde han hos Dig? hvorfor lod han Dig arrestere? hvad har hans Besøg at betyde?"

„Han kom for at gratulere mig", svarede han med et besynderligt Smiil.

„Gratulere? hvortil? At Du har siddet en Nat paa Hovedvagten?"

„Nei, fordi jeg i Nat er bleven Expeditionsraad."

„Du?" raabte Capitainen leende. „Gudskeelov, at Du er munter og kan spase; da jeg traadte ind og saae Dig, troede jeg ikke at finde Dig saa spøgefuld; men, alvorlig talt, Ven, hvad vilde Jøden?"

„Jeg sagde det jo, og det er mit ramme Alvor; han har gjort mig til Raad. Er det ikke et vakkert Avancement?"

Capitainen saae længe paa ham med tvivlende Blik; endelig sagde han rørt: „Nei, Du kan ikke ogsaa være bleven til en Skurk, Gustav; Gud veed hvorledes det kan hænge sammen! Men see, hvis jeg ikke havde kjendt Dig saa længe og saa nøie — troe mig, Verden vil bedømme Dig haardt; dog nei, Du

smiler, tilstaae mig dog, at det Altsammen kun er Spas; Expeditionsraad! ligesaa godt kunde Du ægte hans Søster."

„Ei, det vil jo ogsaa skee", sagde Lanbek, mørkt smilende, „om fire Uger mener min Svoger, skal Brylluppet staae."

„Død og Helvede!" foer Capitainen iveiret, „gjør mig ikke rasende med Dine Svar. I Sandhed, slige Ting ere ikke til at spase med."

„Hvem siger Dig da, at jeg spaser?" svarede Lanbek, i det han langsomt reiste sig; „det er Altsammen som jeg har sagt, paa Ære!"

En Taare kom Capitainen i Øiet, da han hørte sin Ven, hvem han havde elsket saa høit, tale saaledes; dog kun et Øieblik gav han efter for disse blødere Følelser; derpaa stampede han heftigt i Gulvet, satte Hatten paa, og raabte: „Saa være da den Dag forbandet, da jeg saae Dig første Gang og kaldte Dig Broder. Gaae, hjelp Din Jøde at trække Skindet reent af det stakkels Land, flaae et Stykke af til Dig med, og bliv riig. O Lanbek! Lanbek! Men min Port d'Epee, ja et Aar af mit Liv vilde jeg sælge, for at afkjøbe en af mine Kammerater Vagten den Dag; jeg selv vil kommandere Exekutionen, naar man fører Dig og Jøden til Galgen."

„Saa høit vil jeg ikke poussere mig", svarede Gustav rolig og alvorlig, „men mit Liig kan Du følge, naar de imorgen Nat ved Midnatstide grave mig ned ved Kirkegaardsmuren."

Capitainen saae forskrækket paa ham; han læste

vel dyb Alvor paa den unge Mands Pande; thi han gjentog dette Blik og mødte Ludvigs Øie. „Vil Du høre mig; fem Minutter, Reelzingen!" spurgte han, „saa vil Du falde i Forbauselse over denne Ministers Uegennyttighed. Ellers var dog Prisen for et Amtmandsskab totusinde, og en Expeditionsraad var sine tretusinde Gylden værd imellem Brødre; men jeg Lykkens Kjæledægge faaer det omsonst, reent pour rien! thi mit Livs Lykke, min Families Rolighed, min Faders Fred og Livsglæde — at Alt dette gaaer tabt ved Handelen, er jo Smaating. Men nu skal Du høre."

Med Forundring havde Capitainen hørt paa ham; opmærksom satte han sig ved Gustavs Side. Jo høiere hans Tillid til sin Ven steeg under Fortællingen, desto ængsteligere og mere bekymret blev han for ham og hans Familie. Han sluttede ham i sine Arme, han forsøgte at indgyde ham Trøst, omendskjøndt han ikke selv troede paa disse Trøstegrunde. „Jøden er en fiin Spiller", sagde han, „Dine bedste Taroks har han jaget fra Dig, og Spillet ligger i hans Haand; men — han kunde dog have forregnet sig, vi ville see hvorledes han er beslaaet, naar vi spille — Spadi."

7.

Vi føre vore Læsere fra Officierstuen i den Stuttgartske Hovedvagt til Provincialconsulent Lanbeks Huus. I et stort, rummeligt Værelse, hvis Huusgeraad ikke er talrigt og prægtigt, men solid og anseeligt, finde vi en gammelagtig Mand, noget over

Middelhøide. Hans Ansigt og hans Figur beviste, at han, medens han endnu var i de Halvtreds, maatte have været vel ved Magt; nu ti Aar sildigere, havde der lagt sig Rynker om Mund og Pande, og den vide Slobrok af fiint grønt Klæde, med Pelsværk for, var syet for en fyldigere Person, og slog nu vide Folder om Livet; men de rødlige Kinder, de klare graae Øine, de faste Skridt, hvormed han gik frem og tilbage i Værelset, lode, endnu før man hørte hans fulde, sonore Stemme, formode, at den gamle Consulent endnu var rask og rørig paa Sjæl og Krop.

I en Fordybning ved det tredie Vindue sade to skjønne Piger fra atten til tyve Aar, der, saa ofte den Gamle vendte dem Ryggen, saae bekymrede og ængstelige efter ham; vel ogsaa hvidskede til hinanden, naar han ikke saae det. Den ene var beskjæftiget med at bringe Faderens uhyre Allongeparyk i Orden, og trods den Kummer, der talde af hendes Blik, syntes hun dog at finde Glæde i den skjønne Contrast, som denne Haarbygnings sorte Lokker afgav til hendes fine, hvide Hænder. Den anden unge Dames mørkeblaae Øine syntes mere sysselsatte med at see ud paa Gaden end med det fine Arbeide, hvorpaa hun syede, dog vare hendes Træk altfor alvorlige til at man torde troe, det var af ørkesløs Nysgjerrighed.

De havde tiet i flere Minutter; thi Pigerne vare altfor strængt opdragne, til at de med Spørgsmaal vilde bebyrde Faderen, der gik fordybet i Tanker; pludselig sprang den unge Sperske op, lod sit skjønne Arbeide falde paa Gulvet, bøiede sin ranke Hals nær-

mere over til Vinduet, og saae med spændt Forventning henad Gaden. Faderen bemærkede disse Bevægelser, standsede, saae opmærksomt hen paa sin Datter, og spurgte kun med Blikke; Trine, den yngre Søster, fuldendte hurtigt endnu een af de forreste Lokker paa Parykken, satte derpaa Pragtværket varsomt paa en Commode, og kom netop tidsnok, for med Hedevig at raabe: „Det er ham, han har seet herop, Fader; han gaaer meget hurtigt; see dog, hvilken besynderlig Kjole han har paa."

„Det er Blankenbergs Jagtklædning;" sagde Hedevig sagte til sin Søster.

„Aa Du spøger, hvad kjender Du til Blankenbergs Garderobe?" svarede den Yngre, med et betydningsfuldt Smiil.

„Han har tidt besøgt Gustav i den Kjole", svarede hun, i det en dunkel Rødme fløi over hendes Kinder.

Gustavs Ankomst forhindrede hans yngre Søster fra, efter Sædvane, at drille Hedevig endnu længere. Faderen saae endnu alvorligere ud end tilforn; han havde sat sig i sin Lænestoel og fæstet sit strænge Blik paa Døren; bange og ængsteligt slog Søstrenes Hjerte, da nu Døren gik op, og deres Broder traadte ind. — Efter det første: „God Morgen!", indtraadte for alle tre Partier en piinlig Pause; endelig traadte Sønnen beskeden hen til Faderen. „De har vist savnet mig idag, Fader?" spurgte han. „Det er rigtignok et sjeldent Tilfælde i vort Huus, og De har maaskee været bekymret for min Skyld."

„Det just ikke", svarede den Gamle, meget alvorlig; „Du er gammel nok til ikke at komme bort; men to Ting have paafaldet mig, nemlig, at man kun har seet Dig en Time paa Carnevalet, og at Du har forlænget denne Nat og dens Forlystelser saa uregelmæssigt længe, til Klokken ni om Morgenen; Du skulde alt for en halv Time siden have været i Cancelliet."

„Jeg er idag undskyldt der", sagde Gustav smilende; „men jeg har og siden i Morges tidlig Kl. 1 sværmet saa forskrækkelig og levet saa uordentlig, at det er intet Under, at man kommer saa silde hjem; gjæt engang, Piger, hvor jeg har været."

Søstrene saae med Uvillie paa ham, thi de befrygtede med Rette, at denne letfærdige Tone kunde mishage den Gamle. „Hvor kan vi vide det?" svarede Hedevig; „jeg har aldrig spurgt om, hvor Du færdes med Dine Kammerater; men idag, Broder, er Du mig en Gaade."

„Jeg har været i et Lystslot", vedblev den unge Mand, „hvor hverken I to, eller Papa nogensinde have været; I gjætter det dog aldrig: jeg har siddet — paa Hovedvagten."

„Paa Vagten!" raabte Søstrene forskrækket.

„Det er mig meget ubehageligt, Gustav", bemærkede Provincialconsulenten, „efter hvad jeg veed, er Du den første Lanbek, man har sat paa Vagten."

„Mig er det dobbelt ubehageligt", svarede hans Søn, i det han saae Faderen stivt i Øinene, „da det i Grunden synes at være en Forvexling af Navn;

thi efter hvad jeg veed, er jeg ikke den Lanbek, der opførte Scenen ved Jodens Bord."

Den Gamle saae bleg og forskrækket paa ham. „Gaae ind i det andet Værelse, Piger!" raabte han, og da Søstrene, forundrede, men hurtigt og lydigt havde forladt Værelset, greb han sin Søns Haand, drog ham ned paa en Stoel ved sin Side, og spurgte hastig, men med sagte Stemme: „Hvad er det? hvoraf veed Du? hvem har sagt Dig noget derom?"

„Han selv", svarede Sønnen. — „Joden?" spurgte den Gamle, „hvorledes er det muligt?"

„Han var hos mig paa Vagten; jeg seer Deres Forbauselse, min Fader; men bereed Dem paa at høre endnu forunderligere Ting." Den unge Mand holdt det for det Bedste, at aabenbare sin Fader saa meget som muligt; han fortalte ham altsaa, hvor opbragt Ministeren var paa Consulenten og hans Partie, hvorledes Sønnen havde sagt ham imod, hvorledes Ministeren, istedetfor at udbryde i heftig Vrede, pludselig havde udnævnt ham til Expeditionsraad. Kun Lea nævnte han ikke med en Stavelse; Capitainen havde fraraadt ham det, og han besluttede at tie, indtil han havde taget sine Forholdsregler, eller Opdagelsen af det ulykkelige Forhold var uundgaaelig.

„Jeg seer hvad jeg seer", sagde Consulenten efter nogen Eftertanke. „Mener Du, at han, hvis han ikke havde frygtet os, vilde have skaanet mig og grebet Dig i mit Sted, for ligesom at beskjæmme mig ved sin Naade? Han har frygtet mig, og han har al Aarsag dertil. Jeg er ham altfor populair,

og Du bliver ham ogsaa efterhaanden altfor bekjendt med herværende Borgere, fordi Du nu i mit Sted fører Processerne for de Fattige. Expeditionsraaden er — en Fælde, som han vilde lægge for os Begge, den kloge Ræv."

„Hvorledes forstaaer De det, Papa?" spurgte Gustav, der følte sig lettere om Hjertet, siden han ahnede hvorledes hans Fader optog denne Sag.

„See, Ven", sagde den Gamle fortroligere end han nogensinde tilforn havde været, „Du bliver Offeret for denne Kabale, men saa sandt jeg er Din Fader, Du skal ikke længe være det. Men denne Jøde tænker saaledes: Nægter jeg Dig at modtage denne Post, fordi Du derved kommer i slet Rygte, saa gjør han det til en Æressag for sig, beklager sig hos sin Herre og griber den eneste Leilighed, der kan frembyde sig, for at tvinge mig til ogsaa at opgive mit Embede. Han kjender mig, han veed, at han ligesaa lidet som Hertugen kan afsætte mig, han veed ogsaa, hvem den gamle Lanbek er, nemlig — hans Fjende. Tage vi imod Posten, calculerede han videre, — saa blive vi mistænkte hos Alle dem, der ville det Bedre. Faderen, Provincialconsulent, vilde man tænke, og Sønnen — Expeditionsraad; den Gamle har vist ikke kjøbt Embedet til ham, og Süß bortgiver som bekjendt ikke Sligt uden stor Gevinst af Penge eller hemmelig Indflydelse, følgelig ere vi traadte over paa den Mægtiges Partie. Saaledes troer han, ville Folk dømme, og han har baaret sig ret klogt ad; men han kjender mig ikke ganske; endnu veed jeg, Gud være

lovet! et Middel tilat bevare de Bedres Tillid, og Du — er og bliver Expeditionsraad; forandre Forholdene sig, saa bliver Du igjen Actuar, og Menneskene erkjende da Din Uskyldighed."

„Men, Fader", sagde den unge Mand tovende, Deres Rygte er klippefast, men mit? hvor længe vil det endnu vare inden Forholdene forandre sig!"

„Søn!" svarede den Gamle, ikke uden Bevægelse, „Du seer, hvorledes dette skjønne Land er ødelagt indtil sin inderste Marv; mener Du, det kan altid saaledes vare ved? — Troe mig, førend Foraaret kommer igjen, maa det blive anderledes, slettere kan det aldrig blive, men bedre. Derfor troe mig, og stoel paa Gud!"

8.

Medens den gamle Lanbek endnu talede saaledes og søgte at indgyde sin Søn Mod, blev der trukket stærkt i Gadedørsklokken, og kort efter traadte en Officier ind i Værelset, hvem Consulenten venligt ilede imøde. Naar man saae denne Mands dunkelrøde Ansigt, hans frie, modige Træk og lille, men skarptskuende Øie, saa kunde man finde Sagnet troeligt om den dristige Aandsnærværelse og næsten fabelmæssige Tapperhed, han skulde have udviist under Hertug Alexander og Prinds Eugenius.

„Min Søn, forrige Actuar Lanbek", sagde den Gamle — „Oberst v Rødinger, som Du i det mindste vil kjende af Navn."

„Upaatvivleligt" svarede Gustav, idet han bukkede; „naar vore Tropper fortælle om Malplaquet og Peter-

wardein, saa hører man dette Navn altid talt blandt de første og meest glimrende."

„Formegen Ære for en gammel Mand, der kun har gjort sin Skyldighed", svarede Obersten; „men, Consulent, hvad siger I om, at Jøden nu ogsaa griber os ind i Haandværket? Jeg kommer egentlig til Eder for at spørge: skal jeg, eller skal jeg ikke?"

„Hvorledes skal jeg forstaae det?", spurgte Consulenten forbauset; „Röder, kun ikke nogen overilende Streg!"

„Det er det jo netop!" raabte hiin, idet han stampede i Gulvet, „min Ære og det hele Corps's Ære er krænket; en af mine talentfuldeste Officierer skulde jeg efter Ret og Pligt lade kassere for denne Hunds Skyld, og gjør jeg det, saa er jeg imorgen selv sat ud af Tjenesten."

„Men saa tal da Oberst!", sagde den Gamle, i det han vinkede ad sin Søn, at han skulde sætte Stole, „sæt Eder, I er endnu i den første Hede."

„Mit Regiment har Tjenesten igaar og idag", vedblev han ivrig, „saa kommer man inat og bringer fra Redouten, et Menneske, paa Hovedvagten, med den utrykkelige Befaling fra Jøden, at bevogte ham vel, men ikke afgive nogen videre Rapport; imorgen tidlig trækker Capitain Reelzingen op, finder en Fange i Officierstuen, om hvem, der intet staaer i Rapporten, og tænk Eder en halv — Time efter kommer Ministeren selv, lader Capitainen gaae ud af Værelset, holder paa vor Vagt hemmeligt Forhør over Fangen, lader ham derpaa gaae, befaler Capitainen end-

nu engang ikke at afgive nogen Rapport, og lader ham give sit Æresord, tænk, og en Officier paa sin Vagt! sit Æresord paa, at han ikke maa navngive Fangen; dertil er det altsaa kommet, at hver Skriver, eller ogsaa en forløben Jøde commanderer os? Efter Krigsretten maa jeg lade Capitainen cassere; min Ære fordrer, at jeg ikke taaler det, thi jeg havde Tjenesten, og jeg maa røre mig, om det endogsaa skulde koste mig mit Embede."

Fader og Søn havde under Oberstens heftige Tale kastet betydningsfulde Blikke til hinanden. „Jøden er listigere end vi tænkte", sagde, da hiin var tilende, Faderen, „altsaa ogsaa Obersten havde han lagt an paa, ogsaa for ham var Fælden opstillet! Hvem mener I vel at Fangen var? Der seer i ham, min kjødelige Søn sad i Nat paa Eders Vagt!"

Obersten foer forbauset tilbage, og saa stor var hans Harme over Indgrebet i hans militaire Ret, at han ikke kunde afholde sig fra at kaste et uvilligt mørkt Blik paa den unge Mand. Men da den gamle Lander vedblev, og fortalte ham, hvorledes han selv egentlig havde været den første Aarsag til denne Hændelse, og hvorledes alt Andet havde føiet sig saa besynderligt; da han nærmere udviklede ham den snedige Ministers Plan, da sprang Hr. v. Röder op af sin Stoel. „Velan, Gamle!" sagde han med bevæget Stemme, til Consulenten, „at han forfølger og hader mig, har, naar Alt kommer til Alt, intet at betyde; og deri er kun General Römchingen Skyld, der aldrig har kunnet lide mig, men over Dig skal

han brække Halsen, eller jeg vil ikke blive salig! Hr. Actuar! Embedet maa I modtage, der er ingen Spørgsmaal om; thi Eders Fader tør ikke nu komme fra sit Embede, eller Statsforfatning og Religion staae paa Spil. Men til Hertugen vil jeg gaae, jeg vil tale, om det saa skulde koste mig mit Liv!"

„Det vil I ikke gjøre, Oberst!" sagde den Gamle med Eftertryk og Alvor; „læs dette Brev, som man sender os fra Würzborg, og siig mig saa, om I endnu vover at gaae til Hertugen og tale." Obersten tog ham en Skrivelse af Haanden, og begyndte at læse; men jo længere han læste, desto stærkere malte Bestyrtelsen sig i hans Træk, indtil han forbauset, men med harmfunklende Øine, saae paa den Gamle og lod Armene synke.

„Fader!" sagde den unge Mand, der bestyrtet snart betragtede den Gamle, snart Obersten, „Fader, De gjør mig her til Vidne ved et Optrin, hvorved det maaskee var bedre, at jeg ikke var tilstede. Jeg skal tvungen overtage en Rolle, der ikke huer mig. Jeg er udnævnt til Expeditionsraad, og veed ikke hvorfor; jeg tør ikke afslaae Posten, omendskjøndt den i Verdens Øine gjør mig til en Skurk, og veed ikke hvorfor; der foregaaer Ting i Staten og i min Faders Huus, man skjuler dem for mig, og jeg veed igjen ikke hvorfor. Hr. Oberst v. Röder, De overtaler mig til ikke at afslaae en Post, der beskjæmmer min Faders Navn; af Dem troer jeg at kunne forlange Grunde, hvorfor jeg ikke skal gjøre det?"

„Ved Gud, han har Ret!" raabte Röder, i det

han eftertænksomt betragtede den unge Mand; „jeg veed heller ikke, Gamle, hvorfor I ikke forlængst har givet ham Nøglen. Hvis I iøvrigt ikke vil oplade hans Øine, saa vil jeg vise ham denne Tjeneste, fordi jeg veed, hvor trykkende det er, halvt at gjætte og halvt at ahne en vigtig Hemmelighed."

„Nu da", sagde Faderen, „sæt Eder! At jeg hidtil, min Søn! ikke har gjort Dig fortrolig med Gjenstande af denne Art, er ikkun skeet af Frygt for at blive anseet for en altfor stolt Fader, thi vi havde givet hinanden vort Ord paa, ikkun at betroe os til prøvede og udmærkede Mænd. Jeg behøver ikke først at sige Dig, hvad der er blevet af Würtemberg i de tre Aar Alexander har regjeret. Man skal ikke kunne sige om Lanbek, at han har knurret imod sin Fyrste; han er en tapper Mand, og efter Prinds Eugenius maaskee sin Tids første Feltherre, men Feltregimentet duer vel i Leiren, og naar man staaer imod Fjenden, men ikke i Cancelliet. Han betragter det lille Lands Regjering, som han siger, noget for heltemæssigt; det vil sige, han overseer den og lader Andre sørge derfor."

„Det lille Land!" raabte Obersten bitter, „dette skjønne Würtemberg! Det er vel et gammelt Mundheld, at man, i hvor stor Møie man end gjør sig, dog ikke kan ødelægge dette Land; men nous verrons! naar det bliver saaledes ved, naar man ved at sælge Embeder, forhaane de Bedre, og bringe de nederdrægtigste Karle i Veiret, med Flid fordærver det, naar man udsuger dets Kræfter indtil Marven —"

„Kort, min Ven“, vedblev den Gamle, „det kan ikke blive ved at gaae saaledes. Efterhaanden kan det ikke blive bedre; thi der sidde allerede fem Skurke hos os i Provinzialbestyrelsen, som ikke den livagtige Satan selv vilde lade repræsentere sig; alle Embeder ere solgte, eller tilfals for Süß's Kreaturer; altsaa kan det kun blive slettere. Men der er to Partier, som sige: „Det maa blive anderledes.“ Det ene Partie er: Süß, den skjændige Jøde, General Römchingen, den fineste af disse Karle, Hallwachs, Din nye Collega, Metz og endnu nogle af Provincial=Repræsentanterne. Vi vide hvad de vilde, og dette er intet mindre end aldeles at ophæve Stænderne og Landdagene.“

„Og desværre“, sagde Hr. v. Röder, „havde De angrebet Hertugen fra hans ædelmodige Side, han er tilfreds med Alt. Landet er opbragt imod Stænderne, fortælle de ham, man knurrer imod Repræsentanterne, og nu har han besluttet sig til at opløse den gamle Indretning som et Corps Invalider, ædelmodigt at skjænke Landet de aarlige Bekostninger ved Stænderne, og — regjere alene.“

„Hvorledes? forstaaer jeg Dem ret?“ raabte den unge Lanbek, „altsaa vor sidste Beskyttelse imod en Herskers onde Villie, eller urigtige Synsmaade, vil man berøve os? det er lagt an paa Forfatningen? Dog, det er ikke muligt, Alexander har jo aflagt sin Eed, og med hvilke Midler vil han vove det? Mener De virkelig, Hr. Oberst, at den würtembergske Soldat vil undertrykke sine egne Rettigheder?“

„Her ere de Hunde", svarede Obersten, i det han pegede paa et Brev, „som man vil hidse til denne Klapjagt."

„Kun rolig", sagde Consulenten, „hør mig heelt ud. Hertugen er paa det afskyeligste bedraget; han troer fuldt og fast, at det kun koster ham et Ord, saa ville Stænderne ikke længer være til, og alle Hjerter ville flyve ham imode. Saaledes have Jøden og Römchingen snakket ham for; men de kjende os bedre, og vide, at der hører Vold til et saadant Skridt. Her er et Brev til Erkebiskoppen af Würzburg, som General Römchingen har skrevet: man vil foretage nogle Forandringer til Landets Bedste, men man kan ikke forlade sig paa Tropperne i Landet, derfor skulde Biskoppen bevirke, at Tropperne fra den frankiske Kreds paa en bestemt Dag indtræffe paa vor Grændse. Ogsaa til nogle Rigsstænder i Overschwaben har han udstædt lignende Skrivelser."

„Og i Hertugens Navn?" spurgte den unge Mand.

„Nei, de lade ham kun skimtes i Baggrunden. Men en anden Lokkemad har de kastet hen for Biskoppen; man siger ikke omsonst, at vor gamle Reformator Brenz i nogle Nætter er staaet op af sin Grav, og har besteget Prædikestolen — katholsk vil de gjøre os. Du studser? Du vil ikke troe det? Ogsaa jeg troer, at de ikke ville gjøre det af Religiositet, men enten skal det knytte Biskoppen og Overschwaberne nøiere til deres Sag, eller de mene, at gjøre Hertugen til Behag, naar de i fire og tyve

Timer reformere Troen, ligesom de ville reformere den gamle Retfærdighed."

„Det kan, det tør ikke skee!" raabte den unge Mand; „med eet Slag at omstyrte Grundpillerne til vor Lykke og Tilfredshed? det er ikke muligt; Hertugen kan ikke taale det."

„Han veed og tænker ikke, at de har Alt dette for," sagde Obersten; „hans Hæder er ham for dyrebar, at han skulde beplette den paa denne Maade; men — naar det er skeet, uden at Skylden falder paa ham, saa frygter jeg, han ikke vil gjenopreise det Gamle. Til hvilken Hensigt troer I da, at Jøden har aflokket Hertugen Ediktet af Gaars Dato, hvori han frifindes for alt Ansvar for den forbigangne og tilkommende Tid? Det skal beskytte ham i det neppe tænkelige Tilfælde, at Hertugen skulde blive vred over de troe og hengivne Herrers Raad, der vil lægge den uindskrænkede Magt for hans Fødder, og opplante en Krumstav i Stiftskirken."

„Og imod disse vil I kjæmpe?" spurgte Gustav bekymret og tvivlsom.

„Kjæmpe, eller gaae under tilsammen", sagde den Gamle. „hvem der staaer staaer i Forbund med os, maae Du nu ikke ikke vide, det maa være Dig nok at erfare, det er de meest udmærkede af Adelen og de vakkreste Borgermænd. Vi vilde anraabe Keiseren om Beskyttelse, men Omstændighederne ere ugunstige, Tiden er for kort til at naae ham gjennem alle de fornødne Omveie, og desuden er Hertugen mægtig hoit

anskreven hos ham siden den sidste Krig; man vilde afvise os. Der bliver intet tilovers for os uden —"

„Vi maae", raabte Obersten, modig og bestemt, „spille prævenire. St. Josephsdagen den 19de Marts har de bestemt til det afgjørende Slag; men nogle Dage iforveien maae vi tage Landets Fjender til Fange, drage de troe Tropper til Stuttgart, kalde Landfolkene til vor Hjelp, og naar det er lykkedes, paa ny hylde Hertugen, og vise ham, ved hvilken frygtelig Afgrund han og vi stode — og da — han er en tapper Soldat og en Mand af Ære, da vil han rødme over den Skjændsel, til hvilken hine Elendige vilde have forført ham."

„Men Hertugen", spurgte den unge Mand, „hvor skal han være og blive, medens I lader denne frygtelige Contramine springe?"

„Det er jo netop det, der tvinger til os at ile", svarede Obersten; „De har overtalt ham til i næste Maaned at bereise Fæstningerne Kehl og Phillipsburg, og bag hans Ryg ville de reformere. Den 11te vil han reise; de Adjutanter, der skulle ledsage ham, ere allerede udnævnte, og om jeg tør sige det, der bliver talt med saadan Bram, og saa meget og saa høit om denne Reise, at jeg frygter, den hele Fart kun er en Maske, og Hertugen vil ikke gaae over Grændsen."

„Du kjender nu vore Planer", sagde den gamle Herre til sin Søn. „Vær klog og forsigtig. Eet Ord formeget kan forraade Alt. Derfor, som det er vedtaget iblandt os, læg Din Haand i Din Faders og denne tappre Mands, og tilsværg os Taushed."

„Jeg sværger", sagde Lanbek, med fast Stemme, men bleg og med stivt Blik; og hans Fader og Obersten droge ham til deres Bryst, og hilste ham som deres Kammerat.

En trykkende, mørk Taage laae over Stuttgart, og gav Bjergene omkring Staden et sørgeligt øde Udseende, netop saaledes laae ogsaa en mørk, ængstelig Alvor paa de Ansigter, man saae paa Gaderne, og det var som om en Ulykke, man ikke kunde forglemme, eller et nyt Slag, man befrygtede, havde indhyllet alle Hjerter, ligesom de ellers saa skjønne Bjerge, i et mørkt Sørgeflor. Paa en saadan Dags Aften sneeg den unge Lanbek sig gjennem Haugens fugtige Gange. Hans Ansigt var blegt, hans Øie mørkt, hans Mund heftig sammenpresset, han bar ikke mere sin høie Figur saa let og opreist som forhen, og det syntes som om han i de sidste otte Dage var bleven ligesom mange Aar ældre. Hvad han havde forudseet var indtruffet; Ingen, der endogsaa kun kjendte Lanbeks Familie af Rygtet, kunde begribe eller retfærdiggjøre den unge Mands hurtige Forfremmelse. Den mægtige Jødes Favoritter og Kreaturer traadte ham imøde med hiin hyrdefulde Fortrolighed, hiin raae Glæde som Tyve eller falske Spillere vilde vise imod en ny Staldbroder i deres Skjændighed; og den unge Lanbeks Følelse ved deslige nye, værdige Bekjendtskaber, lader sig bedst sammenligne med en Mands ubehagelige og veemodige Følelser, der af Ulykken er kastet i et Fængsel, blandt Udskuddet af Menneskene, og som maae lade sig hilse af Røvere og usædelige Fruentimmer, som deres Lige,

De naadige Blikke, som Ministeren nu og da offentlig, næsten haanende, tilkastede ham, betegnede ham som en ny Farvorit. Nu saae han først, hvor mange gode Mennesker, der forhen havde villet ham vel; thi saa-mangt et bekjendt Ansigt, der tilforn havde tilsmilet den gamle Lanbeks Søn et venligt Goddag, syntes nu morkt, og selv vakkre Borgerfolk og hine retskafne ærlige Viingaardsmænd, der saa ofte havde hentet Raad hos ham og den Gamle, vendte nu Øinene bort og gik forbi, uden at lette paa Hatten.

Tanken om Lea forøgede endnu hans Ulykke. Han vidste nøie, hvor ulykkelig hans gamle Fader, han selv og hans Kammerater kunde blive, hvis det fortvivlede Slag, de vilde udføre, mislykkedes; og dog ihvor stor den Strafværdighed var, som denne frygtelige Mand havde paadraget sig, gruede han alligevel naar han overlagde de Følger, hans Fald vilde drage efter sig. Hvad skulde blive af den stakkels Lea, naar Broderen maaskee i flere Maaneder sad fangen? Kunde Hertugen, en saa streng Herre, tilgive Forbrydelser og Planer af den Natur, som Jodens, selv om han ved hiint Edikt havde skjænket ham Frikjendelse for Straf. Og derpaa gjennemfoer ham atter Erindringen om hiin skrækkelge Trudsel, Süß havde udstodt imod ham, da han berørte den unge Mands Forhold til hans Søster. Al Frygt for hans gamle Fader, for den Skjændsel, en saadan Forbindelse om den endogsaa kun blev omtalt medførte, overvældede ham. Der gaves Øieblikke, hvori han forbandede den Daarskab, endogsaa kun at have verlet et Ord med den skjønne

Jødinde, hvori han besluttede at forlade Haugen, ikke at see hende mere, at aabenbare sin Fader Alt inden det var for sildigt; men naar han derpaa tænkte sig hendes skjønne Aasyn, de rene, uskyldige og dog saa interessante Træk, og hine Øine, der saa gjerne og med saa usigeligt Udtryk hvilede paa ham, da var det, jeg veed ikke om jeg skal kalde det Forfængelighed Daarskab, Kjerlighed, eller vel endog hiint forunderlige Tryllerie, der siden Rachels Dage skal have hvilet over Israels Døttre, der med uimodstaaelig Magt drog ham hen til den Side af Haugen, hvor den skjønne Lea, siden den første Martsaftens Skumring ventede ham.

„Endelig, endelig!" sagde Lea med Taarer, i det hun rakte ham sin hvide Haand gjennem Stakittet, der adskilte de tvende Hauger. „Naar ikke Foraaret imidlertid havde maattet komme, sandelig jeg havde tænkt, der allerede var gaaet et Fjerdingaar. Jeg er ret vred; hvortil skal det ogsaa at gaae herigjennem Haugen paa denne slemme Aarstid, naar I frit og aabenlyst tør komme gjennem Gadedøren; De maae vide, Herr Naboe, jeg er rigtig meget utilfreds med Dem."

„Lea!" svarede han, idet han drog den skjønne Haand til sine Læber, „miskjend mig ikke, Pige! jeg kunde sandelig ikke komme, Barn! til Dig torde jeg ikke komme, og i Din Broders Cirkler gaaer jeg ikke, og naar jeg vidste, at Du een eneste Gang havde været der, vilde jeg aldrig tale mere med Dig." Trods Skumringen troede dog den unge Mand at see en

høi Rødme stige op i Leas Kinder. Han saae tvivlsom paa hende; hun slog Øinene ned og svarede: „Du har Ret, jeg tør ikke komme i min Broders Cirkler.“ — „Saa har Du været der? ja Du har været der,“ raabte Lanbek med Uvillie, „tilstaae det kun, jeg kan nu dog allerede læse Alt i Dine Øine.“ — „Hør mig“ svarede hun, idet hun bevæget trykkede hans Haand „Ammen har sagt Dig, hvad der foregik efter Carnevalet, og hvorledes jeg bad og bønfaldt ham om, at løslade Dig. Siden den Tid er hans Forhold ganske forandret; han er venligere, behandler mig som om jeg paa eengang var bleven fem Aar ældre, og lader mig endogsaa undertiden kjøre ud med sig. For nogle Dage siden, befalede han mig at pynte mig saa smukt som muligt, lagde mig et skjønt Halsbaand i Haanden, og om Aftenen førte han mig op af Trappen i sit eget Værelse. Der vare kun Faa, jeg kjendte, de fleste Herrer og Damer vare fremmede for mig. Man spillede og dandsede, og i Begyndelsen behagede det mig meget, siden vistnok ikke, thi —“

„Thi?“ spurgte Lanbek spændt.

„Kort, det behagede mig ikke, og jeg vil ikke oftere — gaae derhen.“

„Jeg vilde ønske, Du aldrig havde været der,“ sagde den unge Mand.

„Ak kunde jeg da vide, at Selskabet ikke var passende for mig? svarede Lea sørgmodig;“ og desuden sagde min Broder udtrykkelig, at det vilde glæde min Brudgom, naar jeg ogsaa kom blandt Folk.“

„Hvem, har han sagt, hvem vil det glæde?" raabte Lanbek.

„Nu Dig" svarede Lea? „overhovedet, Lanbek, jeg veed slet ikke hvorledes jeg skal forstaae Dig; Du er saa kold, saa spændt; netop nu, da vi kunne tale aabenlyst og uden Forhindringer, er Du saa ængstelig, saa stum; istedetfor at komme ind i Huset, sætter Du mig netop Stævne i Haugen; jeg veed dog ikke for hvem man skulde frygte saa meget, naar man eengang staaer i et saadant Forhold?"

„I hvilket Forhold?" spurgte Lanbek.

„Naa hvor Du igjen spørger besynderlig! Du har anholdt hos min Broder om mig, og han svarede Dig, hvis jeg vilde, og hvis Hertugen ved et Rescript vilde ophæve Hindringerne mellem vores Religion saa var der intet i Veien. Jeg er kun glad over at Du ikke er Catholik, thi saa var det ikke muligt; men I Protestantere have jo intet Overhoved og ere dog ligesaa godt Kjættere, som vi Jøder." „Lea, for Guds Skyld! bespot ikke!" raabte den unge Mand med Forfærdelse, „hvem har sagt Dig disse Ting? O Gud, hvorledes skal jeg bringe Dig ud af denne frygtelige Vildfarelse!

„Ak, gaae dog!" svarede Lea. „Det opbringer Dig, at jeg vovede at sætte mit forhadte Folk ved Siden af Eders. Men vær ikke bange; Folk siger, at min Broder kan Alt, han vil vist hjælpe os, thi hvad han siger, synes Hertugen er ret. Dog een Bøn har jeg Gustav; vil Du ikke føre mig ind i Din Familie? Du har to Søstre, jeg har allerede nogle Gange seet

dem fra Vinduet; hvor det glæder mig engang at blive saa nær forbunden med dem! Jeg beder Dig lad mig lære at kjende Dem."

Den ulykkelige unge Mand havde ikke Evne til at svare, endogsaa med et eneste Ord; hans Tanker, hans Hjerte vare nærved at standse. Han saae som et Menneske, der ved en pludselig Skræk er berøvet alle sine Sandser, med vidt opspilede torre Øine, hen paa Pigen, der, om end ikke i dette Øieblik, dog snart maaskee skulde være endnu ulykkeligere end han, og, som nu smilende drømmende, sorgløs, som et Barn ved en frygtelig Afgrund, plukkede sig Blomster til sine Krandse.

„Hvad fattes Dig, Gustav?" sagde hun ængstelig, da han endnu bestandig taug. „Din Haand ryster i min, er Du syg? Du er saa forandret." Dog — endnu inden han kunde svare, sagde en dyb Stemme ved Siden af Lea: „Bon soir, Herr Expeditionsraad! de underholder Dem her i Skumringen med deres Brud? det er en kjølig Aften; hvorfor spadserer De ikke heller op i den varme Stue? De veed jo mit Huus staaer aabent for dem til enhver Stund.

„Med hvem taler Du her Gustav?" sagde den gamle Lanbek, der netop i det samme Øieblik traadte til. „Dine Søstre paastaae, at Du underholder Dig hernede med et Fruentimmer."

„Det er Herr. Ministeren," svarede Gustav næsten aandeløs.

„Skyldige Tjener", sagde den Gamle tørt. „Jeg har vistnok ikke den Fornøielse at see Deres Excellenze i

denne Skumring, men jeg griber Leiligheden for at aflægge min skyldigste Taksigelse for min Søns Forfremmelse; jeg er ogsaa meget charmeret over at De holder paa troe Naboeskab med min Søn."

„Man tager Feil," svarede Süß med hæs Latter, „naar man troer, at jeg har gjort mig Umage for at parlere med deres Herr Søn i Skumringen herover Haugegjærdet; jeg kom kun for at hente min Søster, fordi det er lidt kjøligt, og Natteluften kunde skade hende."

„Med Deres Søster?" sagde den Gamle streng; „Dreng hvorledes skal jeg forstaae det, tal!

„Echaufeer Dem dog ikke saa meget Herr Provincialconsulent," svarede Joden, „Ungdom og Viisdom følges ikke ad, og han gjør kun i al Ære Cour til min Lea."

„Skjændige Dreng! raabte den gamle Mand, i det han slog sin Haand om sin Søns Arm, og drog ham bort, „gaae op paa Dit Kammer, jeg vil tale et Ord med Dig; og De Jomfrue Süß, lad det aldrig falde Dem ind at tale med Sønnen af en ærlig Christen, med min Søn, og om Deres Broder saa var Konge af Jerusalem, det vilde dog ikke være nogen Ære for mit Huus." Med vaklende usikkre Skridt førte han sin Søn bort. Lea græd høit. Men Ministeren loe haanlig. „Parole d'honneur!" raabte han, „det var en skjøn Scene! forglem De iøvrigt ikke Herr Expeditionsraad, at De endnu kun har fjorten Dages Frist til Deres Frierie; indtil den Tid, og fra den Tid vil jeg holde mit Ord."

10.

Den unge Lanbeks til Frygt grændsende Agtelse bød ham ham taalmodig og uden Knurren at følge Faderen, og mange Aars Erfaringer om den Gamles Characteer, forbød ham at undskylde sig i dette Dieblik, da Skinnet var saa paafaldende imod ham. Consulenten kastede sig i en Lænestoel i sit Værelse og skjulte sit Ansigt. Bekymret og ængstelig stod Gustav ved Siden af ham og vovede ikke at tale; men den unge Mands skjønne Søstre fløi til, da de saae Faderens Svaghed, spurgte ømt hvad der fattedes ham, søgte at drage hans Hænder ned fra Ansigtet, og vædede dem med deres Taarer. — „Det er den Skurk der", raabte han efter nogen Tids Forløb, i det hans Vrede beseirede hans legemlige Svaghed; „ham er det, der bedækker Eders Huus, vort gamle gode Navn, Eder, I uskyldige Børn, med Elendighed, Skam og Skjændsel; den Landsforræder, den Judas, den Fadermorder — thi idag har han slaaet Sømmet i min Liigkiste."

„Fader! for Guds Skyld! Gustav!" raabte Pigerne bævende, i det de frygtsomt saae paa deres blege Broder og klyngede sig til den gamle Lanbek.

„Jeg veed", sagde den ulykkelige unge Mand, „jeg veed, at Skinnet er imod mig —"

„Vil Du tie!" foer Consulenten op med glødende Øine og en truende Gebærde, „Skinnet? Mener Du, at Du nok engang kan blænde mine svage Øine, ligesom dengang efter Carnevalet? ikke sandt, det vilde falde Dig langt beqvemmere, naar disse to Øine reent

vare lukkede, naar de havde gravet den gamle Landbek saa dybt ned i Jorden, at intet Budskab om hans Navns Skjændsel mere kunde naae ham. Men Du har forregnet Dig, Elendige! Jeg vil gjøre Dig arveløs; her staae mine kjære Børn, men Du skal være udstødt, Du skal være berøvet mit ærlige Navn, og min Forbandelse skal —"

„Fader!" raabte hans tre Børn med een Røst, Døttrene styrtede sig over ham, og for første Gang vovede Hedevig at berøre Faderens hellige Læber, i det hun tillukkede den til Forbandelse aabnede Mund med Kys. Den yngre havde uvilkaarlig stillet sig foran Gustav, og grebet hans Haand som om hun vilde forsvare ham; men den unge Mand løsrev sig kraftigt; aldrig havde hans Ansigt, hans truende Øie lignet hans Faders Træk saa meget som i dette Øieblik, og i det han kastede sit tungt sammenpressede Bryst langt frem, sagde han: „Jeg har taalt Alt hvad det er muligt en Søn kan taale af sin Fader, men jeg har endnu andre Pligter, min egen Ære maa jeg vogte; om det end er min egen Fader, der angriber den. Det havde kunnet været dem nok, naar jeg ved Alt hvad der er mig helligt forsikkrer Dem, at jeg ikke er det, hvorfor De holder mig. Naar De ikke længer har nogen Tillid til mig, naar De opgiver mig, saa bliver der mig intet mere tilovers. Lev vel — jeg vil endnu kunde spare Eder een Skjændsel."

„Du bliver!" raabte den Gamle mere ængstelig og bævende, end befalende efter ham. „Mener Du, dette er Maaden til at forsone en krænket Fader?

har Du saa megen Hast med at gaae foran mig, og søge en Vei, hvor jeg aldrig mere vilde træffe Dig? Thi jeg har levet redelig og efter min Samvittighed, men Dig og Din Hensigt forstod jeg nok."

„Men Fader", sagde hans yngste Datter med blid Stemme, „vi have jo alle holdt saa meget af Gustav, og De har selv tidt sagt os, hvor brav og dygtig han er, hvad Skrækkeligt kan han da have forbrudt, siden De fremfarer saa haardt imod ham?"

„Det forstaaer Du ikke, eller det kan Du ikke forstaae: Jødens Søster elsker han, og med hende og hans Herr Svoger Süß har han holdt Conference ved Haugegjærdet. Nu tael! kan Du undskylde Dig? O jeg Daare, der indbildte mig at man havde loftet ham i Veiret og givet ham Embede, for at lægge en Fælde for mig; hans jødiske Allerkjæreste er det, der har gjort ham til Expeditionsraad."

„Fader vil ikke forstaae mig", sagde den unge Mand med Taarer i Øinene, „derfor vil jeg tale til Eder. Eder, kjæreste Søstre, vil jeg redelig fortælle hvorledes Omstændighederne forholde sig, og jeg troer ikke, at I ville fordømme mig." Pigerne satte sig sorgmodige ned, den Gamle støttede sin rynkede Pande paa Haanden, og lyttede opmærksomt. Gustav fortalte, først rødmende, og derpaa ofte afbrudt af Veemod, hvorledes han havde lært Lea at kjende, hvor god og bøielig hun havde været, hvor gjerne hun havde talt med ham, fordi hun ikke havde noget Menneske, med hvem hun kunde tale. Han gjentog derpaa Samtalen med den jødiske Minister, og dennes

snedige Andragende; han forsikkrede, at han aldrig havde næret nogen Tanke om en Forbindelse med Lea, og at han netop i denne Aften selv vilde have sagt det til Ministeren, hvis Faderen ikke saa pludselig var kommet imellem dem.

„Du har handlet meget urigtigt, Gustav", sagde Hedevig, hans ældre Søstre, en rolig og fornuftig Pige. „Da Du aldrig, endog kun fjernt, kunde tænke paa en Forbindelse med denne Pige, saa var det Din Pligt som redelig Mand, slet ikke at indlade Dig med hende. Ogsaa deri har Du handlet saare urigtigt, at Du ikke dengang strax betroede Din Fader Alt; men nu har Du gjort Din hele Familie ulykkelig og gjort den til Spot for Folk; thi mener Du, at Süß ikke vil holde hvad han har truet Dig med? Ak! han vil hævne sig paa Fader, paa Dig, paa Alle."

„Gaae og bed Fader om Tilgivelse", sagde den skjønne Trine grædende. „Du maa ikke ovenikjøbet gjøre ham Bebreidelser, Hedevig, han er ulykkelig nok. Kom, Gustav", vedblev hun, i det hun greb hans Haand, og førte ham hen til Faderen, „bed ham om Tilgivelse; ja vi ville blive ret ulykkelige, den onde Mand vil styrte os Alle i Fordærvelse, ligesom han alt har gjort det ved Landet, men lad der i det mindste være Fred imellem os indbyrdes. Naar vi endnu beholde os selv, saa have vi Meget, om han endog berøver os alt Andet."

Den Gamle saae længe, dog ikke med Uvillie, paa sin Søn. „Du har handlet som et forfængeligt

ungt Menneske, og den Opmærksomhed, denne Jødinde skjænkede Dig, har forblændet Dine Øine. Du har, jeg føler det, maaskee allerede i rum Tid bødet derfor, men visselig i denne Aften. Kathrine har Ret; jeg vil ikke længer være vred paa Dig; vi maae nu væbne os imod en frygtelig Fiende. Troer Du, at han vil holde Ord med de fjorten Dages Frist, han raabte efter Dig?"

„Jeg troer og haaber det", svarede den unge Mand.

„Til den Tid maa mere være afgjort end vort Huus's Skjæbne", vedblev den Gamle; „Römchingen og Süß — eller vi; hvo der taber, betaler Gildet. Men lov mig nu, Gustav, at Du aldrig mere vil søge Jødinden, hverken i Haugen, eller noget andet Sted, og under denne Betingelse vil jeg tilgive Dig Din Daarskab."

Gustav lovede det med bævende Læber, og forlod derpaa Værelset, for at skjule den Bevægelse, hvori han var. Endnu længe og med uendelig Veemod tænkte han paa den ulykkelige Skabning, hvis Hjerte tilhørte ham, og som han ikke torde elske. Han deelte vel alle sin Tids strænge religiøse Synspunkter; men han gyste over den Forbandelse, der forfulgte en uden Hjem adspredt Menneskestamme i de tusinde Led, og syntes at drage Enhver med i Fordærvelsen, der paa den naturligste Maade nærmede sig selv den Ædleste af deres Slægt. Han fandt vel ingen Undskyldning for sig selv og sin forbudne Tilbøielighed til en Pige, der ikke deelte hans Troe, men

han vandt nogen Trøst, i det han underordnede sin egen Skjæbne en høiere Tilskikkelse.

Hans Fader og Søstre samtalede endnu længe om ham og hvad der var foregaaet, og Erindingen om saa mangen skjøn Dyd hos den unge Mand forsonede efterhaanden den Gamle, saa at han selv nogenlunde undskyldte hans Fordølgelse af Ministerens Forslag. Men da om Aftenen silde de to Søstre vare alene, sagde Trine: „Det er vel sandt, Gustav har feilet; men i hans Sted vilde enhver anden Anden ogsaa have feilet. Jeg har seet hende, en Gang ved Vinduet, og en anden Gang i Haugen; jeg har ikke mit hele Liv seet Nogen saa skjøn og indtagende; hvad ere alle Ansigter i Stuttgart, hvad er selv den skjønne Marie, af hvem man gjør saa stort et Mirakel, imod dette herlige Ansigt; nei, Hedevig, jeg vilde ogsaa kunne blive ganske forelsket i hende."

„Hvor kan Du dog sladdre saa ufornuftigt", svarede Hedevig uvillig; „om hun end er nok saa yndig, saa er og bliver hun dog kun en Jødinde."

11.

Det var ikke alene deres Broders ulykkelige Kjærlighed, som i de følgende Dage ængstede Consulentens skjønne Døttre; nei, det var det besynderlige og trykkende Forhold, der syntes at herske mellem Fader og Søn, som kostede de fire skjønne blaae Øine mangen lønlig Taare. Man kunde ikke sige, at de havde seet mørkt til hinanden, at de havde spurgt knarvurnt eller svaret med Kulde; men desuagtet saae man paa

dem Begge, at Sorg og Bekymringer beskjæftigede dem, og Pigerne bleve bestandig paa ny vildledede i deres Formodninger om Grunden til denne Græmmelse, naar de undertiden saae den gamle Mand og hans Søn staae sammen i en Vinduesnische og hvidskede tilsammen, fortroligere, men ogsaa alvorligere end nogensinde tilforn. Endelig bleve Søstrene endogsaa for tre Aftener om Ugen formelig forviste af den store Dagligstue, der om Vinteren tjente hele Familien til Opholdssted; og — hvad med deres Vidende aldrig før var skeet — der blev for disse Aftener lagt i Kakkelovnen i Papas lille Bibliothekkammer, og de fik Tilladelse til at amusere sig med de fortræffelige gamle Jurister og Philosopher.

Rigtignok betænkte hverken Fader eller Søn, ved at anvise dem dette Exil, at man fra Bibliotheket i den øverste Etage kunde komme ind i Studerekammeret, derfra ind i Gjæsteværelset, og fra Gjæsteværelset ind i det saakaldte Pulterkammer, hvorfra en firkantet Aabning, forsynet med en Luge, gik ned til Dagligstuen, for at lede Luft eller Varme i dette Værelse; de betænkte heller ikke, at qvindelig Nysgjerrighed vel vilde have gjennembrudt endnu stærkere Skranker end dem, der laae imellem hiint Kammer og Bibliotheket. Nogle Aftener havde iøvrigt dog en endnu mægtigere Følelse end Nysgjerrighed, nemlig Frygt, holdt Pigerne tilbage i Bibliotheket. Hedevig paastod allerede oftere oppe fra hiint Kammer at have hørt Fodtrin og en skrækkelig Stønnen, og den smukke Trine var bange for at gaae derhen, fordi hiint

Kammer kun ved en tynd Væg af Træ og Muursteen var adskilt fra deres Naboe, den frygtede Jode Süß's Værelse.

Men en Aften, da man allerede forlængst havde sendt Pigerne bort, saae Trine, der havde listet sig ned til Midten af Trappen, tre Mænd træde ind til hendes Fader, hvilke bragte hendes Nysgjerrighed til det høieste. Den første, der langsomt og pustende listede sig op af den nederste Trappe, og blev staaende nogle Gange for at trække Veiret, var intet mindre end den lutherske Prælat Klinger. Hans sneehvide Paryk, hans Prælatkjæde, der netop hvilede over Maven, og hans gamle, dybtliggende Træk indgjøde Pigen en ualmindelig Ærefrygt; efter ham fulgte med hastige Skridt Oberst og Staldmester v. Röder, en Mand, hvem man holdt for meget klog og tapper, men tillige ogsaa for meget verdslig i sine Sæder; og over den tredie havde hun nær leet ganske høit: det var den lystige Capitain Reelzingen, der vidste at fortælle saa mange snurrige Historier og Indfald, og allerede paa saa mangt et Bal nær havde faaet hende til at lee af fuld Hals. Idag havde han lagt sit Ansigt i ganske ærbare Folder, og saae netop ud som dengang, da han paa parole d'honneur svoer, at han vraiment elskede hende. Hun saae smilende efter ham, indtil hans uhyre lange Kaarde var forsvunden i Døren, og ilede derpaa op i Bibliothekkammeret, hvor hun traf den blonde Hedevig, der havde lukket Dinene tæt til, for ikke at blive bange for et Spøgelse, hvis det tilfældigviis skulde spadsere

frem og tilbage i Bibliotheket. „Idag maae vi kige derned!" erklærede Trine, „og kom kun nu, og følg strax med; tænk Dig, Folk kommer her sammen ligesom ved et Carneval. Har Du nogensinde før seet Prælaten Klinger og Capitain Reelzingen i eet Værelse, og dertil Oberst Röder, og" — tilføiede hun da Søsteren tøvede — „jeg skulde tage meget feil, om jeg ikke, da Døren engang gik op, ogsaa saae Blankenberg."

Det sidste Navn slog Hovedet paa Sømmet; Trine tog Lyset og gik med bankede Hjerte foran, Hedevig fulgte saa tæt som muligt efter den modigere Søster, og da hiin aabnede den skjæbnesvangre Kammerdør, holdt hun sig fast ved hendes Kjole. Aabningen var netop anbragt ved Ovnen i Dagligstuen, der laae i Etagen underneden, og Trine kunde, da hun trak den lille Luge op, selv naar hun lagde sig paa Knæe og bukkede Hovedet dybt ned, dog ikke see flere end fire eller fem af de forsamlede Mænd; ogsaa Hedevig bukkede sig nu ned, og forsøgte at see endnu dybere end Søsteren, men fortrædelig reiste hun sig igjen og sagde: „Jeg kan ikke see andet end Prælatens brede Ryg, nogle Parykker og Oberstens Uniform; veed Du da vist, at Blankenberg er der?"

„Ganske vist!" svarede Trine med et skalkagtigt Smiil. „Men lad os lytte efter hvad de sige, maaskee kjender Du Din Elsker paa Stemmen."

De satte sig ned paa Gulvet ved Siden af Aabningen og lyttede; den behagelige Varme, der trængte op fra Ovnen, og deres Nysgjerrighed, lod dem en

Tidlang forglemme Martsnattens følelige Kulde; endelig reiste Hedevig sig utilfreds: „Mener Du, vi kunne blive kloge paa den Snak, hvoraf man kun kan forstaae Halvparten? De passiare igjen, som bestandig, om Landets Vel, om Hertugen, om Süß, om Alting; hvad angaaer det os! Kom! det er ret fælt her, og koldt. Pige! saa staae dog op!“

Men Trine vinkede ad hende, at hun skulde tie; man hørte netop nu Oberst Röder forelæse Noget med bestemt og lydelig Røst, den dybe Stilhed rundt omkring blev kun undertiden afbrudt af en hurtig svindende Mumlen af Uvillie. Nu talde den gamle Lanbek; Trines muntre Træk gik efterhaanden over til Forbauselse og Angst; endelig, da Mændene underneden igjen talde høit, men bifaldende tilsammen, og klinkede med Glassene, foer en høi Rødme over Pigens skjønne Ansigt, og hendes Øine funklede, da hun forsigtigt lukkede Lugen, greb Lampen og tiltraadte Tilbageveien med sin Søster.

„Har Du forstaaet Noget?“ spurgte Hedevig; „Du lod til paa eengang at blive saa opmærksom; hvad Mærkeligt har de da talt?“

„Jeg veed ikke Alt; jeg kan ikke sige Alt“, svarede Trine eftertænksom; „det kommer mig for som om jeg havde drømt det Altsammen. Hør — men tie: det kunde gjøre os Alle ulykkelige. Der er farlige Mennesker nede hos Fader. Jeg gyser, naar jeg tænker paa hvad det kan blive til.“

„Saa tael dog, eenfoldige Barn! jeg er to Aar

ældre end Du, og Du skal ikke have Hemmeligheder for mig."

„Tænk Dig", vedblev Trine, med sagte Stemme, „Süß vil giøre os katholske og omstyrte Landets Forfatning; saa mister Fader, og alle andre med, deres Embede."

„Katholske!" raabte Hedevig med Forfærdelse, „saa skulde vi jo blive Nonner, hvis vi ikke bleve gifte? nei, der er afskyeligt."

„Ak, det har vel ingen Nod", svarede Trine, smilende over sin Søsters Jammer, „saa maatte der gives mange Nonner, naar alle de, der ingen Mænd fik, skulde gaae i Kloster; men vær Du rolig, det kommer ikke saa vidt. Om tre Dage, sagde Röder, vil Hertugen reise, og medens han er i Philippsborg, ville de Mænd dernede tage Jøden og alle hans Hjelpere til Fange i Landskabs-Forsamlingens Navn, og saa bevise Hertugen, hvor slet hans Minister har huseret.

„Ak Gud, ak Gud! det gaaer aldrig godt" sagde Hedevig grædende, „Alt vil gaae galt, thi Hertugen troer hellere alle Andre end dem, der hører til Forfatningen; jeg husker nok hvad Overjægermesterinden engang fortalte mig om Fader, Du skal see, det gaaer galt?"

„Og om det ogsaa skulde," svarede Trine, saa ere vi Døttre af en Mand, der gjør Alt, hvad han foretager sig, til sit Fædrelands Bedste. Det kan troste os." Den modige Pige tog en med mange skjonne Kobbere smykket Bibel ned af Bogskabet. Hun

gav sin grædende Søster det nye Testamente, for at hun kunde adsprede sig ved Kobberne og de rimede Sententser. Hun selv slog det gamle Testamente op. Hun skjulte sin egen Bekymring for sin Fader ved at nynne en Vise sagte for sig selv, medens hendes skjønne Fingre travlt gjennemilede de af Ælde gulnede Blade fra eet Billed til et andet. —

12.

Der gives i enkelte Staters Liv Momenter, hvor den opmærksomme Betragter endnu efter et Aarhundrede vil sige: her, netop her maatte en Crisis indtræffe; eet eller to Aar sildigere vilde de samme Omstændigheder ikke længer have havt samme Virkning. Det er da ikke længer muligt for den endelige Aand at tænke sig Udeblivelsen af en saadan Sammenføielse af Tingene, og af den uendelige Række af mulige Følger at knytte dem til hverandre, der danne et ligesaa nødvendigen sammenkjædet Heelt, som et henrundet Aarhundrede med alle sine historiske Sandheder. Her viste sig Guds Finger, pleier man at sige, naar man støder paa saadanne vigtige Øieblikke i en Stats Liv. Men der har til alle Tider existeret Mænd, der, hvad enten de vare ledede af deres egen Genius, eller af Historiens Studium, have ahnet, beregnet saadanne Momenter, og de virkede da allermeest overraskende, naar de ikke lode sig nøie med at have forudseet en saadan Crisis, men besade Mod nok selv at gribe ind i rette Tid, og Kraft nok til heeltigjennem at udføre en Rolle deri. Historien har for-

længst fældet Dommen over Karl Alexanders Minister og hans korte Regjeringstid. Den forbander ingen Dødelig, ellers maatte den forvandle Würtembergs Taarer og Sukke til haarde Ord imod Ophavsmanden til dets Ulykke i Aaret 1737; men den mindes med Kjærlighed nogle Mænd, der ikke lode sig henrive af den almindelige Fordærvelses Strom, der ahnede, at der maatte skee en Forandring; der ikke skjælvede for den Tanke, selv at fremføre den, og som ogsaa da med Rolighed og Sindighed førte deres Lands Sag, da en Høiere havde paataget sig at styre en uventet hurtig Omvexling af Tingens Stilling, i det han tillukkede et Par fyrige Øine og bød, at et tappert Hjerte skulde høre op at slaae.

Hvo skulde vel see paa dette muntre Stuttgart og dets fredelige Gader, at det engang var Skuepladsen for saa trykkende Bekymringer? Hvor beroligede over Tingenes Gang ere ikke Sønnesønnerne af dem, der i hiin skjæbnesvangre Marts i hver Time maatte skjælve for deres Familiers Skjæbne, for deres Lands gamle Rettigheder, ja selv for deres Troe.

Hvo der saae den overmodige Süß i sin Karosse med sex Heste kjøre igjennem „die reiche Vorstadt“, hvorledes han stolt smilende saae ned paa de blege, fjendtlige Ansigter, han overalt mødte; hvo der saae den skrækkelige Hallwachs, hans fortrolige Ven og Raadgiver ved hans Side, og betænkte, hvor mange fordærvelige Planer denne Mand havde udtænkt, hvor mange uhørte Monopoler han havde indført, og hvorledes han bestandig tragtede efter at opfinde nye; hvo

der kjendte den ubegrændsede Tillid, Hertugen satte til disse Mennesker, han maatte vel fortvivle om Muligheden af Frelse.

Dertil kom endnu de besynderlige og modsigende Rygter, der vare i Omløb. Nogle sagde Hertugen var reist til Philippsburg og Kehl, men havde ikke givet Regjeringen i Raadets Hænder, men overleveret Jøden Süß Seglet; Andre modsagde dette og paastode, man havde seet Hertugen ved et Vindue i Slottet Ludvigsburg, og at han var ikke reist. I en Landsby ved den østerrigske Grændse i Oberlands-Districtet skulde Katholikkerne pludselig have overfaldet de protestantiske Indvaanere, og da de sidste havde beholdt Kamppladsen, var et Compagnie Kredstropper rykket over Grændsen og ind i Landsbyen. Men besynderligt lød det Rygte, der desuden endnu stadfæstede sig, at Overfinantsraad Hallwachs havde bestilt et kostbart Messegevant hos Hofskrædderen, og befalet ham at have det færdigt til den 18de Marts, om han endog skulde arbeide med halvtredssindstyve Svende; hvis han ikke fik det færdigt, skulde han kastes i Fængsel. En luthersk Geistlig, hvem man navngav, skulde have foræret Skolebørnene smaae Kors, skaarne af Træ, med de Ord: „Kun naar I holde disse i Hænderne, kunne I rigtigt bede.“ Endelig fortalte man som noget ganske paalideligt, at Jøden havde sagt til Hertugen over Taffelet: „Stænderne, Deres Durchlauchtighed, ere egentlig Modstænder (Die Stände sind eigentlich Widerstände); men de staae kun saa længe til de ere trætte og matte.“ Karl Alexander havde smilende givet

ham til Svar: „C'est vrai; allons donc leur donner des chaises, et une fois assis ils ne se leveront plus." (Det er sandt, lader os da give dem Stole, og naar de engang ere komne til Sæde, reise de dem ikke mere.) Ogsaa hine Mænd, der havde besluttet at forekomme den truende Fordærvelse, hørte disse Rygter. Men de vare kolde og rolige derved; de vidste jo, at der forestod Würtemberg en saadan Forandring, at det enten vilde vinde Lettelse, eller blive styrtet saa dybt i Ulykke, at den Enkeltes Jammer maatte forstumme derover. Man fortalte, at de skal have forberedet Alt hvad der hører til med Landfolkets Hjelp at møde en mægtig og ondskabsfuld Fiende, og hvis deres Forehavende skulde lykkes, saa havde de kun nogle enkelte af Forfatnings-Repræsentanternes klartstraalende Navn at takke derfor; thi til disse var man i Würtemberg vant at fastknytte Landets Interesse.

Det var silde om Aftenen den 11te Marts, da Consulent Lanbek med sin Søn og Capitain Reelzingen sade ved et Glas Viin i hans Dagligstue. Begge Lanbekkerne vare alvorlige og mørke, men Capitainen kunde ei heller nu skjule sin freidige Munterhed, thi han deelte sin Opmærksomhed og sin Samtale imellem Vinduesnischen, hvor Gustavs to Søstre sade, og de to Mænd ved hans Side. Hedevig saae bleg og stille hen for sig paa sine Naale, men over Trines Ansigt hvilede en høiere Rødme end sædvanlig, og hvert Øieblik viste sig de hvide Tænder og de skjønne Smilehuller i hendes Kinder, thi

Capitainen vidste igjen at fortælle lystige Indfald og Historier

„Hvorledes er Eders Hest? Capitain?" spurgte den gamle Lanbek.

„Min Fux er en bedre Infanterist end jeg selv", svarede han; „naar jeg rider de sex første Timer i Trav og op ad Bjerget i Skridt, saa kan jeg beqvemt ride de næste sex i Gallop. Han har kun een Feil, den, at han endnu ikke er betalt, og volder mig ved denne Udyd ofte stor Jammer."

„I kan", vedblev den Gamle, „naar I fra Galgestien af rider i skarp Trav, passere Ludsvigsburg mellem Kl. 11 og 12; Kl. 4 maa I være i Heilbronn, og der lader I Hestene hvile; mellem 8 og 10 imorgen er I i Oehringen."

„Men, Fader", faldt Gustav ham i Talen, „vilde det ikke være raadeligere at ride ad Heidelberg til? Jeg vil vædde paa, at vi ikke længer ere sikkre ad Oehringen. Betænk dog, at den tydske Orden har strakt sig dybt derind, at de i Mergentheim sikkert have faaet Budskab fra Biskoppen i Würzburg, at—"

„At", vedblev Faderen, „I vil vække langt mere Opmærksomhed paa Landeveien til Heidelberg, og at I, om I ikke længer skulde finde Veien reen, i den yderste Nød har et Tilflugtsted hos min gamle Herre og Patron, Hertugen i Neustadt, der sikkert ikke udleverer Eder i de første Dage. Hvis saa Alexander er tilfreds med hvad vi her have gjort, kan I altid vende tilbage; hvis ikke, saa gaaer I, som sagt, videre til Frankfurt."

„Gud! at jeg skal lade Eder blive tilbage i en saadan Crisis", raabte Gustav med Taarer; „at jeg maaskee skal være Skyld i Eders Ulykke; at Alt kan gaae slet, naar Süß erfarer min Flugt og hævner sig over Dem, Fader. Nei, jeg kan, jeg tør ikke forlade Dem."

„Nei, Fader", afbrod Hedevig ham, i det hun endnu blegere end tilforn ilede til, og greb sin Faders Haand, „han tør ikke forlade os; o, I har skrækkelige Ting for, jeg veed det nok, I ville stifte en Sammensværgelse imod disse mægtige Mennesker. Lad det være, Fader, Süß og de Andre ville tilgive Dem; ak, Angsten vil dræbe mig."

„Hvor Du taler, Pige", sagde Trine, der ogsaa var kommen til; „hvad Mænd gjøre og hvad vor Fader gjør, angaaer ikke os. Men hvorfor skal da Gustav netop nu saa hurtig bort? Han kunde være os Alle saa nyttig."

„Fordi jeg ikke vil have nogen Jødinde til Datter", sagde den Gamle stræng, „derfor skal han bort. Fordi jeg har opfanget et Brev fra hans Charmante og sendt det med Protest til Jøden, og fordi denne nu raser og med Magt vil have Eders Broder til Svoger, eller sætte ham paa Neuffen, derfor skal og maa han nu af Veien for ham. Dog, jeg vilde i denne Stund ikke saare Dig, Gustav; vi skilles som Venner, og alt Andet skal være glemt; hvo veed naar og hvor vi see hinanden igjen!"

I det den Gamle sagde de sidste Ord og rakte sin Søn Haanden, blev der banket hurtigt og heftigt

paa Døren, og forend endnu Nogen svarede, traadte en Skikkelse, hyllet i en Kappe, pludselig ind. „Hvad skal det betyde", sagde den gamle Lanbek, „hvem trænger sig saaledes om Natten ind i mit Huus, hvem er De?"

„Blankenberg!" raabte Hedevig, da hiin kastede Kappen af, og traadte hurtigt og rødmende nogle Skridt frem.

„Om Forladelse, Hr. Consulent", sagde den unge Mand ilende, „Nøden maa undskylde mig. Gustav, Du maa paa Øieblikket afsted; Lieutenant Pinassa skrev netop i dette Øieblik til mig, at han efter General Römchingens Befaling skulde arrestere Dig inat imellem Kl. 11 og 12. Den ærlige Dreng vilde ikke gjerne træffe Dig i Reden."

„Tak, tak!" svarede den Gamle, i det han trykkede Blankenbergs Haand. „Tømmer Glasset, Børn, og tager Afskeed i Hast; her, min kjære Reelzingen", vedblev han, og trykkede den overraskede Capitain en Pung i Haanden; „man kan ikke vide om Eders Vei maaskee deler sig. De er saa ædelmodig at ledsage min Søn."

„Og med Penge vil De lønne dette?" afbrød Capitainen ham uvillig; „Parole d'honneur, Herre! jeg ledsager min Hr. Broder, fordi vi ere gamle Amicister, og ikke for Deres Guld. For skulde jeg —"

„Reelzingen", sagde Trine, med sin søde Stemme. „De forstaaer dog heller slet intet Spøg; det er lutter Kobbermynter, og jeg har givet Fader Punsen, for at narre Dem April."

„Jeg forstaaer Dem", hvidskede Capitainen, i det han rødmende kyssede den skjønne Piges Haand. „Jeg vil derfor bringe Dem nogle Sager fra Frankfurt."

„Bring mig", svarede hun, i det hun ikke længer kunde tilbageholde sine Taarer, „kun vor Gustav tilbage i god Behold, og", tilføiede hun, smilende gjennem sine Taarer, „gjør mig ingen gale Streger, som kunde forraade Eder."

„Hestene staae færdige udenfor Seethor", sagde den Gamle til Blankenberg og hans Søn, „I tør ikke selv passere Porten, thi den første Rund er allerede forbi. Ledsag De min Søn, Hr. v. Blankenberg, igjennem Haugerne, og bring mig Efterretning hvorledes de ere komne afsted."

Den unge Lanbek omarmede Fader og Søskende, Søstrene fulgte grædende ham og hans Venner indtil Haugedørene, og da Hedevig siden bittert dadlede sin yngre Søster, fordi hun havde tilladt at Capitainen kyssede hende paa Munden, svarede hiin: „Du har feilet, ikke jeg, og det fordi Du lod det være; en saadan Høflighed ere vi en Mand skyldig, der gjør saa meget for vor Broder."

„Ei", svarede Hedevig rødmende, „Blankenberg har egentlig dog ogsaa frelst ham.

13.

De tvende unge Mænd rede tause igjennem den mørke Nat. Der var ikke en Stjerne paa Himmelen, Blæsten hylede omkring Bjergene. „Hu, seer

Du der?" hvidskede Reelzingen, da de rede forbi Jerngalgen, som Hertug Frederik engang (1597) lod opreise for Alchymisten Honauer, af det Metal, han havde lovet at forvandle til Guld; „see denne uhyre Mængde Ravne, det er, som om de sporede et Bytte."

Hans Ven saae taus i Veiret, men slog pludselig Øinene ned igjen; thi det kom ham for, som om han saae Leas fine, yndige Skikkelse sidde i en klagende Stilling under Galgen. „Denne Skamstotte af Jern er stærk nok", vedblev Capitainen, „til at bære alle Skurker i Landet; men vilde man hænge det Guld op med, som de have stukket til sig, vilde selv denne Jerngalge falde sammen som en skjør Stav! Hvor disse Ravne synge rædselfulde Melodier! Men hvorledes? — Dieu nous garde, Camerade! Giv Din Hest af Sporerne, i Sandhed, der sidder et Spøgelse ved Galgen!"

Det var som om Hestene selv frygtede dette Rædselssted, thi ved dette Udbrud jagede de op ad Bjerget med Stormens Hurtighed, og vare ikke rolige før man ikke længer hørte Ravnenes Skrig. — Der ligger en lille Broe imellem Stuttgart og Ludvigsburg, hvorom Folket veed at fortælle meget gyseligt; saa meget er vist, at der allerede er forefaldet uforklarlige Ting, og at mangen Mand læser sin Bøn, naar han om Natten rider alene over dette Sted. Sagnet siger, at Consulentens Søn og hans Ven, den muntre Capitain, lykkelig og i kort Tid havde naaet hiin Broe; men der havde det ikke været dem

muligt at faae Hestene af Stedet, og de havde fnyst og skjælvet. De unge Folk sporede dem og brugte deres Pidske, da en gammel skjælvende Stemme raabte: „Giv en gammel Mand dog en Almisse.“

„Hvem vil tage sin Pung op i Nat og Taage?“ raabte Reelzingen vred. „Tilbage, Gamle! gaae bort fra Broen, vore Heste ere skye for Eder, tilbage, siger jeg, eller I skal føle min Pidsk!“

„Ikke saa rask, unge Blod! ikke saa rask!“ sagde den Gamle, hvis dunkle Skikkelse de nu saae sidde paa Broegelænderet; „forhast Eder ikke! I komme endnu altid betids nok; giv en gammel Mand en Almisse.“

„Nu er min Taalmodighed til Ende!“ raabte Capitainen og svang sin lange Pidsk i Luften. „Jeg tæller til tre, naar Du saa ikke er borte, hugger jeg til.“

Den Gamle hostede og smaaloe; det kom Gustav for, som om hans mørke Skikkelse voxede i det Uendelige, og — en lang Arm strakte en stor Hat hen imod dem, — og for tredie Gang, men truende og med frygtelig Stemme, skreg Manden fra Broen: „Giv en gammel Mand en Almisse; det vil bringe Dig Lykke, og rid ikke saa hurtigt; før Kl. 12 tør Du ikke være der.“

Reelzingen lod kraftesløs og skjælvende sin Arm synke; han tilstod siden, at en kold Haand havde grebet fat om den. Men Gustav tog med bankende Hjerte Børsen frem, og kastede et Sølvstykke i den store Hat. „Hvor mange er Klokken Gamle?“ spurgte han.

„Jeg kjender intet andet Klokkeslag end tolv", sagde Skikkelsen, der igjen knugede sig sammen paa Hug over Gelænderet, med huul Rost: „Tak, Du skal have Lykke med Dig; rid til!" I det han havde sagt disse Ord styrtede han baglænds, med et huult Fald, ned i Sumpen, hvorover Broen gik. Forfærdet gav Reelzingen sin Hest af Sporerne, saa at den steilede høit i Veiret, og derpaa i to Spring satte over Broen. Men Gustav holdt forskrækket sin Hest tilbage; steeg af og saae ned over Rækværket paa Broen. Intet rørte sig. „Gamle!" raabte han ned; „er Du kommen til Skade? Kan jeg hjelpe Dig?" — Intet Svar, og Alt var stille som i Graven.

Nu blev ogsaa den unge Lanbek grebet af en uforklarlig Angst; han følte, i det han steeg paa Hesten, hvorledes den rystede; han vovede ikke, endnu engang at see sig om til det rædselfulde Sted, i det han jagede afsted efter sin Ven.

„Det er nu anden Gang, han har mødt mig", hvidskede Reelzingen, i det han trak Veiret dybt, da Lanbek igjen var ved hans Side.

„Hvem?" spurgte denne forundret.

„Djævelen", gav Capitainen til Svar.

Lanbek svarede ham ikke paa denne besynderlige Tale, og de jagede videre i Mulm og Nat. I Zuffenhausen slog Klokken et Qvarteer paa Tolv, da de rede derigjennem; i de fleste Huse i Landsbyen brændte der endnu Lys, og hist og her hørte man geistlige Sange indenfra. Vægteren stødte netop i Hornet og raabte; Capitainen standsede ham, og

spurgte, hvad disse Sange og Bønner saa silde ud paa Natten havde at betyde.

„Ak Herre! det er en fæl Nat“, svarede denne; „der har været en Mand ved mange af Husene og banket paa, og befalede at Folkene skulde bede hele Natten indtil Klokken tolv.“

„Hvad var det for en Mand?“ spurgte Lanbek forbauset.

„Gamle Folk, Herre, der have seet ham, forsikkre, at det var vor gamle Præst; vor Herre være med hans Sjæl, han har nu været død i tyve Aar; men det var jo intet Uchristeligt, hvad han forlangte, derfor bede de og synge derinde, hvor der er Lys, og lade Rokken snurre dertil.“

„Denne Nat kunde gjøre mig vanvittig“, raabte Capitainen, i det de rede videre. „Gustav, jeg troer, inat gaaer den Onde lyslevende omkring paa Jorden; jeg tænker, det nu vilde være den bedste Tid at mane den gamle Krabat hid, hvis man havde Lyst til i Hast at blive Oberst, eller gad have et Par Gange hundredtusind spanske Quadrupler.“

„Snak“, svarede Vennen, „Han Du mener, har intet at bestille med Bønnen.“

Det var som om deres Heste kun for et Syns Skyld løftede Benene, thi hvert Qvarteer, de lagde tilbage, syntes at voxe til et nyt. Endnu stedse vilde Ludvigsburg ikke lade sig tilsyne, og Natten var saa mørk, at de ikke heller paa Egnen kunde kjende, om de havde redet feil, eller om de allerede vare nærved Staden. Endelig, efterat de omtrent kunde have redet en halv

Miils Vei, saae de, i en Frastand af omtrent tusinde Skridt, Lys blinke; men fandt ogsaa tillige deres Vei spærret af fire Heste, der, spændte for en Reisevogn, stode tversover Landeveien."

„Ryk Dine Heste bort, Foermand!" raabte Capitainen, eller min Pidsk skal snart drive dem afsted; hvorfor holder Du her og spærrer Veien?"

„Giv Tid, I Herrer, det skal strax skee", svarede en Mand, der steeg af Vognen. Men den Tid, han brugte til at optage den nedfaldne Tømme og bringe den i Orden, varede den raske Soldat for længe, han forsøgte at sætte over det forreste Spænds slaptliggende Skagler, og opfordrede sin Ven til at gjøre det samme; men, som det pleier at skee i saadant blindt Hastværk, i samme Øieblik trak Manden ved Vognen i Tømmen, og Capitainens Hest blev med den ene Fod hængende i den stramttrukne Skagle.

Lanbek sprang af, for at hjelpe sin Ven, Kudsken løb til og beklagede hans Vanheld, og den ubetalte Hestes Fod var netop bleven fri, da man hørte nogle Ryttere komme jagende i al Hast fra Staden. Den første kunde have et Forspring af fem hundrede Skridt, men havde ingen god Hest, thi Capitainen kjelnede tydelig, at den gik i kort Paradegallop; de efterfølgende Heste trampede vel mindre kraftigt, men vare lettere tilbeens. „Plads — allons! Plads!" raabte den første Rytter; men i samme Øieblik hørte ogsaa de to unge Mænd en bekjendt Stemme, der med det vildeste Udtryk raabte: „Holdt, Jøde! eller jeg skyder Dig midt igjennem Livet."

Blandt Menigmand i Würtemberg hører man endnu undertiden et Riim, der betegner dette mærkværdige Moment; det lyder saaledes:

„Da sprach der Herr von Röder:
„Halt oder stirb entweder!"

Og det var ogsaa den gamle Oberst, der i dette Dieblik sprængte afsted, langt foran sine Ledsagere, med en Pistol i Haanden, greb den første Ridende rasende om Armen, og skreg: „Hvor vil Du hen, Jøde? Hvorfor saa hurtigt til Hest, da jeg raabte efter Dig, at Du skulde bie?"

„Modereer Eder, Hr. Oberst", svarede den Første, i en stolt Tone, hvori der dog bævede nogen Angst; „jeg gaaer til Stuttgart for at sige Hds Durchlauchtighed Fru Hertuginden, hvilke Forholdsregler, der i dette Dieblik —"

„Derhen gaaer ogsaa min Vei, Herre!" svarede Obersten med frygtelig Stemme, „og I viger ikke et Dieblik fra min Side, ellers lægger jeg Beslag paa Eder med min Pistol. Plads der, hvem staaer her i Veien?"

„Capitain v. Reelzingen af det første Compagnie og Expeditionsraad Lanbek."

„God Aften mine Herrer!" vedblev Röder. „Har I ladte Pistoler, Capitain?"

„Ja, min Hr. Oberst", var Krigerens Svar, i det han løsnede dem af Hylsterne.

„I hvilket Ærinde I end befinder Eder, commanderer jeg Eder herved at ride paa den venstre Side af Hr. Minister Süß. Ved Eders Embedspligt og Eders Ære som Adelsmand, jag ham en Kugle for

Panden, saasnart han gjør Mine til at undflye. Ansvaret tager jeg paa mig."

„Hr. Expeditionsraad", raabte Süß, „jeg kræver Eder til Vidne paa, at man her tilføier mig skjændig Vold. Oberst Röder, jeg advarer Dem endnu engang; dette Optrin skal blive hævnet."

„Men Hr. v. Röder", hvidskede Gustav; „for Himlens Skyld overiil dem ikke; betænk hvad der kan skee derved. Betænk", tilføiede han lydeligere, „Hertugens frygtelige Vrede."

„Hertugen er død", sagde Röder saa høit, at Alle kunde høre det.

„Karl Alexander død?" raabte Capitainen, paa hvem alle denne Nats Begivenheder paa eengang styrtede ind med skrækkelige Erindinger."

„Har man sikker Efterretning? Gud, hvilken Begivenhed!" sagde Gustav bekymret. „Var han i Kehl?"

„Han er død i Ludvigsburg for et Qvarteer siden, hurtigt og pludseligt. Derfor er det vor Pligt, at bringe denne Herre der, som var meget stærkt sysselsat med Regjeringen, i største Hast til det forladte Statsroer."

„Hvorledes, i Ludvigsburg siger I", raabte Lanbek, „og hurtigt? O evige Forsyn!"

„I dette Ludvigsburg her", sagde Röder veemodig, „og han døde i Sengen af Slag. Fred være med hans Aske; han var en tapper Herre. Men nu videre, I Venner, at Efterretningen ikke skal naae Stuttgart før vi!"

„Mine Herrer“, raabte Süß, med en Stemme, der var nærved at qvæles af Vrede og Angst, „endnu er jeg Minister; jeg erindrer Dem om Hertugens Edict, der frifinder mig for alt Ansvar; jeg siger Dem, det kan gaae Dem Alle galt, naar de forene dem med Hr. v. Röder. I Hertugens og hans Arvingers Navn befaler jeg dem at vige bort fra min Person.“

„Nu har Dit Rige en Ende, Jøde“, raabte Capitainen, loe vildt, rev ham Tømmen af Haanden og slog hans Hest med sin lange Pidsk over Ryggen; Obersten reed paa den høire Side, med sine Pistoler i Haanden; Toget satte sig i Gallop, og Gustav fulgte det halv drømmende igjennem den syngende Landsby, forbi den gamle Mand, der igjen sad paa Broen og opslog en hæs Latter, og Galgen, hvor Ravnene skrege og sloge med Vingerne. Først her, da han kastede et frygtsomt Blik hen paa Retterstedet, faldt Lea og hendes ulyksalige Skjæbne ham i Tanke, og vakte en ængstelig Ahnelse hos ham.

14

Da Stuttgarterne vaagnede Morgenen efter denne skjæbnesvangre Nat, bleve de overraskede af tvende næsten utroelige Efterretninger. Hertugen var, istedetfor at reise ud af Landet, død pludselig paa Ludvigsburg. Han havde været en sund, kraftig Mand, hvem Mange, der havde seet ham, vel havde tiltroet en Levealder af 20 til 30 Aar endnu. Klagerne over hans Død forstummede næsten for Glæden over en anden Efterretning. Jøden Süß havde, med flere af de høieste

Hofherrer, været paa Ludvigsburg=Slot, da Hertugen saa pludselig døde; han havde strax, efterat have seet Liget, svunget sig paa en Hest, og var halv vanvittig redet ad Stuttgart til; men Hr. Röder, en Mand, der ikke var at spøge med, havde indhentet ham og ført ham under Bevogtning til Stuttgart. Man loe over den besynderlige Maade, hvorpaa Jøden blev ført bag Lyset: Da han nemlig traadte ud fra Fru Hertuginden, hvem han endnu samme Nat havde gjort sin Opvartning for at aflægge sin Condolation, og forlangte en Eskorte til sin Bolig, fordi han skulde hente vigtige Acter, sluttede en Lieutenant og sex Mand sig til ham. Ved Enden af Corridoren bukkede en Capitain høfligt for ham, og fulgte ham med tolv Mand; Jøden meente vel smilende, „det var altfor megen Ære;“ men da han dreiede om Hjørnet ved Lanbeks Huus, og bemærkede fire Skildvagter udenfor sit Pallais, da han saae Bajonetter blinke oppe ved Trappen, og Lea, bleg, forstyrret, og grædende, styrtede ham imøde, da mærkede han hvad Klokken var slaget, og raabte: „Ciel, je suis perdu!“

Omendskjøndt den afdøde Hertugs, i Tilfælde af hans Død oprettede Testamente, havde fastsat en Administration, der vilde være behageligere for hans Ministre, saa overtog dog Hertug Rudolph v. Neustadt, som nærmeste Agnat, trods sin høie Alder, Bestyrelsen, og Landet følte sig derved lettet og tilfreds. Han lod, med Undtagelse af erkjendte slette Mennesker, Enhver forblive i den Værdighed, han havde beklædt under den forrige Regjering, og dette

var virkelig et Slags Naadesact, naar man betænker, at tidligere de to Trediedele af alle Embeder i Landet vare blevne kjøbte. Kun Een var ikke tilfreds med det Embede, den administrerende Hertug havde stadfæstet i de huldrigste Udtryk, det var den unge Lanbek. Han blev ikke alene paa ny udnævnt til Expeditionsraad, men da den gamle Röder, i sit fyrige Venskab for Consulenten, skildrede hans Søn, som et klogt Hoved og en fortreffelig Jurist, valgte Hertugen ham endogsaa til Medlem af den Commission, der skulde føre Processen imod Jøden Süß. Den gamle Lanbek følte sig ikke lidet hædret derved, og kaldte sin Søn flere Gange sin Alderdomsstøtte; men Gustav blev ved dette Valg uudsigelig ulykkelig. Ikke fordi han jo, ligesom enhver anden Borger havde fordømt den Mand, der havde styrtet Landet i saa dyb Elendighed; ikke fordi det var imod hans Samvittighed at fremdrage for Lyset Forbrydelser, man saa kunstigt havde skjult; men Lea — det var jo hendes Broder, han skulde dømme, og denne Tanke var det, der gjorde ham dette Hverv til en Afsky. Smaae Sjæle mætte sig gjerne ved Hævn, og mangen Een vilde det have været en inderlig Glæde nu at besøge en Mand, der for saa lidt siden stod saa høit, i Fæstningens dybe Kassematte, med bydende Røst at jage ham op af hans Leie og at overvælde ham med Marter og Piinsler. Denne Mand havde desuden personlig krænket Gustav, han havde behandlet ham med det meest oprørende Overmod, truet ham med det samme Fængsel, hvori han nu selv vansmægtede

smægtede, bekymret for sin Frihed, maaskee endog for sit Liv. Men den unge Mands Hjerte var altfor høimodigt til at det skulde banke af Glæde, da han første Gang, som Dommer traadte ind i Fængselet hos den forhen saa almægtige Mand, der nu, blottet for al jordisk Herlighed, iført pjaltede Klæder, bleg, forvildet, langtsomt reiste sig af sine raslende Lænker. Erindrede ikke dette Ansigt ham desuden om et ulykkeligt, elsket Væsens Træk, og han kunde neppe afholde sig fra Taarer, da den Fangne efter Slutningen af Forhøret sagde: „Hr. Lanbek, der er en ulykkelig uskyldig Pige, som vi begge kjende; da man forseglede Alting i mit Huus, stødte de raae Mennesker hende ud paa Gaden — hun var en Jødinde og fortjente altsaa ingen Medlidenhed. — Jeg, Herre, har ikke beholdt en Penning tilovers, hvormed hun kunde friste Livet; jeg veed ikke hvor hun er — hvis De skulde høre noget fra hende — hun har intet andet end den Klædning hun bar, da man stødte hende over Dørtærskelen — ræk hende da af Barmhjertighed en Almisse.“

Den unge Mand gav sine Taarer frit Løb, da han alene gik ned af Bjerget Hohen-Stauffen; han erfarede vel siden, at Jøden havde løiet for ham, at han omendskjøndt man fandt over 500,000 Gylden i Guld og Juveler i hans Huus, dog havde næsten 100,000 i sikkre Hænder i Frankfurt; og Gustav kunde let indsee, at Süß kun havde villet blødgjøre ham ved disse Forestillinger af Elendighed; men desuagtet kunde han ikke løsrive sig fra den Tanke, at Lea var forladt

og ulykkelig, og denne Tanke blev bestandig piinligere, da han, trods sine Efterforskninger, ikke kunde opdage noget Spor af hende.

Foraar, Sommer og Høst vare henrundne, og endnu bestandig varede Processen. Der var kommet Ting for Orde, for hvilke selv de koldeste Dommere gyste, men omendskjøndt den unge Lanbek med ædel Uvillie forestillede Commissionen, at endnu fire andre Mænd vare ikke mindre skyldige end Süß, saa syntes man dog kun at ville gaae alvorligt tilværks imod ham, fordi det almindelige Had betegnede ham som den meest Skyldige.

Det var en mørk Octoberaften; den gamle Consulent var reist bort for nogle Dage siden, og hans Søn arbeidede i Bibliothekværelset paa et nyt Forhør, da hans yngre Søster, nu Capitain Reelzingens lykkelige Brud, alvorligere end sædvanlig, traadte ind til ham. Hun talde i Begyndelsen om ligegyldige Ting, men syntes kun med Møie at undertrykke en Taare, der endelig virkeligen perlede i hendes blide Øie, da hun spurgte, om han ikke vilde blive vred paa hende, naar hun førte en bekjendt Person ind til ham? Han saae forbauset og forundret paa hende, men endnu før han var istand til at svare, ilede Trine grædende ud af Værelset og indtraadte kort derpaa igjen med en tilsløret Pige. Endnu før det dunkle Lys tydeligt viste hendes Omrids, endnu før hun slog Sløret tilbage, sagde hans ahnende Hjerte ham, hvem han havde for sig, og rødmende sprang han op; men den Ulykkelige havde allerede kastet sig for hans

Fødder og slaaet Sløret tilbage, og det var Lea, der sørmodig bønfaldende fæstede de engang saa elskede Øine paa ham, og, idet hun vred de blege, magre Hænder, bønfaldende udstrakte dem imod ham. „Barmhjertighed!" raabte hun, „lad ham blot ikke døe; man siger, han skal døe; hans eneste Haab hviler endnu paa Dem. Hvorfra skal jeg tage Ord til at blødgjøre Deres ædelmodige Hjerte? hvilket Sprog skal jeg udtænke for at tale til et Øre, det engang saa godt forstod mig." — Taarer tillode hende ikke at tale videre, ogsaa Trine græd bitterlig. Fuld af Smerte og Overraskelse greb Gustav hendes kolde Hænder og reiste hende iveiret; han saae paa hende — hvor smertelig var ham dette Syn! Hendes Kinder vare blege og indfaldne, de skjønne Øine laae dybt i Hovedet, og Munden, der ellers kun syntes skabt til Smiil, viste at den forlængst ikke mere kiendte hiint søde Smiil. Det sorte Haar, der hang ned om hendes hvide Pande, og det blege Ansigt fuldendte det spøgelseagtige i hendes Udseende.

„Lea! ulykkelige Lea!" raabte den unge Mand, „hvor længe har De holdt Dem skjult og berøvet Deres Venner den sidste Trøst, at vide, om intet mangler Dem, om de kunne gjøre noget for Dem?

„Ak, det er ikke derfor jeg har bedet Deres ædelmodige Søster om at føre mig herhid", sagde hun, smertelig smilende. „Hvorfor skulde det ikke gaae mig godt? Jeg har forlængst begravet alle mine Forhaabninger og Drømme, jeg plantede Erindringer som Blomster paa Graven, og vander disse Blomster

med Taarer. Nei! De har alletider været saa ædelmodig imod Ulykkelige, giv mig blot den Trøst, at min Broder ikke maa døe; Ak! det er saa bittert at døe, og hvad nytter hans Død dette Land?"

„Lea", svarede den unge Mand, forlegen; „sikkerlig, herom har hidtil ikke været Tale, og jeg troer heller ikke — De kan trøste Dem — Det vil ikke komme saa vidt."

„Det vil, og i Deres Haand ligger hans Skjæbne" hvidskede hun; „han har sagt mig det; jeg har talt med ham;" „naar blot ikke det Brev var der; det Brev kan bringe mig i Fordærvelse!" — „O Gustav! hold ham indespærret i Fængsel paa mange Aar, for bestandig — hvad Magt ligger der paa hans Liv, naar han sidder i Lænker? Kun ikke døe; Gustav, vær ædelmodig — forglem dette Brev, som Ingen kjender, uden De — med hiin svage Flamme der, kan De frelse et Menneskes Liv."

„Broder" sagde Catharina, idet hun traadte nærmere hen til ham og greb hans Haand, „gjør det; Din Samvittighed vil ikke bebreide Dig det, thi han er jo for bestandig gjort uskadelig; brænd Brevet; det kan jo være forkommet."

Den unge Mand saae paa den grædende Pige; en uovervindelig Følelse kjæmpede i ham, han vaklede et Øieblik, og Lea, der læste samme Kamp i hans Miner, greb hans Haand, trykkede den stormende til Hjerte og med Ømhed til sine Læber. „Han vil" raabte hun, henrykt, „o jeg vidste det, han er ædel; han vil ikke som de Andre hævne sig over den Ulykke-

lige, der engang har fornærmet ham, han lader ham ikke døe under Byrden af sine Synder, han lader ham leve, for at erhverve Fromhed og Viisdom. Hvor god er Du, o Gud, at Du endnu har nedsendt en af Dine Engle paa denne øde Jord, der velsigner med Barmhjertighedens aabne Haand, og ikke sonderknuser Forbryderen med Hævnens flammende Sværd."

„Nei — nei — det er ikke muligt!" sagde Landbek, med dyb Smerte. „See, Lea, mit Liv vilde jeg offre, for at kjøbe Din Rolighed, men min Ære, Gud! mit gode Navn! det er ikke muligt; de vide, at Brevet er her, Nogle have læst det, og — i Morgen skal jeg foredrage det. Trine! tael, jeg besværger Dig, kan, tør jeg gjøre det?"

Trine græd, og en sagte Bevægelse med Hovedet syntes at antyde, at det ogsaa forekom hende umuligt; men Lea havde hørt ham med stivt stirrende Blik; over de blege Kinder strømmede Angstens Rødme, hun bøiede sig forover, som om hun ikke ret kunde høre den skrækkelige Nægtelse; hun saae, da Gustav beraabte sig paa sin Søster, hen til denne, med et Blik fuld af smertelig Tillid, hun udstrakte Haanden krampagtig ligesom En, der er nærved at drukne, udstrækker sin Haand efter den svage Green ved Strandbredden — forgjæves.

„Saa maa han døe," sagde hun efter en Stund sagte, „og Du — Du bryder Staven over ham? Det var altsaa derfor jeg levede og — elskede? Livet er dog en besynderlig Gaade! Havde jeg tænkt, at vi saaledes skulde synke i Fordærvelse?"

„Arme, ulykkelige Pige!" sagde Trine og sluttede hende i sine Arme. „Ak, sikkerlig! han kan ikke handle anderledes, jeg indseer det selv; og hvis det kan trøste Dig, kom til mig, saa ofte Du vil, Du skal sikkert finde trofast Deeltagelse." —

„Lea", afbrød hendes Broder hende, „hvis vi kunde gjøre Noget for Dem — De er vant til Velstand — denne Dragt her siger mig, at De er i Nød."

„Kom, Lea!" vedblev Trine, „vi ere næsten af eens Størrelse, tag af mine Tørklæder, mine Klæder hvad Du vil, Du volder mig en Glæde, naar Du vil gjøre det."

„Deres Broders Formue, som han eier udenfor Landet," sagde Gustav, „skal og maa frelses for Dem, De har de nærmeste Fordringer, og jeg skal sikkert gjøre mit."

„Gode Gustav," afbrød hun ham, i det hun tvang sig til et Smiil; „lad det være; Folk sige, at han har røvet sin Formue fra de Fattige heri Landet. Deri handlede han uretfærdigt, og det vilde have været bedre, at han aldrig havde seet dette Land, men ligesaa uretfærdigt vilde det være af mig, at gjøre Brug af dette Guld, der vil bringe ham Døden. Men af Dig, kjære, skjønne Pige, modtager jeg et Tørklæde, fordi det nu begynder at blive saa koldt. Jeg hører, Du er Brud; gid Du maa blive ret lykkelig! Gid de Taarer, der nu hænge ved Dine Øienlaage, maa være de sidste, og naar Du maa græde, saa lad det kun være fremmed Ulykke, hvorover Dit skjønne Hjerte sørger!"

„Lea", sagde den unge Mand, med dyb Smerte, „jeg kan i ke lade Dig gaae saaledes bort; det er Fortvivlelsens skuffende Rolighed, der taler af Dine Læber. Beseg dog min Søster; siig hvor Du boer. — Ak, og hvis Du leed Mangel! — Forlad mig ikke med Nag, Lea! Gud veed, at jeg ikke kunde det anderledes."

„Ogsaa jeg veed det, Gustav! og var en Daare fordi jeg vilde stille Dig paa den farlige Prøve; vor Ulykke er saa stor, at en lille Hielp vilde være kjøbt alt for dyrt med Din Ære, med Din Rolighed. Lev vel; jeg behøver kun lidet, maaskee snart slet intet mere, og skulde jeg trænge til Noget, saa er jeg ikke for stolt til at komme til denne Veninde, den eneste, Ulykken har erhvervet mig."

„Og tilgiver Du mig?" sagde Gustav, med Taarer.

„Jeg har intet at tilgive", svarede hun, idet hun, med større Fatning end de tvende Sødskende havde beholdt, bød dem Haanden. „Lev vel, Ven! jeg gaaer hen at vande mine Blomster. Gid mine Fædres Gud maa gjøre Dig saa lykkelig som Dit rige Hjerte fortjener det!" Med disse Ord kastede hun endnu et Blik, fuldt af Kjærlighed, paa ham, og gik, ledsaget af Trine.

Den unge Mand saae veemodig efter hende. Det var ham, som om denne Time havde en mægtig Indflydelse paa hans Liv, men han ahnede ogsaa, at han havde seet den ulykkelige Pige for sidste Gang.

15.

Det vilde trætte vore Læsere, hvis vi endnu længere vilde underholde dem om Jøden Süß's Proces. Det gik dengang, som en Løbeild, igjennem alle Lande, og bliver hist og her endnu den Dag i Dag nævnt, at Würtembergerne d. 4de Februar 1738 hang deres Finantsminister, formedelst altfor vovelige Finantsoperationer. De hang ham i en uhyre Galge af Jern, i et Jernbuur. I den administerende Hertugs Decret heed det: „Ihme zu wohlverdienter Straff, jedermänniglich aber zum abscheulichen Exempel." Saavel den Fremfærd, denne ulykkelige Mand torde bruge imod Würtemberg, som hans Straf, ere begge Dele lige paafaldende og ubegribelige til en Tid, da man allerede forlængst havde overskredet Begyndelsestrinene til Civilisation og Oplysning, da den franske Literaturs Blomstringsperiode med uimodstaaelig Magt rev den mere dannede Deel af Europa i Veiret med sig.

Man vilde være fristet til at anklage det daværende Würtemberg for det skjændigste Barbarie, hvis der ikke indtraadte en Omstændighed, som Mænd, der have levet paa hiin Tid, ofte gjentage, og der, om den end ikke undskylder Gjerningen, dog synes at godtgjøre dens Nødvendighed. „Han maatte", sige de, „døe i Galgen, ikke saameget for sine egne svære Forbrydelser som for mægtigere Mænds Skjændselsgjerninger og Planer." Slægtskabsforhold, Anseelse, hemmelige Lofter frelste de Andre; Jøden — kunde og vilde Ingen frelse, og saaledes skrev man, som den gamle Consulent Lanbek udtrykte sig, „paa hans

Regning hvad de Øvrige havde fortæret." Siden den Tid ere 90 Aar forløbne, og vi vide ikke, om dengang denne Mands Skjændselsdød beroligede og tilfredsstillede Gemytterne for Alt det tidligere. Et af Administratoren udstædt Edict synes ikke ganske at bevise det, thi han saae sig nødsaget til at forordne: „Daß die Unterthanen alle widrigen Nachreden und ungleichen Urtheile über den hochseligen Herrn, bey scharfer Strafe und Ahndung, vermeiden, und denselben im schuldigst-respektueusesten Andenken halten sollten."

Den gamle Lanbek gjorde det Sidste ogsaa uden dette Edict, thi saa ofte Karl Alexanders Navn blev nævnet, løftede han med bekymret Mine sin Hue, og sagde: „Gud give ham den evige Salighed!" Han fulgte ogsaa den høisalige Herre endnu under Rudolf von Neustadts Formynderskab. Man siger, at hans Søn aldrig siden har smiilt, og selv Svoger Reelzingen kunde med sine herligste Indfald ikke afvinde ham en munter Mine. Endnu Anno 92 saae man ham som en høi, mager Olding skride over Gaden; hans Mine var alvorlig og mørk; men hans Øie kunde undertiden vise Blødhed og Deeltagelse. Han har aldrig været gift, og Sagnet gik dengang, at han kun havde elsket een Gang, og at det var en ulykkelig Pige, der fandt sin Død frivillig i Neckerfloden. Mænd, der have kjendt ham, forsikkre, at han sædvanlig havde været kold og indesluttet i sig selv, men desuagtet meget interessant i Samtale, naar man bragte ham paa visse metaphysiske Under-

søgelser, hvormed han fornemmelig beskjæftigede sig i sin høie Alderdom. Han døde, beklaget af Mange, der kjendte ham og hans Skjæbne, og begrædt af de Fattige og Ulykkelige. — Min Bedstefader pleiede at sige om ham: „Han var et af de Mennesker, der, naar de engang have været ret ulykkelige, ikke mere ville vænne sig til Lykken.“

Sang paa Sanderumgaard,

den 29de Julius 1827.

Hvor i Lundens tause Favn
Giæstmildt Tag sig dølger,
Hvor om Fredens stille Havn
Sølvklar Aaen vølger:
Der en festlig Sommerdag
Sanked Venners Klynge,
Som i enigt Glædeslag
Om en Ædling synge.

See Ham i vor muntre Kreds
Rig af Aar og Hæder!
Han, som da først er tilfreds
Naar Han Andre glæder;
See endnu Ham ungdomsvarm
Under Sølvhaar smile,
Ved den høie Moders Barm
From og tryg at hvile!

Ham, Naturens Yndlingssøn,
Meget har hun givet,
Deriblandt Hans bedste Løn:
Fred med Gud og Livet.
Roligt midt i Stormes Brag
Stod den Ædles Hytte;
Prøvet under Borgens Tag,
Dyden var dens Støtte.

Danmarks Ære, Danmarks Held
Var Hans Glæders Kilde;
Aarle af det rene Væld
Øste Han, og silde.
Gud og Kongen altid tro,
Folket saae Ham vandre;
End i Livets Aftenro
Lever han for Andre.

Eviggrønne Borgerkrands
Blev Hans Pryd, Hans Lykke;
Længe, i sin Hædersglands,
Den hans Tinding smykke!
Til Hans ædle Hierte hen
Alles Ønsker trænge!
Fredriks, Fædrelandets Ven!
Lev, vor **Bülow**, længe!

C. Molbech.

Beethoven.

Efter Johan Sponschil. *)

Det er nu ei mere forundt det venlige Wiens Indvaanere, naar de saae en Mand, af undersætsig Legemsbygning, skjødesløst klædt, med en Hat, hvis Form vanskelig lod sig bestemme, og Hovedet løftet halvt iveiret, medens den dybeste Indgetogenhed udtalde sig af det halvt af graae Haar omskyggede Aasyn, ile henad Gaden, med korte Skridt, der fast, men kun flygtigt berørte Jorden — da leende at vende sig om og betragte den velbekjendte Skikkelse, indtil den lynsnart forsvandt omkring et Hjørne, og derpaa, med godmodig-glad Selvfølelse at tilhvidske hinanden: „Saae De ham? Beethoven!" — Ei heller vil oftere nogen Fremmed, der gjennemvandrer Badens eller Medlings romantisk-yndige Omegn, naar han har fordybet sig i de eensomste Steder af den skyggefulde Bjergskov, see den samme Mand lænet til en Træstamme, eller siddende paa en Klippeblok, med et Hefte Papiir i den ene Haand, Blystiften i den anden, snart stirre længe igjennem det grønne Løvtag op til den blaae Himmel, snart med skyndsom Hast punktere Hieroglypher paa Bladet; — ei mere vil Vandreren fra det Fjerne, naar det er lykkedes ham ubemærket at betragte den synderlige, men tiltrækkende Skikkelse, eller naar denne, ved at blive den Fremmedes Nær-

---

*) Fra: Abendzeitung, Juli 1827.

værelse vaer, pludselig er forsvundet i den endnu dybere Eensomhed, eftertænksom fortsætte sin Vei, og, naar han er vendt tilbage blandt glade Mennesker, ved at beskrive hvem han har seet og spørge: „Skulde det maaskee være —?" erholde til Svar: „Ja, det var Beethoven!" — Alles fælleds Moder har optaget ham i sit kjølige Skjød, og det samme Græstorv, der for flere Aar siden hvælvede sig over Mozarts og Haydns Levninger, har nu ogsaa sluttet sit hemmelighedsfulde Dække over det, der var dødeligt af den ædle Beethoven.

Ædel er fortrinlig det Biord, der maa gives denne Harmoniens Fyrste, fordi der, selv for den skarpeste Menneskeiagttager, og ved den nøieste Omgang, ikke var mindste Spor af Egennytte, Miskjendelse af fremmed, eller hyklet Forringelse af egen Fortjeneste, at opdage hos ham. Egoisme, vor Tidsalders Modelast, og Forfængelighed, dens Modeudyd, laae for hans Aand i en uendelig Frastand, der i intet Øieblik af hans Liv blev forringet. Ganske behersket af sit Væsens indre Nødvendighed, svævede hans Sjæl, uberørt af lav Smaalighed, ligesom bestandig i Tonernes ætheriske Rige, og fordi han bragte Kunsten sin hele Tid og et reent Liv til Offer, omsuste den høie Gudinde stedse hans indre Øre med Seraphvinger, lærte ham at forstaae det store Verdensalt og hine høie Toner, der, som fra fjerne Verdener, med magisk Kraft gribe og henrykke Enhver, som hører hans Toner. Aldrig kjølnes i dem Begeistringens Glød, aldrig bære de Præg eller Spor af flygtig Sammenstillen, evig nye

strømme de fra hans rige, skaberiske Gemyt, og for hver af dem ligger, som han selv udtrykker sig, „en psychisk Idee til Grund.“ At kjende denne og den Aandsopvækkelse, der især deleshed besteinte ham til at digte et eller andet Toneværk, vilde være af stor Vigtighed, for bedre at forstaae hans talrige Compositioner, men hvo formaaer at trænge ind i en alt fra Jorden bortsvævet Aands hemmelighedsfulde Værksted, hvis han ei, hvad man dog ikke tør formode, maaskee, i efterladte Papirer, selv skulde have givet Oplysning om Meget. Det er let ved saadanne Værker, som han har componeret til forhaanden værende Texter; men hvor uendelig vanskeligt, ja umuligt ved hans Sonater, Concerter, Symphonier! Snart opvaktes og begeistredes han af en glimrende Daad, et Digt, en Tragoedie, som han nylig havde læst, snart af Nelsons Heltedød, Napoleons Fald, snart af en venlig eller ophøiet Naturscene; men hvo, der ei har været nær hans Inderste i hvert Øieblik af hans Liv, formaaer vel at bestemme, hvilket af Alt dette han netop har villet overføre i Musikens Aandesprog?

Beethoven var et af de virksomste Mennesker, der nogensinde have levet; med sit forbausende Talent forbandt han en utrættelig Flid; den dybe Midnat fandt ham endnu arbeidende, og naar han henlevede den skjønne Aarstid paa Landet, var han alt længe før de sidste Stjerner blegnede, ude i det Frie, qvægede sig ved Naturen, og grublede paa Toner. Ei sjeldent glemte han, til stor Fortrædelighed for hans bedagede Huusholderske, at komme hjem til Maalti-

det, og mangen Ven indbød han dertil, som da ventede ham forgjæves. Ofte hændtes det ham, at han, naar han sad i det Grønne, reiste sig og ilede videre, uden at lægge Mærke til, at han havde ladet sin Hat blive tilbage, saa at han ikke sjelden, til stor Skade for sin Sundhed, efter lang Udebliven, kom hjem, i det skrækkeligste Uveir, med blottet Hoved, de graae Haar dryppende af Regn, stiv og forkjølet; saa mægtigt havde Toneverdenen, i hvilken han var hensjunket, bortrevet ham fra den virkelige! De alvorlige Studier af hans Kunsts gamle Mestere, især deleshed af Händel, beskjæftigede ham vedvarende; og i det han var sig det Alvor, den Opoffrelse og Anstrængelse bevidst, hvormed han arbeidede paa sine heeltigjennem originale Værker, berørte Intet ham paa en mere ømfindtlig og ubehagelig Maade, end naar han blev mindet om at skynde sig. „De Folk mene“ — pleiede han vranten at udraabe — „at jeg kan ryste det ud af Ærmet!“ Overhovedet var Nodekræmmeriet ham yderst modbydeligt; velbekjendt med de mangehaande Ubehageligheder, for hvilke en Componist, der vil bringe en Opera til Opførelse, er givet til Priis, og oprørt over den slette Smag, der begyndte at tage Overhaand, havde han kun saare liden Lyst til at levere Operamusik. „Cherubini“ — sagde han — „skriver nu kun Messer; han har Ret; jeg vil ogsaa gjøre det.“

Næsten daglig modtog han fra alle Dele af Europa, hyppig ogsaa fra den nye Verden, Beviser paa hvor høit han blev vurderet og agtet. Beundrings-

besøg holdt han imidlertid ikke af; deels hadede han Smigrerie og Ceremonier, deels gjorde hans totale Døvhed ham Samtalen vanskelig, og denne maatte føres skriftlig. Medens han endnu kunde høre, kom han ofte i Selskab med de første Stormænd i Keiserstaten, men efterat han aldeles havde tabt denne Sands, trak han sig bestandig mere og mere tilbage og levede i en næsten eremitmæssig Eensomhed. Efterverdenen vil neppe troe, at en af de største Componister slet ikke har kunnet høre, og dog var dette bogstavelig Tilfældet. Da han for tre Aar siden paa Kärnthnerthor=Theatret dirigerede sin nye Messe og den herlige Symphonie med Schillers Hymne til Glæden, og Bifaldet paa det meest stormende tordnede løs i det tætpakkede Huus, maatte en af Med=Deeltagerne først trække ham i Kjoleskjødet, paa det at han skulde vende sig om og takke. Mangt et Øie blev vaadt, da det saa paafaldende viste sig, at Han, hvis herlige Toner nylig havde henrevet Tusinde, netop var ganske berøvet den Sands, hvorved han havde virket — desuagtet udtrykkede han, naar han satte sig ved Flügelet, selv det sagteste Piano; desuagtet dirigerede han undertiden sine egne Mesterværker; desuagtet skabte han de vidunderligste Harmonier!

Beethovens Tillid var, som det er Tilfældet med ethvert, i inderlig Fortrolighed med Naturen levende, ædelt Menneske, let vundet, men hans Retfærdigheds= og Æresfølelse var saa levende, at selv den mindste Plet, han bemærkede ved Nogens Charac=

teer, ugjenkaldelig berøvede denne hans Agtelse og Hengivenhed. Man troe ikke, at han var tilgjængelig for Had eller Hævn, thi han hævnede sig aldrig paa Nogen, der havde bedraget ham, anderledes end ved Sarkasmer, men hvad der forekom ham at være uværdigt, det vilde han i ethvert Tilfælde vide langt borte fra sig. Isærdeleshed væmmedes han over hine Mennesker, der trængte sig omkring ham, for at staae ham bi med Raad, i hans, som de indbildte sig, sørgelige Stilling — hvorledes han f. Ex. skulde skrive denne Operabog, som de anbefalede ham, afslutte Contrakter med hiin Kunsthandler, reise til England, eller foretage sig Andet. Deslige Raadgivere, der end ikke havde den mindste Idee om et Liv, der kun var helliget til Kunsten, i dens meest ophøiede Hensyn, vidste han ved Spot snart at bortskræmme: de løb da omkring, klagede over, hvor godt de havde meent det med Beethoven, men hvorledes han havde stødt dem tilbage, hvor frastødende og uomgjængelig han var! — Men Beethoven vidste ogsaa tilfulde at gjengjelde sandt Venskab. Der leve Mange, som til deres Fordeel have nydt Prøver paa hans Hjertes Velvillie, med inderlig Kjærlighed hang han ved sin Neveu Karl; over hans Seng hang hans Bedstefaders Portrait, som han ofte betragtede med umiskjendelig Bevægelse, og et qvindeligt Portrait, hvorpaa hans Blik ofte dvælede, syntes at sige: „Da Du kjendte mig, skrev Du Adelaide!" — Fiintfølende Agtelse for Fruentimmer, naar de fortjente denne, forenede han med Høiagtelse for mandig Aandskraft; stedse bevarede han

de Timer, i hvilke han ved et berømt böhmisk Bad havde nydt Göthes Omgang, i levende Erindring; denne store Mands Medaillon, og et opslaget Bind af hans Værker laae stedse paa hans Pult. — Overhovedet elskede han hvad der var dannet og hævet over det Lave, derfor ogsaa den høie Adel, ikke maaskee for dens Rang, Riigdomme eller Indflydelse, men fordi han kjendte den af mangeaarig Omgang, og maatte erkjende, at den uomtvistelig udgjør den meest dannede, oplyste, for Smaaligheder fjernede og elskværdige Deel af Wiens Folkemængde. — Saa ofte Erkehertug Rudolph kom til Wien fra sit Erkebispedømme, for at nyde Omgang med den ham saa nærbeslægtede Herskerfamilie, blev Beethoven stedse indbudet paa Kongeborgen, eller til Schönbrunn, til denne høie Kunstven, der selv øver Musik som Yndlingsstudium. En Opfordring af Napoleon om at han skulde opslaae sin Bolig i Paris, afslog Beethoven; han foretrak at forblive i det Land, han alt som Yngling havde vundet kjær, hvor hans Talent havde udviklet sig, hvor hans Mesterværker først havde fundet Erkjendelse og Bifald. Ogsaa laae der bestandig en betydelig Pengesum fra det philharmoniske Selskab i London hos en Wiensk Bankeur, for at indhændiges Beethoven, naar han vilde tiltræde Reisen til denne Stad, men han havde da ei kunnet have Tilsyn med sin afdøde Broders Søns Opdragelse, der besørgedes i Plechingers fortræffelige Institut, og derfor blev han!

Medens Beethoven, der kun anvendte altfor liden

Omhu paa sit Udvortes, heri var uliig Mozart, som stedse gik meget ziirlig klædt, lignede han ham saa-meget desmere i Ringeagt for Penge, i høi Selv-agtelse og Enthusiasme for Kunsten. Hiin svarede Keiser Joseph den 2den, der efter Opførelsen af Figaros Giftermaal, sagde: „altfor mange Noder, altfor mange Noder, min kjære Mozart!" med fast Frimodighed: „Ikke en eneste for mange, Deres Majestæt!" Beethoven derimod raabte, da der ved Udførelsen af et af hans Værker blev begaaet en Feil, med heftig Ild: „Holdt! endnu engang!" og Stedet maatte, under Publikums levende Bifald, gjentages!—

Engang kom Mozart sildigere end sædvanlig hen til en Gjæstgiver, der havde en Hauge i Forstaden Wieden, hvori han om Sommeren daglig pleiede at forlyste sig paa Keglebanen med nogle Venner, og holdt et rigt, med Brillanter besat Uhr i Haanden, som han nylig havde faaet foræret af Keiser Joseph den 2den. Alle glædede sig: men især blev Værtens Glæde lydelig; dette behagede Mozart; med sin sædvanlige Godmodighed raabte han: „Vil Du have det? der har Du det!" og vilde have paanødt ham sin Keisers Foræring, hvis den ærlige Vært vilde have været at bevæge til at modtage den. Beethoven derimod, der ogsaa gav bort med fulde Hænder, pleiede, for at udtrykke sin Foragt for Penge, som et Element, der skulde bevæge ham til Arbeide, at føre de fem Fingre paa den høire Haand samlede til Munden, derpaa, i det han udstrakte Armene, at smække dem fra hverandre, og udraabe: „Penge er Intet!" Han

havde let hvert Aar kunnet give to eller tre Akademier, der, ved Wienernes Forkjærlighed for ham, vilde have indbragt ham Meget; men han undveeg det, sigende: „Det kommer mig for som Betlerie!" Overhovedet beroede det kun paa ham at blive en riig Mand, men hans Hjerte hang ikke ved jordisk Eiendom. Trang leed den herlige Componist dog aldrig; naar blot det Mindste var blevet bekjendt, om at han leed Nød, saa vilde Tusinde af hans talrige Venner have staaet til hans Tjeneste, og i Tusindviis vilde Kunsthandlerne have givet ham Forskud. Hvor stor var ikke den offentlige Deeltagelse, da han, efter mangfoldige Anmodninger, endelig havde ladet sig bevæge til, offentlig at lade opføre til sin Fordeel nogle Stykker af sin Messe og den ovennævnte Symphonie. Ikke den allermindste Plet var besat i det store Kärnthnertheater, saalidet som ved den anden Opførelse i den store Redoutesal. Desuden nød han en Pension fra Hoffet og nogle Stormænd, der ingenlunde var ubetydelig. Fædrelandet og Kunsten vare ikke utaknemmelige imod ham; Beethoven døde snarere bemidlet end fattig; idetmindste lod han sig engang forlyde med, at han havde sammensparet en lille Kapital, som han aldrig rørte, for at efterlade sin Neveu.

Beethoven levede meget simpelt, spiste, drak, sov og talede meget lidet, levede om Vinteren i Staden, om Sommeren paa Landet, holdt af Legemsbevægelse i det Frie, aflagde og modtog kun faa Besøg, men læste og arbeidede næsten uafladelig. Var han i Staden, saa pleiede han i et Kaffeehuus efter Bordet at

læse Aviserne; thi han tog stor, sjælfuld Andeel i den sildigste Tids historiske Begivenheder. Om Aftenen drak han undertiden Øl paa et offentligt Sted og smøgede dertil. Den, der har Lyst til at drikke sit Kruus Øl og dampe sin Pibe paa det samme Sted, hvor Beethoven pleiede at sidde, behøver kun i Wien „in der Stadt“ at gaae op i 1ste Etage paa det saakaldte „Brandstatt“ i Wanners Ølhuus, og han vil i en lav, men net Røgstue, paa høire Side ved Dørvæggen, nærmest Vinduet, finde det lille Bord og den Krog, hvor Beethoven sad eensom mangen Aften. Den, der hellere vil feire hans Minde under aaben Himmel, gjennemstreife Wiens Omegne: de ere alle, fra Medling til Kloster Neuburg, hellige Erindringer om Beethoven.

Beethoven efterladet sig en endnu levende Broder, en velhavende Apotheker, og, efter en anden, der er gaaet ham forud i Evigheden, sin Neveu Karl, der, som det heed, efter at have tilendebragt sine Studier paa Gymnasiet, til Onkelens store Mishag, var bleven Soldat. Hans Dødssygdom var lang og smertelig; Orchester-Directeuren Schindler fra Josephstadt-Theatret stod under denne som trofast Ven hjelprig og trøstende ved hans Side. For at forskaffe den Ubemidlede en Lindring, bad den Døende Hummel at spille til hans Indtægtsconcert, hvilket denne ædle Kunstner ogsaa gjorde. Af de talrige Venner, der begræde den Hedengangne, vil hans Død isærdeleshed smertelig blive følt af Gyrowetz, Schuppanzigh, Schubert, og den for alle Literatører, der nogensinde

have havt at gjøre med ham, fordeelagtigt bekjendte Udgiver af den Wienske Modenzeitung. Maatte den Hedengangne finde en værdig Biograph, og hans efterladte talrige Manuscripter en Dechiffreur, der forstader at udlægge og med Forstand at ordne dem! — Fred være med en Mands Aske, der blev krænket af Mange, men som selv aldrig har voldet Nogen Krænkelse; der har henrykket Tusinde, og til evig Tid vil henrykke Tusinde og atter Tusinde!

Klosterbroderen og Pilgriminden.

(Efter Bürger.)

En Pilgriminde, ung og skjøn,
Gik til et Kloster hen;
I Klokken trak den Moe saa væn,
Og ud en Klosterbroder treen,
En from og vakker Svend.

Hun sagde: „Lovet være Christ!"
Og han: „Evindelig!"
Ham Rosten rørte underfuld,
Han skued i det Øie huld,
Det greb ham inderlig.

Og Pilgriminden hvidsked' tyst,
Med yndig Frygtsomhed:
„Ærværdig' Broder! Siig mig Du,
Er ei min Elsker her endnu
I Klostrets stille Fred?"

„Hvorpaa skal jeg vel kjende ham?
Jeg ei af Elsker veed.“ —
„Ak! paa det grove Klædebon,
Paa Svøbe, Gjord og Pilevaand,
Han Kjødet spæger med.“

Men meer paa Væxt og Ansigt end,
Liig Maiens Morgenrød,
Og paa det gyldne Lokke=Haar,
Det lyse Blik, hvor malet staaer
Den rene Troskabs Gløb.“ —

„O Barn! Han lagdes ned forlængst
I Gravens kolde Muld.
Der hviler han de trætte Been
Nu under tunge Marmelsteen,
Alt i det sorte Muld.

Og seer du Eviggrønt:t hist
Om Karmen slynge sig:
Der sad og græd den Ungersvend
For Pigen sin, og tæred hen,
Og der vi fandt hans Liig.

Sex Klosterbrødre bare ham,
Med Sorgesang og Klang,
De bare ham til Gravens Fred,
Og mangen Taare faldt derned,
Det var saa tung en Gang.“ —

„O vee mig! vee! Saa hvile alt
I Gravens Muld hans Been?
Ak! din var Skylden, Hjerte! brist!
Mod dig er blødere forvist
Den haarde Marmelsteen,“ —

„Taalmodig vær, og græd ei saa,
O Barn! men bed til Gud!
Vanmægtig Sorg kun tærer hen,
Ei skaffer Graad ham dig igjen,
Og græd du Øiet ud.“ —

„Nei, fromme Broder, nei! fordøm
Ei Smerten i mit Bryst!
Han elsked' trofast, inderlig,
Og Ingen her paa Jorderig
Var saa mit Hjertes Lyst!

Thi lad mig evig græde nu,
Og sukke Nat og Dag,
Til Øiet brister i sin Vee,
Og Læben blegner, smægtende
I Dødens Favnetag.“ —

„O græd og suk ei saa, mit Barn!
I Livets Blomstervaar.
Ei Dug, ei Draabe qvæger meer
Violen, som du plukket seer:
Den visner og forgaaer.

Paa Vinger flyvende med Iil
End Glæden skue vi.
Hvi holder Sorgen os saa fast,
Og tynger Hjertet med sin Last?
Forbi er jo forbi!“ —

„Nei! Nei, o Broder! tro dog ei,
Af Maal min Smerte veed.
Og leed jeg for den elskte Mand
Hvad nogen Pige lide kan,
For meget ei jeg leed.

Saa seer jeg ham nu aldrig meer!
O vee! — og aldrig meer?
Han hviler i den dunkle Jord,
Og over ham, hvor Græsset groer,
Det regner og det sneer.

Hvor er' I, Øine, klare, blaae?
I Kinders Rosenskjær?
I Læber, ak! som Honning sød?
Nu Alt forraadner Grav og Død,
Og jeg end vandrer her!" —

„Mit Barn! o græm dig ikke saa!
Hvordan er Mandfolk vel?
De Fleste har i samme Bryst
Det hedt og koldt; ei Elskovs Lyst
Bevarer Mandens Sjæl.

„Hvem veed, skjøndt du var tro og huld,
Om ei, trods al hans Ild,
Det unge Blod foer op og ned,
Og var ei meer af Stadighed,
End Veiret i April." —

„Ak nei, ærværdig Broder! nei!
Tal ei formastelig!
Min Elsker var saa øm og huld,
Var ærlig, god, og tro som Guld,
Og fri for Verdens Svig.

Ak! hviler han i sorten Muld,
Ei blomstrer meer mig Held!
Saa flytter jeg min Pilgrimstav;
Langt borte søger jeg min Grav;
Far, Hjem, for evig vel!

Men førſt ieg ſkue maa den Plet,
Som dækker huldt hans Støv.
Paa Graven vil jeg knæle ned;
Forfriſkes ſkal af Taaren heed
Cypresſens dunkle Løv." —

„Gak førſt dog ind at qvæge dig,
Før videre du gaaer.
Tys, hør hvor Stormen hviner fæl;
Den vilde Plaſkregns kolde Væld
Mod Tag og Rude ſlaaer."

„O nei, ærværdig Broder! Nei!
Til Graven maa jeg ud!
Lad Stormen hvine, Regnen ſlaae!
Ak! maa end Jord og Hav forgaae,
Min Synd ei ſlettes ud!" —

„Heida! Skiøn Jomfru! vend dig om,
Jeg viſt ſkal trøſte dig.
Skiøn Jomfru! see mit Anſigt ret!
Du kjender dog din Elſker ſlet!
Ak! see ham her i mig.

Af haabløs Elſkovs bittre Qval
Jeg valgte Kloſtrets Fred.
Snart havde her og bundet mig
Med al min Qval evindelig,
Den ſtrænge Kloſtereed.

Dog, Gud ſkee Tak! mit Prøveaar
Er end ei heelt forbi.
Skiøn Jomfrue! er din Tale ſand,
Og tog du gierne mig til Mand,
Saa er igjen jeg fri." —

„Nu, Sorg og Nød, far evig vel!
Jeg Skjæbnen byder Trods!
Velkommen, o velkommen Lyst!
Kom, elskte Yngling, til mit Bryst!
Først Døden skiller os!"

A. F.

Simon Bolivar.*)

Simon Bolivar nedstammer fra en af de rigeste creolske Familier i Provindsen Carracas; han er født omtrent i Aaret 1780, og blev, ved en Begunstigelse, som det spanske Hof paa den Tid sjeldent viste dets sydamerikanske Undersaatter, sendt til Europa, for der at fuldende sin Opdragelse. Efterat han i denne Hensigt havde tilbragt nogen Tid i Madrid, besøgte han siden en stor Deel af Europa, og vendte i sit 23de Aar tilbage til Venezuela, med en Aand, der var oplyst ved et fortroligt Kjendskab med Tidsalderens liberale Institutioner, og harmedes over hans Fædrelands nedværdigede Forfatning. Mirandas Forsøg paa at befrie de sydamerikanske Colonier fra det spanske Aag, afgav, kort efter hans Tilbagekomst, Leilighed til en aaben Erkjendelse af hans Følelser, og af den heftige Kjærlighed til Frihed, og

*) Fra: „The present State of Colombia, by an officer late in the Colombian Service"; London 1827.

Iver for sit Fædrelands Velfærd, der paa en saa glimrende Maade have betegnet hans paafølgende Løbebane; han ilede med at slutte sig til hans Banner, og opstillede for sine Landsmænd strax i Begyndelsen af sit offentlige Liv et hæderligt Exempel paa uegennyttig Patriotisme, ved Frigivelsen af sine Slaver, og ved at offre sin rige Fædrene-Arv til den hellige Sag, hvortil han havde sluttet sig.

Efter Mirandas Nederlag og Død fæstede Venezuelas Patrioter, næsten udelukkende, deres Haab paa Bolivar, og han blev udnævnt til at føre Overbefalingen over deres Hære, og tildeelt en midlertidig Magt, der stillede den meest absolute Myndighed i hans Haand: 14 Aar ere nu henrundne siden han først blev betroet denne vigtige Post, og i al denne Tid er hans hele Higen gaaet ud paa utrættelige Bestræbelser for at sikkre sit Fædrelands Uafhængighed — et Maal, som han har fulgt med en Iver, en uafbrudt Standhaftighed, hvortil Historien kun kan opvise faa Exempler.

Han var ikke opdraget til Kriger; men hans virksomme Aand, og den Iver, hvormed han optraadte paa den militaire Bane, erstattede Savnet af en mere regelmæssig Opdragelse, og satte ham istand til at erhverve saa megen Kundskab i Tactiken, som der udkrævedes for den Krigsføringsmaade, som Omstændighederne fordrede. I den tidligere Deel af hans krigerske Bane, leed vistnok de Uafhængiges Armee mange Vanheld, der ligesaa meget bleve tillagte dens Anførers Udueligbed, som dens Modstanders Duelig-

hed eller Mod; men han erstattede snart disse Mangler, og i de sidste 7 Aar er den columbiske Armee aldrig bleven overvundet, naar han anførte den i egen Person. Han har hidtil mere havt Leilighed til at udvikle sit militaire end sit politiske Talent; virkelig synes den Deel af Bestyrelsen, der skulde give ham Leilighed til at vise sig i den sidste Egenskab, den, hvori han synes mindre tilboielig til at indlade sig, og de faa Forsog, han har gjort med Lovgivningen, have vist ikke været fortrinlig heldige.

Bolivars Handlinger have været Gjenstand for en saa overdreven Lovtale, baade i hans eget Fædreland og i Europa, at det næsten bliver en forhadt Gjerning at tale om ham i almindelige rosende Udtryk; men denne hans Beundreres Iver nedsætter i en vis Grad selve Gjenstanden derfor; thi ved at stille ham i Rang med ældre eller nyere Tiders første Generaler og dueligste Lovgivere, paatvinge de Verden Sammenligninger, som forringe hans virkelige Fortjenester og skade hans moisommelig erhvervede Rygte. Han er hverken en Napoleon i Felten, eller en Washington i Raadet; men de Tjenester, han har viist Amerika, have været de vigtigste og væsentligste, som nogensinde en Mand har havt det Held at vise sit Fædreland.

Da det saae misligst ud med Patrioternes Held, og under Omstændigheder, der vilde have nedslaaet en almindelig Sjæl, fortvivlede han aldrig om et lykkeligt Udfald, eller lod Vanheld for et Dieblik forstyrre den Sindighed og det rolige Mod, hvorved han ind-

gjod Tillid i sine Landsmænds Barm, og indgav dem den Kraft og Begeistring, der have fremført et saa lykkeligt Resultat. For imidlertid rigtigen at kunne vurdere hans Fortjeneste, og Vanskeligheden af det Værk, han har udført, er det nødvendigt at kjende det Folk, hvormed han havde saameget at skaffe, og det Land, der har været Scenen for hans Foretagende; thi en stor Deel af hans Tilhængere vare neppe traadte over paa Culturens Enemærker, og mange, selv af dem, der, efter deres høiere Opdragelse og Sæder, kunde ventes at medvirke til hans Maal, vare ligesaa ofte hans Medbeilere, som hans Medhjelpere; det var derfor kun en Characteerfasthed og Bestemthed, hvortil man sjeldent har seet Mage, og, som aldrig er blevet overgaaet, der kunde sætte ham istand til at holde Øie med de forskjellige Lidenskaber, der af den revolutionaire Gjæring bleve satte i en usædvanlig og farlig Oprørstilstand, og at give dem en Retning, der var gavnlig for den offentlige Interesse. Den Nødvendighed, ved hans Nærværelse, at opmuntre, eller holde i tilbørlig Frygt, de forskjellige Dele af det udstrakte Rige, som stod under hans Befaling, og den Vanskelighed, det medførte at reise over Sletter og Bjerge, hvor den Reisende er udsat for ethvert Extrem af Klima, og Anføreren nødt til at dele den simpleste Soldats Farer og Strabadser, tvang ham til, under hele Revolutionskrigen, at føre et saa besværligt Liv, at han, hvis han ikke af Naturen havde været begavet med overordentlige Legems- og Sjæls

Evner, maatte have sjunket under de Byrder, han har været underkastet.

Ved den Duelighed og Kraft, han har viist, under de vanskelige Forhold, hvori han har befundet sig, har han erhvervet sig en vidunderlig Hengivenhed hos alle Klasser af sine Landsmænd; vist nok betragte nogle faa af de Personer, der vare hans Modstandere i de borgerkige Uroeligheder, som fandt Sted i den tidligere Tid af Revolutionen, ham endnu med et skinsygt Blik; men den større Deel af Anførerne nære den meest uskromtede, enthusiasstiske Agtelse for ham, og Soldatesken og Folket betragte ham med Følelser, der ikke ere langt fra religiøs Tilbedelse. Bolivar staaer derfor ganske alene i Spidsen for den columbiske Regjering, og ingen anden i Republikken kan endogsaa sige at indtage den anden Plads: Paez, Marino, Urdante, Bermudez, Santander, Montilla, og andre Generaler, ere Mænd af uomtvistet Mod, og nogle af dem besidde en dyrket Forstand og cultiverede Sæder; men udenfor den Provinds, hvor de ere fødte, eller have erhvervet en militair Commando, ere de aldeles uden Indflydelse. Paez er for Ex. saa lidet anseet i Ny-Granada, og Santander i Venezuela, som nogen af dem i Europa. Indtil Bestyrelsen derfor bliver mere befæstet, og Folket, ved at blive mere fortroligt med Friheden, føler en dybere Interesse for Opretholdelsen af dets nye Institution, beroer Alt paa Bolivar; han er en af de tidligste Kæmper for sit Fædrelands Uafhængighed; han har fast og modig forsvaret sin Post,

under den heftige Kamp, og alle Partier erkjende nu stiltiende hans Overherredømme, ved at henholde sig til hans Villie, i de Forhandlinger, der for Øieblikket forstyrre Columbiens Rolighed.

Buonapartes Grav.

(Af en fra Indien i f. A. til England ankommen Reisendes Dagbog *).

At vi anløb St. Helena, vilde for mig have været en aldeles uinteressant Begivenhed, hvis den ikke havde givet mig Leilighed til at see den Mands Grav, hvis ødelæggende Vaaben udbredte Rædsel over hele Europa. St. Helena viste sig for mig, som en afskrækkende Øe — en øde Klippe — et Sindbillede for den frygteligste Landsforviisnings Sæde — et havomgivet Fængsel — en Scene, der fremfor alle andre maatte egne sig til at knuse dens Hjerte, der er banlyst til dens steile Klippestrand. Det kostede mig uendelig Møie og Strabads, som, uden den Gjenstand, jeg havde for Øie, kun vilde have været slet lønnet, at klavre op ad de steile Slyngegange og evige Dreininger og Vendinger, som gjøre det muligt for den Reisende at stige næsten lodret i Veiret. Paa min Vei kom jeg forbi det

*) Fra: „London Literary Gazette."

Landsted, som forer Navn af Briars, der var Napoleons første Bolig, ved hans Ankomst til Øen. Det er, i Modsætning til de omgivende Rædsler, en meget skjon Plet, og skylder et Vandfald, der indbyder til Granskning og Eftertanke, meget af sin tiltrækkende Kraft; men de Levendes Boliger vare ikke Gjenstanden for min Vandring, og jeg naaede endelig Graven.

Den, der søger det Hoie eller Sublime i denne Dødens Bolig, vil see sin Forventning aldeles skuffet; ingen Trophæ, eller Krands, ingen sønderbrudt Trompet, intet fældet Spyd, eller Glavind, og ingen Hjelm; — en slet Liigsteen, dannet af tre portlandske Fliser, som til dette Brug ere tagne fra Ildstedet i Exkeiserens Kjøkken, i hans nye Huus, er det eneste, som bedækker hans Grav; paa denne Steen staaer der ikke en Linie, hverken som en Skildring eller til Erindring, intet Navn, intet Datum, som om han var forsvundet og havde,

„Liig det tomme Foster af en Drøm,
Ei efterladt et Vrag."

Det Landskab, der omgiver den afsondrede Plet, er i hoi Grad romantisk og malerisk Den ligger i en grøn Dal, tæt beplantet med skyggefulde Træer og smukke Buske. Fem Taarepile helde deres sørgende Hoveder over den navnløse Tavle, og kaste, bølgende i Vinden, afvexlende Lys og Skygge paa dette stumme Monument, medens deres Løv rasle i et sørgende Tonefald. Paa venstre Side af Graven staae Ferskentræer, der bære

Frugt; og et Kildevæld, saa klart, som Chrystal, risler udenfor det Gitterværk, der omgiver Graven, og er selv omgjærdet af en Hække Geranier. En Sergeant og en Mand staae her Post, og have Ordre til at holde Folk fra at afrive Løv eller skjære Grene af Piletræerne. Det var min Agt at skrive en Linie, som Epitaph, med min Blyantspen paa Stenen, men det lod sig ikke gjøre. Man satte sig imod mit Forsøg derpaa, og det kostede mig endog nogen Vanskelighed at faae en lille Qvist af et af Træerne; derimod havde jeg frit Lov til at plukke nogle af Ferskenerne og Geranieblomsterne, hvis Farve erindrede mig om den Hedengangnes stiftede Æreslegionsordens Baand, der har modtaget et stærkere Farveglød af saa mange Valpladses Blod.

Jeg havde allerede i Sinde, igjen at tage Afskeed med dette Sted, da en Begivenhed indtraf, der for et Øieblik standsede min Gang. Eu ung og smuk, fransk Dame nærmede sig, og lænede sig i en tankefuld Stilling over Rækværket om Graven, med Øinene svømmende i Taarer. Hun hørte til et Selskab af Franske, der var gaaet i Land fra et Skib, som laae i Bugten, for at besøge dette mærkværdige Gravmæle. Det øvrige Selskab kom hurtigt efter hende, og, efter at have kastet et Par Blikke derhen, overtalte de hende til at forlade den Plet, hvortil hun syntes næsten ubevægelig fængslet. Det eneste Mandfolk i Selskabet viste hiin trivielle Ringeagt, der betegner hans Landsmænds Charakteer. Han trak paa Skulderen, og lod nogle Ord falde om al menneske-

lig Hæders Kortvarighed og Uvished. Derpaa sagde han om Øen: „Ma foi, c'est un endroit exécrable." Den unge Dame forblev hele Tiden taus, og inden faa Minutter tabte jeg hende af Syne. Jeg begav mig nu tilbage til mit Skib, der strax efter lettede Anker og stak i Søen; men den nøgne Klippe, den eensomme Grav og den grædende Pige, have fra dette Øieblik af bestandig svævet for mine Tanker.

Assembleer i Rom.*)

— — — — Lady Harman og hendes Niece Emilie nærmede sig Corso-Palladset, ved hvis aabne Port der stod tvende Soldater, væbnede fra Top til Taa, for paa krigerisk Viis at tilkjendegive de valets de place, som gjorde skyldig Opvartning udenfor, den ærefrygtsfulde Hylding, der nu tilkom deres forrige Kammerat, den nuværende Hertug, og om den Høide, hvortil Lykkens Hjul engang i Tiden kunde opløfte dem selv. Den dunkle Lysning, der blinkede over Indgangen til Palladset, skjulte lykkeligviis mere, end forraadte de Dynger af Skarn, som romerske Palladsers Gaardsrum have Privilegium paa at gjemme; men ulykkeligviis faldt en ondskabsfuld Straale paa en Bunke Citron- og Abelsinskaller, som laae nærved

*) Fra: „English Fashionables Abroad", 3 Vols, 1827.

Døren, og paa eengang afgav et frappant Exempel paa den maadeholdende Liberalitet, hvormed den ædle Vært havde beredet sig paa sine Gjæsters Modtagelse. Det synlige Mørke adspredtes imidlertid pludselig, ved tvende lysende og funklende Pagers Ankomst, der hørte til en af de mange Ambassadeurers Følge, som besøge den elegante Hertugindes ugentlige Leveer: og Emilie, der aldrig tilforn udenfor Theatret havde seet lignende Figurer, standsede, for at beundre deres brilliante og lette Dragt. Deres smaae Huer med vaiende Fjederbuske; deres med Broderie rigtbesatte Jakker, der ere bundne tæt om Livet med Silkeskjærf; deres gule tyrkiske Tøfler, som neppe sluttede sig om deres Fødder, og ei tillode noget lydeligt Fodtrin; og, fremfor alt, de store Voxfakler, som hver af dem holdt i Haanden, og som lignede Flammestave: Alt overraskede og behagede Emilie.

Endelig vare de komne op ad Trappen, og et flettet Tæppe af samme Slags som Emilie havde bemærket ved Santa Maria Maggiore-Kirken, hang for en Dør, for at udelukke Luften, og betegne Indgangen til Hertuginde di Buonamanos Selskabs-Værelser. Efterat have passeret dette, fremstillede der sig en Scene, der var ligesaa ny for engelske Damer som den var overraskende for Alle. Den bestod i en conversazione mellem saavel Gjæsternes som Husets Tjenere. En snever Gang var aabnet igjennem Klyngen, for at Selskabet kunde passere igjennem; og paa de Bænke, som begrændsede dem, sade nogle Dousin andre Dagdrivere, ikke for at vente paa deres Her-

skabers Befaling, men for at critisere disse med lydelige Bemærkninger, i det de passerede Revue for dem. Men et langt større Antal var samlet i Grupper af Spillende, af hvilke hver var rigelig forsynet med de Kort og Tærninger, der udfordredes til forskjelligt Tidsfordriv. Værelset var særdeles godt oplyst, og viste i det Hele et Saturnalia, som alene kan findes blandt Slaver af fremmed Ødselhed. Aldrig saasnart vare Lady Harman og Emilie traadte over den vanhellige Dørtærskel, med deres valet de place foran sig, før en almindelig Mumlen hævede sig, som i et Øieblik steeg til lydelig Hyssen. En sortklædt Cavaleer nærmede sig, for at spørge om Aarsagen til denne Tummel. Den reiste sig fra den Omstændighed, at Lady Harmans valet de place, Aftenen iforveien, havde forladt et lignende Selskab, uden at afgjøre en Spillegjeld, som havde oversteget mange Maaneders Gevinst. Denne summariske Retspleie, som faa romerske Tjenere have Mod til at modsætte sig, tilveiebragte snart Æresgjeldens Betaling, som en lykkelig Gevinst i Lotteriet samme Morgen satte den Skyldige istand til at erstatte; og Lady Harman og hendes Niece vandrede, under Ledsagelse af den Fremmede, igjennem de andre Forværelser, uden videre Fortrædigelse. Denne havde imidlertid ikke saasnart ført dem hen til Hertuginden og opgivet deres Navne, før han vendte tilbage til sin eensomme Post i de Værelser, som vare imellem Tjenernes og Selskabets. Lady Harman troede for et Øieblik, at denne Post betegnede hans Rang, og satte ham føl-

gelig i Klasse med de velpudrede Huushovmestere (butlers) i England. Men heri tog hun feil. Han var en af de mange Adelsmænd i Rom, der, for et Stipendium af nogle faa hundrede Kroner, gjøre Opvartning i deres rigere Brødres Forgemakker, alene i den Hensigt at bringe Gjæsternes Navne og Titler fra Tjenerne til Herskabet; og som, efterat Besøgelsestiden er forbi, vende tilbage til deres egen Rang i Selskabet, og paa en Sommerdag med Pomp og Pragt forøde hvad de have indhøstet ved en Vinters slaviske Nedværdigelse.

Hos Comtesse Inganni stod nu en enkelt Lampe paa et Bord midt i Værelset; men dens Straaler vare ligesaa omhyggelig indsluttede af en grøn Silkeskygge, som Lysene i et Skuespilhuus blive skjulte af Skjærme. Rundtom dette Bord havde Størstedelen af Selskabet alt samlet sig, da Lady Harman og Miss Emilie traadte ind. Ved Væggen, i den ene Ende af Værelset, var sat en Sopha, hvorpaa, som sædvanlig, Damerne af den høieste Rang havde sat sig; og paa hver Side af denne var, i regelmæssig Orden, efter Alder og Værdighed, i Form af en Halvmaane, placeret Resten af de qvindelige Gjæster; ved Enden af disse Maanehorn var givet et lidet aabent Rum — en frygtelig Demarcationslinie — bag hvilket, i en tilsvarende Halvcirkel, Selskabets Cavalerer havde placeret sig.

Naar en romersk Dame yttrer det Ønske at see Nogen hjemme hos sig, forstaaes derved, at hun giver denne Person en bestandig Tilladelse til at besøge hende

paa de Aftener hun er hjemme, som i Almindelighed indskrænke sig til een om Ugen. Den Aften ventes Fruen i Huset at indtræde i sin Selskabssal omtrent Kl. 6½, klædt uendelig mere skjødesløst og déshabillé, end i sin sædvanlige Morgendragt. Fra dette Klokkeslet indtil omtrent Kl. 9 maa hun pligtskyldigst „underholde" alle dem, der faae det Indfald at komme til hende; det vil sige, hvidske et Par Ord til hver Person, der kommer ind, eller gaaer ud af Værelset. Omtrent Klokken 9 er la conversazione sluttet, og Damen kan nu begynde at „underholde" sig selv, som sædvanligviis skeer, først ved hendes Toilette, og derpaa ved Farobordet: thi skjøndt dette sidste kan holdes i hendes eget Huus, udgjør det en Beskjæftigelse og Indretning, der er aldeles adskilt fra hendes Selskabscirkel. Den tidligere Deel af de Aftener, paa hvilke la conversazione ikke er hos hende, tilbringer hun met at besvare disse Aftenbesøg; og da hyppig mange af disse aflægges paa een Aften, ere Cirklerne i disse forskjellige Huse en bestandig Forandring underkastede, uden at denne tilveiebringer nogen Forskjellighed; og i Løbet af et Par Timer, kan Den, der er heldig, forfølge det selvsamme halve Dousin Smaa-Bonnetter, han traf ved sit første Besøg, igjennem alle de Huse, hvori de gjensidig ere bekjendte. Imidlertid vilde denne Maade at substituere Aften- istedetfor Morgen-Besøg, være behagelig nok, hvis den Frihed, den skjænkede, blev fornuftig anvendt. Men da italienske Damer, med meget faa Undtagelser, ikke lære andet end Broderie (?), er det

temmeligt ligegyldigt, hvorledes deres Overflødighed af Fritimer inddeles.

Cirkelen var deelt i tête-a-têtes, i hvilke hver talde under lukt Laag til sin nærmeste Naboe, og saaledes bidrog sin Quota til den lidt dæmpede, men uophørlige Mumlen, der sneeg sig omkring i Værelset, ligesom Ekkoet i et Hvidske-Gallerie. Endelig reiste en af Damerne sig. Madame Inganni benyttede Vinket, traadte hen til hende, greb begge hendes Hænder, kyssede hende afverlende paa begge Kinder, og overgav hende derpaa til hendes cavaliero servante, der imidlertid havde hendes Shawl i Beredskab. Herren i Huset traadte derpaa frem, i høitidelig Taushed, og gjorde et dybt Buk for den afskeedtagende Gjæst, hvis Cavaleer, i det han tog fast Hold i hende, under Armen, eller rettere under Skulderen, førte hende bort med sig, omtrent som en Bondeklods fra Yorkshire vilde hjelpe en gammel Podagrist afsted.

Afskedssang

til

Pastor J. B. Daugaard,

ved hans Bortreise fra Sorøe.

Det falder altid tungt paa Sjel,
En Afskedssang at qvæde;
Naar Timen lyder til Farvel
Er Veemod strax tilstæde.

Det Gamle har saa stærke Baand,
Der holde os tilbage,
Det Nye har kun en Barnehaand
Og kan dog bort os drage.

Det Gamle seer med Veemodsblik
Paa sine kjære Minder,
Og tænker paa den Tid, der gik,
Og paa den Fryd, der svinder.
Det Nye vinker mildt og glad
Og lover tusind Glæder,
Og spreder mangt et Rosenblad
Paa Vei til fjerne Steder.

O Du, som i saa rum en Tid
I Sorøes Bøgelunde
Saa ærlig, fordringsfrie og blid
Har villet, hvad Du kunde!
Du bringer Savn til fremmed Kyst,
Men lad den Vished lindre,
At her er mangt et ærligt Bryst,
Som savner Dig ei mindre.

O Du, som til hver Tid forstod
At gavne ved at virke,
Dig Lykken smile huld og god
Som Tjener i Guds Kirke!
Den Fryd, som kun et nøisomt Sind,
Kan skabe og kan gjemme,
Skal drage til Din Vaaning ind,
Og blive hos Dig hjemme.

Og Lye bag Præstehavens Hegn
Skal Fredens Blomster finde,

Og som et fromt, et venligt Tegn
Skal smile en Kjærminde,
Der vinker Sjælen hen til dem,
Hvis Blik ved Afskeed tindre;
Hvo Sorøe haver havt til Hjem,
Har meget at erindre.

Chr. Wilster.

Et moderne londonsk Capel.*)

Vi havde tilbragt en Søndag i London, men, formedelst den Forstyrrelse, som er uadskillelig fra Indflytningen i en ny Bolig, havde ingen af os forladt vort Hjem. Den paafølgende Søndag foreslog Verona Therese, at de, da vi endnu ikke havde faaet Stoel i Sognets Kirke, skulde gaae hen til det*—ske Capel, hvori hun med Glæde samtykkede. Thereses Beundring og Ærefrygt fængsledes strax ved hendes Indtrædelse. Den simple prydløse Landsbykirke, hvortil de hidtil havde været vant, dannede en paafaldende Contrast mod den rummelige og elegante Bygning, som nu mødte hendes Blik. Ord vare aldeles utilstrækkelige til at udtrykke hendes Tanker, og taus fulgte hun med sin Moder hen til en Stoel, som et Fruentimmer anviste dem. Hvorfor mon den, der aab-

*) Fra: „More Odd Moments. By the Author of Odd Moments, 12mo. London 1826."

nede Stolen, skulde have Penge, det havde hun aldrig seet i deres Landsbykirke. De vare komne tidlig, og hun havde Leilighed til at anstille Bemærkninger; Kirken fyldtes efterhaanden med Mennesker; flere Grupper begave sig derind, med den samme Ivrighed og Støi, som man seer, naar Folk strømme ind i et Skuespilhuus; og de stødte uden Ceremonie dem til Side, der, fordi de ikke kunde betale siddende Pladser, maatte blive staaende paa Kirkegulvet. Kan dette ogsaa virkelig være et Sted, hvor man kommer for at tilbede Gud? tænkte Theresa; i det mindste stod dette at læse paa hendes Ansigt. Vrimmelen i Kirken lignede et Blomster-Parterre, og den bestandige Hvidsken og Tummel lod sig ikke forene med de Ideer, hun gjorde sig om den Opmærksomhed og Andagt, som kræves hos dem, der besøge Kirken, for at søge Samqvem med Gud. Galleriet ved Orgelet var fyldt med sunde, velklædte Børn. Theresa var henrevet af deres Udseende. Et Rum var afdeelt til to eller tre Personer, der, som hun siden hørte, vare Kirkesangere. Men Gudstjenesten begyndte, og gjorde en Ende paa hendes Betragtninger. Bønner bleve læste, med en tydelig og udtryksfuld Røst, og Enhver syntes at føle og at deeltage i dem. Intet kunde være mere simpelt, mere sødt klingende end Fattigskole-Børnenes forenede Stemmer; og hvor langt mere passende end den Kunst, der siden vistes i de smukke Vexelsange, som bleve udførte af de til denne Hensigt leiede Sangere, og om hvilke man kunde sige med Digteren:

„Ei stod i Samklang de med Herrens Priis."

Prædikenen blev holdt af en Geistlig, der mere syntes at have til Maal at røre Følelsen end vække Samvittigheden. — Han beskrev med megen Pathos Livets Uvished — den Fare at forsomme hine mangfoldige Velvillies-Handlinger, som knytte den ene Medskabning til den anden; Ægtemagens, Forældrenes Barnets og Vennens Bekymringer, medens de dvæle ved en elsket Slægtnings Dodsleie, skildredes med enthusiastisk Veltalenhed. Menighedens Opmærksomhed blev dernæst henvendt paa den sørgelige Procession, der langsom bevæger sig hen til det indviede Sted, hvor deres tabte Ven skal finde den sidste Hvile. Han beskrev de sønderslidende Følelser, som vilde bemægtige sig deres Barm, naar Graven tillukkede sig over deres kjæreste Haab! — Fra denne smagfulde Fremstilling gik han over til at formane dem til at udøve deres forskjellige Pligter, paa det at ingen Selvbebreidelser for at have fornærmet eller krænket Venner eller Frænder, skulde forøge den bittre Sorg, som deres Død maatte fremkalde. Denne rørende Tale øvede sin fulde Virkning: Lommetørklæderne kom overalt i Bevægelse; man hørte lydelig Hulken, og meer end En saae sig nødsaget til at forlade Kirken. Theresa deelte den almindelige Følelse; hendes Hjerte var rørt, og hun yttrede, at det var en fortræffelig Prædiken. „Og hvorfor", afbrød hendes Moder hende, „mener Du det?" Theresa standsede nogle Øieblik, hun blev kjendeligen forvirret ved dette Spørgsmaal, og svarede derpaa: „I Sandhed, min Moder, jeg troer, at jeg dømte for overilet. Jeg blev rørt over de Beskri-

velser, vi hørte, og ved at see saa Mange rørte omkring mig, uden nærmere at overveie, hvorfor jeg egentlig blev rørt." Hun kunde ikke sige mere; thi hendes Opmærksomhed, i det de nu med langsomme Skridt forlode Kirken, hendroges ganske af Scenen omkring hende. Nogle faa Øieblikke iforveien vare saa Mange hensmeltede i Taarer; disse samme Mennesker gik nu og talde om Ting, der vare aldeles fremmede for Alt hvad de havde hørt. Nogle Faa opløftede rigtignok Hs Velærværdighed, „den velsignede, søde Mand", til Skyerne; men Fleertallet gjorde Aftaler og Arrangements for Resten af Dagen, eller holdt sig op og gjorde sig lystige over Andres Klædedragt eller Adfærd. Sangen i Kirken blev ogsaa kritiseret af Mennesker, der sandsynligviis ikke kjendte een Node fra en anden. — „Hvad gaaer Du og tænker saa alvorlig paa, Theresa", sagde hendes Moder. — „Paa den Scene, Moder, hvortil jeg nylig har været Vidne; den er næsten utrolig, og havde jeg hørt den omtale, istedet for selv at overvære den, vilde jeg sikkert ikke have fæstet Tro til hvad jeg hørte. Jeg kunde gjøre Dig hundrede Spørgsmaale. For det første, saa troede jeg, at lønnede Sangere alene fandtes ved Theatrene, eller i musikalske Selskaber; hvor kan det da være, at vi træffe dem paa et saa helligt Sted?" — „Den Omstændighed maa vel være Dig paafaldende, Theresa. Jeg frygter imidlertid for, ikke at kunne anføre Dig en bedre Grund, end den, at det er et Lokkemiddel for Folk til at besøge Kirken; men det glæder mig at kunne tilføie, at det dog ikke er

noget almindeligt.“ — „Og sig mig, Moder“, vedblev Theresa, „hvorledes kan man forklare sig den pludselige Forvandling, der foregik med en stor Deel af Menigheden? Prædikenens Virkning var i et Dieblik udslettet, og den meest intetsigende Conversation sysselsatte deres Opmærksomhed.“ — „Men hvad er det da, min kjære Pige, der kan bringe Dig til hurtigt at forglemme en Fortælling, hvorover Du nylig har fældet Taarer? Den Prædiken, vi i Dag hørte, var kun en Tale, henvendt til Følelsen; den indeholdt ikke en Sætning, der gik ud paa at ydmyge en Synders Stolthed, eller at lede ham til at henvende Blikket til Gud, om den Hjelp, uden hvilken hans egne Kræfter ville være frugtesløse. At formane Folk til at opfylde deres Pligt, er vistnok ret smukt; men at vise dem Maaden, hvorpaa de skulle gjøre det, er dog langt væsentligere.“

Geistligheden i Orel.*)

Da vi nærmede os Klosteret, for at overlevere Biskop Jonas vort Brev, stødte vi paa en Deel Arbeidere, der vare ifærd med at opføre et Indelukke, under Opsigt af en Munk; vi gik forbi, uden at

*) Fra: „Biblical Researches and Travels in Russia, by E. Henderson, London 1826.“

lægge Mærke til ham; men vi fandt snart, at denne Munk var intet mindre end Hans Eminence selv, endskjøndt han var klædt i simpel Munkedragt, og støttede sig ved en Stok, der var udskaaret af Træ, istedetfor den biskoppelige Korsstav. Han modtog os paa den mildeste og venskabeligste Maade, førte os ind i Klosteret, og indlod sig i Samtale med os om det brittiske Bibelselskab, i hvis Fremgang han, som vi i Forveien vidste, tog den meest levende Interesse. Da han havde været i Tydskland, og tilbragt flere Aar, som Kapellan ved det russiske Gesandtskab, i Kjøbenhavn, har han havt mere Samqvem med Fremmede end nogen anden Prælat i Keiserdømmet, og talede baade det tydske og det danske Sprog. Vi spiste tvende Gange til Middag hos ham under vort Ophold der, og havde mange interessante Samtaler med ham angaaende Gjenstanden for vor Reise. Antallet af Kirker i hans Bispedømme beløber sig til henved 900; men da Præsterne leve i den yderste Armod, eie kun faa af dem den hellige Skrivt. Nogle af dem ere saa fattige, at de aldrig have havt saa meget, som 6 Rubler (1 Species) paa eengang, saa længe de have levet. Ikke desto mindre har Geistligheden i Orel udmærket sig ved sin Iver for at befordre den hellige Skrivts Udbredelse; og i de 3 Aar, der ere forløbne, siden der blev oprettet et Hjelpe-Selskab i dette Bispedømme, har det afsendt henved 16000 Rubler til det russiske Bibelselskab.

Aftenen den 28de havde Biskoppen sammenkaldet Committeen til et Møde, ved hvilket vi vare til-

stede, og ret hjertelig glædede os over den Aand og Duelighed, hvormed Medlemmerne indlode sig paa de forskjellige Gjenstande, der forhandledes. En af de vigtigste af disse, var den meest passende Maade til Biblernes Uddeling, en Gjenstand, der altid er ledsaget med betydelige Vanskeligheder; men som har fortrinligt Krav paa den orelske Committees Opmærksomhed, med Hensyn til den Folkemængdes store Trang, der hører under dens Virkekreds. Iblandt andre Mænd af Rang, der vare nærværende, var den berømte General Jarmaloffs Fader, en Olding paa 85 Aar, hvis graahærdede Hoveds Viisdom ikke havde nogen ringe Indflydelse paa Committeens Beslutninger. En anden Olding, en Præst, der er over 90 Aar gammel, og som tilbringer sin Tid med Bønner og Veldædighed, tildrog sig ogsaa i en ualmindelig Grad vor Interesse. Under vort Ophold der, havde han henved 100 fattige Mennesker i Huset hos sig, der ganske skyldte ham deres Subsistence. Undertiden stiger Antallet til henved 300. Medens han forsyner dem med den forgjængelige Næring, der tilveiebringes ved de Almisser, han indsamler i denne Hensigt, læser og forklarer han Bibelen for dem, beder med dem, og søger, ved personlig Samtale, at henvende deres Opmærksomhed paa Livets Brød og deres Sjæls evige Frelse. Da Personer af meget forskjellig Characteer samle sig omkring ham, hændes det ofte, at Politiofficianter bebreide ham fordi han optager Folk, der ikke ere forsynede med Pas; men han giver dem altid det Svar, at det er deres

Sag at have Tilsyn dermed — hans er det derimod at gjøre Vel imod alle dem, der søge Tilflugt hos ham. Hans Bønner ansees for at være af en særdeles Virkning, og da vi ved vor Bortreise toge Afskeed, bad Biskoppen ham gjentagne Gange, at han vilde erindre os og Gjenstanden for vor Reise, for Naadens Throne. Hver Morgen Kl. 4 finder man regelmæssigen den gode Gamle i Kirken, for at forrette sin Andagt, og selv en russisk Vinters Strænghed er ikke istand til at kjølne hans Iver.

Da Staden paa den Tid vi opholdt os der, var uden Gouverneur, bleve vi meget forstyrrede om Natten ved Larm paa Gaden — en Omstændighed, der er meget usædvanlig i Rusland. Af den commanderende Officier fik vi Tilladelse til at besøge Fængslet, som vi fandt i en ussel Forfatning og høiligen trængende til Eftersyn og Forbedring af den nylig oprettede Fængsel-Committee, der alene venter paa Keiserens Sanction, for at aabne sin Virkekreds. I det vi gik igjennem en af Gaderne paa vor Vei til det militaire Hospital, paafaldt os Synet af et stort Huus, med Jernstænger for Vinduerne, der vare fulde af Qvindespersoner, hvis Adfærd, i det vi gik forbi, overbeviste os om, at de vare indespærrede i en Straffeanstalt. Ved at nævne denne Omstændighed for Biskoppen, fik vi, til vor ikke ringe Forundring, at vide, at disse Fruentimmer hørte til et Skuespillerselskab, der blev underholdt og bestyret af en af Stadens Adelsmænd. Vor Feiltagelse morede Biskoppen meget,

da det forsynede ham med et nyt Argument for Skuepladsens moralsk skadelige Tendents.

Vaucluse-Dalen.

(Efter G. H. Schubert.*)

Om Morgenen den 2den April (1826) ved Solens Opgang vare vi paa Veien til Vaucluse og dens Kilde. Landeveien gaaer fra le Thor igjennem en i evigt Foraarsgrønt brammende Egn, en af de rigeste, jeg nogensinde har seet. Paa disse Enge høres kun sieldent Vinterstormens Røst, og selv da kun for nogle Dage; men Sommeren kjølnes ved Bjergluften og de friske Aandepust, som stiger iveiret fra Sorgues Vande, hvis velgjørende Arme gjennemskjære Landet paa alle Kanter. Den hele blomstrende Dal ligner hiint smaragdgrønne Gevandt, gjennemvirket med Violer, i hvilket Petrark en Foraarsmorgen første Gang saae sin Laura**)

Lisle, med sine høie, gammelgothiske Mure, men endnu mere med sine prægtige Alleer, der, udenfor Staden, hvor det berømte Hotel: Petrark og Laura,

---

*) Fra: „Morgenblatt für gebildete Stände", Juli 1827.

**) Mandagen før Paaske, i Aaret 1327, i Kirken i Avignon.

ligger, ledsage den velgjørende Sorgue, og derpaa strække sig et Stykke henad Landeveien, er et indtagende Mellempunkt.

Der hvor man, paa en nærmere skjøn Engfodsti, forlader Landeveien, og ved en Krapmølle finder den Broe, som fører over til den anden Bred af Sorgue, gaaer Stien forbi en Sandsteens-Klippevæg. Herfra bliver Egnen bestandig rigere paa sjeldne sydlige Planter. En Tragant, over hvis ziirlige Blade og Blomster jeg ellers ofte har glædet mig i Drivhuse og botaniske Hauger, Rosmarin, og saa mange Væxter, der hos os i Sommermaanederne zire Haugebedene, blomstrede allerede her den 2den April. Endelig træder man ind i en Klippehal, hvis Vægge paa nogle Kanter hæve sig i en Høide af 700 Fod. Disse nøgne, kun paa nogle Steder med krydderduftende Planter bedækkede Klippevægge favne Sorgues ungdommelige, rige Kilde, med den smaragdgrønne Dal, og omgive den, ligesom et gammelt Heltepar den sildig fødte Spæde, Stammens eneste Haab. Her trænger sig den ene, hist den anden himmelhøie Væg hen for den skjønne Laurbærhauge, paa det at intet koldt Vindpust skal berøre den Nyfødte. Vi følte her end ikke det mindste Spor af Mistral-Vinden, der, saavel paa hiin Dag, som paa den forrige og følgende, havde blæst heftigt i den nærliggende Egn om Avignon.

Ved Foden af den høieste og midterste Klippevæg, er den Grotte, af hvilken den mægtige Kilde udvælder, der, i det mindste i den Aarstid vi saae

den, strax bliver til en mægtig Flod. Ikke brusende, ikke skummende, som et mindre Kildevæld, men stille og rolig, udtræder denne Søe fra det skjulte Dyb, for Dagslyset, i det Paradiis, den nærer og omslynger med sine Vande. Omtrent ligesom den længe i det Indre skjulte, og der stærkt og mægtigt udviklede Følelse, i et dybt Gemyt, hvorover Verden længe har sat sin Fod med triviel Spot, paa eengang, i en høi og vældigt virkende Stund træder frem, med ustandset Magt; eller ligesom Kjærligheden i det tilforn steenhaarde Hjerte pludselig vækkes ved Synet af den Elskede. Søen styrter sig, reen, som flydende Chrystal, fra Bækkenets Rand ned over Klipperne; dens Riigdom udtørres aldrig, og er endnu den samme, som den var i Plinius's Tider; fra alle Svælg og Kløfter ile Kilder ned til Klippestrømmen, og gjøre den, i et Løb af nogle Skridts Længde, saa mægtig, som den tydske Mainstrøm neppe bliver det paa den tredie Dag af sit Løb.

Saa var jeg da paa det Sted, hvorhen jeg allerede som Yngling havde higet i mine Længsler og Drømme. Her, midt i disse Klippehaller, over denne grønne Paradiishauge, har en af alle Aarhundreders ædleste og rigeste Aander bygget et Aands-Eden, der vil leve igjennem alle Tider. Her har Petrark levet et til Kjærligheden offret Liv, hvis Smerter og Glæder han har besjunget med dybtgribende Magt. Den, der ei blot kjender Petrark af hans Sonnetter og Canzoner, men navnlig ogsaa af hans Selvbekjendelser, han har vel gjort et andet Blik i denne, dybe,

stille Søe, end Den, der kun betragter den speilklare Overflade. Det er en Kjærlighed, hvis Gjenstand, hvis Vedvarenhed, hvis Salighed er evig. I ethvert dybt Gemyt ligger Længselen efter denne Kjærlighed og dens Tilfredsstillelse. Det er som et Morgenpust fra det uforgjængelige Foraars Morgenland, en Dugdraabe, hvori den evige Skjønheds Billed afspeiler sig, en Lauras bedende Skikkelse, der erindrer Længselen i det Indre om Flugten til et udødeligt Hisset; og som en stille, mægtig Søe, fødes da Kjærligheden, som fra denne Stund lader Liv fremspire overalt hvor den vandrer og dvæler, paa sin Gang igjennem Tiden til Evigheden. Aander, der, som Petrark, have kjendt og næret denne Kjærlighed: deres Væsen og indre Liv er varigere end Dagenes skiftende Løb og hine Vandes Flugt, der, saalænge Tidens Gang vedvarer, frembryde, Bølge paa Bølge, af Klippens Dyb. Lad Mennesker, der ikke have kjendt hiin Kjærlighed, endog blive et udartet Aarhundredes Afguder: de ere dog kun som Dunster, der i en heed, tør Ørken foregjøgle Vandreren Billedet af en klar Søe, men forsvinde, naar Solen stiger høiere, eller den tørstende Vandrer med prøvende Blik og Længsel iler nærmere, og efterlade, istedetfor den ventede Opfyldelse, kun den tørre, nøgne, vædskeløse Sandgrund.

Petrark har her i Vaucluse, hvor han, i Nærheden af det folkerige Avignon, levede som en Pilgrim og en Fremmed i Verden og Tiden, aldrig seet sin tidtbesjungne Laura; men det gamle Slot histovre,

Slottet Sauman, tilhørte dengang en Biskop af Cavaillon, der var Digterens Ven. Laura var en hæderlig Hr. de Sades kydske, dydige Gemalinde, og velsignede dette Ægteskab med elleve Børn, og Petrarks Sange havde hos hende, som hos ham selv, aldrig vakt andre Følelser end Ahnelsen om en evig, himmelsk Kjærlighed. Petrark var en Geistlig, og ved et høiere Løfte bevaret for den jordiske Kjærligheds forgjængelige Ruus. Laura døde, fem og tyve Aar før Petrark, i Aaret 1348, af Pesten. Men hiin Kjærlighed, der havde givet dette dybe Gemyt, saalænge det var omhyllet af Støvets Klædebon, Navnet Laura, døde ikke, og Petrark har med rørende Troskab indtil sit sidste Aandedræt sjunget Kjærlighedssange til sin Laura. Det er Himmelskraft og Himmelsnærhed, dulgt og klædt i et usselt jordisk Element. — Det er idag fem hundred Aar siden at Petrark levede her, og endnu gives der Dine, som hine Kjærlighedstoner aflokke Taarer, af en Følelse, der veed, hvorfor de blive fældede. *)

Da vi saae Kilden, var den i sin næststørste Foraarsstyrke. Den for Petrark, af et Selskab i Avignon, i 1809, oprettede Steen-Mindestøtte, var om-

---

*) Men man skal læse Petrark i hans eget Sprog. Ligesom ved Nattergalens Sang, er det ikke den i Stavelser udsatte Text (som Bechstein har givet den i sin Naturhistorie); selv ikke Tonernes Orden, saaledes som de blive satte for Klaveret; men selve Stemmens uefterlignelige Udtryk, som rører og henriver.

givet af Vand. Den, der nu saae den mægtige Kilde, skulde neppe troe, at man til mange Tider om Sommeren med tørre Fødder kan gaae over Stenene og ind i den Klippehule, hvor Petrark oftere i maaneklare Sommernætter frivillig søgte Dybets for ham velkjendte Gysen. Der, hvor Vandet, kun et Pileskud fra Klippegrotten, styrter sig ned over Steenblokkene, er det allerede saa mægtigt og stærkt som Rhonen under Overgesteln, eller Rhinen ved Chiamu, og bliver næsten med hvert Skridt ned i den nærliggende Dal, bestandig mægtigere og mægtigere.

Her synes at aabne sig et dybt og vidt under Kalkbjergene indtrængende, underjordisk Vandbækken, og da i Aaret 1783 Vandet i denne ellers saa sølvklare Kilde fremvældede med blodrød Farve, og beholdt denne i fire Uger, har man med megen Sandsynlighed søgt at forklare et saadant Phænomen af den samtidige Sammenstyrtning af en jernholdig Klippe ved Mont Ventoux, i henimod otte Miles Afstand fra Kilden. Naar oppe paa Toppene af Mont Ventoux, og paa de Kalkvægge, der beskytte Dalen, den kun kortvarige Snee smelter, og naar fra andre maaskee endmere fraliggende Egne, det optøende Vand trænger ned i Dybet, er Kilden saa stærk, at den i enkelte Dage — liig en overstrømmende Følelse i Aandsverdenen — ikke længer agter sine egne Fostre ved sit Leies grønnende Rand, men ødelægger dem, og i Aaret 1784, der ogsaa i Tydskland var mærkværdigt ved høit Vande, har den havt det største Standpunkt, man i Mandsminde veed.

Vi kunde ikke komme bort fra den herlige Kilde, ved hvilken vi allerede havde dvælet fra Klokken 9 om Morgenen. Nogle toge Prospekter af Egnen, Andre plukkede af de blomstrende Værter, Andre igjen søgte der et Billede, som overalt, hvor man noget noiere betragter de hurtigt forgjængelige Dugdraaber, lader sig see i dem, blivende naar de forgaae, varigt naar de bølge forbi som en let Taage.

Først efter Middag tiltraadte vi igjen Vandringen ned i Dalen og hen til den lille By. Men Diet — som om det histoppe ved Kilden havde læst i en Bog fuld af store Tanker — saae neppe, hvad der hernede tildrog sig dets Opmærksomhed.

See der! Vive le roi! Vive le roi! — En gammel, besynderlig Betler, med Haarpidsk, trekantet Hat og lugslidt, gammeldags-fornem Klædedragt skreg dette Vive, og, som han, med en ganske særdeles Alvor og Anstand, sagde, det var ham af hans høie Monark tilladt, her at lade denne leve for enhver Fremmed, der besøgte denne Egn, og derhos at udbede sig en lille Gave. Denne fik han da ogsaa, og de drømmende Vandrere vare ved dette Vive igjen blevne stemte til Munterhed, og havde tillige naaet Broen, der gaaer over Sorgue, og fører til de gamle Borgruiner.

Ved et Slags Port fører den temmelig steile Vei op til den gamle, paa en fremspringende Klippe liggende Borg Sauman, af hvilken der endnu staaer temmelig mange, vel vedligeholdte Mure. Dette Punkt, Udsigten derfra, og den stille Foraarssondag,

da vi vare her, vil min Sjæl sikkert gjemme fast og uudsletteligt, indtil den har seet det i hiint Urbillede, hvori Alt hvad der er skjønt paa Jorden ikkun har været et af Ahnelse om Virkeligheden fostret, svagt Drømmebillede. Oppe i den rene, blaae Luft gyngede tvende Falke sig i vide Kredse, snart med det skarptsynede Blik vendt imod Cavaillons grønne Paradiis, snart over til Rhonedalen, og snart igjen, med jublende Glædesskrig, mod Sorguedalen og dens Klippetempel; saaledes vandrer ogsaa her i Begyndelsen Menneskets Blik i en viid Lystkreds, snart mod Syden og Vesten, i de Hauger, der have været den provençalske Poesies Fødested, snart igjen over til den mærkværdige Klippekløft, der forunder et saa dybt Blik i den underjordiske Vandverdens ældgamle Løndomme. En Borger fra Avignon var ogsaa steget op paa Bjerget ved Siden af Borgen, og betragtede med en Kikkert den vidtudstrakte, grønne, af speilklare Vande, og af hvide Svaner gjennemdragne Slette. For ham, der var Naboe til al denne Herlighed, var dette dog sikkert intet nyt, og dog udbrød han bestandig paa ny med Forbauselse: „O hvor skjønt!" og indbød os til, ogsaa at see igjennem hans Kikkert.

Efter hiin Omstreifen i den vide Kreds, hvilede nu det af saa megen Herlighed drukne Öie, først paa den mægtige Klippehvælving, og paa Sorgues Kildedal, der, som en grønklædt, efter Bytte paa Klipperne udvandrende Jæger, stiger iveiret imellem Klippevægge og Bjergruiner.

Denne Vauclusedal er, iblandt Alt hvad jeg har seet, det mægtigste, meest betydningsfulde Monster for en vis Art af Bjergformation. Klippearten er en guulagtig, kiesartet, med Sandsteen afvexlende, af Flintesteensleier gjennemskaaret Kalk, der tælles til Kridtbjerge-Formationen. Hvo skulde, naar han langtfra seer ind i denne vide Dal, og selv endnu naar han træder hen i dens snevre Ende, holde det for muligt, at den skulde sluttes der paa eengang, ved den steilt afskaarne, mange Mile omkring i Landet synlige Klippevæg; en Dal, der fører et saa mægtigt Vand? — Man mener bestandig, at der, ligesom i andre lignende Egne, vil aabne sig en Udgang tilheire ved den steile Klippevæg. Men Kalkbjergene paa begge Sider, med Flintesteenslag, ligesom af en mægtig Geyserkildes kieselafsættende Vande, strømmende derimellem, strække sig indtil den midterste Klippevæg, og henflyde, dannede af eet Stykke med den, umiddelbart i dens Masse. Saaledes opstaaer et Amphitheater, hvor Elementerne tidligere have holdt en frygtelig Kamp, hvis Historie vistnok Klippetaarnene og Blokkene, der endnu, som Tilskuere, have lænet sig rundtomkring til Sæderne af Amphitheatret, hvis de kunde tale, nøiagtigt vilde kunne berette os. Saa steilt afrevet har aldrig i Begyndelsen Klippen strakt sig ned i Dalen, thi hverken det dannende, eller det ved et modbrændende Hav ødelæggende Vand henstiller saa skarpt og steilt afskaarne Flader og Kanter. Denne Klippe er aabenbar sønderrevet ved en af dens Indre selv fremvirkende Kraft; den i en

Høide af 700 Fod næsten lodret opstigende Væg, der, som overalt, endnu viser sig som en frisk Brudflade, voldsomt sprængt, og de afrevne Klipper, som større og mindre Ruiner, førte langt ud paa Sletten, indtil de Bakker, der saavel opad, som nedad Rhone følge denne Flod. Vel vil Sorgues klare, stille, kjølige Vand, som, meest født paa Bjergene, fremtrænger af sin Klippekløft, ikke forraade os Dybets Hemmelighed; i sin nuværende, draabeviis flydende Skikkelse vilde dette Vand, om det end strømmede frem med hundredfold større Magt, ikke have sønderrevet Klippevæggen. Men mon Vandet ikke i et vist Afsnit af vor faste Jordflades Historie, ei blot kunde være udvældet af Dybets aabnede Brønde i draabeviis-flydende, men ogsaa i Dampenes frygtelig mægtige Skikkelse? Vulkanske Kratere, i sædvanlig Betydning, have vistnok, uagtet Nogle have formodet det, de utallige Klofter og Huler, som man seer i Klippevæggen paa høire og venstre Side af Kildegrotten, aldrig været, men tildeels tidligere Udgange af Kildevandet; men netop ogsaa disse Spalter have maaskee engang seet Vandet udvælde i anden Form, eller Temperatur, end i Bjergkildernes nærværende kjølige Skikkelse.

En Dal, eneste i sit Slags! Er Sorgue end ikke bekjendt, som helbredende Kilde, saa maae dog de lette Dampe, den uddunster, have noget ganske særdeles gavnligt for Sundheden. Der hengaaer undertiden halvandet Aar, uden at Vaucluse har en eneste Syg at opvise. I en Tid af et heelt Aarhundrede

har der neppe været to Vintre, i hvilket Thermometre er sjunket nogle Grader under Frysepunktet, og om Sommeren kjøler den friske Sorgue Middagsheden, saa at denne kun sjelvent stiger over nogle og tyve Grader Reaumur.

Ikke langt fra den gamle Borg, udenfor hvis Mure vi nu stode, mellem den og Byen, har Petrarks Bolig staaet; dybere nede laae en af hans Hauger. Man viser endnu Laurbærtræer, der ansees at nedstamme fra Petrarks. Ikke heri denne Borg, men henad Durance til, i Slottet Noves, var Laura født. Borgen ved Vaucluse tilhørte Petrarks Ven, Philip af Cabassole, Biskop af Cavaillon, hvis Omgang Petrark her oftere nød.

Men nu Sletten henad Egnen ved Cavaillon og nedad Avignon til! Reisende, der have seet begge Egne, have sammenlignet dette Landskab med det omkring Valencia i Spanien. Kanalerne, der for det meste udgaae fra Sorgue, og ved Cavaillon den rigtignok vildere Durance, give den desuden gode Jordbund en Frugtbarhed, hvorved den bliver til Grønhauge for en stor Deel af Frankrig, og endog afgiver Productioner, f. Ex. Vintermeloner, som føres til Paris.

Næsten trætte af at see, udhvilede vi der, i Skyggen bag den gamle Borgmuur, henstrakte paa den grønne Græstørv, og vort Øie dvælede nu kun paa den blaae, klare Himmel og de øde Ruiner.

Deres Kongelige Høihed

Prinds Christian Frederiks Fødselsdag,

den 18de Septbr. 1827.

Christian! hvergang Din Fødselsdag September os bringer,
Smiler Naturen som Brud, lokker os Harpen til Klang.
Lad da den lille taknemlige Fugl Dig ikke, min Fyrste!
Trætte, fordi den iaar synger paa vanlige Viis.

Kunsten ei her, men Villien blot, men Hiertet, Dit Bifald
Skiænke Du mildt! — Hvad Kunst virked, det eier Du alt.
Længst indviet, i Musernes Lund, Din Aand sig forlysted
Ved hvert Skiønhedens Værk: Rafael dypped for Dig
Penslen i Morgenrøden; og Michael Angelos Strænghed
Stor, som en Sirius, Dig blinkte fra blaalige Nat.
Phidias og Praxiteles Dig Lysalferne sendte,
Unge fra Hedenold, yndigt i Marmoret klædt.
Herligt feires endnu det Aldobrandiniske Bryllup,
Selv i den farvede Kalk dvæled Athenernes Kunst.
Kiær da blev Dig den classiske Grund, og tro, af dens Jordbund,
Askekrukkerne Du bragte til Gefions Øe.
Bruneleschis Hvælvinger Dig, den kiække Bramantes,
Aanden mod Himmelen svang; smeltet Du høiere steeg,
Da Pergoleses Toner, da Leos, hellige fyldte
Kuplen med himmelske Lyd, Siælen med salige Haab.
Men Dit Fædreneland selv i Rom ei, Christian, Du glemte;
Thorvald Kunsternes Grav signed med Hamren, som Thor;
Gotherne seired igien: hvad barbarisk Fædrene fordum
Sønderslog, ved hans Flid reiste sig kraftigt paa ny.
Da Du følte Dig skioldungstolt — fra Fædrenelandet
Hellige Minder Dig klart svæved i natlige Drøm;
Vinkte til Issefiorden Dig hiem; hvor reist af Din Fader
Bautastenenes Kreds pryded den hellige Lund.
Gierne lytted Du da, naar Din Skald Oldtidens Bedrift sang:
Aaben var Siælen for hver ærlig og stræbende Kraft;
Derfor hylder Dig Kunst og Videnskab som Beskytter,
Og paa Din Fødselsdag rækkes Dig Musernes Krands!

Oehlenschläger.

Deres Kongelige Høihed

Prindsesse Caroline Amalias Fødselsdag,

den 28de Juni 1827.

Min lille Sang, hvi est du ei
En Urt, Fyrstinden i sin Hauge finder,
Der spirer aarlig eens paa hendes Vei,
Og steds dog hendes Bifald vinder?
Thi Siælen bliver aldrig kied
Af Skovnaturens Herlighed.

I Digterblomsten ei slig Ynde boer,
Med sin Eensformighed den trætter;

Dens Duft er Riim, dens Blad er Ord,
De farveløse Krandse Kunsten fletter.
Og slig en Krands, saa bleg som Snee,
Den tør Du byde Vaarens Fee?

Min Sang, var Du en Rose skiøn,
Som stod med Dine Purpurklokker,
En Gave fra Naturens Søn,
Til Danmarks Huldgudindes blonde Lokker!
Dog nei — slig Higen var for stærk, —
Hvad ligne tør Naturens Mesterværk?

Min lille Sang, var Du paa hendes Vei,
I Sommerlunden, fri fra Sorgen,
En blaanende Forgiætmigei! —
Hun plukte Dig maaskee, og tog Dig med paa Borgen,
Og i et Glas, hensat af hendes Haand,
Dit Hoved bøied Du, og sødt udgav Din Aand.

Dog jo, min Sang — Kiærminde blaa,
Det vorder Du ved Hiertets Stemme!
Skiøndt Dine Blade kun er' smaae,
I Dig dog Troskab boer, som ei kan Godhed glemme.
Saa iil til Sorgenfri! Du kiender Veien nok,
Og bland Dig i den store Blomsterflok.

Oehlenschläger.

Prøve paa en metrisk Oversættelse af Æneiden, sammenlignet med Hr. Dr. Meislings Oversættelse.

(Meddeelt.)

Det er vistnok til Gavn og Ære for vor Literatur, at Hr. Dr. Meisling har leveret en metrisk Oversættelse af Æneiden. I Fortalen til denne gaaer han løs paa andre uhældige Oversættelser af samme, og siger blandt andet: „Exempla sunt odiosa; men let var det at opvise Forsøg, hvor end ikke de sex Fødder bidrog til nogen sikker Gang, og hvor man tydeligen saae, at Copien af den livfulde Original var et Foster, der kom dødfødt til Verden." I Anledning heraf tillader man sig til Prøve og Sammenligning at fremsætte nogle Linier af en anden Oversættelse, og vælger dertil af 4de Bog:

(Meisling).

Alt oplyste Aurora paa nye med sin tidlige Straale
Jorden, og ilede bort fra Tithoni Leie af Safran.
Da nu Dronningen saae fra sin Slotstind Dagningen dæmre,
Samt de Snekker at gaae med jævnede Seil imod Dybet;
Mærked tillige at Havnen ved Strand var øde for Søemænd:
Sée! da slog hun den yndige Barm gientaget med Haanden,
Samt afrev sine lyse Haar: „Ved Jupiter", skreeg hun,
„Skal han gaae, den fremmede Mand, og bespotte mit Rige?
„Gribes til Vaaben ei flux? Forfølges han ikke fra Byen?
„Løsner ei Nogen sin Snekke fra Land? O! iler dog skyndsomt!
„Bringer mig hurtigen Ild! afsted! arbeider med Aaren!
„Dog — hvad vil jeg? hvor er jeg? hvi raser min Hu i Forvirring?
„Ak, ulyksalige Dido! nu først Du angrer Din Udaad?
„Sligt Du burde, da Sceptret Du gavst! saa holder man Løfter!
„Han, fortalte jo Folk, har baaret de fædrene Guder!
„Han har baaret paa Ryg sin høitbedagede Fader!
„Kunde jeg gribe ham kun, og naar han var søndret i Bølgen
„Splitte hans Krop, og tillige hans Folk, ja Ascanius selve
„Slagte med Sværd, og sætte, som Ret paa fædrene Borde!
„Dog var Lykken maaskee i Slaget ei gunstig? Nu vel da:
„Hvem, i min Død, skal jeg ændse med Frygt? Da brændte jeg Leiren,
„Fyldte hver Snekke med Ild; og naar da med Faderen Sønnen
„Laae ved sin samtlige Æt, jeg styrtede selv udi Luen.
„Sol, hvis luende Glands hver Daad oplyser paa Jorden!
„Du, som har stædt mig i denne min Nød, medvidende Juno!
„Du, til hvilken paa natlig Stie, o Hecate! hyles!
„Direr, Gudinder for Hævn, Elisas, den døendes, Guder,
„Hører mit Ord, og virker med Straf mod de Onde, som synded,
„Samt opfylder mig denne min Bøn: Hvis i Havne at komme,
„Samt at styre til Land Umennesket ikke kan nægtes:
„Er den Time bestemt, og Jupiters Skjæbne det fordrer,
„Gid da .. dristigt Folk ham plage med Vaaben og Krige!
„Fiern fra sit Land, ja endogsaa skilt ved Ascanii Favntag
„Bede han ydmyg om Hielp! sine Folks de rædsomme Mandfald
„Skue han selv! og faaer han da Fred paa ubillige Vilkaar,
„Aldrig han nyde i Roe sin Magt og den ønskede Hvile.
„Endnu for Skjæbnens Dag lad ham døe, ujordet i Støvet!
„Det er min Bøn, og det sidste Ord, som jeg mæler i Døden.
„Tyriske Folk! I plage hans Slægt og hans kommende Afæt
„Stedse med Had! I sende til mig slig elskelig Gave,
„Naar jeg er Støv! ei Ømhed, ei Pagt lad der blive blandt Folket!
„Een af mit eget Blod opstaae, som min Hævner i Tiden,
„Som forfølger med Ild, og med Sværd det dardaniske Nyefolk,
„Nu, og i kommende Tid, naar Kraft ved Leilighed øges!
„Strand sig hæve mod Strand, mod Bølge sig Bølgerne reise,
„Sværd mod Sværd, er min Bøn: gid de kjæmpe i fierneste Slægtled!"

(En anden Oversættelse.)

Nu forlader Aurora alt Tithons straalende Leie,
Spredende nyfødt atter det første Lys over Jorden,
Da alt Dronningen saae fra Varen det gryende Dagskjær,
Og blev Flaaden vaer for fulde Seil over Havet,
Men at Kysten og Havnen var tom for færslende Skibsfolk.
Harmfuld slaaer hun med Haanden det skjønne Bryst, og afriver
Guldguulflagrende Lokker. „Jupiter!" raaber hun, „skal dog
Han gaae saaledes bort, og spotte, som Fremmed, mit Rige!
Vil de ei gribe til Vaaben, og storme fra Byen tilhobe?
Ei hale Snekkerne ned fra Stabelen! Hurtig afsted, I!
Hid med Brande og Blus! heis Seilene! Aarerne svinger! —
Dog — hvad siger, hvor er jeg? Vanvid forvirrer min Tanke!
Ulyksalige Dido! nu rammer den hævnende Skjebne, —
Nei! den ramte, da Sceptret du hengav. See! er det Haandslag,
Troskab af ham, som, siger man, bar de Fædre-Penater
Med sig, og bøiede Skuldren under en graahærdet Fader!
Ha! hvi kunde jeg ei hans Krop sønderrive og splitte
Rundt paa Bølgen, nedhugge med Sværd hans Fæller og Søn, og
Fremsætte Sønnen paa Bord til Mad for hungrige Fader! —
Dog — maaskee var Kampen for tvivlsom? tvivlsom for mig? hvem
Skulde jeg døende frygte vel? — O! hvi kasted jeg ikke
Brandblus i Leir og i Skibe, og udrydded Fader og Søn og
Hele den Slægt, og styrted mig selv paa de Myrdedes Liig hen! —
Sol, som rundt med Din Ild belyser al Jorderigs Daad! og
Du, o Juno! der veed og kjender grant mine Sorger!
Hecate, dyrket med Hyl af Byer paa natlige Stier!
Hævnende Furier, I! Elisas Dødsguder alle!
Hører mig! lad Forræderne føle jer straffende Guddom!
Mærker denne min Bøn: Ha! hvis det da er saa nødvendigt,
At den Nidding skal naae en Havn, og svømme til Land, og
Jupiters Villie det er, og dette stander som Maal ham;
O! saa lad ham dog, plaget ved Krig af vilde Nationer,
Jaget fra Grændserne bort, udreven af Juluses Favntag,
Raabe om Hjelp, og see sine Landsmænds skjændige Blodbad!
Og naar da han har bøiet sig under ubillige Fredskaar,
Lad ham dog Riget ei nyde, og ei det forønskede Livslys!
Lad ham falde før Tiden, forladt, ujordet, paa Sandet!
Det er min sidste Bøn; med den mit Blod jeg udgyder.
Arver, I Tyrier! da mit Had! forfølger hint Folk og
Hele den vordende Slægt! o bringer min Aske det Offer!
Ei mellem Folkene vorde der Venskab, Fred eller Forbund!
Engang af vore Been Du vækkes, Du komme, Du Hævner,
Som med Brand og med Jern skal tærge Dardanernes Stamme
Nu, — i Tiden, — saalænge en Gnist af Kraft er tilbage!
Kyst staae fjendtlig mod Kyst! og Bølge mod Bølge sig reise!
Vaaben mod Vaaben jeg kalder! De feide i fjerneste Slægtled.

Veto!

I sit „Life of Napoleon Buonaparte" fortæller Walter Scott følgende Anekdote:

Ved de polske Rigsdage havde Veto, som bekjendt, en saa stor Magt, at en eneste Stemme kunde gjøre den hele øvrige Rigsdags-Forsamlings Deliberationer frugtesløse. Der gaves da kun eet paalideligt Middel til at sætte den almindelige Beslutning igjennem, og dette var: at slaae Opponenten ihjel! En Dag var ogsaa den hele Rigsdags-Forsamling enig om en Beslutning, paa et eneste Medlem nær. For at undgaae denne Ene, berammede man hemmelig en ny Session, hvortil Opponenten ikke blev indbudet. Den Forbigaaede erfarer det, lister sig over Taget af et nærliggende Huus, og igjennem Skorstenen ned i Kaminen i Sessionssalen, hører derinde Ord for Ord rolig paa den nye Raadslagning, og da det kom til Stemmegivningen, aabner han sagte Kamindøren, strækker Hovedet ind i Salen, og raaber sit skrækkelige: Veto! — Alle see sig forskrækkede om, men neppe var Ordet over hans Læber, før ogsaa allerede hans Hoved, rammet af en i Nærheden staaende Palatins velslebne Sværd, fløi midt ud i Salen!

GENTOFTE
KOMMUNE
BIBLIOTEK